

P. Silberta

Křesťansko-katolická == domácí kniha ==

na každý den v roce,

sestavená

z výroků, učení a příkladů svatých Božích.

S pobožností ke mši svaté a rozjímáním
o čtyrech posledních věcech člověka.

Přeložil FRANTIŠEK KLÍMA.

Knih „Dědictví Svatojanského“ číslo 114.
Podíl údů „Dědictví Svatojanského“ na rok 1911 čís. 1.

V Praze 1911.

Tiskem k. a. knihtiskárny v Praze.

Imprimatur.

Z kn. arcib. Ordinariátu v Praze, 11. srpna 1909.

Dr. Jan Sedlák,
gen. vikář.

Kniha tato jest pravou pokladničkou; neboť s neúmornou pilností a řídkou znalostí duchovních spisů všech dob snesl spisovatel a sebral, podoben hospodáři v evangeliu, staré i nové věci z pokladu svého. Sebral nejkrásnější, nejryzejší, nejdůležitější a nejdůtklivější výroky, výlevy srdce a příklady svatých mužů i žen, skoro všech věků křesťanských, a spořádal je jako zkušený vůdce na cestě duchovního života v krátká rozjímání na každý den v roce.

Zbožným čtenářům každého stavu a pohlaví líbiti se bude dílo toto tím více, jelikož spisovatel uvádí příkladný život světců, a že výroky jejich, Bohem samým vnuknuty, mysl osvěžují a roze-
hřejí, aniž by bylo třeba mnoho času ke čtení věnovati.

Pobožnost

ke
mši svaté.

Kristus. Viz, jsi v mém příbytku, kterýž jest domem modlitby. Slavné a vznešené jest tajemství, které se nyní koná. Budu obětovati. Já sám se obětuji pro spásu duše tvé rukou kněžskou. Představ si, jakoby oltář byl horou Kalvarskou, a buď zde přítomen tak, jako Maria Matka Pána tvého stála pod křížem, naplněna bolestí a láskou. Obětuj sebe sama duchovním způsobem lásce mé jako oběť živou a opláť takto lásku, s kterou jsem já za tebe se obětoval.

Učedník. Ó nejsladší Ježíši, Vykupiteli můj, jemuž se v nejhlubší pokoře klaním. Dej, abych s Tebou byl sjednocen v jednu oběť! Taková jest má touha, taková má prosba! Nesmírnou cenou jsi mne vykoupil; nedej, Pane, aby tak velká láska na mně byla zmařena. Doplň dílo své. Umyj a očisti mne dokonale v krvi své, abych se zalíbil Tobě před tváří Tvou.

S Tebou sjednocen, žádám si tuto oběť konati, abych nebeského Otce uctil, za dobrodiní přijatá poděkoval, Otce nebeského usmířil a převzácných darů milosti a slávy věčné vyprosil. Ó vlej do srdce mého pocity přesvatého Srdce svého!

Kněz jde k oltáři.

Kristus. Zhřešil jsi; máš tedy vzdychati a modliti se. A kdybys byl v životě jenom jednoho hříchu smrtelného se dopustil, nemohl bys nikdy dosti se pokořiti, nemohl bys nikdy dostatečně hříchu toho litovati, nemohl bys nikdy dostatečně o milosrdenství a slitování Boží prositi. Leč jak těžké a jak četné hříchy tíží srdce tvé! Až k zemi skloněn, oplakával jsem v zahradě Getsemanské hříchy tvé krvavými slzami. Spoj tedy nyní slzy své a přehořkou zkroušenost srdce svého s mou smírnou krví, v níž chci tě ještě nanovo očistiti, a budeš očistěn, a zapomenut bude tvůj nevděk.

Učedník. Ach, co jsem ubohý učinil! Proti Tvé nestihlé velebnosti jsem se vzbouřil a vzepřel. Tvých božských slibů jsem nedbal, Tvé zlořečení mne stihlo, když jsem ku hříchu svolil. Před Tebou, před Tvým svatým obličejem dopustil jsem se hanebných činů vlastní vinou! Ach, v slzách prosím, odpusť, Pane, nevděčnému stvoření! Ej, hořký bol proniká duši mou pro mnohé a těžké proviny. Ó blahoslavená Panno a Matko mého Spasitele, vy andělé a svatí Boží na nebi, proste za mne nehodného hříšníka! Smiluj se nade mnou, Bože, smiluj se nad ztraceným synem, který se srdcem zkroušeným k Tobě volá: »Otče, zhřešil jsem proti nebi a před Tebou!«

Při stupňové modlitbě.

Kristus. Bůh všemohoucí a nejvyšší milosrdný odpustí tobě všechny hříchy, podáš-li mi srdce zkroušené a láskyplné za oběť a budeš-li pro mé zásluhy, pro mé ctnosti a ponížení, pro mé utrpení a smrt prositi za prominutí. Volej k Otci

mému s důvěrou. Spoj se se mnou a chval mne, Pána a Boha svého!

Učedník. Shlédni, ó Bože, se svatých výšin nebeských a proukaž nám milosrdenství své! Vyslyš naše pokorné lkání a nechať modlitba naše k Tobě se vznese! Zahlaď, Pane, prosíme Tě, pro zásluhy Ježíše Krista a pro lásku Tvých svatých, zahlaď nepravosti naše a odpusť nám naše hříchy. Smiluj se, Pane, smiluj se nad námi, abychom v milosrdenství Tvém okřáli, Tebe chválili, velebili, Tebe oslavovali a díky vzdávali Tobě. Ó Ježíši, jednorozený Synu Otce, Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi podle svého milosrdenství! Mám v ošklivosti hříchy své a jsem hotov, raději smrt podstoupiti, nežli ku hříchu svoliti.

K modlitbám a k epištole.

Kristus. Nic nejsi sám ze sebe a nic nemůžeš bez milosti mé. Rozpomeň se, jakých hříchů jsi se dopustil a co na tebe na věčnosti čeká, nepřispěje-li ti milost má! Mysli tedy stále na mne, jenž jsem tě krví svou vykoupil. — Já jsem tvým učitelem a učím bez mnohých slov! Blahoslavení čistého srdce, a kteří slovo Boží slyší a zachovávají je.

Učedník. »Utvoř, Pane, srdce čisté ve mně a nauč mne, jak bych měl vůli Tvou plnit, neboť jsi Bůh můj!« »Pane, co chceš, abych činil?« Shlédni milostivě na mne a chraň mne mocnou milostí svou! Kéž stále na Tebe pamatuji a nikdy nezapomenu na dobrodiní Tvá! Ať vždy na Tebe myslím, ať rozjímám Tvé dokonalosti a Tvůj božský zákon radostným srdcem! Buď stále v srdci

mém, abych, roznícen jsa ohněm Tvé lásky, ustavičně po Tobě vzdychal: »Mluv, Pane, slyšit sluha Tvůj!« Mluvil jsi kdysi k otcům našim skrze proroky; leč nyní Ty sám, Pane a světlo proroků, mluv nyní k srdci mému; neboť Ty, Pane Ježíši, sám máš slova života věčného; chci jim naslouchati ve svatém klidu a chci je zachovávatí věrně v srdci mém. »Hotovo jest srdce mé, Bože, hotovo jest srdce mé!«

K evangeliu a ku Kredo.

Kristus. »Já jsem cesta, pravda a život!« Mé evangelium, kniha knih, chová učení mé, učení nebeské a právě božské. Věř a čiň co v něm jest obsaženo, a budeš živ na věky. Chceš-li býti mým učedníkem, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj na sebe a následuj Mne! — Miluj Boha z celého srdce, a bližního z lásky k Bohu, jako sebe svého. Tenť jest souhrn učení mého. — Nestyď se za mé evangelium, nechceš-li, abych i já za tebe se styděl před Otcem mým a před svatými anděly. Vyznávej víru svou veřejně, a buď hotov pro ni umřítí. Zardi se a vzdychej, že ještě nyní tak často skutky svými mne zneuctíváš.

Učedník. Ó Ježíši, Vykupiteli můj, učiteli a vzore můj, povždy budiž Tvé evangelium pravdlem života mého! Dle Tvého svatého zákona chci v pokoře a sebezapření Tebe následovati. Skutky mé ať zřejmě hlásají, že Tebe, a z lásky k Tobě, miluji i bratry své. Posilni mne jen milostí svou, aby víra a láska má nebyla neplodná. Věřím, Pane, z celého srdce, čemu učíš a skrze Církev katolickou nám k věření předkládáš, skrze tu Církev, kterou jsi založil jako sloup pravdy.

Jsem taktéž hotov, tuto víru i krví svou zpečetiti. Rozhojní, Pane, víru mou a dej, abych pro slávu Tvou působil a šťastně zemřel! Amen.

K Obětování.

Kristus. Nenáležíš sobě, nýbrž jsi majetkem Boha, který tě k obrazu svému stvořil. Můj jsi ty, jelikož jsem tě vykoupil. — Spoj se v této oběti se mnou, jenž tuto oběť svému nebeskému Otci podávám, abych tě mohl oběti té přesvaté učiniti účastna. Obětuj spolu se mnou, cokoliv máš a čímkoliv jsi. Oddáš-li se mi úplně, zalíbíš se očím mým a zakusíš vzácného daru pokoje nebeského.

Učedník. Pane, Bože můj, spojen s Ježíšem, svým božským Vykupitelem, podávám Tvé ne-skonale velebnosti oběť dokonalou, veškeré úcty hodnou a Tobě nanejvyš milou, kteráž všecko vyváží, cokoliv Tvé dobrotě a spravedlnosti jsem dlužen, a v níž jest plnost Tvých milostí a Tvé lásky pro mne a pro všechny věřící. Přijmi, Pane, s touto svatosvatou obětí mdlou a nedostatečnou lásku srdce mého a všecko, cokoliv mám, tělo i duši mou, mé jmění, mou vůli, zdraví a život, i všechny síly mé. Jen ku Tvé cti a chvále nechť směřují mé myšlenky, slova a skutky. Neboť jako Ty chceš býti celý můj, tak i já chci býti celý Tvůj a jen pro Tebe chci žíti. Uštedři mi, Pane, lásku svou a dostačí mi, řiď a spravuj mne až do posledního dechu života mého na věky. Amen.

K Prefaci a mezi Kanonem.

Kristus. Povznes duši a srdce své ku Pánu a pamatuj vždy na Boha svého! Buď tak živ,

jakoby Bůh a ty sám byl na zemi. — Připoj se k blaženým kůřům andělským, ke svatým a k mému lásky plnému srdci, abys mne důstojným způsobem miloval, abys mi děkoval a mne chválil. Pros také mou dobrotu nejvyšší za veškerý údy Církve a vzbud' upřímnou touhu, bych tě mohl navštívit a usídliti se v srdci tvém.

Učedník. Jak hodno, spravedливо a důstojno jest, Bože, bychom Ti vždycky děkovali, od něhož vše máme; jak slušno, abychom Tě neustále horoucným srdcem milovali, nekonečná krásu, nejvyšší dobrotu a lásko! Kéž hlas můj může se sloučiti s chvalozpěvy nebeských zástupů, které neustále provolávají: Svatý, svatý, svatý jest Pán Bůh zástupů! Nebesa a země jsou plny slávy a velebnosti Tvé! — Kdy, ach, kdy dostane se mi, abych mohl spojit hlas můj s hlasy svatých andělů na výšinách nebeských! Vyslyš, Pane, touhu mou! Vyslyš mou slabou modlitbu za svatou, katolickou, zde na zemi pronásledovanou církev, a smiluj se nad námi, kteří jsme údy jejími! Volám k Tobě skrze Ježíše, jednorozeného Syna Tvého, který se zde za nás na novo obětuje, a skrze nějž Tobě modlitba naše milá jest. Přijď, Pane Ježíši, zjev se na svatém oltáři, abychom Tě srdcem vroucím milovali a Tobě se klaněli. Amen.

Po pozdvihování.

Kristus. Povznes se srdcem a myslí do nebe, kde já, jenž jsem radostí svatých, je věčně oblažuji, spolu pak i zde pod způsoby chleba a vína se ukrývám, abych vyvolence své navštívil, živil a sílil, aby i oni kdysi do říše mé se dostali. Volej tedy s důvěrou k nebeskému Otci.

Učedník. Pane, Bože všemohoucí, Otče, kterýž jsi mne stvořil pro nebe, viz zde mého Vykupitele, milého Syna svého Ježíše Krista, který se za nás hříšné obětuje, aby zaplatil dluhy naše spravedlnosti Tvé. Smiluj se nad námi, pro něž jsi na kříži umřel, a přivlastni mi nezměrné zásluhy jeho umučení a smrti jeho přesvaté. — Duše Tvá, o Ježíši, posvěť mne! Tvé Srdce přelaskavé rozplameň mne! Tvá smírná oběť očistiž mne! Bolesti Tvé buďtež posilou mou! Tvé růžové rány buďtež mou útěchou! Nedopouštěj, Spasiteli můj, abych kdy od Tebe odloučen byl! — Smiluj se také, můj Vykupiteli, nad dušemi, které v pokoji nás předešly a dosud ještě v plamenech přebolestných žaláře očišcového se zdržují, a přijmi je do říše a slávy nebeské. Amen.

Otče nebeský, s Tvým jednorozeným Synem spojen a příkladem jeho poučen, volám k Tobě slovy, jímž Pán mne naučil: Otče náš atd.

K Agnus Dei a ku přijímání.

Kristus. Vzbud' v srdci svém upřímnou touhu po přijímání Těla mého a uznej svou nehodnost. Viz, já jsem zřídlo veškeré čistoty. Vzávej mne a já tě očistím. Rozjímej ve svatém klidu zázraky mé lásky.

Učedník. Ó laskavý Ježíši, jenž jsi pro nás trpěl, jenž jsi pro nás podstoupil trapnou smrt kříže a jenž jsi zde přítomen opravdově a skutečně jako kněz obětník, smiluj se nade mnou, sejmi hříchy mé a proměň mne v člověka dle Srdce svého přesvatého. — Ó jak veliká a nevystihlá jest láska Tvá, kterou mne miluješ! Ty sám chceš nám se dáti! — Avšak kdož jsem já,

Pane, abych Tě přijal! Nekonečná propast jest mezi Tvou věčnou velebností a mnou ubohým, nuzným červíkem! — A který tvor jest tedy hoden, aby Tebe přijal, jenž jsi svatost neskonalá! Jediné slovo Tvé dostačuje, aby srdce mé, hříchem poskvrněné, bylo očištěno, a abys v něm mohl naléztí příbytek milý a příjemný. Rci tedy, dobrotivý Ježíši, slovo: »Rci duši mé: Já jsem spasení tvé!« — Kéž láska Tvá uvede mne k nohám Tvým! — Já věřím v Tebe, pravdo věčná; důvěřuji v Tebe, dobroto neskonalá; miluji Tě, krásu věčná a nikdy nehynoucí! Celým srdcem želim hříchů svých, kterými jsem velebnost Tvou neskončenou urazil. Celý chci býti Tvůj; přijmiž mne milostivě, spoj mne s Tebou, abych Tvým byl a zůstal, zde i na věčnosti. Amen.

Po přijímání.

Kristus. Aj hle, já jsem s tebou! — Obracej se ke mně celým srdcem a já vepíši jméno své v srdce tvé plamennými písmeny lásky své. Vytrvej se mnou, já pak ti ušetřím přehojného požehnání každého dne a dovolím ti, abys věčně v Srdci mém přebývati mohl.

Učedník. Ježíši nejsladší, celý jsem Tvůj, buď i Ty celý můj! Věru, Tyš Bůh srdce mého, můj Bůh a mé všecko! Ty sám dostačíš srdci, které Tě miluje. Přivábiž veškeru touhu mou k sobě; neboť jediné proto chci žiti, abych vůli Tvou plnil a abych Tě velebil všemi myšlenkami, slovy a skutky! — Jak vroucně plane srdce mé, abych byl s Tebou v nebi, bych Tě nikdy již neurazil, ale dokonale Tě miloval a věčně Tebe požíval! Odevzdávám se vůli Tvé přelaskavé a chci dle

vůle Tvé v tomto životě vezdejším se řídit; jenom Tě prosím pro lásku Tvou, dej mi dle milosti své, abych neustále v Tvé lásce prospíval, a aby všechny činy mé řídily se podle Tebe, Bože můj a láska má! Dej, abych v lásce Tvé žil, a přijmi duši mou, až z pout smrtelnosti této bude vyproštěna a tuto zem hříšnou opustí, a uveď ji do věčně říše své! Taková jest má modlitba, taková touha má, takové jest požehnání, o něž Tě v pokore prosím. Amen.

Při posledním evangeliu.

Kristus. Já jsem světlo pravé, věčné Slovo Otcovo, kteréž tělem učiněno jest, a jest plné milosti a pravdy. Viz, pro všechny jsem umřel, a nemnozí jenom milují mne a věří ve mne. Ano i mnozí z těch, kteří mne za Boha uznávají, neklaní se mi v duchu a pravdě! Připrav mi tedy příbytek v srdci svém a přijmi mne do srdce svého a požehnán budeš od Nejvyššího a opatřím ti jednou příbytek v říši své.

Učedník. Ó Ježíši, světlo nestvořené, osviť mne! Dej mi, abych poznal Tebe a abych poznal i sebe, abych poznal Tvé dokonalosti, Tvou lásku — a abych uznal i svou bídu, své povinnosti, a zároveň také abych volil vhodné prostředky k vyplnění Tvé svaté vůle. Uštedři mi Ducha dítek Božích, Ducha lásky nebeské! — Chci od této chvíle žítí mysli sebranou, chci stále bdít nad sebou a chci tolikéž všechny povinnosti své plnit ku Tvé cti a z dokonalé lásky k Tobě. Požehnej mne, Pane, milostí svou, abych v každé době, na každém místě a za všechno chválil Tebe, abys Ty byl jedinou slastí a lahodou mou, a abych jen dýchal láskou Tvou. Amen.

Leden.

O lásce k Pánu Ježíši.

„Kdo nemiluje Pána Ježíše Krista, budiž proklet!“
I. Korint. 16, 22.

Prvý den. »Čeho hledáš, co bys v Kristu Pánu nenalezl? — Jsi-li nemocen? Jest lékařem. — Žiješ-li ve vyhnanství? Jest tvou vlastí. — Trápí-li tě soužení? Jest tvým králem. — Jsi-li pokoušen? Jest tvým útočištěm. — Žiješ-li v temnotě? Jest tvým světlem. — Jsi-li sirotkem? Jest tvým Otcem. — Jest tvým ženichem, přítelem a bratrem. Kristus jest ti vším, cokoliv žádáš, po čemkoliv toužíš.« (Sv. Bernard).

Celé hodiny strávil sv. František z Assissi rozjímáním sladkých slov : »Bůh můj a mé všechno !«

Nemůžeme-liž i my volati se sv. Augustinem : »Jak nešťasten jest, o Bože, kdo Tebe nezná, byť i kromě Tebe znal věci všechny. — Jak blažen naopak jest ten, kdo Tebe zná a miluje, byť i kromě Tebe nic jiného neznal na světě! Ó dej, abych Tě poznal a miloval !«

Podivuhoden byl sv. apoštol Pavel v milování a následování Krista Pána, byť podoben serafinu v lidském těle, jenž láskou ku Kristu hořel. Svědectví o tom podává celý jeho život i všechny listy, jež psal různým církvím. Tuto jenom ně-

kolik jisker toho svatého ohně, kterým planul. »Co mi bylo prvé ziskem,« tak píše Filippenským, »položil jsem sobě pro Krista za škodu pro vznešenou známost Ježíše Krista; ano všechny věci pokládám za bláto, abych Krista získal!« (Filipp. 3.) A jinde dí: »Daleko budiž ode mne, abych se v něčem jiném chlubil, jediné v kříži Pána našeho Ježíše Krista, skrze nějž mi svět ukřižován jest, a já světu! — Já zajisté nosím jizvy Pána Ježíše na těle mém« (Galat. 6.); »jsouť známkami lásky mé ku Pánu Ježíši, ano jsou vryty v mé tělo jako odznak, že jsem jeho sluhou!« — A jak ohnivě plápolá láska tato ve slovech: »Co nás odloučí od lásky Kristovy? Soužení neb úzkost? Hlad anebo nahota? Nebezpečenství, pronásledování anebo meč? Jsem jist, že ani smrt ani život, ani andělé ani knížetstva, ani moci, ani věci budoucí ani přítomné, ani síla, ani vysokost, ani hlubokost, ani jakékoliv stvoření nemůže nás odvrátiti od lásky Boží, která jest v Kristu Ježíši Pánu našem.« (Řím. 8.) Kristus jest mé všecko, a smrt považuji za nejvyšší blaho, ana mi otvírá bránu k Ježíši, bych k němu, lásce své nejvyšší, dojíti mohl! (Filipp. 1.)

Jistá zbožná řeholnice, která chtěla družky své naplniti láskou ku Kristu, říkala jim: »Jsmeť stvoření, abychom Boha milovali; a my bychom snad neměli Boha milovati? Jakže, neměli bychom milovati Boha, kterýž po celou věčnost nás každým okamžikem miluje? — Neměli bychom milovati Boha pro něho samého, an jest dobro nejvyšší, a miluje nás láskou nezměrnou? — Neměli bychom milovati Boha láskou nejněžnější, kterýž miluje nás jako otec, jako kočička, jako matka? Neměli bychom milovati Boha láskou nevýslov-

nou, kterýž nás tak miloval, že vydal se za nás potupě největší, bolestem nevýslovným, ano i smrti? Neměli bychom milovati Boha takovou láskou, jaké jen srdce naše schopno jest, a k níž nás milost Boží nabádá, jenž nás miluje láskou bezmeznou?»

Přelaskavý Spasiteli, srdce mé jest bolestí skličeno, že tak často, ano každodenně a všude urážen býváš, a ustavičně urážen jsi! Jenom po Tobě, jedině po Tobě touží duše má. Ó dopřej mi lásky své! Učiň, abychom Tě milovali takovou láskou, která Tvému přesvatému Srdci milá jest!

Druhý den. »Poznání Ježíše Krista, to jest, poznání jeho osoby, jeho dokonalostí, jeho lásky, jeho dobrodiní jest příčinou a pramenem života věčného.« (Sv. Cyrill.)

Svatá Teresie říkala: »Od té doby, kdy jsem poznala Ježíše Krista, a kdy mi bylo přáno některé rysy jeho nevýslovné krásy zřít, nebylo ničemu tvorů možno vlouditi se do srdce mého; ano všecko na světě se mi oškliví.«

Svatý Augustin byl cherubem v moudrosti a serafem v lásce, a proto ne bez příčiny zobrazuje se se srdcem plamenným, jež drží v pravici. »Miluji Tě, Pane,« tak volá, »ale ne láskou nestálou a ledabylou, nýbrž láskou dokonalou. Zranil jsi srdce mé slovem svým, já pak zasvětil jsem srdce lásce Tvé. Nikdy jsem na Tebe nezapomenul od toho okamžiku, v němž jsi temnoty mé osvětil, abych Tě poznal. Jakmile se mi dostalo blaha, že jsem poznal, kdo jsi, vryl jsem obraz Tvůj hluboko v paměť, a tam nalezám, tam okouším dokonalé radosti, nejsladší lahody, kdykoliv si Tebe připomínám!«

Také sv. Dominik miloval Ježíše Krista srdcem dokonalým; to dokazoval všemi činy, posty, bděním, modlitbami a slzami, a plamennou horlivostí, která jej nutkala, aby lidem Boha hlásal a čest a slávu jeho množil. Tato horlivost nutkala světce, že si umínil vydati se do krajín pohanských, aby i tam Bohu duše získal. Láska a úcta ke svátosti oltářní byla tak veliká, že celé noci strávil na stupních oltáře. Byl-li tam spánkem přemožen, položil hlavu na stupně oltářní, aby aspoň tělem mohl u Pána Ježíše prodlévati. Také při mši svaté proléval často hojné slzy, a kdykoliv při sv. oběti rozjímal neskonalou lásku Kristovu, bylo srdce jeho proniknuto nebeskou slastí.

Co vše působila známost Kristova ve sv. apoštolu Pavlovi? Byloť takorčka srdce jeho podobno Srdci Kristovu. — Co působila v srdci sv. mučedníka Ignáce? Tak bylo srdce jeho proniknuto láskou ku Kristu, že po smrti nalezeno bylo jméno Ježíš zlatými písmenami na prsou jeho vyryto. Co působila známost Kristova ve sv. Jeronymu? Umínil si, že ducha odevzdá Bohu u jeslí Betlemských. Co vytvořila známost Kristova ve sv. Augustinu? Celé srdce své věnoval Kristu Pánu. Co dovedla známost Kristova ve sv. Františku z Assissi? Každou chvíli ukrýval se ve svatých ranách Kristových. — Co vytvořila známost Kristova ve sv. Antonínu Paduanském? Neustále obíral se rozjímáním o božském dítěti. Co vykonala známost Kristova ve sv. Bernardu? S jakým nadšením nevýslovným kázal o Pánu Ježíši! Jak změnila známost Kristova sv. Karla Boromejského? Neustále rozjímal hořké utrpení Páně. Jakým stal se známostí Kristovou sv. František Saleský,

sv. Ignác z Loyoly, sv. Filip Nerejský? Známí a proslulí byli tito světci plamennou láskou ku Pánu Ježíši.

Hluboký žal jímá srdce mé, přelaskavý Ježíši, že Ty, láska nezměrná, tak často urážen a tak málo milován jsi. Ó Pane srdce mého, učiň, aby srdce mé bylo výlučně majetkem Tvým! Popřej, abych Tebe byl vždy pamětliv, abych toužil Tobě se zalíbiti, abych ve všem jenom Tvé cti vyhledával, a veškerých sil k tomu používal, abych tebe miloval a jiné ku Tvé lásce přiměl.

Třetí den. »Kdo hledá moudrosti, jediné v Kristu ji nalezne.« (Sv. Tomáš.) Svatý Paulin praví v listu, který poslal učenému Aprovi, jenž zřekl se všech hodností a veškeré vědecké činnosti, aby dokonale Pánu v klášteře mohl sloužiti: »Nechť řečníci se cvičí v umění krasořečnickém; nechť mudrci věnují se vědám a umění, a boháči ať střeží poklady: naší říší a naším pokladem jest Kristus.« — Týž světec praví v jiném listu, který poslal jakémus Joviovi, který jenom se pídil po marných vědách, při čemž však na spásu duše zapomínal: »Máš dosti času, abys pročítal básníky a řečníky; máš času dosti, ježž věnuješ studiu filosofie; a neměl bys míti času, abys byl pravým křesťanem? — Budiž milovníkem moudrosti Boží; studuj Ježíše Krista, a uč se v jeho škole!« — Kéž i my následujeme rady tohoto světce!

Prostý ale horlivý křesťan zavřel ústa těm, kteří zlými náruživostmi a četbou bezbožných knih až tam se ocitli, že po způsobu rouhačů Bohu se posmívali. Pravil jim: »Není-li Kristus

Pán Bohem, jakž mohly se všecky předpovědi prorocké na něm vyplniti, kteréž u proroků starozákonných o Messiáši jsou zaznamenány? — Jakž mohl takové vznešené učení vymysleti, jímžto lidé poznávají Boha, věčný cíl, k němuž jsou určeni, a povinnosti, které konati mají? — Jakž mohl konati dle svědectví samých Židů i pohanů, také a tak skvělé zázraky? — Jakž mohli učedníci jeho jménem Kristovým četné zázraky konati? Jak se stalo, že veškeren obor zemský v době poměrně velmi krátké přijal učení Kristovo? — Jak se stalo, že veškerá zloba lidská a lest ďábelská nebyla s to, aby zničily dílo Kristovo? — Nejsou-liž nejctnostnějšími a nejšťastnějšími lidmi právě katoličtí křesťané opravdoví a zbožní, kteří dle nauky sv. evangelia žijí, a Církve katolické, jediné Církve pravé poslouchají, té Církve, kterou Kristus založil?

O Ježíši, Tys Pán můj a Bůh můj! Nejsi-li Bohem, pak nás Bůh oklamal. Smiluj se, Pane, nad těmi, kteří klamnými důvody a rouháním drahocenný dar víry ztratili; a osvěť slepce, kteří ve tmách tápají. Věřím v Tebe, Bože, a miluji Tě! Dej mi, abych z víry žil, a stále v lásce Tvé prospíval!

Čtvrtý den. »Je-li Bůh moudrostí, pak je pravým milovníkem moudrosti pouze ten, kdo Boha miluje.« (Sv. Augustin.)

Zajisté každý člověk měl by se věnovati studiu moudrosti, radí sv. Justin; to jest, jak sám výrok hořejší vykládá, každý má pilně o to dbáti, aby Ježíše Krista, pravou moudrost poznal a miloval.

Svatý Vavřínek Justinian vypravuje, že mu, mladíku devatenáctiletému, zjevila se moudrost

v podobě vážné panny, a že takto k němu promluvila: Proč hledáš útěchy u tvorů? Viz, u mne jediné nalezneš, čeho hledáš, a dám ti po čem toužíš, zvolíš-li mne za nevěstu! I byl v nitru lahodnými pocity naplněn, jichž dříve nikdy necítil. I odevzdal se jí úplně a navždy až k poslednímu dechnutí láskou něžnou a horoucnou. Taková má býti láska naše ku Kristu Ježíši, moudrosti věčné.

Čím vroucněji Boha miluješ, tím větší podíl budeš míti na pravé moudrosti. Rozdíl osob tohoto stavu, kteříž tytéž práce konají, a týmiž úkony zbožnosti se obírají, vytiskyje z různého srdce a nestejně lásky k Bohu. Tak praví sv. Augustin.

Promiň, laskavý Ježíši, srdci zkroušenému, že Božské srdce Tvé nesčetnými hříchy urazilo a zranilo! Smiluj se nade mnou, a dopřej mi svaté moudrosti! Kéž tento dar nebeský osvítlí rozum můj, kéž zraní srdce mé šípem Tvé božské lásky!

Pátý den. »Plnost božství přebývá v Kristu podstatně. Jest Bůh, jest Tvůj Bůh! — Ó lidé! jak bloudíte sem a tam, hledající dobra a blaha, duchovního a tělesného; nenaleznete blaha, pokud nenaleznete Ježíše! — Milujte Ježíše, krásu věčnou, milujte dobro, v němž všecka dobra jsou obsažena. Dychtěte po Kristu, kterýž jest dobro svrchované a nepřeborné. Tenť nám dostačí, a touha naše bude dokonale naplněna.« (Sv. Anselm.)

»Kdo jest s to,« praví sv. Bonaventura o sv. Františku serafinském, »aby popsal lásku, kterou František, přítel božského ženicha, byl proniknut? Bylť podoběn žhavému uhlí, které v peci lásky

Boží žárem ohnivým plane. Byloť mu lahodou a útěchou, mohl-li zpívati žalmy, v nichž chvála, dokonalost, láska, dobrota a zázraky Pána a Mistra jeho se ozývaly. Nezřídka rozplýval se v slzách, a v samotě sladce hovořil s miláčkem svým. Jména Ježíš nevyslovoval jinak, leč s vniterným lahodným pocitem; ano i rty své olizoval, kdykoliv jméno Ježíš vyslovil, aby sladkost jména toho dotvrdil. Ano takovou zbožností a takovou láskou byl naplněn, že i zevnějšek zdál se býti úplně změněn, jakoby sladkého medu požíval anebo nejlahodnější hudbu slyšel.« — »Naplněn žárem lásky k miláčkovi, a proniknut touhou, by mohl proň umříti, třikráte se vypravil k pohanům, aby jim Krista ohlašoval. Ano s takovou horlivostí a mužností krácel v před, že, ač byl velmi mdlý a mnohými posty zemdlený, nicméně o kus vždy byl před svým soudruhem, který byl silný a statný.« Ano srdce Františkovo, dle svědectví sv. Bonaventury, tak plápolalo láskou ku Kristu, že ani obtíže, ani soužení, ano i největší muky, nemohly žáru toho uhasiti.

Podivem naplněn nad božskými dokonalostmi, zvolal sv. Augustin: »Pozdě miloval jsem Tebe, ó prastará a věčně nová krásu; pozdě miloval jsem Tebe!« Milujmež tuto svrchovanou krásu, a budeme sami krásni, budeme-li milovati, co nikdy krásy netratí. Krása roste s láskou; neboť láska Boží jest krásou duše.

V knize, v níž učí svatá Gertruda duši milovati Boha, napomíná ji, aby třikrát denně v lásce k Bohu se cvičila. Nejprvé z rána, pak o polednách, a naposledy u večer, a sice z té příčiny, aby srdce cítilo jakousi náhradu, že Boha nemí-

lovalo vždy takou láskou, jaké jest hoden. V této knize nazývá Pána Ježíše nejvyšším Pánem, jediným dobrem, pokladem svého srdce, a prosí zároveň pro lásku, kterou pocituje k jeho Srdci, o milost, aby všechno, co není Ježíšem, považoval tak, jakoby v srdci jejím ani nebylo.

Tato světice věnovala v každém týdnu jeden den lásce Boží, který nazývala dnem lásky. Sedmkrát vysílala horoucné modlitby k nebesům v tom úmyslu, aby nad ní panoval jako král neobmezený, a aby ji vycvičil v umění milovati Boha.

Propůjč mi, Bože, milosti, aby převládala nyní láska tam, kde vládla dříve nepravost. Dej, aby panovala láska Tvá v tom srdci, kde dříve se zahnízdila láska ku světu. Miluji Tě Pane, a to pro Tvou neskonalou krásu. A nechci nic jiného milovati kromě Tebe.

Šestý den. »Jsem-li majetkem Božím, protože mne stvořil, čím více náležím Bohu, vzpomenu-li, že mne láskou nezměrnou vykoupil? — Rozjímejte o tom, křesťané! Obohaceni jste byli láskou Kristovou ve všem, čeho třeba ke spáse vaší. Nebeským požehnáním obmyslil vás Pán zásluhami Kristovými a láskou, kterou vás miluje.* (Sv. Bernard.)

Svatý Ambrož pobízel se sám k vděčnosti, kdykoliv přemýšlel o vděčnosti domácích zvířat k hospodáři. Kdož by neměl studem se zardívati, říkal, je-li nevděčným ku Kristu, pozoruje-li, že i zvířata dobrodincům svým vděčnost prokazují? Přestaňmež tedy býti nevděčnými, ale budmež vděčni Kristu, kterýž nás vybavil z otroctví

děbelského a nám přehořkým utrpením věčnou slávu získal.

Zdálo se sv. Gertrudě, jakoby Kristus, ženich její duše, záhy z rána při procitnutí k ní mluvil: »Procitni! Jak dlouho ještě chceš spánkem tělu svému hověti? Ejhle, Pán nebes a země jest Tvým ženichem. Onť plane horoucí láskou k tobě! Obmyl tě krví svou, vykoupil tě smrtí svou, protože tě miloval. Dlouho-li ještě chceš otálet, abys mu splatila lásku, které jest srdce tvé schopno? Mohl-li lásku tvou koupiti cenou dražší? Více tě miloval, než-li vlastní tělo, jelikož z lásky k tobě i tělo své za tebe v oběť vydal. Láska žádá opět lásku!«

Jistý kněz, jehož srdce upřímně Ježíše milovalo, říkal duším, kterým ke spáse cestu ukazoval: »Celé tělo naše náleží tomu, který duši naši tělem svým živí. A veškerá krev naše náleží tomu, jenž krev svou pro nás vycedil. Jemu věnujte celý život svůj, jenž vám dal sebe samého celého.«

Ó můj Spasiteli, slavně Tě odprošuji za všecku nevděčnost mnohých, kteří touto neřestí se proti Tobě prohřešili! Ach, že i já jsem kdysi byl z počtu toho! — Není-li mi však dopřáno, abych mohl dáti krev za krev, chci alespoň lásku spláceti láskou.

Sedmý den. »Popřední příčinou, pro niž Kristus Pán sstoupil na zem, a nám lidem ve všem podobným učiněn, jest, aby člověk poznal, jaké lásky u Boha požívá, a aby toto poznání naplnilo jej láskou k Bohu, jenž prvé miloval člověka, a to láskou nepochopitelnou a nezměrnou.« (Sv. Augustin.)

Proniknut nesmírnou láskou, kterou Bůh člověku prokázal, zvolal často sv. František Paulanský: »Ó Bože! ó lásko! Ó Bože! ó lásko! Jak nezměrná jest láska Tvá, jižto nám prokazuješ! Jak zasluhuje toho láska Tvá k nám, abychom i my zahořeli láskou k Tobě! — Kdy pak šípy upřímné lásky zraní i srdce naše?«

Jistý, sluha Páně obrátil se k lásce Boží slovy: »Ó lásko Boží, budiž mi matkou! Učiň se mnou, co činí matka se svým dítětem. Provázej mne, veď mne, kamkoliv jdu! Budiž mou učitelkou, a nauč mne, jak bych měl Boha milovati, aby láska má byla čistá, něžná, plamenná, velkodušná, stálá a kající! Budiž životem mým. Budiž duší duše mé a oduševni mne! Ty sama myslí, mluv, a působ místo mne. Kéž srdce mé hoří touhou, abych všechny lidi plamenem Tvé lásky mohl roznítiti!«

Často bylo slýchati blahoslaveného Raimunda Lulla, kdykoliv se procházel hájem anebo polem, jak zhluboka vzdychal, a jak ze srdce jeho vycházely jako ohnivé šípy vzdechy po nebi z té příčiny, že dosud tráví život v žaláři tělesné schránky, a že dosud od miláčka svého jest vzdálen. Když zase jednou taková touha v srdci jeho se ozvala, setkal se u studnice s poustevníkem. Tento byl podobnou touhou proniknut, a tu se tázal druh druhá, zda neví o nějakém prostředku, jímž by mohl ze žaláře té tělesnosti býti vyproštěn? I dali se oba do pláče, a společně druh druhu žalovali, že nemohou dosud lásky Boží plně a dokonale užiti. Potom našel blahoslavený Raimund člověka, jenž byl v posledním tažení. Když pak upozoroval, že muž ten pranic se z toho neraduje,

an má s tím světem se rozloučiti, litoval ho, že jest ubohý a nešťastný. Ptal-li se kdo blahoslaveného Raimunda : komu náleží, odpovídal : lásce! Odkud vyšel ? — z lásky ! kam jde ? k lásce ! z čeho žije ? z lásky ! kde přebývá ? v lásce !

Pokorně Tebe prosím, Bože můj, abys mi odpustil, že místo lásky k Tobě, lnu ke světu ! Ach jak často byl mi svět milejší, nežli Ty, Bože můj ! Odpusť, Otče milosrdný, a propůjč mi milosti, abych ode dneška jen pro Tebe žil a pracoval.

Osmý den. »Tajuplné vtělení Syna Božího jest pečetí všech podivuhodných skutků Božích. Čím více se Slovo ponížilo vtělením, tím větší lásku prokázalo lidem. Po vtělení jednorozeného Syna Božího můžeme zvolati : Ejhle, Bůh náš učiněn jako jeden z nás.« (Sv. Bernard.)

Když o vánocích svatý Petr z Alkantary slova evangelia zaslechl : »Na počátku bylo Slovo!« byl takou láskou zaujat, že nemohl pocitů lásky v nitru svém zadržeti.

Svatý Augustin praví ve vyznáních, že se nemohl nasytití lahodou a sladkostí lásky Boží, která v podivuhodném díle lidského vykoupení se zjevila.

Na srdci svaté Marie Magdaleny z Pazzi našli po smrti vrytá slova : Et verbum caro factum est ! A Slovo tělem učiněno jest !

Nezapomínejmež nikdy, praví sv. Bernard, že Bůh nás miluje, a že i my Boha milovati máme ! Nezapomínejmež nikdy na obětavost, stáří, sdílnost, něžnost, sílu a moc lásky Kristovy. Nás miloval, nás bídne, nuzné hříšníky !

Illubokou bolest cítím nad tím, že Ty, jenž jsi pro všechny lidi stal se člověkem, od nemnohých byls přijat; ano že i nejedni z těch, kteří Tě přijali, za nedlouho zase Tě vypudili. Také já nešťastný dopustil jsem se této hanebné zrady! Promiň, nejlaskavější Ježíši, tuto novou velikou zlobu, a vejdi nanovo do srdce mého. Zapal v srdci mém oheň své lásky a nedopusť, aby kdy oheň tento uhasl!

Devátý den. »Dítě se nám narodilo! Syn Boží jest tímto dítětem, abychom my byli muži dokonalými. Leží ovinut plenkami, abychom my z osidel smrti byli vybaveni. Na zemi Pán obcoval, abychom my v nebi přebývati mohli.« (Sv. Ambrož.)

Svatý František serafinský, jenž láskou k Bohu hořel, volal: »Milujmež dítko betlemské, kteréž, aby lásku naši získalo, nám důkazy nesmírné lásky podalo! Milujmež tedy to dítko, prokazujme lásku za lásku. Milujmež dítko toto láskou nezměrnou, pro lásku, kterou milovalo nás!«

Kéž srdce naše plane touhou milovati dítko Ježíš tak, jak je miloval sv. Jan Křtitel, který již tehda přítomností dítko tohoto byl posvěcen, když ještě oba v životě mateřském přebývali. Milujmež to dítko tak, jak je milovali andělé na nivách betlemských, když plesajíce nad narozením jeho, zpěvy a plesy nebeskými je oslavovali. Milujmež dítko betlemské tou láskou, kterou je milovali mudrci od východu, kteří zdaleka přišli, aby je dary uctili. Milujmež dítě božské tak, jak je miloval staříčkový Simeon, když v chrámě jerusalemském na loktech je choval. Milujmež dítě toto tak, jako Josef a Maria, kteří s láskou a nad-

šením na dítě pohlíželi, a těm věcem se divili, které o něm byly praveny. Poprosmež Marii Pannu, aby nás Synu svému milému představila, a nám dopřála, bychom mu nejhlubší pokoru a nejněžnější lásku prokázati mohli. Obětujmež dítko toto Otci nebeskému, a vzdejmež prostřednictvím tohoto dítěte Bohu Otci hold královský. Úpěnlivě volejme k tomuto božskému Spasiteli: »Ó Ježíši, buď mým Ježíšem!«

Kdožby, nejsladší Ježíši, mohl se kdy zdráhati, aby Tě nemiloval? A jakž mohou ti, kteří si Tebe zamilovali, lásku tvou tak často urážeti! Odpusť, nejmilosrdnější dítko, a smiluj se nad mnou i nad mými bratry. Čím více jsi pro mne se pokořil, tím dražší a milejší jsi srdci mému!

Den desátý. »Pán nejvyšší, Pán nejmocnější přijal podobu služebníka, aby služebník byl osvozen. Jak neocenitelná, Bože, jest láska Tvá, jenž jsi dal Syna svého, aby sluha byl vykoupen!« (Sv. Ambrož.)

Neměli bychom s tímto velikým světce m volati: »Ó můj Spasiteli, já jsem sluha Tvůj! Tvůj sluha jsem, nedej, abych kdy od Tebe byl odloučen! Tvůj jsem, spasiž mne!«

Často volala sv. Kateřina Janovská po svém obrácení: »Žádný hřích více, Bože, ale jen láska Tvá čistá panuj v srdci mém! Ó vryj do srdce mého lásku ohnivým písmem Ducha svatého!«

Svatá Agata, chlouba ostrova Sicilie, byla místodržitelem Kvintianem zajata, aby byla donucena obětovati modlám. Že pak Kvintian se přesvědčil o její neohrožené zmužilosti a stálosti, s jakou chtěla panenskou čistotu zachovati, ode-

vzdal ji nestoudné ženštině, která všech ďábelských úskoků použila, aby pannu připravila o nevinost. Konečně pravila k ní světice: »Aphrodisio, nemař marně času; neboť věz, že jsem v lásce Kristově tak nezvratně zakotvena, že, jak milostí lásky té doufám, dříve pozbude slunce své jasnosti a sníh bělosti, než bych já zřekla se panenské čistoty!« — Když pak ukrutník o této stálosti zvěděl, použil i slibů i hrozeb, ano všemi spůsoby hleděl pannu přiměti k tomu, aby modlám obětovala. Ale světice pravila: »Kvintiane, ty mi slibuješ život, bohatství a rozkoše; ale já si nežádám jiného života, jiných radostí a rozkoší kromě těch, jež poskytuje Ježíš. Hrozbami pohroz jinému; nebo věz, že ani jelen pronásledovaný tak nedychtí po prameni vody čisté, jako já dychtím po mukách, abych takto tím spíše s Ježíšem byla spojena. Chceš-li mne připravit o hlavu: zde ti ji podávám; chceš-li mne bičovati: zde má záda; chceš-li mne upáliti: zde mé tělo; chceš-li mne předhoditi divokým šelmám: zde jsou ruce i nohy mé a veškery mé údy. Pal, řež, trhej, muč a trap jak se ti líbí; čím více mne budeš trápit, tím více prostředků mi podáváš; aby mne choť můj miloval a mne oslavil. Proč ještě čekáš, proč váháš?« — A po těchto slovech kráčela do žaláře jako ke svatební hostině, a v žaláři připravovala se k zápasu a k mukám, kteréž, chválíc a vlebíc chotě nebeského, šťastně a zmužile přemohla a přetrpěla.

Nešťasten a pošetilý jest hříšník, který raději otročí světu, tělesným žádostem a ďáblu, než aby Tobě ó Ježíši, králi všech králů chtěl sloužiti! Ach, jak i já jsem hoden trestu, že jsem lásku Tvou tak často urazil! Ale promiň a odpusť, nejdobro-

livější Ježíši; neboť nenáležím již více sobě, nýbrž náležím Tobě! Tebe miluji a budu Tě milovati ustavičně! Kéž v lásce tvé žiji a umírám!

Jedenáctý den. »Láska Boží k lidem učinila z Boha, smím-li se tak vyjádřiti, marnotratníka. Což není marnotratníkem oproti lidem, kdo nejen všecko za ně dává, co má, ale konečně dává i sebe sama?« (Blahoslavený opat Guerrik.)

Zdálo se sv. Augustinu, jakoby slunce, měsíc a hvězdy, hory a doliny, řeky a moře, ano veškeré tvorstvo volalo jedním hlasem: Augustine, miluj Boha; neboť z lásky k Tobě Bůh všecko to učinil, abys Boha miloval! — Máme-li však Syna Božího milovati proto, že nám udělil vše, co máme; což teprve máme Bohu dáti, že nám dal sebe samého, praví sv. Bernard. Celý se nám Pán dal, abychom Pána mohli užiti.

Jistý zbožný a učený sluha Páně pravil: Bůh dal člověku dva podivuhodné dary. Dal lidem slovo své a lásku svou. Tyto dvě věci jsou jediným majetkem a veškerým pokladem Božím. Máme-li Syna Božího a Ducha svatého, máme všecko prodati, cokoliv máme, a všeho se zřici jako věci zbytečných. Pak bude království Boží v nás a budeme míti plnost milosti Boží.

Ó jak pošetile a bláznivě jsem jednal, že jsem hříchem zřekl se Boha, nejvyššího dobra, a že jsem vše obětoval za marnivost, která vede ku věčné zkáze! Z celého srdce prosím za odpuštění, ó Bože a Pane můj! Kéž mohu pykati nejenom za své hříchy, nýbrž i za hříchy všech lidí, jimiž Tebe Bože urazili! Otče věčný, jenž jsi

i Otcem mým, obdař mne Synem svým a Duchem svatým. Jakž by nemělo mi dostačiti, co dostačuje Tobě!

Dvanáctý den. »Mužem bolestí byl Syn Boží od početí až do smrti své. Vždy vznášel se kříž před zrakem jeho, na němž měl umřít; vždy kříž v Srdci Páně byl vryt. Pane, kdekoliv Tě chci hledati, vždy nalézám Tebe na kříži.« (Sv. Tomáš z Ježíše.)

Kdykoliv sv. Bernard hořké utrpení Páně rozjímal, tázal se sám sebe, kdo Pánu Ježíši tak hrozná bolestí způsobil? I zdálo se mu, jakoby byl zaslechl odpověď: To láska způsobil! Kdo by tu se sv. Alžbětou nevolal: »Od té chvíle budiž Pán Ježíš ukřížovaný jediným mým podílem!«

Ukřížovaný Kriste, hříchy lidské, ano mé vlastní hříchy přibily Tě na kříž! Kdo smrtelně hřeší, ten Tě křížuje na novo v srdci svém. Že pak jsem raději neumřel, dříve než jsem hřešil; leč nyní chci raději tisíckrát umřít, než bych zase hříchu se dopustil! Od této chvíle nebude hřích panovati v srdci mém. Sám Ježíš a Duch svatý ať panuje neobmezeně, úplně a věčně!

Třináctý den. »Nejmenší utrpení, nejmenší pokoření Ježíše Krista dostačí k vykoupení pokolení lidského pro neskončenou hodnost osoby jeho.« Tak praví sv. Tomáš, a svatý Jan Zlatoústý dodává: »Co však dostačilo k našemu vykoupení, to nedostačovalo lásce jeho.«

Kristus chtěl trpět nad míru, aby nás vykoupil, ač mohl nás vykoupiti i bez utrpení. Tato myšlenka vnukla mnohým svatým velikou lásku

k utrpení. Svatá Terezie praví: »Buďto trpěti anebo umřítí!«

Svatá Magdalena z Pazzi praví: »Neumřítí, ale trpěti!«

Svatý Jan z Kříže praví Pánu: »Z lásky k Tobě chci trpěti a tupen býti!

Poprosme Ježíše ukřižovaného, aby nám vlil lásku ku kříži, a volejme se sv. Bernardinem: »Srdce mé na kříži, a kříž v mém srdci!«

Dopoustíš-li, Pane, abych soužením byl sklíčen, dopouštíš tak jen proto, že jest toto dopuštění k mému dobru, já pak kořím se Tvým výrokům, a podrobuji se jim celým srdcem. Propůjč mi jen potřebné trpělivosti a síly, které mi třeba; já pak milerád obětuji Tobě každý kříž, který na mne složíš jako pokání za mé hříchy. Přijmi, Pane, všeliké moje soužení jako smírnou oběť za mé hříchy z rukou Ježíše Krista, skrze něhož všecko, cokoliv se Ti obětuje, velebnosti Tvé jest milé a drahé.

Čtrnáctý den. »Nic ke spáse tak neprospívá jako každodenní rozjímání nezměrných bolestí, které Kristus Pán z lásky k nám vytrpěl. Rány Kristovy obměkčují i nejtvrďší srdce a rozplamenují i srdce ledové!« (Sv. Bonaventura.)

Když sv. Magdalena z Pazzi rozjímala utrpení Páně, a při tom kříž v rukou držela, byla takou láskou k ukřižovanému Ježíši proniknuta, že nemohla se zdržeti, ale volala: »Ó lásko, ó lásko, ó lásko! Laskavý Ježíši, nikdy neustane srdce mé volati, že Tys jeho jedinou láskou!« Volejmež i my s touto světicí a se sv. Filippem Nerejským: »Ó Ježíši, lásko má!« Horlivý křesťan, který ne-

uměl čísti, mluvil často s takým zápalem o božských dokonalostech a o podivuhodné lásce Ježíše Krista, že zbožní a učení mužové se tomu divili. I byl mezi nimi jeden, který se nabídl, že bude muže toho vyučovati čtení, aby z nábožných knih zbožnému životu se přiučil. Muž se slušně za ochotu tuto poděkoval, ale spolu také podotknul, že dříve se poradí se svým Pánem a ukřižovaným Spasitelem. Když tedy se Spasitelem o té věci se poradil, oznámil pak, co mu Spasitel odpověděl: »Jaké pak knihy mohou Ti dáti? A čemu pak tě chtějí z těch knih naučiti? Já jsem tvou knihou! Rozjímáš-li bolesti mé, můžeš čísti mou lásku, kterou tě miluji. Či nestačí ti Bůh, který pro tebe trpěl a umřel, abys nejenom po celý život, nýbrž po celou věčnost o něm rozjímál.«

Můj božský Spasiteli, každá rána Tvá jest hlasem, který zřejmě hlásá, jak mne miluješ, jak jsem trestu hoden, a jak vroucně Ti mám děkovati. Jak Ti mám dokázati lásku svou a bolest nad hříchy vlastními a nad hříchy bratří svých? Co mám činiti, abych lásce Tvé učinil zadost?

Patnáctý den. »Křížem byli jsme vykoupeni a vybaveni. Mocí kříže budeme jednou posvěceni a oslaveni.« (Bl. Tomáš Kempenský.)

»Ó bys znal tajemství kříže!« pravil sv. Ondřej tyranovi, který ho chtěl donutiti, aby Krista zapřel, protože, jak pravil, umřel jako zločinec na kříži. — Kříž nebyl pouze nástrojem, na němž Kristus trpěl, bylť spolu i kazatelnou, z níž božský učitel spasitelná naučení učeníkům hlásal, praví sv. Augustin.

Byl jakékoliv pokušení na člověka doléhalo, zví ihned, co by měl činiti, pohlédne-li zbožně ku kříži Páně, poučuje sv. Tomáš.

Když svatý Filip Benicius byl na smrtelném loži, prosil, by mu podali jeho knihu. Že pak ti, kteří kolem lože jeho stáli, nevěděli, jakou by knihu chtěl, uhodl nicméně jeden žádost světcovu, a podal mu kříž. I pravil světec: »Ano, kříž Páně byl a jest dosud mou knihou!« A uchopiv se kříže oběma rukama, celoval rány Spasitelovy zbožně a vroucně a odevzdal duši do rukou Kristových. Budiž kříž Kristův i naší knihou. Čítejmež v knize této rádi a často, dočteme se v ní o velké lásce Kristově, jakou nás miloval.

Ach, Bože můj, měli bychom raději přivolit, abychom na kříži umřeli, nežli Tebe hříchem urazili. Ó jak šťasten bych byl, kdybych mohl na kříži umřít, a smrtí touto hříchy vlastní i hříchy svých bratrů mohl vyhladiti, spravedlnosti Tvé zadost učiniti a Tobě se líbiti!

Šestnáctý den. »Kristus Pán chtěl tolik bolesti vytrpěti, kolik by jich byl zasloužil, kdyby byl všech hříchů se dopustil, jichž se lidé dopustili, a jichž se ještě dopouštěti budou.« (Sv. Bonaventura.)

Když sv. Kateřina Janovská patřila na Ježíše rozpjatého na kříži, a rozjímal, kterak láska k hříšníkům Pána donutila, že dal se přibít na kříž, zvolala: »Ó lásko, ó lásko, nikdy více nechci hřešiti!« Neměli bychom i my tak volati?

Bez přestání obětovala se sv. Magdalena z Pazzi Bohu v oběť zápalnou; onať velmi často si umínala, že nic neučiní, aby prvé do ran Kri-

stových se neuchýlila. Často pozdvihovala ruce k nebesům se slovy: »Pane, Ty víš, že hned od útlého mládí až do této chvíle vždy po tom jsem toužila, abych se Tobě zalíbila!«

Ó Ježíši, lásco má, umřítí bych volil zármutkem a žalostí, pomyslim-li, jak hanebně bý-
váš urážen, a jak často jsem i já Tebe urazil! Ale viz: nyní Tě Pane miluji, a chci Tě milovati věčně!

Sedmnáctý den. »Hora Kalvarie jest horou Kristovou. Láska, která nevyvívá z utrpení, není žádnou láskou.« (Sv. František Saleský.)

»Uvažujme Pána našeho Ježíše Krista ukřižovaného, jak jest na oltáři kříže rozpjat, kde z lásky k nám umírá. Proč v duchu nevznášíme se až k Pánu Ježíši, abychom na témž kříži s Ním zemřeli, na němž z lásky k nám umřítí ráčil.« Tak volá týž světec.

Když sv. Marek a Marcellin hřeby na rukou a nohou byli přibiti, pravili ukrutníkovi, jenž je takto mučil: »Nikdy ještě taková slast nitra našeho nenaplňovala, jako nyní, když z lásky ku Kristu trpíme.« Žije-li Kristus Pán v srdci našem, pak milerádi i nejtěžší kříže ponese.

Svatý František Assiský, když velkým utrpením byl sklíčen, pravil ku Pánu: »Pane Bože můj, děkuji Tobě za všechny Tvé bolesti, kteréž na mne dopouštíš! Kéž utrpení mé jest stonásobně větší, je-li taková vůle Tvá svatá. Radovati se budu, neušetříš-li mne zde, je-li v tom vůle Tvá; neboť plnění vůle Tvé jest mi zřídlem nehynoucí útěchy.«

Pane, zhřešil jsem, a zasluhuji, abych trpěl a umřel! Mám jenom tělo jedno, ale obětuji je Tobě jako vlastnictví. Bij, řež a pal, abych činil

pokání za hříchy vlastní a za hříchy bratří! — Biješ-li mne, a navštěvuješ-li bolesti, popřej mi-
losti, bych byl trpělivým.

Osmnáctý den. »Kdo chce ustavičně s Bo-
hem býti spojen, nechať ustavičně na Pána Je-
žíše patří, který za nás na kříži umřel. Z ran
Kristových nabývá člověk potřebné síly, aby ne-
jenom mile, nýbrž i s radostí trpěl!« (Sv. Bona-
ventura.)

Když sv. Ignác, biskup antiochenský, byl
k smrti odsouzen, aby byl litym šelmám před-
hoben, psal, nežli k místu muk dospěl, k Říma-
nům psaní, v němž se obráží živá touha po
utrpení.

»Synáckové moji,« tak volá, »chci zuby litých
šelem býti rozdrcen, abych byl obilným zrnem
Kristovým! Nikoho nehledám, jedině toho, který
pro mne umřel! Jediným cílem lásky mé jest
Kristus, jenž pro mne byl ukřižován. Láska pak,
kterou Krista miluji, působí, že chci i já pro
Krista ukřižován býti.«

Svatá Gertruda pravila kdysi Kristu Pánu :
»O můj Spasiteli, jenž mne tak miluješ, žes ráčil
pro mne trpěti a umříti, obětuji lásce Tvé všechno,
cokoliv jsem vytrpěl, a co ještě snad trpěti mám!
Patř na základ lásky mé, která mne v utrpení
posiluje. Tvá láska působí, že z lásky trpím. Chci
trpěti, protože Tys také trpěl, a protože chceš,
abych i já trpěla; neboť miluji Tě více, nežli mi-
luji sama sebe.«

Ó můj Vykupiteli, vtlač své svaté a bolestné
utrpení hluboko v srdce mé a v duši mou! Dej,
abych nikdy nezapomenul, cos pro mne trpěl, a

abych z ran Tvých přesvatých denně mohl čísti, jak veliké zlo jest hřích, a jak hluboko se nezměrná láska Tvá ponížila! Popřej, aby rozjímání bolesti Tvých srdce mé lítostí nad hříchy a láskou k Tobě bylo proniknuto, abych stále se umrtvoval, abych alespoň poněkud byl Tobě podoben!

Devatenáctý den. »Nic neposvěcuje duše tou měrou, jako rozjímání Kristových bolestí.« (Sv. Bonaventura.)

Ctihodný kněz Baltazar Alvarez připomínal těm, kteří se vedení jeho svěřili, často tato slova: »Nedomnívejte se, že jste v kterékoliv ctnosti pokročili, pokud Kristus ukřižovaný nepanuje stále v mysli a srdci vašem.«

Velikou horlivostí, kterou Ježíše ukřižovaného miloval, došel sv. František ku plamenné lásce, která mu zjednala název serafo. Prolévalť při rozjímání utrpení Kristova tak hojné slzy, že skoro oslepl. Měli bychom snad na Ježíše ukřižovaného kdy zapomenouti?

Jistý sluha Páně říkal, kdykoliv oči na obraz ukřižovaného Krista upřel, aby se hříchu uchránil, k trpělivosti se povzbudil, a Krista vroucně zamiloval: »Patř na Boha svého na kříži! Mohl-li bys ještě hřešiti? Patř na Boha svého na kříži, a snad bys ještě chtěl naříkati nad svými boly? — Patř na Boha svého na kříži, a rozvažuj, jak velké a nezměrné lásky jest hoden!«

Ó můj božský Spasiteli, mužem bolestí stal jsi se pro hříchy naše. Nechci se zhostiti kříže, který mi ruka Tvá nabízí. Také nežádám odměny za trpělivost, s kterou chci vše mile a ochotně

nésti. Dostačuje mi, že jsem Tobě podoben, že mohu vůli Tvou plnit a Tobě se libiti, ó Ježíši, Miláčku duše mé a Bože srdce mého!

Dvacátý den. »Jediná slza, kterou proléváme při vzpomínce na utrpení Páně, jest Bohu milejší, nežli pouť do Jerusalema a půst o chlebě a vodě«. (Sv. Augustin.)

Když svatý František z Assisi jednou hořce plakal a naříkal a na příčinu slz byl tázán, odpověděl: »Já pláči a naříkám nad potupou a hanou, které se dostalo Spasiteli mému, a bolest tato tím více se stupňuje, kdykoliv pomyslím, že přemnozí nevďečníci Pána nemilují, ano přechasto na Pána Ježíše ani nevzpomenou!« — Kdykoliv zaslechl blekotati beránka, pokaždé vzpomínal na Beránka neposkvrněného, jenž pro hříchy lidské na kříži umřel. Rozjímání toto a pohled povzbudil jej k útrpnosti. Nikdy neustával napomínati bratří, aby stále na utrpení Páně vzpomínali. Nebudměž nevďeční oproti božskému Spasiteli, který nás nad míru miloval.

Ó můj Spasiteli, pro své přehořké utrpení smiluj se nade mnou, smiluj se nad mými bratřími! Jsem hotov raději zemřít, než-li utrpení Tvé novými hříchy obnovovati!

Dvacátý první den. »Všecko v utrpení Kristovu dokazuje, že nás miloval«, pravil sv. Tomáš z Villanovy. »Kříž, na němž visel, bolest, jižto trpěl, a smrt, kterou podstoupil«. — »Kristus ukřižovaný jest naším vzorem a všemi ranami nám svědčí a dokazuje, jak máme smýšleti, čím máme býti a co máme činiti«. (Sv. Bernard.)

Když sv. Tomáš Akvinský navštívil sv. Bonaventuru, dotazoval se ho, ze které knihy čerpá tu učenost a ty myšlenky vznešené, jimž se ve spisích jeho podivuje. I odpověděl mu světec, poukazuje na kříž: »Ten zde jest mou knihou, z této knihy čerpám vše, co piši, této knize mám děkovati za tu chatrnou vědomost, kterou mám«. Líbejme často s uctivostí obraz ukřižovaného Pána Ježíše, a prosmež božského Spasitele, aby nás poučil a láskou nás rozplamenil. Prosmež Pána, by hříšníkům dopřál milosti k obrácení, a odprosmež Pána za urážky, které jsme mu hříchy svými způsobili.

S velikou láskou pohlížela sv. Gertruda na kříž, a prosila vroucně Vykupitele, aby ji naplnil láskou k utrpení. Prosila taktéž, by srdce její bylo hotovo, mnoho s vděčností a láskou pro Krista trpěti. »Tvé božské lásce«, pravila, »obětuji všecka utrpení, kteráž na mne dopustíš, ať jsou utrpení tělesná či duchovní. Tebe chci následovati, můj Ježíši, kterýž mne tak velmi miluješ, žes odhodlal se za mne na kříži umřítí! Budiž káráno a trestáno tělo, kteréž jest podobno otroku, jenž každou dobou se houří a vzpíná. Budiž i vůle má umrtvována, kteráž se vůli Tvé protiví! O můj Vykupiteli! nikdy nechci hověti žádostem tělesným, ale v ruce Tvé je odevzdávám, nalož s nimi dle své svaté vůle«.

Svatý Augustin pravil: »Kdykoliv jsem pokoušen, utíkám se k ranám Kristovým, a poroučím se srdci a milosrdenství Kristovu. Kristus pro mne umřel, toť mou sladkou útěchou v těžkém soužení. Veškera má naděje jest zakotvena ve smrti Kristově. Smrt jeho jest mou zásluhou, mým úto-

čištěm, mou spásou, mým životem a mým vzkříšením. Žít i umřít chci v náručí Spasitelově.

Ó Ježíši, Bože srdce mého, pro pět ran přesvatých, jež láska Tvá na kříži Tobě způsobila, smiluj se nad těmi, kteří krví Tvou předrahou jsou vykoupeni! O prominutí a odpuštění hříchů vlastních i hříchů bratří mých, prosím Tě, ó smilování! Nechci již od této chvíle nových hříchů se dopouštět, nechci bolesti Tvých obnovovati a krev Tvou předrahou nohama šlapati!

Dvacátý druhý den. »Kříž Kristův má zvláštní moc. Pouhá vzpomínka na kříž, jakož i znamení kříže zahání neviditelné nepřátele, posiluje nás proti nepřátelským nástrahám a chrání od jejich osidel«. (Sv. Augustin.)

Řiďme se v pokušeních dle blahoslaveného Cesaria, jenž proti všelikému vnuknutí ďábelskému bránil se svatým křížem, který nosil na prsou. Při prvním pocitu, že blíží se pokušení, položil ruku na tuto podivuhodnou zbraň, v níž byla jeho veškerá síla a naděje. Pak volal: »Prchejte, prchejte odpůrcové spásy a odpůrcové Boží! Prchejte zlí duchové! Ajta, kříž Kristův! Tenť jest nástroj, tať jest zbraň, kterou Pán brány pekelné vyvrátil. Ó můj Vykupiteli, pro zásluhy svatého kříže osvobod' mne od mých nepřátel«!

Kéž srdce naše naplněno jest týmiž pocity, jimiž oplývalo srdce jistého sluhy Páně, jenž se takto modlil: »Bože můj! Smiluj se nadé mnou pro Ježíše Krista, Syna svého! Cokoliv činím, choi činiti ve spojení s činy a skutky Kristovými! Sjednocuji duši svou s duší jeho, vůli svou s vůlí jeho, srdce své se srdcem jeho, myšlenky své

s myšlenkami jeho. Žádám, bych tak želel hříchů svých, jak želel Kristus hříchů našich. Abych takou láskou hořel ke Kristu, jakou hořel Kristus k nám. Spolu pak žádám, aby taktéž smýšleli všichni, kteří mají srdce v těle, aby tímto srdcem milovali Tebe«.

Ukřižovaný Ježíši, vlej v srdce mé lásku ku sv. kříži a obrať všecky odpůrce a nepřátele tohoto požehnaného dřeva, aby velebili a chválili Tebe, svého Vykupitele a Pána!

Dvacátý třetí den. »Čtyři konce svatého kříže jsou ozdobeny čtyřmi velevzácnými a veledrahými perlami! Dole září perla pokory, na pravo poslušnosti, na levo trpělivosti, nahoře pak zastkvívá se jako první, jako královna všech ctností ve zlatých písmenech: láska! — Zvláštním způsobem vyzařují tyto čtyry ctnosti z utrpení Páně a jsou spolu čtverým utěšeným plodem, kterého si při rozjímání utrpení Kristova natrhati máme«. (Sv. Bernard.)

Kdosi, jenž si umínil Bohu věrně sloužiti, prosil kněze Fabra, prvního společníka sv. Ignáce, o nějaká pravidla, jichž by mohl užiti na cestě k nebesům. I odporučil mu kněz Faber, aby každodenně několikrát vrhl se před křížem na kolena, a k Ježíši ukřižovanému takto volal: »Ó můj božský Spasiteli, vzore můj, jemuž mám býti podoběn. Ty se ponižuješ do prachu, já pak se povyšuji a vypínám! Tys byl poslušen až k smrti, já pak vyhledávám jenom své vlastní vůle. Tys byl mužem bolesti, já však trpěti se zdráhám. Tys mne tak miloval, žes za mne obětoval i život svůj, já však miluji Tě pramálo, ano i hříchů Tě

hněvám a urážím!» — Muž ten řídil se dle rady Fabrovy, a v krátké době dospěl k životu ctnostnému. Tato cvičba poslouží jistě i nám!

Ó můj Vykupiteli, naplň mne duchem svým; nauč mne bázni a lásce Boží, naplň mne duchem tichosti a horlivosti své, duchem sebezapření a umrtvování! Ozdob mne i bratry mé ctnostmi svými a nedej, abychom kdy od Tebe se odvrátili.

Dvacátý čtvrtý den. »Patř na mne, jak visím na kříži, patř na mé tělo zraněné a zkrvavené, vnikni do duše mé a viz mé Srdce! Co tam uzříš a spatříš? Lásku a jen lásku!« (Sv. Angela z Foligna.)

Mámeť kříž Kristův vroucně ctíti a často máme i oči zbožně na kříž upíratí, abychom s Pánem Ježíšem pohovořili, jemu naslouchali, o radu se ptali, a máme taktéž kříž Páně často vroucně líbatí. Svatá Lidvina posledních dnů života jediné k tomu používala, že jen na kříž Páně neustále patřila, a tento pohled rozehřál srdce její pravou láskou ku Kristu Pánu ukřižovanému.

Svatá Alžběta, dcera krále uherského a provdaná markraběnka durynská, pohlížela jednou s upřímnou zbožností na kříž Kristův a při tom pocítila zvláštní pocit hanby, že na těle svém nosí drahocenná roucha a klenoty. I padla před křížem na zem a pravila: »Ježíš ukřižovaný budiž mým dědictvím! Dávám chudobu za chudobu, splácím ponížení ponížením, kříž křížem!« Co tehda slíbila, plnila po celý život svůj.

Ó můj božský Spasiteli, uděl, abych z Tvých přesvatých ran čerpal útěchu a sílu, a abych láskou k Tobě byl opojen! Ukryj duši mou do rány Srdce svého, a smiluj se nade všemi svými vyvolenými!

Dvacátý pátý den. »Vejděmež, vejděmež, bratři milí, do laskavého Srdce Ježíšova, a neodlučujmež se nikdy od něho. Uctívejmež upřímně a vroucně Srdce Ježíšovo, kteréž jest nepřekonatelným zřídlem lásky a milosrdenství!« (Zbožný Kartusián Jan Lansperg.)

Svatý biskup František Saleský nemluvil o Srdci Ježíšovu jinak, leč slovy takými, které lásku a úctu k Srdci tomuto vzbuzovaly. Obětujmež, dle příkladu světce i my často Otci nebeskému přesvaté Srdce jeho božského Syna, a žádejme o každou milost skrze toto přečisté Srdce. Budiž nám toto Srdce chrámem, v němž ustavičně se chceme Bohu kořiti, budiž nám oltářem, na němž každodenně budeme Bohu oběti klásti. Následujme zbožné řeholnice, která prosila Pána, by srdce své přeměnil v soudnou stolicí, až povolá ji k soudu, protože může pak býti ujištěna, že výrok soudcův bude milostivý a milosrdný.

Svaté Mechtildě, která byla láskou k Srdci Páně proniknuta, zdálo se, jakoby líbala ránu Srdce Ježíšova, a jakoby ze Srdce tohoto do srdce jejího prýštila řeka slasti a lahody duchovní. Zdáloť se jí, jakoby Miláček její volal: »Dcero má, ze mne máš okoušeti veškerou slasti duchovní!« — A ona ihned odpověděla: »Tak jest láska má, tak jest!«

»Láska má,« pravil Ježíš, »budiž tobě místo matky. Ať tě budí ráno ze sna a obléká tě oděvem. Budiž ti pohnutkou k modlitbě, řeči a skutkům. Provázej tě, kamkoliv kráčíš, a oživuj tě v každé věci!« — Jakmile se ráno probudila, zavázala se Bohu slibem, že celý den jediné z lásky k Bohu chce pracovati, a závazek opakovala častěji za dne.

S důvěrou blížím se k Srdci Tvému, Ježíši ; vejdu do Srdce Tvého, abych Tě sladkou láskou mohl milovati a Tobě se kořiti. Vždyť Srdce Tvé jest zřídlem všeliké útěchy, všech ctností a veškeré nebeské lahody ! Ó mé neskonalé dobro, nejsladší Ježíši, vlej všem křesťanům vroucí zbožnost ku Tvému božskému Srdci, aby zakusili a poznali, jak lahodný jsi Ty, lásko věčná !

Dvacátý šestý den. »Já jsem milovník čistoty a dárce veškeré svatosti. Hledám čistého srdce, a tam jest stánek můj pokojný. Připrav mi prostorné a ozdobné večeradlo, a já budu požívati u tebe beránka velikonočního se svými učedníky. Chceš-li, abych k tobě vešel, a u tebe zůstal, vyklid' starý kvas, a vyčisti příbytek svůj.«
(Bl. Tomáš Kempenský.)

Kdykoliv žádáš, abys s Ježíšem při sv. přijímání byl spojen, připrav se svědomitě, a rozjíměj s bohabojným knězem, který než k oltáři přistoupil, takto sám sebou rozmlouval : »Já mám nyní obětovati oběť utrpení Kristova. Činím tak ku spáse své ? Ach, snad jsem podoben ukrutným katanům. Ukřižuji snad i já v nitru Ježíše, jsem vinen tělem a krví Páně, a jím a piji si své za tracení ! Ó můj dobrotivý Ježíši, uchovej mne od takového zločinu !«

Svatá Mathilda prosila jednou Pána, aby ji naučil, jak by se měla připraviti ke sv. přijímání. Pokorně prosila, aby jméno své přesvaté vryl hluboko v srdce její, aby nikdy z mysli její nevymizelo. Se vší láskou, které srdce její jest schopno, žádala Ježíše přijmouti, a prosila Pána, aby na tuto její žádost popatřil, a milostí svou ji

tak obohatil, jakoby lásku tak velkou skutečně měla.

Ó můj Spasiteli, nejsem hoden, abych se k Tobě blížil. Ale viz, že Tě miluji, a přeji si a žádám, aby mi bylo dopřáno, milovati Tebe láskou neskončenou! Přistupuji ke stolu Tvému, abych Tě uposlechl, bych Tě oslavil, bys mne posilnil a sobě připodobnil. Přijal-li jsem Tě kdy způsobem nehodným a svatokrádežným, prosím Tě, pro Tvé veliké milosrdenství, bys mi hřích ten odpustil! Prosím, bys mi odpustil a prominul všecka nehodná svatá přijímání, kteráž se kdy stala od ustanovení této svátosti!

Dvacátý sedmý den. »Převelikým proviněním, jehož se křesťané dopouštějí, proviněním, které hrozné tresty za sebou táhne, jest nehodné přijímání Ježíše Krista, Syna Božího, ve velebné svátosti. Ti, kteří zneuctívají nejsvětější svátost, budou po celou věčnost pít kalich hrozné pomsty Boží.« (Sv. Jan Damascenský.)

Jistý člověk, jenž k smrti pracoval, a který svátost oltářní často nehodným způsobem přijímal, viděl v hodinu smrti před sebou zlého ducha, který mu pravil: »Žes nehodně přijímal, přijímati budeš dnes z ruky mé!« I volal ubohý zoufale: »Pomsta Boží nade mnou; pomsta Boží nade mnou!« A s těmi slovy vypustil duši. Nezapomeňmež nikdy na slova, která kdys jáhen před přijímáním volával: »Sancta sanctis!«, t. j. »Jenom svatým náleží, aby přijímali svatá tajemství!« Kdo není svatý, kdo není prost hříchů, a není dosti připraven, nepřistupuj ke stolu Páně, abys Boha nejvyššího svatého přijal.

Pane Ježíši, jak se bojím a lekám, že jsem nehodným přijímáním se prohřešil, jelikož jsem po sv. přijímání opět do starých hříchů padl! Ó kéž mohu svá vlastní i bratři nehodné přijímání krvavými slzami smazati a zahladiti! Smiluj se nad námi, Pane, podle svého velikého milosrdenství!

Dvacátý osmý den. »Kristus,« tak učí sněm Tridentský, »svátostí oltářní vylil na pokolení lidské plnost své lásky a bohatství.« Tato svátost jest svátostí lásky; »jesti,« dle výroku sv. Tomáše Aquinského, »závdavkem božské lásky;« a jak sv. Bernard se vyjadřuje: »jest láskou nade vši lásku.«

»Kdo od sv. přijímání se vrací,« praví sv. Magdalena z Pazzi, »ten může říci: všechno jest dokonáno! Neboť Bůh, jenž se mi ve svatém přijímání daroval, nemůže mi nic dražšího dáti, nežli mi dal.«

Když sv. Filipp Nerejský spatřil kněze, nesusícího Tělo Páně, pravil: »Vizte zde, mou lásku; vizte lásku mou! Ó podejte mi lásku mou!« Takový má býti úmysl náš, kdykoliv ke stolu Páně se blížíme.

Ó můj Spasiteli, ó lásko má, Ty se mi sám podáváš, a nežádáš za takou lásku nic jiného, jediné srdce mé! Co jest na tom srdci mém, žes na ně tak žárliv, můj Bože, jenž jsi tak neskončeně dokonalý, že sám sobě postačíš? Ó kéž jsou všechna srdce andělů a svatých v moci mé; ani okamžik bych neváhal, ale všechna srdce tato bych Tobě v oběť podal! Musil bych býti velmi zpozdilý, kdybych měl srdce své jinému nežli Tobě

věnovati. Popřej, Pane, aby srdce mé dokonale v Tobě spočívalo, jenž jsi je stvořil pro sebe; a abych veškeru snahu k tomu vynaložil, abych Ti srdce získal.

Dvacátý devátý den. »Svatým přijímáním jsme spojeni s Bohem, před jehož tváří svatou uctivostí andělé na tváře padají, a jsme s ním jedno tělo a jedna krev. Kde jest pastýř, který ovce vlastní krví živí? — Mnohé matky dávají dítky chůvám; ne tak Kristus Pán jednal s námi. On nás živí krví svou.« (Sv. Jan Zlatoústý.)

»Ó božská lásko! Kristus řekl: Jezte Tělo mé, aby mezi Ním a mezi námi bylo nejužší spojení. Není to láska nepostihlá?« volá sv. Augustin.

Svatá Magdalena z Pazzi tázala se jedné řeholnice, nač při sv. přijímání myslila. Ona pak odpověděla: »Na lásku Ježíšovu!« Dobře tak, pravila světice; ale to nestačí, abys jen krátkou dobu na Krista myslila; ustavičně máš láskou Kristovou se těšiti.

Pane Bože můj, jak velmi si přeji, abych se Ti zalíbil, abych měl všecku pokoru, všecku poslušnost, všecku lásku, všecky ctnosti, které měli všickni svatí Boží! Kéž mám veškeru svatost Tvé panické Matky Marie Panny, a kéž všecka srdce lidská plápolají láskou takovou, kterou plápolalo srdce její, aby Tvá božská velebnost důstojně byla chválena a velebena.

Třicátý den. »Je-li Pán Ježíš našim každodenním chlebem, proč pak tak zřídka chleba toho užíváme? Zřídmež život svůj tak, abychom byli hodni, tento nebeský chléb každodenně požívat.« (Sv. Ambrož.)

Nic není s to, aby srdce naše láskou k nejvyššímu dobru tak rozhojnilo, jako sv. přijímání, praví ctihodný theatin Olympius.

Jistá světice pravila: »Kdyby třeba bylo ku sv. přijímání, abych musila projíti ohněm a plameny, nikterak bych se nerozpakovala tak učiniti!«

V těch dnech, v nichž nemohla sv. Kateřina Senenská přistoupiti ke stolu Páně, byla tak nemocná, že se zdálo, jakoby záhy měla umříti. Avšak jakkoliv byla zemdlená, nicméně ihned se sily vrátily, sotva že přistoupila ke stolu Páně. Připravujmež se ku sv. přijímání tím, že se zřekneme všeho nedovoleného, že častěji přijímáme duchovním způsobem a cvičíme se ve veškerých ctnostech.

Často chci, božský Spasiteli, přistupovati ku sv. přijímání. Dej, ať jest srdce mé čisté, ať se cvičím v pokoře, a ať srdce mé oplývá radostí, která kotví ve Tvé lásce. Také si srdečně přeji a žádám, aby taková touha a příprava byla ve všech lidských srdcích.

Třicátý první den. »V žádné době nemůže člověk získati větších milostí, tolikéž ničím v hodinu smrti nebude tak potěšen, jako tím, že často klečívá před svatostánkem a kořil se Spasiteli svému, Kristu Ježíši. Nikde nevyslyší Ježíš Kristus prosb našich tak rychle a tak jistě, jako na stupních oltářních«. (Jindřich Suso.)

. Když svatá Terezie byla na smrt nemocná, donesena jí byla velebná svátost jako pokrm a posila na cestu do věčnosti. Při pohledu na Pána Ježíše, zastřeného způsobou svátostnou, byla takovou láskou roznícena, že vzdor mdlobě, pro

kterou ani pohnouti se nemohla, nicméně posadila se na loži beze vší pomoci, že se zdálo, jakoby chtěla kleknouti na zem, tak že musila násilím na loži býti zadržena. Tvář její se změnila; bylať krásná, jasná a zdálo se, jakoby nabývala panenské svěžesti. Pak složila ruce zbožně, a vroucně prozpěvovala hlasem tak líbezným, a rozmlouvala tak sladce a dojemně s chotěm svým Kristem, že všecky sestry až k slzám byly pohnuty. »Pane můj a choti můj,« pravila světice, »tedy již se přiblížila hodina, po níž srdce mé tak toužilo! Jest nyní čas, abych tvář v tvář na Tebe patřila! Požehnaná budiž hodina tato! Staň se vůle Tvá! Ó té šťastné hodiny, v níž končí se mé vyhnanství, a v níž duše má se povznese, aby požívala Tebe, po němž celý život toužila!« Tak zemřela tato světice, ne tak nemocí, jako spíše touhou a láskou, které její slabá přirozenost snést nemohla, jak to oznámila po smrti jedné sestře svého řádu.

Svatá Magdalena z Pazzi navštěvovala každodenně svátost oltářní třicetkrátě.

Svatý Alois z Gonzagy trávil v chrámu Páně veškeren čas, pokud mu to povinnosti jeho dovolovaly. A kdykoliv byl z kostela volán, laskavě a vlídně Pánu domlouval: »Vzdal se Pane ode mne; vzdal se Pane; neboť mne poslušnost volá!«

U Ježíše odpočíval apoštol Indů, sv. František Xaverský po pracech svých. Když byl celý den do únavy o spásu duší se trdil, strávil část noci před velebnou svátostí.

Nic nepodnikal sv. František z Assisi, dokud se s Pánem v chrámu Páně neporadil.

Hraběnka Feriová byla zvána nevěstou nejsvětější svátosti, jelikož veškeren čas, kterého v domá-

cnosti ku plnění povinností nutně nepotřebovala, trávila před velebnou svátostí. Když pak byla tážána, co v chrámu Páně tak drahnou dobu koná, odpověděla: »Co pak činí dvořan před králem, nemocný před lékařem, nuzný před boháčem, hladový před stolem, hojně chutnými pokrmy pokrytým? — Totéž činím já v chrámu Páně před Bohem a Pánem mým.«

Ó nepřeborný pramene hojného milosrdenství, jak veliká jest slast a lahoda Tvá, můžeš-li přebývati mezi syny lidskými! Pane, čím jest člověk, že ho tak povznášíš? Umdlévá duch můj a ztrácí se, rozjímá-li neskonalou lásku Tvou! Popřej, Pane, milosti, abych často k Tobě se blížil, a abych tak již zde na zemi zakoušel ovoce radosti nebeské, abych vnuknutí Tvému naslouchal, Tebe vroucněji miloval, abych v tichosti a trpělivosti životem kráčet, a jednou u Tebe korunou slávy věčné byl ozdoben. Amen.

Únor.

P o k o r a .

„Kdo se poníží, bude povýšen!“

Luk. 14. 11.

Prvý den. »Pokora jest základem všech ctností. Není lepší přípravy nad pokoru k dosažení milosti božské«. (Sv. Augustin.)

Žádnou ctnost neodporučoval svatý Vincenc Paulanský tak vřele, jako pokoru.

Pokora byla také ctností, po které sv. Alois tak mocně toužil. Každodenně prosil sv. anděly, aby přímluvou mu byli nápomocni, by na této cestě královské neunavně kráčet mohl.

Jistý zbožný řeholník říkával: »S radostí bych daroval za to obě oči, kdybych právě pokory dosíci mohl«.

Pán Ježíš pravil jednou sv. Kateřině Senenské, věrné služebnici své, chtěje ji v pokoře utvrditi: »Víš-li, dcero má, kdo jsem já a kdo jsi ty? Blahoslavená jsi, budeš-li toho pamětliva. Já jsem ten, jenž jest, ty pak jsi ta, jež není!« — Tak by měl i každý o sobě smýšleti. Já jsem holé a pouhé nic, mé jméno jest nicotné. Veškera bytost má jest holá marnost. Všecko co mám, mám od Boha, tak že bych bez vůle Boží ani komárem nepatrným nebyl. Nic nejsem sám ze sebe, a

všecko co mám, jest mi z pouhé lásky a dobroty Páně dopráno. A opět v nic byl bych obrácen, kdyby Pán ruku svou ode mne odvrátil. A to platí nejenom o životě přirozeném, nýbrž měrou hojnější i o životě nadpřirozeném. Neboť kdyby Bůh milost svou mi odňal, ihned bych klesl v nejhorší neřesti.

Uděl mi, Bože, ctnost pokory, kteráž jest Ti tak milá a drahá! Dej, abych poznal svou nicotu, nouzi, slabost a mdlobu, a abych tímto poznáním, před Tebou v pokoře se kořil a neustále o milost a smilování Tebe žádal.

Druhý den. »Pokora jest matkou mnohých ctností; neboť z ní vychází poslušnost, bázeň Boží, trpělivost, tichost, mravnost a pokoj«. (Sv. Tomáš z Villanovy.)

Svatá Františka ze Chantal takovou láskou lnula k pokoře, že stále se o to přičiňovala, by jí neušla žádná příležitost, v níž by mohla v pokoře se cvičiti. V jednom psaní, které poslala sv. Františku Saleskému, píše: »Prosím vás, přemilý otče, pro lásku Boží, abyste mi byl nápomocen, bych se mohla cvičiti v pokoře!«

Pomyslím-li, božský Spasiteli, jak hluboko jsi se z lásky ke mně ponížil, pak musím se zardíti, že se tak bojím ponížení. Avšak posilován jsa milostí Tvou, chci se polepšiti a každé příležitosti se uchopiti, která se mi ku pokoření naskytne, abych následováním Tvé pokory mohl se Tobě zalibiti.

Třetí den. »Kdo není v pokoře zevrubně vy-cvičen a utvrzen, nemůže v rozjímání prospívati«. (Sv. Terezie.)

Svatá Brigitta zaslechla slova Páně, že duše, která touží po věcech nebeských, musí se hluboko pokořiti a na cestě pokory kráčet.

Sv. Kateřina Janovská byla tak proniknuta nicotou a pokorou vlastní, že se nikdy jmenem nedala jmenovati. Vždy se považovala za pouhé nic, a že jen tolik má bytosti a života, mnoho-li jí Bůh uštědřil. A kdykoliv nějakého poklesku se dopustila, říkala: »Všecko to jest účinkem mé nicoty, a jsem o tom přesvědčena, že sama ze sebe nic dobrého vykonati nemohu. Nehřeším-li, poznávám, že milost Boží mne v dobrém utvrzuje«.

Svatá Klára z Montefalcone byla delší dobu zbavena nebeské útěchy a lahody, kterou jí Pán obyčejně do srdce vléval. Stalo se tak jedině z té příčiny, protože při jednom dobrém činu dala se vésti samoláskou, ač upřímně chyby té litovala a polepšení slíbila.

Prosím Tě, Pane, popřej mi drahocenného daru pokory, kteráž Tě ku člověku vábí, srdce milostí naplňuje a duši k tomu pobádá, by se Tobě zde zalíbila a Tebe v nebesích věčně milovala!

Čtvrtý den. »Pokory jest třeba ne pouze proto, abychom ctnosti nabyli, ale také z té příčiny, bychom spásy došli. Pravilť Kristus Pán: Těsná jest brána k nebesům a jenom maličký neboli pokorní mohou branou tou projíti«. (Sv. Bernard.)

Svatý Filipp Nerejský říkával: »Rána v boku Kristově jest sice dosti prostranná; avšak nesmí-li se Pán Ježíš nade mnou, pak ránu tuto ještě značně rozšířím«. Každého dne prosil Pána: »Opatruj mne, Pane, v den tento; neboť nebudeš-li

mne chrániti, stanu se zrádcem a dopustím se těžkého hříchu«. Kdykoliv vycházel z příbytku, říkával: »Chovej mne pod stráží svou; sic jinak vykročím z domu jako křesťan a vrátím se jako žid«.

Jistá zbožná duše říkala: »Není-liž zjevno a zřejmo, že nejsme nic, že nic nemůžeme, a že jsme velmi bídní a nuzní? Můžeme-li kdy na hříchy své zapomenouti anebo se dosti pokořiti? Třeba-li, aby kdo má rány na těle, musil býti teprv na ně upozorněn, když bolesti stále rány připomínají? Vždyť sám rány a bolesti cítí«.

Pane, jenž pyšným se protivíš a pouze pokorným milost uděluješ, popřej mi pokory; neboť bez pokory budu Tě hněvati stále a neujdou věčnému trápení.

Pátý den. »Nejmocnější zbraní, kterou můžeme ďábla přemoci, jest pokora«. (Sv. František Paulanský.)

Sv. Terezie nemohla pochopiti, proč kazatelé tak často nabádají posluchače, aby se pokořili. »Což pak není jasno«, tak pravila, »že nemůžeme se ničím chlubit a honosit, jelikož nikdo nic dobrého nemá, čeho by od Boha byl nepřijal? Jak pak mohou bídní lidé býti pyšní, kteří přemnohým bédám jsou podrobeni a mnohými hříchy jsou obtíženi? A kdybych i chtěla býti marnivou a pyšnou, nevím věru, jak by mi to bylo možno!

Ctihodný kněz Alvarez přirovnával činy svého života hroznům, na nichž veškerá zrna jsou shnilá. Sotva jsou mezi tolika činy čtyři nebo pět, které by se Bohu líbily. A běda mně, naříkal, bude-li Hospodin činy mé přísně třídit a souditi!

Kdykoliv sv. Dominik měl kázati v některém městě, pokaždé dříve před branou městskou poklekl a pomodlil se zbožně, prose, aby Bůh pro hříchy jeho obyvatelů města netrestal.

Sv. Filip Nerejský radil těm, jež vedl k nebesům, aby v každém poklesku ihned si vzpomněli: »Kdybych byl býval pokorný, nebyl bych klesl!«

Pane, nejsem nic jiného, než hříšný člověk, a běda mi, budeš-li mne souditi dle mé zásluhy. Padám ze hříchu ve hřích, nejsi-li milostí svou stále u mne. Smiluj se nade mnou podle velkého milosrdenství svého!

Šestý den. »Kdo jest pokorný, kdo vysoko se nevypíná, ano kdo rád trpí ponížení od bližního, ten se Bohu líbí. K takovému člověku se Bůh sklání, jest mu milostí svou nakloněn, uštěďuje mu hojné milosti a zjevuje mu božská tajemství«. (Bl. Tomáš Kempenský.)

Veliký apoštol národů svatý Pavel pokládal sebe sama za posledního mezi lidmi. »Kristus Ježíš«, praví, »přišel na tento svět, aby hříšníky spasil, z nichžto já první jsem« (1 Tim. 1, 15). A jinde: »Mně, nejmenšímu z křesťanů, dostalo se té milosti« (K Efes. 3, 8). A jinde opět dí, že »jest nejmenším, nejposlednějším z apoštolů, ba že není ani hoden slouti apoštolem, protože pronásledoval církev Páně«. Ač mnohem více pracoval nežli ostatní apoštolé, přece měl se za nehodna apoštolské důstojnosti, jelikož přestupky a hříchy stále mu na mysli tanuly, a jelikož naopak u jiných viděl jenom skutky dobré. Toť jest známkou pravé pokory.

Nikdy nezapomenula známá kajčnice Thais po obrácení na předešlý svůj pohoršlivý život. Ze studu nad hříšností svou neodvážila se nikdy vysloviti jméno Páně, ale celá modlitba její zněla: »Ó Ty, jenž jsi mne stvořil, smiluj se nade mnou!« Touto pokorou stala se Pánu Bohu milou a dosáhla v krátké době veliké dokonalosti.

Horlivý sluha Boží, kterého sv. Ignác velmi miloval, říkával často: »Kdo se domýšlí, že něčím jest, není ničím; kdo však ví, že ničím není, ten jest u Boha velikým a slavným«.

Pane, nic nemám, nic nezasluhuji, nic, ano méně ještě než nic, jsem já, jelikož jsem velikým hříšníkem. Jedinou útěchou mou jest Tvé milosrdenství. Avšak Tys přebohatý, Ty můžeš přehojně obdařiti chudása, jenž v Tebe důvěruje. Proto k Tobě se utíkám a Tebe prosím, bys se smiloval nade mnou dle svého velikého milosrdenství a mé veliké nicoty a chudoby!

Sedmý den. »Jediný den, v němž člověk pro hříchy a slabosti před tváří Boží se opravdově pokorí, zjedná mu více milostí, nežli mnohé dny, které ztráví na modlitbě«. (Sv. Terezie.)

Svatý František Assiský považoval se za největšího hříšníka, který na světě žije, a který zasluhuje věčného ohně. Když pak mu někdo připomenul, že jsou vrazi, zloději, cizoložníci a jiní zločinci, kteří Boha více urážejí, nežli on, říkával: »Bratří milí, kdyby byl Pán Bůh jim jenom z polovice tolik milostí uštědřil, mnoho-li uštědřil mně, zajisté že by Boha vroucněji milovali a jemu věrněji sloužili, nežli já bídny a neužitečný hříšník«.

Svatý Vincenc Paulánský rozplýval se v nic před tváří Boží, říkáje: »Řetězem hříchů byl by

celý můj život, kdybys Ty, Pane, neřídil a nespravoval všech mých myšlení a činů«.

Ó Bože, pro mnohé hříchy své zasluhuji, bys se na mne hněval, mně zlořečil a na mně se pomstil! Avšak větší jest milosrdenství Tvé, nežli mé hříchy! Proto volám k Tobě: smiluj se nad mnou, velikým hříšníkem, který se neopovazuje zraků k nebi pozvednouti, a nezamítej srdce zkroušené a pokorné!

Osmý den. »Buď nízkým a opovrženým sám u sebe, raduj se z toho, opovrhují-li tebou i jiní, a nevynášej se pro dary a milosti, jimiž tě Pán obohatil, a budeš právě pokorný«. (Svatý Bonaventura.)

Svatý Ludvík, král francouzský, umýval vždy v předvečer nedělní a sváteční četrným chudým nohy, jež pak i osušil a líbal. Nezřídka posluhoval u stolu královského stodvaceti chudým, které jako dvořany v paláci královském vydržoval. Každodenně jedli s králem společně dobrou polední tři starci chudí, jimž z pokrmů královských předkládal, ano nezřídka jedl král sám z talířů jejich, co jim zbylo. Také navštěvoval v Paříži v nemocnici četrné nemocné, ano i v městech jiných, a nehrozil se ani znetvořených tváří, ani puchu, ani nečistoty. Obyčejně jim podával pokrmy kleče před nimi. Tak posluhoval také jednou v opatství Rochemontském jednomu bratrovi klášternímu, který malomocenstvím tak byl znetvořen, že se ani člověku nepodobal. Tomuto ubožákovi podával pokorný král na kolenou pokrmy, kterýmžto jednáním neobyčejným nejenom opata, nýbrž i ostatní řeholníky tak dojal, že nemohli se zdržeti

pláče. Těto pokoře naučil se zbožný král ve škole Kristově, kterýž se tak ponížil, že i apoštolům umýval nohy, a který, jak sám praví, byl nejposlednějším z lidí. Pravilť zajisté skrze proroka: »Já pak červ jsem a ne člověk, povrhel lidí!«

Svatá Magdalena z Pazzi považovala se za nejnižší mezi všemi tvory a byla přesvědčena, že nic na světě nezasluhuje takového opovržení, jako ona. Hlubokou pokorou poučena, považovala nepatrné poklesky za velké urážky velebnosti božské, ano zpovídala se z nich i veřejně, aby i jiní k lítosti nad hříchy byli povzbuzeni. Nesmírnou mukou bylo pro ni, kdykoliv zaslechla, že ji někdo chválí, anebo kdykoliv pozorovala, že jí kdo prokazuje poctu. Nedalť se nikterak potěšiti, když zpozorovala, že nelze utajiti těch zvláštních darů a milostí, které jí Pán ze zvláštní lásky prokazoval.

Jiná světice pokládala vše zlé, čeho se lidé dopouštěli, jako pokutu za své hříchy, a sama říkala, že pro pýchu a nevděčnost podobá se zlému duchu.

Pane, pohlédni milostivě na mne, tvora hříšného a nehodného, který nad svou nuzotou, zlobou a nevěrností z celého srdce vzdychá, svých hříchů lituje, a má je v nenávisti, protože jimi Tebe, svého Boha a laskavého Otce, urazil!

Devátý den. »Tři podmínky jest třeba ku pravé pokoře, které Kristus Pán slovem i příkladem nám důrazně odporučuje. Za prvé musí nás pokora učiti, že zasluhujeme pokárání lidského; pak nás musí nabádati k radosti, pozorujeme-li, že lidé o našich chybách vědí a námi pohrdají. Konečně musíme býti o tom ujištěni, že

kdykoliv Bůh skrze nás něco dobrého koná, máme za to děkovati jeho milosrdenství a zásluhám jiných lidí«. (Sv. Vincenc Paulánský.)

Tento světec nazýval se zastaralým hříšníkem, který není ani hoden života, a který pro své hříchy a nepravosti více milosrdenství Božího potřebuje, nežli jiní lidé. Jednou poklekl před kněžími své kongregace, kteří nemálo se podivili, když takto k nim promluvil: »Kdybyste věděli, jakým jsem hříšníkem, jistě byste mne vyvrhli z kongregace, kteréž jsem jen na obtíž, kterouž zneuctívám, které i škodím!«. Často připomínal, z jak nízké rodiny vyšel. Také nejednou představil kněžím a vznešeným pánům synovce, který byl oděn rouchem chudého rolníka. Že pak při té příležitosti nemohl se ubrániti jakési rozpačitosti, žaloval na sebe před svými kněžími. Ač měl nejednu příležitost zmíniti se o zajetí, do něhož upadl v Tunisu, kde pána, u něhož byl otrokem, a který byl odpadlíkem, zase do lůna Církve uvedl, přece nicméně ani jediným slovem se o tom nezmínil, aby tak ušel marné chloubě. Byl-li však někdy přinucen, a musil-li o něčem dobrém mluvit, aby potřebu lásky k bližnímu dokázal, pokaždé dobrý výsledek zásluhám jiných připisoval.

Když sv. Antonínovi poustevníku bylo oznámeno, že v Alexandrii žije zbožný muž, řemesla jirchářského, který převyšuje Antonína v postu a mrtvení, ihned vydal se na cestu, aby muže toho vyhledal, a na jeho život se vyptal, jakož i na skutky dobré, které koná. Také mu nezatajil, že jenom proto z pouště se odstranil, aby se poptal po jeho zbožnosti a svatosti. Muž prostý a pokorný cítil se zahanben touto otázkou, že však ku svatému poustevníku lnul láskou a úctou,

nemohl mu ničeho zatajiti, i dal mu tuto odpověď: »Otče, divím se tvým otázkám; neboť nejsem si vědom, že bych kdy byl cos dobrého vykonal. Proto také hned z rána, nežli jdu do práce, říkávám: Všickni obyvatelé tohoto města, malí i velicí, zasluhují za dobré skutky, které konají, nebe, kdežto já pro své hříchy jsem hoden pekla. Totéž opakuji u večer po práci celým srdcem«. Po této odpovědi pravil svatý Antonín: »Opravdu, ty pracuješ v domě svém moudře a dojdeš království Božího hravě; já, jenž jsem trávil život svůj na poušti, nikterak se ti dosud nemohu rovnati!«

Ach mne ubohého, jenž jsem hoden potupy, pohany, ponížení a trestu! Přiznávám se k tomu, Pane, před tváří Tvou! Jsem ochoten přijmouti jakéhokoliv pokárání z ruky Tvé. Ale trestej mne, Pane, jako milosrdný Otec, a ušetř mne jen na věčnosti!

Desátý den. »Vždy máme jiné lidi považovati za své představené, ano i podřízeným máme se rádi podrobiti, jim úctu prokazovati, horlivě jim sloužiti. Toť jest výborné cvičení v pokoře. Dejž Bůh, abychom v tomto cvičení byli stálí.« (Sv. Vincenc Paulanský.)

Ačkoliv sv. Bernard byl zářivým světlem své doby, kterému všickni lidé pro svatost života, pro četné zázraky, pro ctnostný a bohumilý život, pro vznešené učení a pro vážnost všeobecnou se divili, nicméně chtěl býti jmenován pouze neuzitečným sluhou a neplodným stromem, a nemohl nikterak pochopiti, že by mohl komu prospěti, tak že životopisec o něm praví: »Ten, nad jehož slávou svět žasl, byl jediný, který záře slávy své

nepozoroval.« Mohlť se svatým Jobem zvolati : »Zdaž jsem kdy patřil na zář slunečnou, anebo snad oko mé kochalo se v jasu měsíce ?« (Job. 31, 26.)

Sv. Vincenc Paulanský ctil každého člověka. Všickni byli lepší, dokonalejší a ke všemu schopnější, nežli on. Proto také vždy a ochotně podrobil se úsudku a mínění jiných. V tomto pevném přesvědčení, že všickni lidé jsou dokonalejší a lepší, podroboval se ochotně a rád úsudku jejich.

Pomysli si, jakoby Kristus Pán k tobě mluvil: »Chceš-li dojítí veliké lásky, považuj se za nejposlednějšího mezi všemi tvory, a věř pevně, že tam jest místo pro tebe nejlepší a nejvhodnější!«

Zajisté zasluhuji, abych byl pode všemi tvory, a nemám prazádné příčiny, abych se i nad nejmenšího tvora vynášel a vypínal; neboť jsem hoden trestu a zahynu věčně, nesmiluješ-li se nade mnou ! O smiluj se nad ubohým červíčkem, který se opovážil Tebe urážeti, a darů Tvých ku Tvé potupě používati !

Jedenáctý den. »Kdo chce býti vyvýšen nad jiné, pravil Pán, musí se pokořiti všem. Tato pravda jest tak jasná, že ji všickni křesťané poznávají. Ale proč je počet těch tak maličký, kteří by i život dle ní řídili ?« (Sv. Vincenc Paulanský.)

Svatá Paula byla, jak sv. Jeronym připomíná, v pravé pokoře tak o své nicotě přesvědčena, že kdo jí neznal, a o jejím životě zbožném nevěděl, nikdy by byl nevěřil, že jest to ta kdysi proslulá a bohatá římská matrona. Kdykoliv byla obklopena četnými a zbožnými pannami, které

s ní společně žily, každý by byl dle zevnějšku, dle mluvy a chování soudil, že jest poslední mezi nimi, ač byla matkou a vzorem všech.

Blahoslavený Tomáš Kempenský praví v jedné řeči své: »Mnozí upadli se stupně zbožnosti do různých osidel ďábelských a do ošklivých tělesných žádostí, protože nestavěli na základě pravé pokory, kteráž jediná jest s to, aby ochránila nás nástrah ďábelských. Blahoslavená duše, která zamítá veškeru hodnost a důstojnost světskou. Strážte se, bratří milí, abyste veškeré odměny neztratili pro pýchu, abyste spolu s ďáblem nebyli uvrženi do věčného ohně.

Nauč mne, Pane, abych byl malým sám u sebe, a abych se vždy považoval za posledního mezi všemi. Dej, abych poznal nehodnost a nevděčnost svou, a vryj hluboko v srdce mé vědomí, že často se stávám vinen věčného zatracení, aby tato myšlenka mne naučila pokoře.

Dvanáctý den. »Nedomnívej se, žes na cestě dokonalosti pokročil, pokud se nepovažuješ za posledního mezi všemi, a dokud si nepřiješ, aby jiní nad tebe byli vyvýšeni. Neboť jest zvykem, že ti, kteří jsou povýšeni od Boha, ponížují se sami u sebe.« (Sv. Terezie.)

Děkujeme, praví sv. Basilius, lékařům, kteří nás léčí v tělesných neduzích, a ctíme je jako dobrodince, byť nám i hořké léky předepsali, ba i železa i ohně použili, mají-li za to, že k uzdravení našemu toho třeba. A hle, jak jsme nerozumní, že nejsme právě tak vděční těm, kteří duši naši léčí, byť i hořkých léků k tomu užívali. Mojžiš odložil chybu na domluvu testovu, ač da-

leko moudrostí nad něj předčil, a nikterak se proto naň nemrzel. Tak bychom měli i my, byť bychom byli i nejmoudřejšími, ochotně uznati, že můžeme se mýliti, a máme ochotně radu a poučení bráti i od nižších neboli podřízených, a máme rad jejich k užitku a prospěchu duše použíti.

Jistý mnich chlubil se opatovi, že vždycky v přítomnosti Boží žije. Opat, zbožný muž, odpověděl: To není nic zvláštního, ale velikou věcí by bylo, kdybys se považoval za nejnižšího mezi všemi tvory.

Čteme o sv. Terezii, že byla dbalá, aby vlastní chyby měla na mysli, a aby ctnosti bližních obdivovala. Kdykoliv zvěděla, že někdo vykonal dobrý skutek, říkala: Jak šťastni jsou moji bližní. Všickni se přičiňují, aby Bohu sloužili, jenom já málo o službu Boží dbám!

Nedopusť, Pane, abych kdy zapomenul na svou nízkost, mdlobu a nestálost, na zneužívání Tvých milostí! Tato stálá památka kéž mne nutí, abych se hanbil a k Tobě o pomoc a přispění volal!

Třináctý den. Cvičí-li se člověk v pravé ctnosti, a je-li velikým před Bohem, ale nicméně malým a pokorným sám před sebou, toť jest pravá pokora, kteráž jest Bohu sice milá, ale u lidí velmi řídká.« (Sv. Bernard.)

Kdykoliv si sv. Terezie připomenula hojné dary a milosti, jež od Boha přijala, byla vždy pokorná a říkala. »Toť jsou podpory, které slabost mou označují; neboť dům jest tím chatrnější, čím více podpor potřebuje.«

Tatáž světiice říkala, že byť duše rozjímavou modlitbou sebe výše byla povznesena, nic-

méně nemá nikdy zapomínati, čím jest sama ze sebe. Připomínala ještě, že takové poznání sebe sama jest chlebem, který máme na cestě k dokonalosti ke všem pokrmům pojídati, protože bez tohoto chleba nikdy pravé síly nenabudeme. Na jiném místě napomíná světice své duchovní dcery k tomuto sebepoznání, a radí jim, aby se o toto sebepoznání přičiňovaly, byť by i se sv. Pavlem do třetího nebe byly vtrženy. Neboť dokud zde žijeme, není nám ničeho tak třeba jako pokory, k níž nám poznání sebe sama dopomáhá.

Není ani jedné ctnosti, které bychom při sv. Vincenci Paulanském nemusili se podivovati; ač vši snahou o to dbal, aby ctnosti ty utajil. Nicméně, jak sám se přiznal, byl tak chudý na ctnosti, že zasluhoval pouze název žebráka; a tento název si také dal.

Ach, Pane, komu náleží větším právem název žebráka a hříšníka, ne-li mně, u něhož nic není, jediné bída a hřích! Kdy jsem konal jaký skutek, který by byl bez chyby? Musím se chvěti a třásti, nebudeš-li mne souditi podle svého milosrdenství!

Čtrnáctý den. »Marná záliba a touha, aby se o nás mluvilo, a abychom byli chváleni, jest zlo tak velké, že přivádí člověka k zapření Boha, a že všechny naše skutky dobré otravuje. Žádná nepravost a neřest není zhoubnější nad tuto, pro ty, kteří chtějí v duchovním životě prospívati.« (Sv. Vincenc Paulanský.)

Hned v útlém mládí opovrhoval sv. Tomáš Akvinský marnou chválou lidskou. Nikdy nepro nesl jediného slova, z něhož by se dalo souditi, že by dychtil po chvále lidské. Přiznal se jistému

zbožnému řeholníku, že zvláštní milostí Boží byl uchován od pýchy.

Sv. Vincenc Paulanský předsevzal si, že nikdy nebude vypravovati, z čehož by se dalo souditi, že dychtí po chvále lidské. Když pak jednou se třemi kněžími cestoval, vypravoval jim pro obveselení mysli a ukrácení cesty cos velmi důležitého, co se mu skutečně přihodilo; avšak uprostřed výkladu, kdy zvědavost posluchačů byla na nejvyšší napjata, bil se v prsa, nazýváje sebe sama ničemným, pýchou nadutým člověkem, který jen rád o sobě mluví. A sotva došli cíle, padl před nimi na kolena, a prosil je za odpuštění, že jim svým vychloubáním dal pohoršení.

Ó pokorný Ježíši, můj božský učiteli, naplň mne nevšímavostí oproti chvále lidské, ať mám v nenávisti chválu, ať miluji pokoru a vše co k ní vede. Popřej Pane, abych Tě miloval, rád byl neznám a pohrdán. Nedopouštěj, abych marně mluvil anebo cos z marnivosti a pýchy konal. Tvá svatá pokora budiž mým zákonem a pravidlem mého života.

Patnáctý den. »Co na tom, pohrdají-li námi lidé, pomlouvají-li nás, pakli jen před Bohem jsme bez viny a Bohu se líbíme? Byloť největší radostí svatých Božích, kdykoliv byli ode všech opovrženi a potupeni. (Sv. Terezie.)

Slovutný sluha Páně (kterého mnozí z nás znali, pokud ještě na zemi putoval, a který před několika lety v radost Pána svého vešel), byl vyslán, aby v městě sbíral almužnu pro chudé. Rozkaz tento ochotně a rád konal z lásky k Bohu a bližnímu. Když pak vešel do jednoho hostince,

a blížil se ku stolu, aby dar milosti přijal, tak se host jeden rozhorlil, že rád ten tupil a haněl, jehož členem sběratel byl, ano naplil mu i do tváře. Věrný sluha Páně usmíval se tak libě jako anděl Boží a pravil: Milý pane, vy jste byl tak dobrotiv a laskav, že jste mi dal co zasluhuji, a já vám za to děkuji; ale nyní prosím, abyste mi také dal dar pro chudé! — Rouhač byl touto andělskou tichostí a pokorou tak dojat a zaražen, že jako zkamenělý patřil na prosebníka, nemoha najíti dostatek slov, jimiž prosil za prominutí; a sluha Páně odcházel s hojnou almužnou.

Pan Camus, biskup Bellayský, stěžoval si Františku Saleskému, že byl velmi uražen. Světec odpověděl: »Ovšem jste byl hrubě uražen; vždyť důstojnost biskupská měla býti ctěna. Jenom v jednom ohledu jste hoden trestu.« »A čím jsem trestu zasloužil,« tázal se biskup udiven? — »V tom, že nejste dosti moudrý a obezřetný, a že jste měl o tom mlčeti.« I uznal biskup chybu, které se dopustil, a mlčel.

Můj božský Spasiteli, jen Tobě samému chci se líbiti, a rád chci z lásky k Tobě potupu, hanu, pomluvu a ponížení trpěti. Mohu-li jen v Srdci Tvém přebývati, jest mi lhostejno, jak lidé o mně soudí.

Šestnáctý den. »Touží-li člověk po cti, a vyhýbá-li se potupě a posuzování, je-li pronásledováním a pohrdáním zarmoucen a naříká-li, tedy věz, že byť i zázraky konal, nicméně křesťanské dokonalosti nemá, a že ctnost jeho nemá pevného základu.« (Sv. Tomáš Akvinský.)

Tento světec měl čest a slávu světskou v ošklivosti. Když papež Klement XIV. nabízel

mu arcibiskupský stolec v Neapoli, nejenom se zdráhal jej přijmouti, ale nad to i od papeže si vyžádal, aby nikdy nebyly mu hodnosti a důstojnosti církevní nabízeny. Jediné z poslušnosti a donucení přivolil, že přijal hodnost doktorskou. Radoval se z toho nemálo, že spolužák jeho, který v době studijní byl mu přidělen za pomocníka, ač světec daleko nad něj vědomostmi vynikal, nazval světce němým volem, a že mlčení světcovo připisoval na vrub jeho nevědomosti. Když jednou mezi obědem z knihy předčítal, byl kárán, že jisté slovo náležitě nevyslovil. Ihned je opakoval s takovým přízvukem, jak mu bylo nařízeno; ač dobře věděl, že představený se mýlí. Když posléze o tom se mluvilo, pravil soudruhům: »Nezáleží na tom, vyslovuji-li slabiku dlouze anebo krátce; ale záleží na tom, abych byl pokorný a poslušný.«

Řiď srdce mé, Pane, tak, abych při projevech cti a slávy spíše se rmoutil, nežli radoval; neboť opravdu uznávám, že pro mnohé viny a poklesky, jimiž jsem Tvou božskou velebnost urazil, opovržení ode všech tvorů zasluhuji!

Sedmnáctý den. »Nejvyšší stupeň pokory záleží v tom, abychom z potupy a pohany právě tak se radovali, jako člověk ctižádostivý se kochá a raduje ze cti a slávy světské!« (Sv. František Salesský.)

Když sv. František Xaverský se chystal k odplutí do Indie, nemohl ho nikdo přemluvit, aby se opatřil nějakými zásobami anebo aby vzal s sebou sluhu; ač hrabě Castagnetta velmi mu domlouval. A jelikož hrabě nechtěl nikterak povol-

liti, dokládaje, že důstojnost svou jako papežský legát zahazuje, a že ztratí veškeru vážnost a úctu u všech, k nimž jako vyslanec papežský jest určen, když budou viděti, že si prádlo sám pere a pokrm sám si připravuje, odpověděl světec: »Věřte mi, pane hrabě, církev katolická jenom proto jest opovržena (stalof se to v době reformace, kdy vyšší duchovenstvo slávou světskou a důstojností hledělo vyniknouti), že představení církve si libují v titulech a vyznamenáních a touží po bohatství. Dopřejte mi tedy toho, abych směl prádlo své sám si vyprati a pokrm sám si připraviti; neboť pevně doufám, že tím nabudu důvěry a vážnosti, nebudu-li nikomu obtížný, a když veškeren čas věnuji spáse duší.« Výsledek dal světcí za pravdu; neboť světec pokřtil nesčíslné množství pohanů a uvedl je do lůna církve svaté.

Svatý Dominik mnohem raději bydlil v biskupství Carcassonském, nežli v biskupství Tolosském, ač v tomto mnoho kacířů do lůna církve Páně uvedl. Když byl po příčině dotazován, odpověděl: »V Tolose mi prokazují lidé mnoho cti a slávy, v Carcassoně však se mi nejenom nikdo nekoří, ale naopak mne tupí a haní.«

Byl bych spokojenější, říkal sv. Felix z řádu kapucínského, kdybych na ulicích římských byl haněn, tupen a posmíván, než aby mne lidé tam velebili a chválili.

Nedopouštěj Bože, aby chvála, čest a sláva lidská mne obloudila! Žádám jenom, bych od Tebe byl milován a ctěn; neboť pouze Tobě samému chci se zalíbiti.

Osmnáctý den. »Kdo jest opravdu pokorný, nikdy se nedomýšlí, že se mu stala křivda, byť

byl pohaněn a potupen. Považme, jaká to převrácenost, že Stvořitel náš přemnohé urážky trpí od svých tvorů, kdežto nám i nepatrné slovo jest protivné! Co na tom, jsme-li ctěni, anebo tupeni, zdali lidé mluví o nás dobře anebo zle. Mámeť se více vyhýbati poctám, nežli potupě a haně.« (Sv. Terezie.)

Jistý mnich pouště Thebaidské říkával: »Čím hlouběji se člověk pokořuje a ponizuje, tím více bude oslaven a vyvýšen. Byť i pýcha až k nebesům se povznesla, nicméně musila by odtud až do propasti pekelné klesnouti. A kdyby pokora až do pekla se ponořila, nicméně by odtud povznesena byla až do nebe.«

Když sv. František Saleský upozoroval, že přátelé jeho se rmoutí nad potupou a pohanou, které se mu dostalo, pravil těm, kteří mu nevoli nad tím projevíli: »K tomu jsem vás nezplnomocnil; nechtež jich, to jest kříž, složený z pouhých slov, soužení větrové, a kteréž tak zmizí jako slovo. Musil bych věru býti velmi útlocitný, kdybych nemohl snést, štípne-li mne komár. Což se nám křivdí, někdo-li nás křivě posuzuje? Nemáme-liž my sami o sobě souditi, že jsme trestu a potupy hodni?

Nikdy se mi neděje křivda, Bože můj, byť bych i tupen byl a haněn; vždyť jsem hříchy mnohými zasloužil, aby všickni tvorové proti mně se vzbouřili a ztrestali mne za urážky, kterými hněvám Pána a Boha svého. Chci tedy trpěti vše milerád a ochotně, nezavrhněš-li Ty mne na věky!

Devatenáctý den. »Bývá-li pokorný člověk potupen a ponížen, ponizuje se sám ještě více;

a bývá-li haněn, raduje se z toho. Svěřili se mu práce všední a hrubá, považuje to za počtu a vyznamenání, a kouá práci tu rád a svědomitě. Jenom důstojnostem a hodností světským i duchovním se vyhýbá.» (Sv. Františka ze Chantal.)

Jednou rozhněval se kterýsi šlechtic tou měrou, že sv. Vincence Paulanského nestydatými slovy a výrazy v pravém slova smyslu zasypával. Ale světec poklekl před ním na kolena, prose upřímně a srdečně za prominutí, že mu dal příčinu ke zlosti a hněvu.

Když pak jeden z původců tehdejších bludů, které tak neblahé následky církvi způsobily, světci vykládal oblíbené tehdaž nauky, on pak nikterak nemohl jim porozumět, a proto se zdráhal jim přivoliti, pravil mu onen člověk, že nikterak nemůže pochopiti, kterak kongregace mohla přijmouti jej mezi své členy, an jest takým hlupákem. Na to odpověděl světec: »Já se tomu ještě více divím; neboť jsem jistě hloupějším, než vy si myslíte.«

Propůjč mi, Pane, milosti, abych pokorně živ byl, potupu a pohanu dle Tvého příkladu mile nesl; neboť není učedník nad mistra, a slušno zajisté, aby z kalicha, z něhož Pán pil, také sluha byl napojen.

Dvacátý den. »Missionáři musejí se z toho těšiti, když se o nich soudí, že jsou z nízkého rodu, a že postrádají vzdělání i ctnosti. Jsou-li opovrženi, a je-li kongregace jejich haněna a tupena, mají se z toho radovati; neboť tím se jim poskytuje vhodná příležitost, aby se v pokoře vy-cvičili.« (Sv. František Paulanský.)

Tento světec, který znal užitek pokory, ale ovšem pokory pravé, miloval pokořování tou měrou,

že jeden ctihodný kněz, který světce dobře znal, říkal, že nezná člověka ctižádostivého, který by po cti a vyznamenání tak toužil, jak toužil tento sluha Páně po pokoření a potupě; tak že snadno se mohl kdokoliv domýšleti, jakoby potupu a pohanu považoval za drahocenný poklad.

Dej, ó Pane, aby tato ctnost byla mým pokladem na zemi, a dej, abych poklad tento každodenně trpělivostí množil, abych Tě v soužení a ponížení chválil a ustavičně v pokoře se cvičil!

Dvacátý první den. »Kdo pokoření a pohrdání způsobem právě křesťanským trpí, ten našel zkušební kámen pokory a pravé ctnosti; neboť tím jenom připodobňuje se křesťan Kristu, jenž jest vzorem opravdové ctnosti.« (Sv. František Saleský.)

Svatý František Borgiaš, setkal se na cestě s grandem španělským, s nímž kdysi byl v důvěrném přátelství. Když tento pozoroval, jak světec v rouchu klášterním pěšky chodí, a žádného pohodlí neužívá, ač největšímu pohodlí jako vévoda z Gandie uvykl, litoval ho a domlouval mu, aby přece více péče sám sobě věnoval. Avšak světec odpověděl mu, usmívaje se: »Nemějte, pane, o mne starosti; neboť nejsem tak chudý, jak se vám zdá. Vždyť já každodenně posílám služebníka, který mi upravuje chutná jídla a výtečný nocleh.« Když pak dvůran pochybovačně slověům těm se pousmál, pokračoval světec: »Tímto sluhou jest poznání sama sebe a myšlenka, že jsem zasloužil za své hříchy peklo. A tato myšlenka působí tak mocně, že kamkoliv přijdu, byť bych tam sebe hůř byl uvítán a měl nocleh nejsprostší, zdá se mi nicméně, že se mi vede mnohem lépe, než zasluhuji.«

O svatém Amoniovi se vypravuje, že dospěl takové dokonalosti, že byl jako kámen oproti potupě a pohrdání, kterých se mu dostávalo, a ani mu nenapadlo, že by se mu dala křivda.

»Snášeti utrpení a nereptati: toť jest brána kterou procházeli otcové naši, aby k Bohu se dostali!« pravil svatý opat mnichům; »cvičení usnadňuje a oslazuje i to, co se nám zdálo zprvu býti trpké a hořké.«

Pane, zasluhuji, abych byl potupen, protože jsem přikázání Tvých nedbal. Zasluhuji, abych byl urážen, protože urážím Tebe, nejvyšší dobro.

Zasluhuji, aby mne všickni nohama šlapali, protože jsem otrokem zlého ducha. Tato myšlenka kéž mi z milosti Tvé přispěje, abych toužil a vyhledával pokoření.

Dvacátý druhý den. »Kdo jest opravdu pokorný, žádá, aby byl potupen, posmíván, pronásledován a pomlouván. Chceme-li jíti za Kristem, tu máme široké pole, na němž můžeme si nebeských pokladů získati. Není-liž skutečně moudrým, kdo se raduje, že jest za posledního z lidí považován, a že všickni mají jej za blázna, připomene-li si, že i Moudrost věčná považována byla za blázna?« (Sv. Terezie.)

Svatý Hugo, biskup linkolnský, proslavil se mnohými ctnostmi; zvláště proslul hlubokou pokorou, slouže chudým a nemocným, ano líbaje i rány malomocných. Kancelář biskupův Vilém byl trápen domněnkou, nečiní-li tak světec z marnivosti. I pravil kdysi svatému biskupovi: »Pane, kdykoliv svatý Martin malomocného políbil, byl nemocný

okamžitě uzdraven; odkud to, že malomocní, které vy libáte, nejsou uzdravováni?« — Na to odpověděl pokorný a zbožný biskup: »Polibek svatého Martina hojil těla malomocných; moje políbení malomocného hojí mou vlastní duši!«

Jistá zbožná řeholnice prosila často představenou, aby směla své chyby veřejně vyznati, a žádávala ji, aby jí uložila veřejné pokání, kterým by byla zahanbena.

Svatá Kateřina Sienská říkala: »Vykonám-li cos zlého, konám je sama ze sebe, a nemohu viny přičítati ani zlému duchu, ani jakémukoliv jinému tvorů, nýbrž pouze své vlastní převrácené vůli, pýše a smyslnosti. Kdyby Pán stále svou milostí mne nepodporoval, co by ze mne bylo? Jsem mnohem horší, nežli zlý duch, kdykoliv se jedná o zlý čin.« Při obyčejných poklescích, bez nichž není žádný člověk, říkala světice: »Toto jest zase tráva z mé zahrádky!« A po těch slovech se hluboce pokořovala.

Ach Pane, v pravdě nemohu sám ze sebe nic dobrého vykonati. Jenom činy zlé jsou mým vlastnictvím. Jakž bych tedy mohl kdy oddati se pýše? Jakž bych neměl, jsem-li pravdou touto proniknut, sám sebou pohrdati?

Dvacátý třetí den. »Kdybychom častěji uvažovali, co všechno v nás jest lidské a nedokonalé, jak četné věci bychom shledali, jež by nás nutkaly, abychom před Bohem, před lidmi, ano i před svými podřízenými se pokořili!« (Sv. Vincenc Paulanský.)

Vypravuje sv. Terezie, že když jednou Pán srdce její světlem nebeským ozářil, takové množství

hnusných poklesků a chyb tam nalezla, že se jí zdálo, jakoby byla zlému duchu podobná. »Co by teprv bylo,« pravila, »kdyby mne Pán ještě více byl osvětil.« Zahanbena jsouc takým poznáním, vzdychala ustavičně; a kdykoliv byla potupena anebo pohaněna, nejenom si nestěžovala, ale naopak říkala: »Dobře máte, že tak o mně smýšlíte, a takovým způsobem se mnou jednáte!«

Ach, můj Bože, mnohem více jsem podoben zlému duchu před tváří Tvou tehda, když hřích opanoval srdce mé! A nevládne-li dosud ještě v srdci mém? Kéž myšlenka tato ohne mou pýchu a ukáže mi, že jsem holé nic před Tebou!

Dvacátý čtvrtý den. »Jak se mi zdá, nedospějeme dotud k pravé pokoře, pokud zraků ku Pánu Bohu nepovzneseme. Duše, která o velebnosti Boží často rozjímá, poznává nicotu svou zřetelně a jasně. Rozjímá-li o svatosti Boží, poznává dokonale svou hříšnost. Přemýšlí-li o božské trpělivosti, poznává, jak sama jest netrpělivá. Zkrátka a dobře, právě tou měrou, kterou poznává božské dokonalosti, seznává i své vlastní nedokonalosti, takže sama sebe se stydí a vroucně Pána prosí, aby ji všeho nedokonalého zbavil«. (Sv. Terezie.)

Ač sv. František Assiský se považoval za největšího hříšníka, přece se tomu nebránil, aby obyvatelé jisté osady, kterou se ubíral, ruce, nohy i oděv mu líbali. Že pak bratr, který světce provázal, byl trápen myšlenkou, jakoby světec nad tím měl veliké zalíbení, oznámil mu své smýšlení. Světec pak odpověděl: »Milý bratře, ti obyvatelé ještě neučinili všeho, co ještě učiniti měli«. — Když pak bratr těmito slovy se pohoršil, pokračoval:

čoval světec: »Nepatří mně ta čest a sláva, jenž jsem prach a popel, nýbrž Pánu Bohu, kterého obyvatelé tito v tvorů jeho ctí a slaví. Kdo pak jsem já, abych Bohu tuto čest ujímal, a je připravil o mzdu pokory, které si tím zasloužili«.

Že sv. Vincenc Paulánský dokonalosti Boží jasně poznával, pohrdal sám sebou jako tvorem nejvyšš nedokonalým, a byl rád, kdykoliv byl pokořen. »Kdyby každý z nás«, říkal missionářům, »o to se přičinil, aby poznal čím jest u Boha, jistě by uznal, že jest spravedливо a slušno sebou pohrdati a se pokořiti. Bůh jest nejvyšší svatý, my pak tak nestateční a slabi k dobrému, a kromě toho jsou hříchy naše tak četné a hojné, že máme vždycky dosti příčin, abychom se pokořili«.

Kdo jsi, Bože můj, a kdo jsem já? — Tys bytost nejdokonalejší a nejlepší, já pak nic a prach! — Tys nade vše svatý, já pak hříšník ohavný, jemuž dávno náleželo místo v pekle, kdybys Ty se byl nade mnou nesmíloval. Ó neodepři mi přehojného milosrdenství svého!

Dvacátý pátý den. »Kdo skutečně po svatosti touží, nemá se vymlouvati, byť i bez viny byl obžalován, vyjímaje jen některé řídké případy. Sám Kristus dal nám v tom příklad; neboť když byl viněn z věcí, kterých se nedopustil, nepromluvil ani jediného slova k ospravedlnění«.
(Sv. Filip Nerejský.)

Jistý poustevník plakal hořce, kdykoliv zaslechl, že někdo se dopustil těžkého hříchu. Říkal: »Dnes on, zítra já! Neboť jsem právě tak člověk, jako on. A neklesl-li jsem dosud, stalo se jen proto, že Bůh zvláštní milostí mne podporuje«.

Sv. Vincenc Paulanský byl často pomlouván; a přece nikdy se nad tím nepozastavoval, ano ani jediným slovem nedával na jevo, že jest nevinen. »Jenom činy svými chci se ospravedlniti«, říkal kněžím kongregace, jižto sám založil. Když jednou byl u královny, a tato mu pravila, že je viněn ze hříchu, kterého snad nikdy se nedopustil, odpověděl jí, aniž by byl tím jakkoliv uveden v rozpaky: »Vaše Veličenstvo, já jsem veliký hříšník!« Na to královna mu uložila, aby vši snahou o to se přičinil, by nevinnost jeho ozřejměla. Ale světec odpověděl: »Kristus Pán byl obviněn z horších věcí a přece se neospravedlňoval!«

Zdaž bych se nezastyděl do duše, kdyby lidé znali všecky mé myšlenky, žádosti a skutky? Neznáš-li, ó Bože, všeho toho? Zdaž bych neměl hanbou se propadnouti, vzpomenu-li, že všeho jsi svědkem?

Dvacátý šestý den. »Mnohem více prospějeme v dokonalosti, neomlouváme-li se, jsme-li káráni, než kdybychom desaterému kázání naslouchali s největší vroucností a svatostí. Toť jest známkou neklamnou, že nedychtíme po vážnosti lidské. A jestliže jsme si navykli v takových okolnostech se neomlouvati, dospějeme konečně tak daleko, že řeči, které se nás týkají, posloucháme s takovou lhostejností, jakoby se o jiných mluvilo«. (Sv. Terezie.)

Zbožný kněz Alvarez byl v provinciálním shromáždění obviněn z velikého poklesku, kterého se nedopustil, i byl následkem toho také přísně pokárán. Nepromluvil však ani slova a neospravedlňoval se ani ve shromáždění, ani pozdější

dobou. Toto hrdinské mlčení odměnil mu Pán neobyčejnými a zázračnými dary.

Velmi krásně dí sv. Bonaventura: »Pýcha užívá úst lidských, pro kteroužto příčinu bývá nezřídka pokousána. Pokora však užívá úst Božích, a proto bývá chválena. Pýcha vyhledává skořápky, pokora jádra. Pýcha pídí se po slámě, pokora po zrně. Pýcha chlubí se květem, pokora ovocem. Pýcha kráčí po vysokých a holých horách, kde vítr marnivosti každý dobrý skutek odfoukne, kdežto pokora libuje si v nížinách, do nichž padá úrodná rosa milosti Boží a kde símě zaseté nejenom klíčí a se zelená, ale také hojnou úrodu plodí. Jako kouř vystupuje pýcha do výše, kdežto pokora jako zlato ukrývá se v nížinách«.

Bože můj, ve Tvé přítomnosti činím pevné předsevzetí, že se nebudu ani omlouvati, ani ospravedlňovati. Popřej milosti, bych se nikdy nezpronevěřil tomuto předsevzetí, kteréž mi láska Tvá vnukla, abych tak lásku k Tobě dokázal!

Dvacátý sedmý den. »Výborným prostředkem k dosažení pokory jest, abychom stále měli v paměti výrok pokorného sluhy Páně svatého Františka: „Každý jest pouze takovým, jakým jest u Boha“«. (Následování Krista Pána.)

O tomto spasitelném výroku sv. František Saleský často rozjímal a odtud jedině dá se vysvětliti klid podivuhodný, s kterým jednal ve všech případech. Když byl jednou hrozně pomluven, odpověděl: »Já bych si přál, aby se Bohu zalíbilo nikdy nevinnosti mé neobjeviti, ani ne v den soudný; ale byl bych rád, kdyby vždy zů-

stala v tajinách věčné moudrosti«. Jindy zase pravil: »Jestliže jsem kdy, podporován jsa milostí Boží, jaký dobrý skutek vykonal, anebo pakli Bůh mne použil, by cos dobrého provedl, byl bych velmi potěšen, kdyby i v den soudný, kdy i nejtajnější myšlenky budou odhaleny, jenom Bohu má spravedlnost byla známa, ale nepravosti mé aby všem lidem ozřejmely«.

Bože můj, odřikám se pýchy, sebelásky, marnivosti, touhy, abych u lidí byl vážen a ctěn. Popřej mi hluboké pokory v srdci i v mysli, abych krácel v šlépějích svatých Božích, a abych jednou patřil na Tvou jasnou tvář!

Dvacátý osmý den. »Kdokoliv upřímně toužil po pokoře, nevyhýbal se pokořování, dobře věda, že cesta tato nejjistěji vede k pokoře, a že není nad ni cesty lepší«.

O pravdě této svědčí sv. František, sv. Bonaventura, sv. Borgiaš, sv. Magdalena z Pazzi, svatá Terezie a přemnozí jiní, kteří každé příležitosti použili, aby se pokořili.

Čteme u sv. Jana Klimaka o poustevníku, který byl nadchnut láskou ku pokoře, a který pokušení k marnivosti, k níž byl často ponoukán, chtěl opravdu přemoci, a proto na stěnách své komůrky tyto výroky napsal: »Dokonalá láska k bližnímu. Láska k modlitbě. Všeobecné mrtvení. Nezdolná vldnost. Nepřemožitelná trpělivost. Andělská čistota. Hluboká pokora. Dětinna důvěra. Nejprísnejší svědomitost. Podivuhodné sebezapírání«. Chtěl-li pak zlý duch ponoukati jej k marnivosti, zvolal: »Ke zkoušce!« I povstal a přiblíživ se ke zdi, pravil: »Mám-li dokonalou lásku, an tak zlé

řeči o jiných mluvím? Kde jest láska má k modlitbě, nemohu-li ani jediné modlitby bez roztržitosti vykonati? Kde všestranné umrtvování, chci-li pouze to, co se mi líbí? Kde jest nezdolná vlídnost, přicházím-li k bratřím s tváří nevlídnou? Kde nepřemožitelná trpělivost, nemohu-li nic snést bez reptání? Kde andělská čistota, jsem-li tak nedbalý v ostříhání smyslů, že se nebráním nečistým myšlenkám? Kde dětinná důvěra, když tak zřídka k Bohu jako k Otci se blížím? Kde přísná svědomitost, když snad ani jediného skutku jsem nevykonal, který by byl dokonalý? Kde podivuhodné sebezapírání, když jen nerad a s odporem vůli Boží se poddávám?»

Ach, ani jediné, pravé ctnosti nemám, naopak mnohým chybám jsem podroben; jakž tedy mohu ještě oddati se pýše? Dej, Pane, abych byl spravedlivým sám k sobě, a abych se stále před Tebou kořil! Obrať pohled milosrdný na mne ubohého hříšníka!

Dvacátý devátý den. »Má-li pokora býti opravdovou, musí býti provázena láskou. To jest: musíme pokořování milovati, vyhledávati a přijímati, abychom se Bohu zalíbili a Kristu Pánu podobni byli«. (Sv. František Saleský.)

Sv. Vincenc Paulanský, jehož pokora byla tak zřejmá, že se na tváři jeho zrcadlila, měl velikou radost, byl-li pokořen a potupen. Tím způsobem chtěl se připodobniti nesmírnému pokoření Syna Božího, který, ač byl odleskem slávy Otcovy a živým obrazem jeho bytosti, nejenom se nespokojil žítí takovým životem, který byl celou řadou pokořování, ale nad to i po smrti volil

přebývati na zemi ve způsobě zločince, přibitého na kříž, aby tím pokoře nás naučil.

Když sv. Paula zaslechla, že se o ní vypravuje, jakoby samou zbožností se byla zbláznila, a že by bylo dobře, kdyby se jí pootevřela hlava, aby tam trochu zdravého vzduchu vešlo, odpovíděla pokorná služka Páně slovy sv. apoštola Pavla: »Z lásky k Pánu Ježíši blázni učiněni jsme«.

Ó Bože, vlej v srdce mé lásku k pokořování, abych dosáhl pravé pokory, a abych se zalíbil božskému Vykupiteli, který se tak ponížil, že i od svých učedníků žádá: uče se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem! Amen.

Březen.

O sebezapření.

Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám!

Mat. 16, 24.

Prvý den. »První krok následovníka Kristova musí býti dle výroku Mistra nebeského sebezapření. Jinými slovy: musí se zřici sama sebe, svého smyslu, svých náruživostí, své vůle, svého úsudku a všech pudů přirozených. Všecky tyto oběti jsou Bohu milé a nám potřebné. Kdo se domnívá, že jednou nohou jest již v nebi a sebezapírání nedbá, ten, byť i se domýšlel, že třeba jen ještě druhou nohu do nebe vtáhnouti, jest nicméně v nebezpečství, že bude svržen do propasti«. Tak pravil sv. Vincenc Paulanský.

Světec tento cvičil se v sebezapírání způsobem neobyčejným a nepřestával se zapírati až do poslední své hodiny. Proto také všecky náruživosti tak si podmanil, že se zdálo, jakoby ani žádných neměl.

Svatý Jan Klimak vypravuje, že poustevníci, kteří již vrcholu dokonalosti dospěli, nikdy nepřestali se zapírati, aby neztratili ctnosti, které si přivlastnili. Oniž se přirovnávali k půdě, která, byť i byla velmi úrodná, nicméně jen hloží a bodláčí vydává, není-li pilně vzdělávána.

O opatu Agathonu vypravuje pátá kniha Životů otců na poušti, že nosil po tři léta kámen v ústech, aby se konečně naučil v čas mlčeti.

Ó můj Vykupiteli, z celého srdce se zříkám sebe samého, abych mohl býti Tvým učedníkem! Obětuji Ti všechna hnutí srdce svého, úsudek i vůli svou. Cokoliv činiti budu, chci konati jen s tím úmyslem, abych se Tobě zalíbil.

Druhý den. »Prospěch v ctnosti sebezapření jest jistým a neklamným měřítkem prospěchu v duchovním životě. Můžemeť býti ujištěni, že prospíváme tím více v dokonalosti, čím více dbáme o sebezapření«. (Sv. Jeroným.)

Na schůzi, kterou na poušti skytické konali mniši, chtěli zkoušeti opata Mojžíše; i stavěli se, jakoby jej haněli, a pravili: »Co zde chce ten mouřenín?« — Mojžíš ani slovem neodpověděl. Po skončené schůzi tázali se opata, zda-li se nad tím nehněval a nermoutil, že byl potupen. — On pak odpověděl jim slovy žalmu 76. (verš 5.): »Zkormoucen jsem byl, a nemluvil jsem.«

Zaslechl-li sv. František Borgiaš, že některý člověk byl jako svatý vychvalován, říkával: »Svatým bude, ale musí stále sebe sama zapíratí«. On sám se posvěcoval ustavičným zapíráním a pokládal každý den za ztracený, v němž mu nebyla poskytnuta příležitost, aby se mohl zapíratí buďto tělesně anebo duchovně.

Mladý poustevník tázal se jednou starého soudruha: »Proč z mnohých, kteří baží po dokonalosti, jenom nemnozí jí skutečně dosahují?« — »Synu můj«, odpověděl stařec, »kdo chce býti

dokonalým, musí opravdově odpírati svým chtíčům a žádostem! Ale těch, kteří by skutečně tak činili, jest po skrovnu«.

Popřej mi, Bože, odvahy a síly, abych nezřízeným chtíčům odporoval a Tobě čistým srdcem sloužil!

Třetí den. »První prací a povinností naší budiž, abychom sami sebe přemáhali a v přemáhání každodenně prospívali. Zvláště pak třeba, abychom odporovali menším pokušením, kdy zlost se vzbouří, kdy mrzutost o nás se pokouší, anebo podezření, žárlivost, lenost a marnivost chce nad námi panovati. Tak-li jednati budeme ve věcech nepatrných, obстоjíme i ve věcech nesnadných a důležitých«. (Sv. František Saleský.)

O jednom zbožném mnichu se vypravuje, že těm, kteří jej haněli a tupili, velmi rád posloužil. »Takoví lidé«, říkával, »poskytují těm, kteří touží po dokonalosti, vhodnou příležitost k sebezapření. Ti však, kteří nás velebí a vychvalují, škodí naší duši. Dí zajisté Písmo svaté: 'Ti, kteří tě zvelebují, klamají tě'. (Is. 3, 12.)«.

Zbožný křesťan, jehož trpělivost přemnozí obdivovali, byl tázán, jak jest možno, že takovou pohanu bez reptání trpí, kterou mu četní mladíci působili, když veřejně se mu posmívali. I odpověděl jim: »Nejednou si ovšem myslím, že bych je měl slovy pokárati. Avšak jedna věc drží můj jazyk na uzdě. Já si myslím: 'Nejsem-li s to, abych takovou maličkost snesl, jak pak snesu a strpím věci horší a příkřejší?'«

Kdo si nenavykl přemáhati se ve věcech nepatrných, nebude s to, aby přemohl se ve věcech

velkých a důležitých«, říkával svatý František Xaverský.

Vyuč mne, Pane, co mám činiti a čeho se mám varovati, abych stále sebe zapíral, a pomoz mi svou milostí, abych vše z lásky Tvé přemáhal.

Čtvrtý den. »Kdo se dává vésti nižší neboli zvířecí částkou bytosti své, zasluhuje spíše název zvířete než-li člověka«. (Sv. František Saleský.)

Opat Jan, jenž měl příjmi Menší, říkával: »Chce-li král nějaké město nepřátelské přemoci, obklíčí je tak, aby obyvatelé nemohli si ani pokrmu, ani nápoje opatřiti, a podmaní si je hladem. Tak se to má i s naší nezřízenou žádostí po pokrmu. Postí-li se člověk, odnímá nepřátelům duše své moc a sílu«.

»Kdo neumí ovládati náruživosti«, praví sv. Ambrož, »toho strhnou jako splašený kůň se sedla a vlekou jej lesem a houštinami ku propasti«.

Když se sv. Vincenci Paulanskému jednou podařilo, že zatvrzelého hříšníka uvedl na cestu dobrou, vyučil jej následující cvičbě: »Ptej se«, pravil, »každodenně několikráte: „Na čem ještě lpí srdce mé?“ A seznáš-li, že skutečně ještě na něčem lpí, pak ihned toho předmětu se zřekni«. Člověk ten uposlechl rady světcovy a v krátké době stal se dokonalým.

Dobře-li vše u sebe rozvažuji, Pane, tu poznávám, že jsem nežil ještě nikdy jako pravý křesťan, který má se řídit rozumem, ale že žil jsem jako zvíře, následuje nezřízených choutek tělesných. Popřej mi ducha sebezapření, abych se řídil milostí, a abych od nynějška vedl život svatý a odříkavý.

Pátý den. »Kdo opovrhne tělesným sebezapřením a praví, že duchovní neboli vnitřní jest prospěšnější, ten dává na jevo, že se nezapírá, ani tělesně ani duchovně«. (Sv. Vincenc Paulanský.)

Tento světec považoval tělo své za svého největšího nepřítele a svůdce, trestal tělo své přísně, nosil žíněný oděv a pás, opatřený špičatými železnými hřebíčky. Každý den tělo své až do krve bičoval. Nad to spal na slamníku a vstával vždy v určitou hodinu, v níž členové kongregace obyčejně vstávali, ač pro své mnohonásobné zaměstnání zřídka kdy dvě hodiny v noci spáti mohl. Byl-li za dne spánkem přemožen, ihned tělu takovou polohu trapnou vykázal, že spáti nikterak nemohl. Sotva jednou v zimě přistoupil ke kamnům, aby se zahřál; vůbec neprovedl žádné příležitosti, která se k sebezapření naskytla. Ku konci života mohl s velikým světce^m zvolati: »Já umrtvuji tělo své, aby tělo neumrtvilo duše mé!«

Svatá Synkletica říkala: »Jako jedovatá zvířata třeba ostrými hroty zaháněti, tak třeba, abychom i nečisté myšlenky postem a modlitbou zapuzovali«.

Také já, Pane, chci tělo považovati za nevázaného otroka, který chce zahubiti duši mou, a chci tělo kajícími skutky krotiti, aby nepanovalo nad duší a neuvrhlo jí do záhuby.

Šestý den. »Umrtvování nestřídmosti jest abecedou duchovního života. Kdo není s to, aby zapíral se v jídle a pití, ten nesnadno i ostatní naruživosti přemůže, proti nimž třeba ustavičně zápasiti, nechce-li kdo býti od nich přemožen«. Tak pravil sv. Vincenc Paulanský.

Tento světec jenom tolik pokrmu požíval, co by život zachoval. Jedl velmi málo a s velikou umírněností. Nikdy neodcházel od stolu, aby byl aspoň nějakého sebezapření nevykonal. Neztravitelné anebo nechutně upravené pokrmy byly mu pravou pochoutkou, ostatní pokrmy posypal vždy hořkým práškem. Jednou bylo mu předloženo vejce, které se zdálo býti na měkko uvařeno, ale ve skutečnosti bylo syrové, ale světec požil je beze všeho odporu.

Čteme o sv. Alžbětě, královně portugalské, že skoro půl roku se živila chlebem a vodou. O svatém Bernardu se vypravuje, že požil octa místo vína, aniž by byl o tom věděl. Ano, tomu světci zdálo se býti pravou mukou, měl-li co jísti. O sv. Isidoru jest známo, že pokrm, který požíval, slzami smáčel.

Přispěj mi milostí svou, Pane Bože můj, abych každý pokrm modlitbou posvětil, nezřízené touze po jídle a pití se nepoddával, abych Ti skutky svatého sebezapření obětoval, a kdysi k hostině nebeské byl přijat, jejížto závdavek jsi nám ve svátosti oltářní ustanovil.

Sedmý den. »Nemalou závadou dokonalosti jest jazyk, protože jenom ten jest dle svědectví Ducha svatého mužem dokonalým, kdož jazyk v uzdu pojímá. Nemluv mnoho, ale dobře. Mluvíš-li, mluv prostě, mile, vlídně a laskavě, mluv tak, aby ten, kdo ti naslouchá, ctnost si zamiloval«. (Sv. František Saleský.)

Kdykoliv měl sv. Alois mluvit, prosil prve s prorokem: »Polož, Pane, stráž ústům mým!«

Svatý Vincenc Paulanský tak měl jazyk na uzdě, že nikdy z úst jeho nevyšlo marné slovo,

Kdykoliv měl pilnou a neodkladnou práci, což se velmi často přicházelo, říkával: »Buď Pán Bůh pochválen, že nás má za hodna, aby skrze nás působil«.

Když jednou spolužák sv. Aloisia se dotazoval, jak je možno, že nikdy slovem se neprohřešuje, odpověděl svatý mládenec: »Nežli promluvím, rozmyslím si, co říci mám, a doporučuji řeč Bohu, abych nic nepověděl, co by se Pánu mému nelíbilo«.

Odpusť, Pane, prosím pokorně, všechny hříchy mé, kterých jsem se dopustil jazykem, kterýž jsi mi dal, abych Tě chválil! Chci se sám potrestati, chci pokání činiti tím způsobem, že nebudu mnoho mluvit, že bez potřeby o sobě mluvit nebudu, že nepromluvím ničeho, co by čelilo proti lásce, proti pravdě, proti mravnosti, nýbrž že jazyka svého užívati budu k tomu, bych bližního k milování Tebe naklonil.

Osmý den. »Výborným prostředkem, který zanechali nám svatí a spravedliví lidé k dosažení svatosti, jest bez odporu bdělost nad očima. Jakož nic nám tak neprospívá jako oko prosté a čisté, jímžto zbožnost zachováme a bližního vzděláváme, tak není věci druhé, kteráž by nás tak lákala k vlažnosti a byla příčinou mnohého pohoršení, jako oko nešlechtné«. (Alfons Rodriguez.)

Mravnost a svatost Bernardinova byla tak veliká, že pouhá přítomnost světcova dostačila, udržeti i největší rozpustilce ve slušných mezích. Bylo třeba jenom zvolati: »Bernardin jde!« a hned panoval klid a mír.

Když papež Innocenc II., provázen četnými kardinály, navštívil Clairvaux, aby v tomto klášteře,

kde sv. Bernard byl opatem, se ubytoval, byli kardinálové i papež zbožností mnichů tak dojatí, že nemohli se zdržeti pláče.

Byla kdysi tážána sv. Klára z Montefalcone, proč těm, s nimiž hovoří, nikdy nehledí do očí? — Ona odpověděla: »K čemu pak třeba hleděti do očí osobě, s níž rozmlouváme, když ne očima, ale pouze jazykem mluvíme? Zajisté by byl David nikdy tolik slz nevyronil, kdyby byl oči měl na uzdě«.

Smlouvu chci učiniti s očima před Tebou, Bože můj, aby nikdy nepatřily na věci, které by je poňoukaly ke hříchu. K Tobě jen buď mé zření a k Tobě nechť vede mne tvorstvo veškero. Vždyť všichni tvorové hlásají Tvé dokonalosti a vyzývají mne, abych Tě miloval.

Devátý den. »Věř mi, že mrtvení smyslů, zraku, sluchu a jazyka jest prospěšnější a potřebnější, nežli železný opasek a žíněné roucho«.
(Sv. František Saleský.)

Jistá žena vypravovala sv. Františku Xaverskému, že pohlížela na kteréhosi muže s velikou zálibou. Světec jí na to odpověděl: »Vy nejste hodna, aby Pán Bůh na vás hleděl, jelikož jste tímto hříšným pohledem vydala se v nebezpečenství, že Boha na věky ztratíte!« Slova světcova účinkovala na ženu tou měrou, že od té chvíle nikomu do očí se nepodívala.

Svatému Aloisiovi oznámili, že císařovna, při jejímž dvoře dvě leta konal službu, přijde do Říma, kde tehdy sv. Alois byl v klášteře, a že císařovnu jistě pozná. »Ano, poznal bych ji«, odpověděl světec, »ale dle řeči; neboť nikdy jsem jí do tváře nepohlédl!«

Jistá osoba, která byla mnohomluvná, prosila zpovědníka o dovolení, aby mohla nositi žíněné roucho a tím se umrtvovati. Zpovědník položil prst na ústa a pravil: »Nejlepším rouchem žíněným pro vás bude, dáte-li bedlivý pozor, co touto branou vychází«.

Nedopouštěj, Pane, aby smysly mé byly branou, kterou by hřích vešel do srdce mého! Tobě chci smysly své upřímným zapřením sebe zasvětit a věnovati; popřej mi milosti, abych měl nad smysly pevnou stráž, abych čist a neporušen byl před obličejem Tvým!

Desátý den. »Jsou duše, které tak milují sebezapření, že nalézají dostatečné prostředky ve všech věcech a každou chvíli se mrtviti. Jak prospěšné a spasitelné jest takové cvičení!« (Alfons Rodriguez.)

Slovutný opat Makarius si umínil, že kdykoliv u přítomnosti bratří bude z lásky k nim nucen píti víno, později za každý pohár vína, který vypije, celý den si odepře i vody se napíti. Bratří rádi opatovi víno nabízeli; on pak nabízené nezamítl z té příčiny, aby nabytí příležitosti mrtvil sebe. Že pak sluha jeho o tom věděl, prosil bratry, aby mu vína nenabízeli; protože pak v cele musí za to pykati. Když bratří o tom zvěděli, podivili se velmi, a nikdy již opatovi vína nepodávali.

Sv. František Borgiáš hleděl poznati přirozené náklonnosti své, aby mohl proti nim bojovati. Těšil se z toho velmi, kdykoliv se mu naskytla příležitost, že mohl pro Boha něco trpěti. Oděv jeho byl tak spořádán, že v zimě jej chladil a v letě zahříval. Pokaždé měl ve střevících kaménky.

Lože, na němž noční dobou málo hodin spal, podobalo se kříži. Šel-li někam za palčivého vedra, nikdy se neuchýlil do stínu, ale kráčel ulicí ve slunci, a to volněji nežli jindy. V nemoci rozku-soval hořké pilulky a dlouho je měl v ústech.

Nad míru mi třeba sebezapření, Pane, abych za hříchy učinil zadost; uznávám potřebu sebezapření milostí Tvou. Také mi sebezapření třeba, mám-li se vyhnouti novým hříchům. Dej mi, Spasiteli můj, lásku k sebezapření, abych tělo i se smysly ukřižoval a Tobě byl podoben, jenž jsi za hříchy mé na kříži umřel.

Jedenáctý den. »Vnitřní zapření sebe musí náš zevnějšek dokonale urovnati«. (Sv. Terezie.)

Jistý kněz cestoval jednou z pouště Sketské v záležitostech církevních k biskupovi do města Alexandrie. Když se vrátil, tázali se ho mniši, jaké to město jest a jací obyvatelé jsou v něm. On pak odpověděl: »Bratři mojí, já jsem neviděl tváře jediného obyvatele, kromě tváře biskupovy, k němuž jsem byl poslán«. Bratři se tomu velmi podivili, a tázali se na novo: »Cos si tak asi myslil, pozoruje nesčetné množství obyvatelů?« Kněz, který nyní zpozoroval, že jeho předešlý výrok mají za pouhou vytáčku, dotvrdil výrok prvnější nanovo slovy: »Já jsem oči své tak měl na uzdě, že jsem na nikoho nepohleděl«. Touto odpovědí byli bratři nanejvýš poučeni a vzděláni, a od té doby měli i oni oči na uzdě.

Kdykoliv se kdo tázal sv. Filipa Nerejského, čeho třeba, aby byl svatým, položil světec obyčejně ruku jeho na čelo své se slovy: »Dejte mi tyto čtyři prsty a já vám ku svatosti dopomohu!« Tím chtěl

dáti naučení, že svatost záleží v tom, abychom se zřekli vlastní vůle a vlastního úsudku. »Duši a srdce třeba prvé umrtviti, a pak teprvé žáda«, pravil světec jistému muži, který byl svéhlavý a chtěl se mrskati.

O můj Vykupiteli, do Tvých rukou kladu vůli i soud svůj, abys jimi naložil dle vůle své svaté. Upřímně chci odporovati náklonnostem tělesným a nikdy nechci sebe samého vyhledávati. Ale povždy chci odpírati smyslnosti, abych se Tobě zalíbil!

Dvanáctý den. »Chceme-li v ctnosti prospívat, nestačí pouze sebe zapírat, ale třeba také voliti vhodné sebezapírání. Takové vhodné zapírání sebe jest mrtvení právě těch žádostí, které jsou nám nejmilejší.« (Svatý František Saleský.)

Jan, příjím Malý, mnich na poušti Thebaiské, a učedník opata Ammona, posluhoval nemocnému starci, který odpočíval v cele na rohoži, věrně a laskavě. Tato vzorná a věrná služba se nemocnému starci velmi líbila; neboť poznával, že má s ním mnohou políží a práci namáhavou; ale nicméně nejevil k němu vlídnosti ani laskavosti. Když však nastala mu poslední hodina, a mnozí mniši u lože jeho se shromáždili, uchopil stařec mladíka za ruku, a pravil třikráte: »Pán Bůh zaplať!« Pak doporučil jinocha přítomným řka: »To není člověk, nýbrž anděl!«

Blahoslavený Palafox udal jako příčinu neprospěchu v ctnosti, že se nepřičiňoval, varovati se toho, co náklonnostem jeho lahodilo. Kdo pozoruje v nitru hříšné náklonnosti, a nestaví se jim na odpor, nejenom ve zbožnosti nepokročí,

ale vzdaluje se od ní, až konečně na věky zahyne.

Jistý řeholník, jemuž představení svěřili úřad, který odporoval jeho samolásce, pocítoval v srdci nepřemožitelný odpor a těžké pokušení. Poklekl konečně před křížem s pevným úmyslem, že odpor přemůže, a slíbil spolu, že úřad svěřený po celý život bude věrně konati, bude-li v tom vůle představených. Po tomto vítězství zmizel odpor úplně, a vše zdálo se mu snadné a lehké.

S milostí Tvou, Pane, chci vždy sebe zapíratí, abych zachoval duši svou. Chci se opíratí svému duchu a býti mysli sebrané. Chci na odpor býti srdci, a chci je vybavití ode všech tvorů. Také se opru náruživostem, a budu stále proti nim bojovati. Požehnej, Pane, předsevzetí mému, abych v něm vytrval k Tvé cti a chvále!

Třináctý den. »Sebezapírání, které Bůh dopouští, anebo které z dopuštění Božího nám lidé připraví, jest mnohem dražší, nežli to, které z vlastní naší vůle vychází, a můžeme o tom býti ujištěni, že činy naše jsou tím cennější, záslužnější, lepší, trvalejší a prospěšnější, čím více našim choutkám odporují.« (Sv. František Saleský.)

Jistá zbožná řeholnice měla zvyk, že v různých a těžkých zkouškách, kterým často byla podrobena, často a s velikou láskou volala: Tak Bůh chce! Tak jest vůle Boží! Proto ji obyčejně nazývali sestrou »vůle Boží.«

Svatá Terezie přijímala kříže vnitřní i zevnější s uctivostí, vděčností a láskou, a považovala je za zvláštní důkazy lásky Boží, za vzácný dar přelaskavého Otce nebeského, za peníz, kterým si může zakoupiti nebe.

Veliký jeden sluha Boží říkával, kdykoliv Pán křížem jej navštívil: »Amen. Staň se!« A pokaždé zapěl z celého srdce: »Tě Bože chválíme.«

Ty víš, Pane, jaký kříž mi nejlépe prospěje! Chci milerád přijmouti jej z ruky Tvé, a mile jej nésti, a jméno Tvé svaté velebiti a chváliti. Jenom mne milostí svou posiluj, a neopouštěj mne v nouzi a tísní mé!

Čtrnáctý den. »Čím více člověk přirozeným pudům odpírá, tím více jest přístupnější božským vnuknutím, a tím pevněji kráčí cestou ctnosti.« (Sv. František Saleský.)

Jeden bratr na poušti Sketské byl jednou z rána trápen neobyčejným hladem. Avšak pevně bojoval proti tomu pocitu, a umínil si, že nebude jísti až o hodině třetí. Když pak se přiblížila hodina třetí, umínil si zase, že se zdrží až do hodiny šesté. O hodině šesté namočil chléb ve vodě, a posadil se, aby jedl. Ale opět povstal, a pravil: Chci počkati až k hodině deváté! O hodině deváté vykonal modlitbu, a tu viděl k nemalému podivu, kterak ďábelské pokušení jako dým z něho vyšlo, a od té doby nikdy podobným pokušením nebyl trápen.

Čteme o mnohých svatých Božích, že po-
ciťovali skoro nepřemožitelnou ošklivost proti nemocným vředovitým. Avšak přemáhali tuto přirozenou slabost, jelikož ji považovali za nedostatek lásky k bližnímu, i líbali otevřené rány, které jim takový odpor působily. Pán odměnil toto rekovné vítězství zvláštní milostí, která jim pomáhala k dokonalé svatosti.

»Nelpí srdce tvé na ničem?« tázal se sama sebe šlechtic, který po mnohém poblouzení konečně

k Bohu se obrátil. Po nedlouhém přemýšlení poznal, že meč jeho jest mu velmi milý, jelikož ve válce jím udatně bojoval a také v souboji ho použil. I zvolal: »Jakže, meč měl by býti tobě závadou, abys úplně Bohu nenáležel?« Ihned vytrhl meč z pochvy a přelomil jej ve dvě. Touto obětí došel hojných a velikých milostí od Pána, v jehož službě až do konce vytrval.

Pane, co chceš, ať učiním? Aj, hotovo jest srdce mé! Posilni mne, aby mi nic nebylo nesnadné! Ano i smrt budiž mi sladká, kdybych tím mohl lásku svou k Tobě dokázat!

Patnáctý den. »Proto se ti protiví mnohé věci a zaránují tě často, že jsi sobě ještě úplně neodumřel, a že dosud všeho pozemského jsi se nezhostil.« (Bl. Tomáš Kempenský.)

Svatý Jeroným vypravuje o sv. Paule, že hned od útlého mládí se přičiňovala, aby všeho se zřekla, co se Bohu nelíbí. Dokud manžel její žil, žila životem tak zbožným, že mohla býti vzorem římským paním. Po smrti pak manželově, když byly zrušeny svazky, které ji poutaly ku světu, jí nanejvýš odpornému, vyvolila si život přísný a kající. Jenom krátkou dobu spávala na zemi a odívala se rouchem zíněným, v němž větší část noci na modlitbách strávila. Trestala tělo přísným postem a jinými skutky kajícími. Kdykoliv ve sv. zpovědi se vyznávala z nepatrných poklesků, jichž i duše svaté prosty nejsou, prolévala tak hojné slzy, že ti, kteří ji neznali, měli ji za největší hříšnici. Někteří ji napomínali, by tak neplakala, jinak že pozbude zraku, kterého přece potřebuje, aby mohla Písma svatá čítati.

Také byla napomínána, aby ustála poněkud v tuhé kázni, sice že zdraví své úplně zkazí. Ona však odpověděla: »Slušno zajisté, aby obličej můj byl ohyzdný, protože jsem kdysi jej hleděla okrášlit. A třeba tělo trestati, které kdysi ke hříchu mne vábilo. Po smíchu ať následují slzy. Nemusí-li ten, kdo v roucha skvostná se odíval, tělo žhněným rouchem trestati? Prvé jsem se o to přičiňovala, abych se lidem zalíbila, nyní pouze a jediné Bohu se chci líbiti!«

Ach, jak mnohé svazky vízí mne dosud se zemí! Ó zlom tyto svazky, Bože můj, oprosti srdce mé od věcí světských, od marné cti a hříšných nákloností, ano i ode mne samého, a propůjč, abych duchem pokorným došel milosti Tvé!

Šestnáctý den. »Kdo chce v dokonalosti pokračovati, musí pečlivě se namáhati, aby nebyl opanován náruživostmi, které by jednou jeho rukou bouraly budovu, kterou ruka druhá buduje. Aby však byly přemoženy, třeba zavčas jim odpírati, neboť jestliže sesílí a zmohutní, a jsou-li pevně zakořeněny, pak nemožno jich vyrvati.« (Sv. Vincenc Paulanský.)

Svatý poustevník, který přebýval poblíž lesa cypřišového se svým mladším druhem, zavedl jej do lesa, aby tam vytrhl čtyři cypřiše, které mu označil. První stromek, který sotva v zemi se držel, vytrhl velmi snadno jednou rukou. Také druhý, který již trochu byl zakořeněn, vytrhl snadno také jen jednou rukou; ale musil se již více namáhati, nežli při prvním. U třetího stromku bylo třeba obou rukou, a musil se dlouho trudit, nežli jej ze země vyrval; neboť byl již pevně

zakořeněn. Když konečně došel ke čtvrtému, jenž byl již mohutným stromem, marně se snažil vyvrátiti jej ze země. Svatý stařec použil té příležitosti, a poučoval mladšího soudruha, že třeba náruživostí hned z počátku se opřít, dokud nejsou ještě pevně zakořeněny. »Neboť«, tak pravil, »s náležitou obezřetností a bdělostí dají se zlé návyky snadno přemoci, dokud nejsou zakořeněny. Jakmile však v duši pevně se zachytly, nesnadno dají se odtud vytrhnouti. Ba, bez zázračné milosti Boží jest to často zhola nemožno.«

Dej mi, Pane, bych přemohl pýchu, odtrhni srdce mé od věcí pozemských, a vyuč mne, jak bych smyslnost mohl přemoci, abych Ti čistým srdcem sloužil, a jednou radosti věčné účastným se stal.

Sedmnáctý den. »Více prospívá za měsíc v dokonalosti, kdo náruživosti ustavičně umrtvuje, nežli ten, kdo dlouhá léta kající skutky koná, při nichž nezřídka největší podíl má samoláska.« (Sv. Jan z Kříže.)

Když sv. Magdalena z Pazzi byla novicmistryní, rozmlouvala často se sestrami o nutné potřebě sebezapírání, a sice v tom směru, že třeba odpírati tělesným náklonnostem, chce-li kdo v ctnosti prospívati. A svědomitě používala každé nahodilé příležitosti, aby sestry touto cestou posvěcovala. Ty sestry, které rády se obíraly rozjímáním, přidělovala různým pracím tělesným, druhé naopak, které měly zálibu v práci tělesné, naváděla ke zbožnosti a k rozjímavému životu. Nejedno pokorení uchystala těm sestram, které se ho hrozily a bály. Když pak zvéděla, že jistá sestra má velikou zálibu v knížce, kterou sepsala,

poručila jí, aby ji hodila do ohně. Sestry novicky, které byly o tom přesvědčeny, že svělice má na zřeteli dobro jejich, poslouchaly ochotně daných pokynů a rozkazů, a dospěly ku křesťanské dokonalosti.

Uděl mi, Pane, milosti, abych sám sobě odumřel, po lidské chvále nebažil, ale jenom k tomu směřoval, bych Tobě se zalíbil! Dej, abych dbal blahých vnuknutí Tvé milosti, bych jenom ji následoval, nedbaje toho, po čem tělesnost touží!

Osmnáctý den. »Především máme o to se přičiniti, abychom popřední náruživost, neboli popud, náklonnost, chybu a zastaralý zvyk, který nás ke zlému ponouká, umrtvili a vykořenili. Je-li král zajat, jest bitva vyhrána.« (Alfons Rodriguez.)

Svatý Ignác napomínal často novice, který byl zlobivý a prchlý. »Synu můj, opři se chybě té, a buď ujištěn, že v nebesích budeš mít krásnější korunu a hojnější odplatu, nežli ti, kteří jsou letory tiché a mírné.« Když pak jednou novicmistr na toho mladíka si stěžoval, že jest urputný, a že není naděje na polepšení, odpověděl světec: »Zdá se mi nicméně, že tento mladík v několika měsících více v ctnosti pokročil, nežli druhý, kterého tak velmi vychvalujete, za celý rok.«

Svatý František Saleský byl tak tichý a mírný, že každý, kdokoliv světce znal, se domýšlel, že tichost a mírnost má od kolébky. Avšak pouze mnohým bojem a ustavičným sebe zapíráním, dosáhl oné neobyčejné vlídnosti a tichosti, kterou každého získal. Vždyť zlost, jak

sám se k tomu zná, byla jeho největší naruživostí.

Uznávám, Pane, že pýcha nade mnou panuje, že jsem dosud jenom o to dbal, abych sám sebe upokojil, a že jsem i nemnohé skutky dobré konal nedbale a netečně! Avšak umínil jsem si, že milostí Tvou podporován, se polepším, sebelásky se zhostím, Tebe stále budu pamětliv, a všechny činy své vykonám pouze k Tvé cti a chvále.«

Devatenáctý den. »Kdykoliv zpozorujeme, že s jakousi chtivostí ženeme se do nějakého díla, které i později může býti vykonáno, měli bychom dílo toto, byť i bylo svaté a bohumilé, přece jenom odložili na dobu pozdější, až by srdce se uklidnilo, aby samoláska o zásluhu práce té nás nepřipravila«. (Sv. Vincenc Paulanský.)

Nikdy neodhodlal se světec tento k nějakému dílu, byť i sebe bylo užitečnější a potřebnější, dokud cítil v nitru pohnutku pouze přirozenou. Ještě jest dosti času, říkával, abychom dílo to vykonali, doporučíme zatím dílo to Pánu.

Když sv. František Saleský se sešel se svou Františkou ze Chantal, od níž čtyři léta byl vzdálen, pravil jí: »Milá matko, zbývá nám několik hodin k rozmluvě. Kdo pak nejprve začne?« — »Já«, odpověděla světice s jakousi neobyčejnou horlivostí; »neboť duše má potřebuje nejednoho poučení a napomenutí!« Světec, který jí chtěl tuto nedočkavost odvyknouti, odpověděl sice přísně, ale spolu i laskavě: »Jakže, milá matko, vy jste ještě neodložila nedočkavost? Vy ještě jdete za svou vůlí? Já jsem se domýšlel, že se

s vámi setkám jako s andělem! Nebudeme tedy projednávatí vaše osobní záležitosti, dokud nedojedeme do Annecy, nyní jenom projednáme záležitosti naší kongregace.« I uschovala svěťice písemnosti, které měla již uchystány, a rozmlouvala se svatým biskupem pouze o záležitostech kongregace.

S milostí Tvou, Pane, umiňuji si, že nebudu dbáti přirozených náklonností, a že nikdy se nedám strhnouti nedočkavostí, také nebudu poslouchati vlastní vůle, ale všechny své skutky uvažovati budu v přítomnosti Tvé, a tak je chci konati, jako by spása má od nich závisela.

Dvacátý den. »Netruď se nadarmo; nedosáhneš pravého klidu duchovního dotud, dokud všeho se nezhostíš, po čem toužíš!« (Sv. Jan z Kříže.)

Jistý bratr řeholní přišel kdysi k opatu Agathonovi, a pravil: »Bylo mi rozkázáno, abych se odebral na místo jiné, ale já se ho bojím, že na tom místě, pro něž jsem určen, budu míti mnohá a četná pokušení. Rád bych poslechl, a na místo určené se odebral, ale odstrašuje mne nebezpečností, které mi tam hrozí. I odpověděl mu opat Agathon:

»Bratře můj, já jsem si v podobném případě takto počínal: podrobil jsem se rozkazu, a tím zároveň i pokušení přemohl!«

Svatý Makarius Alexandrijský po několik nocí ani oka nezamhouřil, a byl-li přemožen spánkem, opřel pouze hlavu o zeď, a trochu zdřímnul. Tento vzor sebezapření odvažoval si chléb a odměřoval i vodu, které bylo třeba k zachování života, tak že nikdy se úplně nenasytil

a nikdy žízňě úplně neukojil. Tímto stálým sebe zapíráním a umrtvováním dospěl k takové dokonalosti a došel tak hojných milostí, že v modlitbě byl často u vytržení, a že nad to slastí nebeských již v životě tomto okusil.

Očisti, Bože, srdce mé ode všech nezřízených žádostí, a sprostí je všech tužeb, které se protiví božským a svatým věcem! Neboť netoužím po bohatství, po cti a radostech a rozkoších vezdejších, ani po chvále a lásce tvorů, jenom po nebi dychtí srdce mé, a po milosti, kteráž by mi do nebe pomohla, abych tam Tebe miloval, chválil a požíval na věky!

Dvacátý prvý den. »Sjednocenost a srovnalost vůle naší s vůlí Boží jest, po níž přede vším jiným toužiti máme. V tom jest nejvyšší dokonalost. Kdo sám sebe se zřiká, vůli Boží dokonale plní, ten dosáhne milostí přehojných, a prospěje v životě duchovním.« (Sv. Terezie.)

Když byl jednou Alfons, král Aragonský, panovník velmi moudrý, tázán: Který člověk by byl nejšťastnějším na světě, odpověděl: »Ten, který se vůli Boží dokonale podrobuje.«

Při pouhém výroku: »Vůle Boží!« byla sv. Magdalena z Pazzi naplněna zvláštní nevýslovnou sladkostí a lahodou.

»Ještě nikdy jsem neměl zlého dne,« pravil žebrák, který chléb si vyprositi musil u dveří, a jsem vždy spokojen. Jsem-li hladov, chválím Boha; prší-li, velebím Boha; jsem-li potupen, pohaněn, trýzněn, anebo trpím-li jakékoliv příkoří, děkuji Bohu; neboť všecko chci, co Bůh chce bez výjimky a bez výhrady. Cokoliv mne potká,

přijímám všechno jako dar Boží s velikou radostí. A dar ten jest mi užitečnější a prospěšnější, než cokoliv jiného, tak jenom dochází člověk blaženosti.»

Všecko, Bože, chci, co Ty chceš, a protože Ty chceš! Vůle Tvá jest vůlí mou, zalíbení Tvé, zalíbením mým. Taková jest má prosba, taková má modlitba. Zachovej mne, Pane, v této žádosti, kterou milost Tvá v srdce mé vlila.

Dvacátý druhý den. »Duše, která sebe samu miluje a na své vůli lpí, nemůže míti pevné ctnosti.« (Sv. Terezie.)

Svatá Magdalena z Pazzi takto k Bohu se modlila: »Jenom o jedno prosím Tebe, Bože můj! abys mou vůli úplně zničil! Ne, žádné vůle vlastní nechci již míti!

Jistý zbožný bratr řeholní rozmlouval důvěrně se soudruhem a svěřil mu, že by měl velikou radost, kdyby představení mu poručili, aby ministroval při každé mši svaté, která se dopoledne slouží. Soudruh mu odpověděl, že by za jisté takové dovolení obdržel, kdyby jen o ně požádal; neboť není prý závažné příčiny, pro kterou by mu žádost tuto odepřeli. Avšak zbožný bratr odvětil: »Toho nikdy neučiním; neboť každé dílo, byť i bylo sebe lepší, nicméně ztrácí na ceně, jakmile vlastní vůle se k němu přimísí. Poslušnost musí i nejlepší dílo řídití.«

Odejmi, Pane, vlastní vůli ode mne, a nedopouštěj, abych kdy dle vlastní vůle jednal. Každé slovo a každé dílo jen proto budiž vykonáno, že se Tobě líbí, a že Ty tak chceš, a aby úmysl Tvůj byl vyplněn, který jest vždy svatý a lásky hodný. Takový budiž cíl a záměr všech mých činů.

Dvacatý třetí den. »Umrtni vlastní vůli tou měrou, abys nikdy dle své vůle nejednal. Žádej, aby se ti lidé protivili, a raduj se z toho, vyplní-li se tato žádost tvá. Raději jednej dle vůle jiných, než-li dle vůle vlastní, ano jednej tak i tehda, kdyby se ti i zdálo, že vůle tvá a mínění tvé jest lepší, než bližního.« (Sv. Vincenc Ferrerský.)

Tak jednala sv. Kateřina Janovská, která se cítila šťastnou a blaženou, kdykoliv více dbala mínění a soudu jiných, nežli soudu a mínění vlastního. Kdykoliv pozorovala, že vlastní vůle ponouká ji k něčemu, dostačilo to, aby právě činila opak toho, k čemu vlastní vůle se nesla.

Jistý zbožný řeholník pokaždé se modlival, byl-li nucen představeného o něco prositi, a sice modlil se s tím úmyslem, aby představený prosby nevyplnil, kdyby se Bohu nelíbila.

Jistý starý poustevník říkával: »Kdokoliv dle vlastní, ne pak dle vůle Boží jedná, ale činí tak nevědomky, má ihned, jak poblouzení uzná, na cestu Páně se vrátiti. Kdo jedná dle vůle vlastní, ne pak dle vůle Boží vědomě, a nechce se dáti poučiti, ale nad to považuje sebe za člověka moudrého a rozšafného, ten cesty spásy nenajde.

Upřímně, Bože můj, chci vůle vlastní se zhoštili, a Tebe velebiti, kdykoliv mi někdo se protíví. Raději chci se řídití vůlí jiných, nežli svou vlastní, abych Ti mohl vzdáti oběť své vůle a všeho, co mi zde milé a drahé jest!

Dvacatý čtvrtý den. »Nechť nemine ani jeden den, v němž bys vlastní vůli se neopřel. Ten den, v němž jsi tak nejednal, jest navždy pro nebe ztracen.« (Sv. Jan Klimakus.)

Opat Pastor říkával, že vůle lidská podobá se železné zdi, která člověka od Boha dělí. Vzdá-li se však člověk vůle své, aby konal vůli Boží, tu že platí o něm výrok žalmisty Páně: »V Bohu mém překročím zeď; a cesta Boha mého jest neposkvrněná!« Neboť podporuje-li spravedlnost vůli člověka, pak pracuje s prospěchem.

Svatá Magdalena z Pazzi považovala každý den za ztracený, v němž nebylo jí dopřáno v něčem vůli svou umrtviti, zlomiti a podmaniti.

Pán pravil kdysi ke sv. Kateřině Senenské: »Pamatuj na mne a já pamatovati budu na tebe! Dbej, abys vůli mou konala, já pak budu dbáti, aby se ti dobře vedlo.«

Dopřej mi, Pane, odvahy, abych vůli vlastní ve všem zlomil, tvrdohlavost ustavičně potíral. Ve všech skutcích mých budtež oči mé obráceny k Tvé svaté vůli! Kéž mi přáno, abych vůli Tvou vždy tak rád a ochotně plnil, jako ji andělé a svatí v nebi plní!

Dvacátý pátý den. Slyš, v čem hledati dlužno nejvyšší stupeň zapírání své vůle. V tom záleží že vlastní vůlí rádi se poddáváme konati dovolené věci, které od nás jiní žádají, aniž bychom se protivili.* (Sv. František Salesský.)

Mladý mnich, který byl u opata Agathona, tázal se jednou opata Pastora: »Proč pak zlí duchové tak zuřivě bojují proti mně?« »Cože,« divil se Pastor, »že duchové zlí proti tobě bojují? Vždyť přece nikdy nebojují s námi zlí duchové, řídíme-li se dle své vůle, ale svévole naše jest tím zlým duchem, který nás trápí. Chceš-li vědět

s kým zlí duchové válčí? S Mojžíšem a jinými jemu podobnými hrdinami.«

Když svatý Basil visitoval kláštery své diecése, dotazoval se v jednom klášteře opata, je-li kdo mezi mnichy jeho, o němž by se dalo souditi, že jest z počtu vyvolených Božích. I ukázal opat na jednoho, jehož prostota podivem naplňovala každého. I poručil mu sv. Basil, aby donesl vody, a když byl rozkaz ten vyplnil, nařídil mu : »Posaď se, já ti v té vodě umyji nohy!« Mnich uposlechl bez zdráhání, a pranic se nevzpíral, když svatý biskup poklekl, aby mu nohy umyl. Když se mnich vzdálil, pravil sv. biskup: »Tentoť jest právě muž, který své vůle se úplně zřekl; a vším právem lze počítati jej mezi vyvolence!« Když druhého dne mnich vkročil do sakristie, rozkázal světec, aby přiklekl k oltáři, a vysvětil jej na kněze. A byl z něho zbožný a svatý kněz.

Dej, Pane, abych odumřel vlastní vůli a vlastnímu úsudku, bych vešel v Tvou vůli a zalíbil se Tobě před obličejem Tvým!

Dvacátý šestý den. »Největší dar, který člověk na zemi od Boha přijmouti může, jest, aby sám sebe přemohl, své vlastní vůle se zbavil a nad ní panoval. (Sv. František Assiský.)

Blahoslavená Koletta říkala, že umrtvení a zapření své vlastní vůle jest Bohu milejší, nežli zřekne-li se člověk bohatství.

Veškero zlo vychází z jednoho kořene, říkal sv. Bernard. A tímto kořenem jest svévole. Když svatý František Assiský byl jednou sklíčen velkými bolestmi, radil mu prostý bratr řeholní: »Milý otče, poproste přece Pána Boha, aby s vámi

v té nemoci mírněji nakládal; zdál se mi, že ruka Páně těžce na vás dolehla!« — I odpověděl mu světec: »Kdyby tě prostota tvá poněkud neomlouvala, pak bych věru na tebe ani hleděti nechtěl. Jak můžeš býti tak drzým a haněti spravedlivé úradky Páně? Bože můj,« připojil, »plnění tvé svaté vůle jest mou jedinou útěchou na zemi!«

Nauč mne, Pane, jak bych mohl sám sebe se zhostiti, a přispěj mi svou milostí, abych z lásky k Tobě sám sebe še zřekl. Jedinou mou útěchou na pozemsku budiž věrné plnění Tvé svaté vůle!

Dvacátý sedmý den. »Radím ti, abys netrval na svém úsudku. Nezhostiš-li se ho, pak tě bezpochyby omámí; neboť není pražádného rozdílu mezi opilcem a mezi člověkem, který tvrdošijně svého úsudku nechce se vzdáti, jelikož oba jsou nerozumní.« (Sv. František Saleský.)

Sv. František Paulánský, zakladatel bratří nejmenších, ač byl obdařen milostí a darem prorockým, dotazoval se o radu ve věcech velmi nepatrných těch, kteří považovali za dobrodiní, že mohli světce poslouchati.

Blahoslavený Alexander Sauli, biskup na Korsice, veleučený bohoslovec, zpovědník sv. Karla Borromejského a vzor biskupů, nerozhodoval ve věcech duchovních dotud, dokud se neporadil s muži, proslulými vědou a moudrostí. Pamatovali na výrok Ducha svatého: »Bez rady nic nečiň«.

Jistý poustevník říkával: »Kdo pokorně se podrobí zpovědníkovi, má větší odměnu v nebi uchystanou, než kdyby se odebral na poušť, a

tam žil jako poustevník. Neboť kdo tak jedná, poslouchá své vůle, kdo však podrobuje se v poslušnosti vůli představeného, zapírá vlastní vůli, a poslouchá Boha v duchovním otci, a proto také dosahuje větší odměny. Poslušnost jest matkou všech ctností, jest klíčem k nebeské říši, a povznáší člověka nad zem.

Z lásky k Tobě, Bože, vzdávám se vlastního úsudku, nikdy nechci na svém mínění trvati, také nechci nic důležitého podnikati, dokud se neporadím s muži, kteří v bázni Tvé obcují a duchem Tvým jsou osvíceni.

Dvacátý osmý den. »Již samo lnutí k vlastní vůli a záliba v ní odporuje dokonalosti. To jest také to poslední, čeho se člověk zřiká, a proto jest tak málo dokonalých.« (Sv. František Šaleský.)

Tento osvícený biskup psal příteli, že nikdy se nedrží vlastního úsudku tak houževnatě, aby se hněval na ty, kteří nejsou s ním stejného mínění, a že také nechce tvrditi, že by náhledy jeho snad měly býti měřítkem i jiným.

Učený Suarez doporučoval často svým žákům, aby jeho spisy pozorně pročetli, a nikterak se nehoršil, bylo-li v nich něco nalezeno, co potřebovalo opravy. Tak jednal i sv. Vincenc Ferrerský. Tito svatí a učení mužové nedůvěřovali svým náhledům; neboť se báli, aby sebeláska jich nezaslepila.

Svatá Synkletika říkala: »Lidé, kteří žijí v klášteře, mají dbáti více poslušnosti, nežli čistoty, ač ctnost tato jest krásná a milá. Můžeť z čistoty vyprýštití pýcha i ctižádnost, leč z poslušnosti vyvívá jenom pravá pokora«.

Nedostatečný, Bože, jest můj slabý a hříchem zatemněný rozum; a i světlo, které se zdá býti ve mně; jest tmou. Jak často mne oslepuje sebeláska! Nikdy tedy nechci tvrdošijně státi na svém mínění, ale chci rád naslouchati radě moudrých a napomenutí zbožných pokorně následovati.

Dvacátý devátý den. »Neklad' zvláštní váhy na své náhledy; a jsi-li tázán o úsudek, vyslov jej prostě, ať již se kdo dle něho řídí, čili ne. Ba raději jdi za úsudkem jiných, nežli za svým vlastním ve všech věcech dovolených«. (Sv. František Saleský.)

Když zpozorovali učedníci slovutného opata Jana, jenž svatostí života se osvědčil, že milý jejich mistr za nedlouho zemře, poprosili ho, by před smrtí jim dal ještě nějaké spasitelné naučení, kterým by mohli k dokonalosti dospěti. I pravil svatý stařeček: »Pravím vám, že jsem nikdy nešel za míněním vlastním, nýbrž že jsem se vždy řídil úsudkem jiných, a že jsem od nikoho ničeho nežádal, čeho bych sám dříve byl neučinil«.

Kdykoliv sv. Františka z Chantal byla tázána o radu v záležitosti důležité, pomodlila se prvé, pak věc náležitě promyslila, a kromě toho radila se s muži, kteří měli Ducha svatého. Když vše učinila, čeho bylo třeba, pak teprve mínění své pronesla, ale také spolu přidala slova: »Takové jest mé mínění; ale dobře by bylo otázati se ještě mužů, kteří mají více rozumu a soudnosti, nežli mám já«.

Opat Hyperichius dal učedníkům toto naučení: »Nejpřednější ozdobou každého mnicha jest poslušnost. A kdokoliv ctnost tuto má, dojde všeho,

začkoliv prosí. Ano předstoupí bez bázně a beze strachu i před tvář Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista, který také byl poslušen až k smrti, a to k smrti kříže!*

Ó pravé světlo a nestvořená moudrosti, osvěcuj mne na všech cestách mých. Uděl mi moudrosti, aby mne řídila a spravovala. Nechciť já sám sebe vésti, abych nezabloudil; ale chci poslouchati užitečné rady a Tebe prositi, bys dal potřebné moudrosti těm, kteří mne vedou!

Třicátý den. »Jakož svatost záleží v tom, abychom chtěli, co Bůh chce, tak i moudrost záleží v tom, bychom soudili o věcech tak, jako o nich soudí Bůh. Avšak kdo pak může věděti, že náhled jeho srovnává se s náhledem Božím? Jak často jsi zuamenal, že často v úsudku jsi se mýlil«, tak pravil sv. Vincenc Paulánský.

Tento světec vynikal takovou moudrostí, že byl považován za nejmoudřejšího muže té doby. A přece nicméně tak málo dbal vlastní moudrosti, že v každém případě se ptal o radu Pána Boha. Tázal-li se ho kdo o radu, pověděl ji, když byl prvé o věci náležitě přemýšlel, skromně. Ale jakkoli byl váhavý v úsudku, právě tak rozhodně si vedl, kdykoliv po úradku moudrých mužů a vytrvalé modlitbě poznal vůli Boží a odhodlal se čin nějaký provésti.

Jistý starý poustevník radil: »Nikdy nepohrdej tím člověkem, který stojí za tebou; neboť nevíš, je-li Duch svatý v tobě nebo v něm. Člověkem, který stojí za tebou, rozumím toho, kdo ti slouží«.

Pevný jest úmysl můj, Pane, že nic nepodniknu, dokud jsem věc Tobě neodporučil, a dokud se

neoptám o radu těch, jimž jsi větší moudrost uštědřil, tak abych nic nezačínal proti Tvé vůli a bez Tvé milosti.

Třicátý prvý den. »Kdo chce přemoci smyslnost, odepři si prvé, co smyslům lahodí. Kdo vůli a úsudek vlastní chce odložit, podvol se ve všem úsudku druhých. Kdo chce odumřítí samolásce a lásce ke tvorům, cvič se neustále v pokoře. Kdo není s to, aby zhostil se sebe samého, nebude nikdy pravým sluhou Božím a také Bůh se nikdy u něho neubytuje«. (Sv. Magdalena z Pazzi.)

Svatý Filip Nerejský stále zápasil s těmito třemi odpůrci lidskými. Mrtvil tělo tím, že odpořoval nezřízeným žádostem postem, přísným a tuhým pokáním. Mrtvil úsudek a vlastní vůli tím, že velebil Pána za všechno utrpení, které Bůh naň dopustil, anebo které mu lidé způsobili. Také raději se řídil vůlí jiných, nežli svou vlastní, mohlo-li tak býti, a cvičil se neustále v poslušnosti.

Rovněž rád mrtvil přirozenou náklonnost, která všem lidem jest vrozená, že totiž touží po cti a chvále, a proto stále měl na mysli bídu a hříchy své. Uvažoval, že mu náleží poslední místo mezi všemi tvory. Radoval se z ponížení a potupy a nezřídka sám vyhledával příležitosti, aby byl pokorěn. Všestranné mrtvení a zapírání sebe byla cesta, po níž svatí kráčeli, kteří nyní v radosti nebeské se těší; těmi prostředky oni království nebeského takorča násilím dobyli.

Dej, ó můj Bože, abych smyslnosti se zřekl, a propůjč mi milosti, abych tělo své denně trýznil a nezřízené žádosti přemáhal, Dej, abych vlastnímu

úsudku a vlastní vůli odumřel. Chci Tě velebiti a chváliti v každém kříži, který na mne vložíš. Chci se podrobiti vůli bližního ve všech věcech dovolených. Přispěj, Pane, ku pomoci, abych vzdal se nezřízené žádosti po chvále lidské, a chci míti na zřeteli hříchy a nepravosti, nestálost srdce a prevelikou křehkost, abych stále se cvičil v pokoře. Amen.

Duben.

O trpělivosti.

Kdo neběře na sebe kříže svého a nenásleduje mne,
není mne hoden! Mat. 10, 38.

Prvý den. »Kříž jest branou pravou, kterou lze do chrámu zbožnosti vejíti; nikdy nenajde však brány té člověk, který jinou cestou kráčí. Častěji máme tedy z lásky k Pánu Ježíši obětovati srdce své na témž oltáři kříže, na němž Pán Ježíš z lásky k nám se obětoval«. (Sv. František Saleský.)

Svatá Terezie trpěla osmnáct let mnohonásobnou nechuť k modlitbě, ano modlitba rozjímavá byla jí pravou mukou; avšak nicméně nepřestávala se modliti a ve zbožnosti se cvičiti.

Svatý Bernard vydal svědectví sám o sobě: »Všecko, co svět miluje, rozkoš, pocty, chvála a bohatství jest mi křížem; všecko pak, co se zdá světu býti křížem, líbí se mi a zamlouvá, a já vše s láskou objímám«.

Svatá Gertruda viděla jednou, že Pán Ježíš, nenalézá-li v člověku ničeho, čím by si přítomnosti Boží zasloužil, dopouští naň tělesné i duchovní utrpení a soužení, aby pak měl záminku u něho se ubytovati, dle výroku Písma svatého: »Blízko jest Hospodin těm, kteří souženého jsou srdce«. A opět: »S ním budu v soužení«. (Žalm 33. a 90.)

O můj Vykupiteli, lásce Tvé obětuji srdce své na oltáři kříže. Jsem ochoten každý kříž přijmouti, který na mne vložíš. Popřej mi pak také milosti, abych kříž ten z lásky k Tobě nesl! Ó jak prospěje křesťanu, s Tebou viseti na kříži!

Druhý den. »Neměl-lis dosud příležitosti, abys mohl z lásky k Bohu trpěti, pak věz, že nenáležíš ještě do počtu sluhů Božích; neboť apoštol zřejmě svědčí, že všichni, kteří chtějí pobožně živi býti v Kristu Ježíši, protivenství trpěti budou«. (Svatý Augustin.)

Když sv. František Xaverský žil v Lissabonu, byl velmi zarmoucen, že se mu vše dle přání dařilo, a obával se, že jest v nemilosti Boží. Až když křížem byl navštíven, teprv tehda poznal, že z lásky Boží dosud nevypadl. Kdykoliv se mu nahodilo, že musil trpěti, říkával: »Více, Pane, ještě více!«

Není jistější známky pro člověka, který chce býti v počtu vyvolenců Božích, praví zbožný Blossius, leč trpí-li soužení a křivdy pokorně a trpělivě. Tenť jest prsten drahocenný a vzácný, jímžto Bůh s duší lidskou se snoubí. Tak velikou a slavnou věcí jest, trpí-li člověk z lásky k Bohu, že by člověk měl se považovati za nehodna také cti a slávy. I nejmenší trpkost, jižto člověk z lásky k Bohu trpí, jest cennější, nežli všechny veliké a dobré skutky.

Popatř, Pane, okem milosrdným a laskavým na mne, sluhu svého, pro nějž Kristus trpěti a na kříži umříti volil! Popřej mi milosti, abych každý kříž trpělivě, vděčně a ochotně nesl. Vždyť i Ty jen proto mne křížem navštěvuješ, abys mne očistil, zkusil a popřál mi příležitosti, bych mohl si získati zásluhy pro nebe!

Třetí den. »Syn Boží získal nám spásu utrpením, tím chtěl nás poučiti, že nic není Bohu tak milé, a že ničím nemůžeme Boha tak velebiti a duši posvětití leč utrpením. Ano, trpěti z lásky k Pánu Bohu, jest cesta, kteráž vede k ctnosti«. (Sv. Terezie.)

Když sv. Magdalena z Pazzi v poslední nemoci byla nezaslouženě potupena, prokázala osobě, která ji potupila, zvláštní důkazy přátelství, a radovala se, že před smrtí dostalo se jí vhodné příležitosti, by mohla trpěti. Říkávala někdy: »Nepřeji si, abych záhy umřela, protože v nebi nelze trpěti. Ano, naopak žádám si, abych mohla dlouho žíti, abych z lásky k Choti nebeskému mohla trpěti«.

Odkud to, že cítím taký odpor proti utrpení, ač vím, že Spasitel můj trpěl, a že možnost trpěti pro Boha, jest pouze dána spravedlivým na zemi, a že svatí v nebi již trpěti nemohou? Ó Ježíši, uděl mi lásky k utrpení!

Čtvrtý den. »Cesta k nebi jest úzká. Kdo chce touto cestou projíti, třeba, aby všeho se zhostil a kříže Páně se přidržel; musí býti ochoten všecko z lásky k Bohu trpěti«. (Sv. Jan z Kříže.)

Tauler vypravuje o zbožném služebníku Božím, který se obával, že by hojné útěchy, které na zemi zakoušel, mohly mu býti závadou v dosažení života věčného. I prosil Pána vroucně, aby ty útěchy mu odňal. Když srdce jeho kdysi proniknuto bylo velikou útěchou, které zakoušejí jenom svatí Boží, pravil: »Žádné útěchy nežádám na světě, jenom Ty, lásko má, přebývej v srdci mém! Dostačí mi, vyplní-li se vůle Tvá svatá na mně!«

Jednou zaslechla svatá Gertruda slova Kristova: »Dospěla-li duše lidská k tomu, že i v utrpení, kříži a soužení Boha chválí a velebí, tehda přijímá jako milá nevěsta z rukou Kristových věneček myrtový; neboť vděčnost za utrpení, protivenství a kříž jest nejkrásnější a nejdražší korunou duše«.

Uznávám, Pane, že mi mrtvení sama sebe jest třeba, nedopouštíš-li Ty na mne žádného soužení. Víím že cesta k nebesům jest úzká, a proto prosím, učiň, abych z lásky k Tobě na kříži žil a umíral.

Pátý den. »Pán Ježíš odměňuje služby věrných služebníků obyčejně soužením. Soužení a protivenství jest ceny nemalé pro duše, které Tebe milují, Bože můj! Ó kéž poznají velikou cenu soužení a protivenství!« (Sv. Terezie.)

Kdykoliv blahoslavený Palafox po skutku dobrém, který vykonal, byl potupen anebo křížem navštíven, přijímal vše jako zvláštní a vzácný dar Boží a pravil: »Nečekám zde na zemi na odměnu za skutky dobré, které z lásky k Bohu činím, a právě tím upevňuji se v naději, že láska a dobrota Boží hojnou odměnu v nebi mi chystá.

Když sv. Terezie zaslechla od Pána, že zásluha za skutky naše nezáleží v duchovní útěše a sladkosti, nýbrž v práci, utrpení a lásce, byla zvláštní, nevýslovnou touhou prodchnuta, aby mohla pro Miláčka trpěti, a často pronášela slova plamenná: »Pane, buďto trpěti anebo umřítí!« Onať skoro záviděla svatým Božím, kterým bylo přáno mnoho trpěti. Přirozenost často se vzpouzela proti mnohému namahání a četnému kříži a utrpení; avšak prosila Pána, aby nedbal takých

citů, nýbrž aby poručil, cokoliv se mu libí, byť i přirozenost pod tíží klesala a omdlévala.

Ó můj trpící Spasiteli, vlij v srdce mé takovou lásku ke kříži, abych, nemohu-li trpěti, trápen byl myšlenkou, že mne nemáš za hodna, abych pro Tebe trpěl, a naopak abych celým srdcem se radoval, dopřáno-li mi trpěti, jelikož mne tím přidružuješ ke svým přátelům!

Šestý den. »Vy duše, které toužíte po klidu a útěše, kdybyste věděly, jak jest Bohu milo a vám prospěšno, můžete-li trpěti, vy byste nikdy a nikde útěchy nehledaly; naopak byste považovaly za veliké štěstí, můžete-li kříž za Ježíšem nésti.« (Sv. Jan z Kříže.)

Kristus Pán zjevil sv. Terezií, že Otec nebeský ty duše za své miláčky považuje, které, mají-li veliké trápení, s velikou láskou trpí. Od té chvíle proměnilo se veškero její soužení v radost a útěchu. Pravila, že by bolesti a soužení nevyměnila za všechny poklady vezdejší. Jejím heslem bylo: »Trpěti anebo umřítí!«

Paměti hodna jest rozmluva, kterou tato světice měla se ctihodnou matkou Diazou, která byla její milou přítelkyní. Když jí matka Diaz pravila, že skoro umírá touhou, aby mohla k Bohu se dostat, odpověděla jí světice, že ona naopak přeje si, aby vyhnanství její bylo prodlouženo, jelikož zde můžeme aspoň pro Boha něco trpěti, kdežto v nebi jenom přijímáme a požíváme radost nehynoucí, a že na věčnosti máme dosti času, abychom radosti nebeské užili. Lépe tedy zde pro Pána trpěti, abychom se mu zalíbili.

Uznávám, Spasiteli můj, že veškery poklady vezdejší nemohou se vyrovnati kříži, a že blaže-

nost má záleží v tom, abych s křížem Tebe následoval. Popřej mi tedy, kdykoliv mne soužením navštívuješ, abych z lásky k Tobě a rád trpěl, tak aby se mi kříž proměnil v blaženost nebeskou!

Sedmý den. »Jedno jediné zvolání: ‚Buď Pán Bůh pochválen‘ v soužení vyváží celý tisíc zvolání: ‚Buď Pán Bůh pochválen‘ v době štěstí«. (Jan z Avily.)

Když blahoslavená Angela z Foligny byla kdysi tážána, jak může s takou radostí trpět, odpověděla: »Věřte mi, lidé neznají ceny utrpení a kříže; kdybychom znali pravou cenu soužení, my bychom po nich dychtili, a každý by hleděl bližního v utrpení předhoniti.«

Týmž duchem veden mluvil i ctihodný Alfons Rodriguez, bratr laik z Tovaryšstva Ježíšova, v hrozných bolestech, jež mu působil kámen, pro kterýžto hrozný neduh musil ležeti na loži úplně tři měsíce ustavičně na jedné straně, nemoha se na druhou stranu obrátiti. V těchto nesmírných bolestech volal ustavičně: »Ještě více, Pane, ještě více!« a »Ježíši a Maria, má nejsladší lásko, kéž mi přáno, bych mohl z lásky k Vám žíti i umříti, a abych ne sobě, nýbrž Vám úplně náležel!«

Uznávám, Pane, že nic není na světě tak žádoucí jako kříž, nic tak prospěšné, jako s oddaností a láskou ve spojení s Ježíšem trpět, a přece nemohu bez milosti Tvé ani utrpení a kříž milovati. Proto volám k Tobě: vlej v srdce mé touhu po utrpení, a dej, abych veškeren kříž, kterým mne navštívíš, z lásky k Tobě nesl.

Osmý den. Jediný lot kříže převáží million modlitebních knížek. Jeden den viseti na kříži jest lépe, nežli sto let konati jiné zbožné cvičby. Jedno okamžení býti na kříži jest lepší, než okoušeti slastí rajských!« (Ctihodná sestra Viktoria Angelini.)

Když sv. František jednou v nemoci nesmírné bolesti trpěl, napomínal ho bratr řeholní, by poprosil Pána o úlevu v bolestech. Na to odpověděl světec: »Pane, děkuji Tobě za všechny trpké bolesti, které snáším, a prosím spolu dobrotu Tvou, ne abys bolesti mé umírnil, nýbrž rozhojnil!«

Kněz Michal Caravaglia z řádu Tovaryšstva Ježíšova, který roku 1624 v Japonsku mučednickou smrtí umřel, psal v listě příteli svého řádu: »Zákon, který vyznáváme, poskytuje nám takou sílu a lásku, že veškerý muky nejsou s to odvrátiti od něho hodné zastance. Ctihodný otče, nemusíte-li spolu se mnou vyznati, že bych byl přeblaženým, kdybych byl uvržen do ohně, abych v něm ke cti a chvále Boží byl ztráven! Jak blažen bych byl, kdybych mohl býti pro vyznání jmena Pána Ježíše na tisíc kusů roztrhán! Poproste Pána Ježíše, bych byl hoden milosti pro jméno jeho trpěti muky ohně, železa a vůbec všech muk, které nepřátelé jmena Božího vymysleti mohou!« Jaká to slova, plná ohně a plná lásky!

Dej, Pane, kdykoliv v soužení vzdychám, abych zvolal upřímným srdcem: Bože můj, děkuji Tobě za všechno, cokoliv trpím! Neboť jediné pro mé blaho, pro mou věčnou spásu dopouštíš na mne soužení a tím mi upravuješ cestu k nebesům! Popřež mi, abych tím více Ti děkoval, čím více musím trpěti! Nešetř mne v životě časném, abys mne mohl ušetřiti v životě věčném!

Devátý den. »Kdyby ti dal Pán moc, že bys mrtvé křísil, nicméně neobdařil by tě tím tak, jako když ti dopřeje, že můžeš trpěti. K nemalým díkům byl bys Pánu zavázán za to, že můžeš křísiti mrtvé; ale můžeš-li trpěti, jest Pán Ježíš tvým dlužníkem, trpíš-li rád. A kdybys i jiné odměny neměl, leč tu myšlenku, že trpíš pro Boha, který tě miluje, nebylo-li by na tom dosti? Kdo rozumí, ten chápe také, co pravím.« (Sv. Jan z Kříže.)

Světec tento pravil, že kdyby Bůh mu dal voliti, aby bydlil buď v nebi se svatými anděly anebo ve vězení se svatým Pavlem, že by raději volil vězení, nežli nebe.

Když jednou svatý král Ludvík rozmlouval s králem anglickým o zajetí, v němž žil v zemi turecké, pravil: »Já děkuji Pánu Bohu z celého srdce za to, že bitva byla ztracena, a těším se více z trpělivosti, které mi Pán tehda uštědřil, než kdybych byl celý svět přemohl.«

Jednou pravil Pán svaté Mechtildě: »Kdokoliv obtíž a nemoc sebe menší s takovým úmyslem trpí, že by z lásky ke mně a pro slávu jména mého chtěl mnohem větší bolesti trpěti, kdyby to byla vůle má, ten rozkveť a bude schopen přijmouti hojnou milost mou, byť i srdce jeho bylo podobno suchoparu a byť i rez hříchů srdce to rozežral. Kdyby člověk hned na počátku mně obětoval tíseň a trýzeň srdce svého, tomu bych zvláštní lahody a sladkosti uštědřil.«

V pravdě nemalou slastí jest, můžeme-li trpěti pro Boha, jenž nás miluje! Větší lásku projevil Pánu Ježíši miláček Páně, svatý Jan, na hoře Kalvarii, nežli na hoře Tábor. Vryj, Pane,

myšlenku tuto hluboko v srdce mé, abych z lásky k Tobě nesl kříž ochotně a rád!

Desátý den. »Považuj to za velikou strast, nemůžeš-li pro Boha trpěti, a buď ujištěn, že kdo nic netrpí, a koho svět chválí a miluje, není dalek pádu.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Tento světec pravil jednou, když kongregace, kterou založil, utrpěla velikou ztrátu, svým misijnářům, chtěje jim dáti spásitelné naučení: »Když jsem přemýšlel, že od nějaké doby všecko se nám dle vůle daří, bál jsem se, aby to nemělo pro nás zlých následků, protože Pán Bůh věrné sluhy obyčejně soužením a trápením zkouší a tříbí. Avšak nyní velebím a oslavuji lásku a dobrotu Páně, že jsme byli hodni utrpěti tak velikou ztrátu!«

Svatý stařec, který celý rok byl zdrav, velmi se z toho rmoutil a nařikal, že jest od Pána Boha opuštěn, jelikož ho Pán žádnou nemocí ne navštívil.

Svatý František a svatý Ondřej Avellinský se domýšleli, že Pán Bůh není s nimi spokojen v těch dnech, v nichž z lásky k Bohu nic trpěti nemohou.

Nejsem-liž i já, Pane, v nemilosti Tvé, že nic pro Tebe trpěti nemohu? Vzhlédni milostivě na mou dobrou vůli; chci se v době klidu připravovati na dobu bouře, tak abych, až mne navštívíš a zkusíš, kříž objal a Tebe velebil, dokud kříž na mně spočívati bude.

Jedenáctý den. »Nikdy nemáme větší a závažnější příčiny těšiti se a radovati, jako když

úpíme v soužení a trápení, protože tehda jsme božskému Vykupiteli podobni. Tato podobnost jest neomylnou známkou našeho vyvolení.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Nikdo nebyl o pravdě této lépe přesvědčen, než sv. apoštol Ondřej. Sotva uzřel kříž, na němž měl umřít, zvolal v radostném pocitu: »Ó kříži, dlouho žádaný, upřímně milovaný, vroucně a horlivě hledaný, s důvěrou a radostí kráčím k tobě, odluč mne od lidí a spoj mne s mým Pánem. Kéž skrze tebe vezme mne Kristus, který mne na tobě vykoupil!«

Svatá Terezie zjevila se po smrti jedné sestře řádové, a pravila jí: »My v nebi a vy na zemi musíme býti láskou a čistotou spojeni. My patříme na bytost Boží, vy pak klaníte se nejvyšší svátosti oltářní, kteréž máte takovou úctu prokazovati na zemi, jakou my prokazujeme božské velebnosti na nebi. My ovšem pocitem věčné blaženosti, vy pak pocitem bolesti a soužení. Tenť jest jediný rozdíl mezi námi a vámi. Čím více však zde trpíte, tím větší bude i radost vaše v nebesích.« Životopisec sv. Terezie dokládá, že tato světice od té doby celá byla proniknuta láskou ke svátosti oltářní a láskou ke kříži.

Ach, jak daleko mám ještě k tomu, abych po kříži vroucně dychtil, kříž miloval a kříže hledal! Nevím-liž snad doposud, že kříž jest znamením mého Vykupitele, a že musím kříž nésti, ač chci-li býti Pánu podoben, a chci-li býti s ním oslaven? Pane, jaký kříž chceš na ramena má vložiti? Aj, hotov jsem, kříž ten nésti; ale přispěj mi ku pomoci, Vykupiteli můj; neboť jsem slabý, mdlý, nestálý a vrtkavý!

Dvanáctý den. »Není jistější známky, že člověk náleží do počtu vyvolených, leč když v životě zbožném a svatém soužením, utrpením a tísní navštěvován bývá.« (Sv. Alois.)

Jistý kupec prosil sv. Terezii, by v modlitbě Bohu jej doporučila. Svěťice vyhověla žádosti jeho, a setkavši se s ním, pravila: »Já jsem Vás Bohu v modlitbě doporučila, a Bůh mi zjevil, že jméno Vaše jest v knize života zapsáno. Abyste o výroku mém byl přesvědčen, oznamuji Vám, že od této chvíle nic se Vám nezdaří.« Co svěťice předpovídala, vyplnilo se do poslední litery. V krátké době ztroskotaly se koráby kupcovy na moři, a musil s bolestí na to patřiti, že i mnozí jiní kupci spolu s ním velké ztráty utrpěli. Leč přátelé jeho ustrnuli se nad ním a vypravili svým nákladem nový koráb na moře, aby aspoň částečně ze škody vybědl. Leč za nedlouho i tento nový koráb se ztroskotal, a sotva kupec o tom zvěděl, sám se udal soudu, aby byl vsazen do žaláře, z něhož však přátelé, znající jeho rozšafnost a nezištnost, jej v krátké době vysvobodili. I upadl do veliké chudoby, ale radoval se nemálo, že kromě Boha nic na světě nemá. Posléze skonil svatou a blaženou smrtí.

Soužení, utrpení, potupa a pohana byli údělem Kristovým, budtež i údělem mým! Ochotně přijímám, Pane Bože, z ruky Tvé hořký kalich utrpení, protože jsem hřešil, protože jsem křesťanem, a doufám, že koruny slávy věčné dojdou. Popřej, Pane, milosti, abych jako Ty mohl s Tebou a z lásky k Tobě trpěti.

Třináctý den. »Kdykoliv Pán navštěvuje nás mnohým a velkým soužením, dává tím na jevo,

že nás chce použití k činům velikým a důležitým, a že chce, abychom byli svatými. Chceš-li skutečně velikým světce bítí, popros Pána, aby tě mnohým soužením k svatosti přivedl. Žádné dřevo nehodí se tak pro oheň božské lásky, jako dřevo kříže.« (Sv. Ignac z Loyoly.)

Pán vyvolil sv. Terezii k velikým věcem, a chtěl ji povznést na vysoký stupeň slávy v nebesích. Z té příčiny musila světice od mnohých mnoho vytrpět, ano i ctnostní a svatí lidé se přičiňovali, aby nebyla bez kříže. Mnozí se domýšleli, že zjevení, která měla, jsou blouzněním zlého ducha. Ano věc došla až tam, že byla předvedena před soud inkvisiční. A čeho všeho používali představení, aby trpělivost její vyzkusili, když zakládala nové řádové domy!

Ctihodný Blossius vypravuje o jistém muži, jemuž Bůh uštědřil hojných darů a milostí, že prosil Pána, aby mu vše odňal, líbí-li se tak jeho svaté vůli. Pán vyslyšel prosbu jeho, a odňal mu po pět let všelikou vnitřní útěchu, a navštěvoval jej pokušením, tísní a vnitřním soužením. Když pak jednou hořce plakal, a andělé k němu se přibližovali, aby ho potěšili, odpověděl, že nežádá útěchy, ale že mu stačí, aby dobrolíbezná vůle Boží se vyplnila, a aby byl čistý a Bohu milý.

Ach, Pane, nejsem s to, abych Tě o soužení poprosil, ale nicméně musím se báti, že jednou jako zatracenci trpět budu. Často budu volati k Tobě: Vlož na rameno mé kříž, o němž víš, že mi prospěje, a chci v kříži se Spasitelem svým se spojit, a Tebe prositi o milost, abych kříž nesl v témž duchu, jako Pán a Spasitel můj.

Čtrnáctý den. »Teprvé v soužení, protivenství, utrpení a kříži se jeví, kdo je plevou a kdo zrnem. Ti, kteří jsou trpělivi, jsou obilím, netrpělivi pak plevou. Jsou totiž plevou tím lehčí, čím více se povyšují a čím více pýchu na odiv staví.« (Sv. Augustin.)

Jistý šlechtic navštívil kdysi sv. Františka Saleského s tím úmyslem, aby se zaň přimluvil při obsazování fary. Světec odpověděl, že ustanovil, aby každý žadatel o církevní obročí podrobil se zkoušce, a že si tudíž tímto způsobem ruce svázal, aby neudělil obročí nehodnému žadateli. Že pak šlechtic považoval odpověď světcovu za holou vytáčku, rozhorlil se náramně, obviňoval světce z neupřímnosti a přetvářky, ano hrozil sv. biskupovi, a tupil světce způsobem sprostým. Když světec zpozoroval, že se nedá slovy uchlácholiti, naslouchal nadávkám a ani slovem šlechtice nepřerušil. Když později byl tázan, jak bylo možno, že zůstal klidným, a zdali se v nitru jeho neozýval pocit pomstiti se, odpověděl: »Nebyl to šlechtic, který se mnou hovořil, ale byla to jeho náruživost. Uvidíte, že zanedlouho přijde, protože já jsem mlčel, a my potom budeme upřímní přátelé. Mezitím co se mnou hovořil, vzpomínal jsem na jeho dobré vlastnosti, pro něž zasluhuje, abych jej ctil«. A skutečně v krátké době zavítal šlechtic ku světci, prose za odpuštění, oba pak stali se věrnými a nerozlučnými přáteli.

Přispěj mi ku pomoci, Pane Bože, v době pokušení, odporu a potupy, a posilni srdce mé, abych je mile přijímal, abych se pokořil a Tebe dle příkladu Ježíše Krista velebil a chválil, aby

soužení a kříž nejenom mně, nýbrž i bližnímu prospělo ku spáse!

Patnáctý den. »Pravý duch křesťanský lne spíše k soužení, kříži a protivenství, nežli k duchovním, sladkým útěchám, jelikož křesťan jest povinen, jíti za Kristem, zapíratí sebe, k čemuž nás Pán horlivě nabádá«. (Sv. Jan z Kříže.)

Když Pán náš zjevil se sv. Kateřině Sienské, drže v rukou dvě koruny, jednu zlatou a druhou trnovou, a pravil jí, aby si vyvolila kteroukoliv, sáhla světice bez rozpaků po koruně trnové, a od té doby srdce její toužilo tak horoucně po kříži a soužení, že pravila: »Nic mi není tak milé a drahé, jako kříž! Kdyby mi Pán Bůh dal na vůli, chci-li hned do nebe vejíti, anebo dále ještě na zemi žíti, abych mohla trpěti, raději bych zůstala ještě na zemi, jelikož vím, že nebe můžeme si zasloužiti utrpením«.

Kdo popíše plamennou lásku svaté mučednice Doroty pro nebeského Chotě! Uprostřed hrozných muk volala na Saprícia, pohanského tyрана: »Ty vši snahou a mocí vyhledáváš různých muk, abys mne trápil, ale věz, že není muky tak hrozná a trapná, abych nebyla ochotna z lásky k Pánu Ježíši, Choti mému, všechno trpěti. Když znovu na skřipci byla natažena, a uprostřed hrozných útrap se usmívala, pravil Saprícus: »Proč ukrýváš bolesti své pod škraboškou přetvářky?« Svátá panna však odpověděla: »Já se nepřetvářuji; ujišťuji tě, že v celém životě nebyla jsem nikdy tak šťastna a spokojena jako jsem nyní.«

Vím dobře, Pane, že jenom pokora, modlitba a trpělivost uvádí do nebe; proto prosím Tebe,

uděl mi ctností, které přivádějí k pokoře. Uděl, Pane, bych se ve všem mrtvil a zapíral, abych ochotně, rád a stále trpěl!

Šestnáctý den. »Ti, kdož k dokonalosti dospěli, neprosí Pána nikdy, aby je zbavil soužení a pokušení, ale naopak mají touhu po nich, a cení je výše, nežli lidé světští peníze, bohatství a drahokamy. Vědít, že zvláště v době utrpení jest věcí snadnou obohatiti se.« (Sv. Terezie.)

Kdykoliv sv. František Xaverský byl navštíven křížem, prosil Pána takto: »Pane, neodjímej kříže toho ode mne, leč bys snad chtěl těžší kříž na ramena má vložit.«

Když radili ctihodné Anně Marii od svatého Josefa, aby se umírnila v tuhé kázni, odpověděla: »Nikdy neustanu nésti kříž, jelikož i Kristus Pán bolestmi a potupou byl přesycen. Nic nežádám kromě kříže, abych mohla s Kristem na kříži trpět.«

Nikdy nechci se vyhýbatí kříži, Bože můj! Ale obejmu kříž a ponesu kříž, aniž bych kdy žádal zbavení býti kříže. Neboť není nic dražšího nad kříž. Nemohu ničím Pánu svému tak se připodobniti, jako když za ním nesu kříž. Ničím nemohu větších pokladů nahromaditi, leč křížem. Ó Ježíši, vlej v srdce mé horoucí lásku ke kříži!

Sedmnáctý den. »Líbej často a celým srdcem kříže, jimiž tě Pán navštěvuje, ať jsou kříže jakékoliv. Kříže nejopovrženější zasluhují nejvíce jméno kříže, protože jsou náklonnostem odporné. Vyhledávat tělesnost nejvíce takových věcí, které

jsou slavné a skvělé. Zásluha nezáleží v tíži kříže, nýbrž ve způsobu, jakým kdo kříž nese«. Tak pravil sv. František Saleský.

Nikdy nestýskal si tento svatý biskup na visitačních cestách na obtíže a nesnáze s nimi spojené. Ať byla zima anebo horko, krásné anebo deštivé počasí, ať byl nocleh a strava jakákoliv, vždy byl spokojen. Vše přijímal mile a ochotně z ruky Páně, a těšil se tím více, čím více musil trpět. Také vždy, pokud jen mohl, volil věci špatnější.

Svatý jeden řeholník pravil na smrtelném loži bratřím: »Daří se mi nyní tak jako těm, kteří jdou na trh. Za několik málo peněz koupí zboží v hojnosti. Také já jdu nyní, abych za krátké utrpení koupil si radost věčnou.«

Ukřižovaný Ježíši, jasně poznávám, jak je mi třeba kříže! Dobrota a láska Tvá obdař mne křížem takovým, o němž víš, že by mi nejvíce prospěl. Milerád kříž ten z ruky Tvé otcovské přijmu, byť i byl velmi ponižující. Nauč mne, abych kříž statečně, rád a ochotně nesl!

Osmnáctý den. »Kdybychom znali drahocenný poklad, který v nemoci jest ukryt, tu bychom nemoc s takovou chutí přijímali, s jakou přijímáme největší dobrodiní, a nikdy bychom v nemoci nereptali.« Tak pravil sv. Vincenc Paulánský.

Tento světec již od útlého mládí byl podroben chorobám, které jej trápily dnem i nocí, a přece snášel je s trpělivostí podivuhodnou. Na čele jeho jevil se stálý klid, na tváři nezkalený mír, jakoby nic netrpěl. Nikdy nevyšla z úst jeho žaloba anebo náрек. Nepřestával Pánu děkovati,

a považoval choroby a nemoci za zvláštní dary Boží. Když bolesti zdály se býti nesnesitelné, utíkal se ke kříži, k němuž zbožně pohlížel, aby se vroucnými vzdechy a modlitbou k trpělivosti posilnil. »Co trpím, jest maličkostí«, říkával, »přirovnám-li to k tomu, co bych vlastně trpěti měl, a co Kristus pro mne trpěl!« Když kdysi jeden kněz z kongregace zpozoroval, jak má světec nohy oteklé a plné vředů, pravil útrpně: »Vaše bolesti musí býti nesnesitelné!« »Jak pak můžete«, vpadl mu světec do řeči, »dílo Boží tak posuzovati, když Bůh mi poskytuje příležitost, že mohu trpěti za přecetné hříchy! Bůh odpusť vám tento výrok! Tak nemluví, kdo ve škole Kristově se učil. Není-liž slušno a spravedливо, aby vinník trpěl a byl kárán? Či nemá Pán práva, jednati s námi jak chce?«

Pane, směl-li bych kdy si stýskati a naříkati? Či neměl-li bych raději ochotně trpěti, rozjímám-li, cos Ty, můj Vykupiteli trpěl, v zahradě, v soudní síni, na hoře Kalvarii, a co bych musil trpěti v pekle, kdybys dle svého velikého milosrdenství nebyl za mne trpěl na kříži!

Devatenáctý den. »Co jest spasitelnější, leč s Kristem býti na kříži anebo u paty kříže rozjímati utrpení Kristovo? — Obětovati Bohu nemoci, rozjímati pro koho trpíme a božskou vůli se řiditi, toť ta nejlepší modlitba«. (Sv. František Saleský.)

Sestra klášterní, která konala práce ruční, poranila se na pravé ruce a trpěla hrozné bolesti. Svatá Gertruda, která měla s ní velikou útrpnost, prosila Pána, by úd, který v práci byl

zraněn, nemusil býti od těla odloučen. I odpověděl Pán sv. Gertrudě velmi laskavě: »Ruce nehrozí nižádné nebezpečí; naopak za bolesti, které trpí, dojde nevýslovné odměny. Ano, i ostatní údy, které se přičiňují, aby bolest ruky zmírnily, dojdou stejné odměny, jako ruka sama«. — I tázala se světice: »Jak jest možno, že údy, které ruce posluhují, dojdou stejné odměny, jako ruka sama, když přece nečiní tak s úmyslem, aby ruka byla trpěliva, nýbrž aby bolesti polevily?«. — Na tuto otázku dal Pán milostivou odpověď: »Kdykoliv člověk, použiv všech prostředků, jimiž by mohl nemoc umírniti, z lásky ke mně trpí, čeho odvrátiti nemůže, připraví si nehynoucí zásluhy. Vždyť jsem bolesti lidské posvětil slovy, kteréž jsem v největší tísní a bolesti pronesl: Otče, možno-li, odejmi kalich ten hořký ode mne!«

Kdykoliv sv. Vincenc Paulánský nebezpečně onemocněl, konal modlitbu, která nejenom jest užitečná, nýbrž i snadná, a těm, kteří Boha milují, poskytuje v nemoci hojné úlevy. Modlitba tato záleží v tom, že se člověk vmyslí ve přítomnost Boží bez mnohého přemýšlení a uvažování, a že se spokojí tím, aby v srdci vzbudil odevzdanost do vůle Boží, důvěru, lásku a vděčnost.

Jak blažení a šťastni jsou, Bože, kteříkoliv v trpělivosti a lásce spojení jsou s trpícím Ježíšem, a nad to jsou hotovi, ještě více trpěti, ano i umřítí! Učiň, Pane, musím-li trpěti, abych tím způsobem trpěl!

Dvacátý den. »Buď ujištěn, že více milostí a zásluh jedním dnem získáme, jsme-li trpělivi v soužení, které nám Bůh určuje, anebo jež trpíme

od bližního, než bychom získali v desíti letech sebezapíráním a mrtvením, které si sami volíme«. (Sv. František Saleský.)

Život sv. Františka Xaverského byl takřka řetězem stálých a nanejvýš obtížných prací a utrpení a přece nemohly ukojiti touhy jeho a žízň po kříži. Odtud také jeho plamenná touha, když si představoval, co bude trpěti u národů pohan-
ských, jež chtěl získati Kristu, jevila se výrokem: »Více ještě, Pane, ještě více!«

Jistý sluha Páně, který mnoho trpěl, vzdychal k Bohu: »Pane, rozmnožíš-li bolesti mé, rozmnož také, prosím Tě vroucně, rozmnož i trpělivost mou!« Pak sám sebe povzbuzoval k trpělivosti slovy: »Vzmuž se, duše má! s nemnohou trpělivostí zaplatil lotr po pravici Kristově všecky hříchy a vešel v říši Kristovu«.

Neustanu, Pane, v sebezapírání a nepřestanu Tě v bolestech velebiti, abych zaplatil veliké dluhy, které musím spravedlnosti Tvé splatiti, a nebe získati, které jsem hříchy ztratil.

Dvacátý prvý den. »Nemá pravé trpělivosti, kdo chce trpěti, mnoho-li se mu líbí, a od koho se mu líbí. Člověk opravdu trpělivý nedbá jak dlouho trpí, ani toho, jak trpí, ani toho, od koho trpí«. (Bl. Tomáš Kempenský.)

Jistá zbožná paní, která toužila po zbožnosti a dokonalosti, prosila sv. Jana Zlatoústého, aby jí poradil, co by měla činiti. Světec mezi jinými prostředky poradil jí i ten, aby přijala do domu nemocnou osobu, by ji z lásky ku Kristu ošetřovala a mile nesla, cokoliv při tom zkusí nemilého a odporného. Že pak paní ochotně rady

uposlechla, poukázal ji na vdovu nemocnou, kterou si vzala a jako vlastní dceru ji ošetřovala. Tato vdova, která byla velmi nábožná a vděčná, děkovala stále ošetřovatelce za každou sebe menší službu, a paní jen toho želela, že nemá příležitosti, aby také mohla trpěti. I šla k sv. biskupovi a stěžovala si. Světec pravil: »Já vám opatřím jinou, při níž můžete se v trpělivosti velmi cvičiti«. Tato byla stará, mrzutá a nevďěčná žena, které nic nebylo vhod, ať jí činil kdo cokoliv, a která nezřídka služby ošetřovatelky potupou a hanou splácela. Paní snášela vrtochy bábiný trpělivě a ochotně. Když pak se sv. biskupem se sešla, děkovala mu, řkouc: »Tato žena mi skutečně poskytuje, čeho mi třeba!«

Hotov jsem, Pane, trpěti, kdy chceš, co chceš a od koho chceš. Kdyby však vůle má nebyla ochotna trpěti, nakloň ji dobrotivě k trpělivosti, a zachovej ji milostí svou, aby ochotně trpěla.

Dvacátý druhý den. »Pán dopouští soužení a nemoci a skýtá nám prostředky, abychom zaplatili četné dluhy božské spravedlnosti. Kdo tedy jest rozumný, přijímá je radostně a ochotně; neboť výše cení užitek, který odtud vychází, nežli zlo, které pociťuje«, tak pravil sv. Vincenc Ferrerský.

Aby pravdu tuto znázornil, pověděl světec tento posluchačům podobenství: Král jeden držel dva poddané ve vězení, z nichž každý byl králi mnoho peněz dlužen. Když pak král seznal, že nemohou dluhu zaplatiti, protože neměli jmění, vešel do vězení a hodil každému vak peněz tím způsobem, že udeřil každého do hlavy. Oba ucítili bolest v hlavě, avšak každý se jinak za-

choval. První se velmi rozzlobil, že byl poraněn na hlavě, peněz si ani nevšiml, ano nad to i krále tupil a haněl. Druhý však, který byl rozumnější, vzal peníze, které mu král hodil, zaplatil dluh a ušel žaláři. Vizte, pravil světec, také my jsme podobni těm zajatcům. Všichni jsme zadluženi u spravedlnosti Boží, dílem za dobrodiní a milosti, které nám Pán prokazuje, dílem pak za hříchy, jimiž Boha hněváme a urážíme. Tu pak posílá nám nebeský Pán, který má s námi útrpnost, zlato trpělivosti ve vaku soužení. Ti, kteří soužení trpělivě nesou, splácejí Bohu dluhy tímto neocenitelným zlatem a učinění bývají přátely Božími. Naopak ti, kteří jsou nevrlí a netrpěliví, místo aby Pánu děkovali, rozmnožují ještě dluhy své a jsou ještě většími odpůrci Božími.

Jak velmi, Bože můj, jsem spravedlnosti Tvé dlužen! Avšak mohu zaplatiti dluh, kdykoliv z lásky k Tobě trpím! Díky Tobě, milosrdný Otče, kterýs mi tak snadný prostředek dal! Ó neušetř mne, ale sešli mi soužení, a nesešleš-li mi kříže, sám si pokání uložím a budu se zapíratí a mrtviti.

Dvacátý třetí den. »Budť trpělivý, kdykoliv jednáš s lidmi a musíš při tom odpor snášeti. Takový odpor jest nejlepší cvičbou v ctnostech, které nám Pán doporučuje«. (Svatý František Saleský.)

Jistý sluha Páně velmi se z toho radoval, viděl-li, že se mu kdo staví na odpor. Mám z toho nemalý zisk, říkával; neboť tak se mi dává na jevo, že nejsem v právu a nad to odnímá se mi příležitost k samolásce. Kromě toho jest mi ne-

malou zásluhou, že mohu lásku prokazovati těm, kteří se mnou nesouhlasí.

Sv. František Saleský pravil jistému muži, který v rozmluvě dal mu pocítiti hněv; který proti němu měl: »I kdybyste mne nemiloval, přece nicméně miluji já vás. A kdybyste mi i jedno oko vyloupl, přece bych nicméně druhým laskavě na vás patřil!«

Žil na poušti starý mnich, který, kdykoliv zaslechl, že některý bratr jej pomlouval, ihned se vydal na cestu, a pomlouvači, nebyl-li daleko, donesl dar. Bydlel-li však daleko, poslal mu dar po jiných bratrech.

Popřej, Pane, aby každé slovo zlé a potupné, kteréž se proti mně promluví, sloužilo k mému posvěcení, a učiň, abych v pokoře a lásce k bližnímu prospěl!

Dvacátý čtvrtý den. »Kdyby byl klášter, v němž by nebylo řeholníka mrzutého, reptavého a nespokojeného, tu by musil klášter ten takého si odněkud opatřiti a zlatem jej zaplatiti, pro veliký prospěch a užitek, který odtud vyvívá, snášíme-li trpělivě chyby bližního, a umíme-li těžiti ze soužení, které tím nastává«. (Sv. Bernard.)

Když sv. Filip Nerejský přebýval v Římě v ústavu sv. Jeronyma, rozhněvali se naň sluhové chrámoví a každodenně jej uráželi a tupili v tom úmyslu, aby se odstěhoval jinam a tam mši svatou sloužil a zpovídal. Leč světec nikdy na ně nežaloval u představených, ano místo domluvy a pokárání, které zasluhovali, choval se k nim uctivě a zdvořile, ba i nejednu laskavou službu jim prokázal. »Nechci se vyhýbati kříži,

jímž mne Pán navštívil«, pravil přátelům, kteří světce přemlouvali, aby se odtud odstěhoval. Když pak viděl, že pokora a vlídnost nic neprospívá, a že sluhové byli zarytější, nelaskavější a nevlídnější, obrátil se ku Pánu a upřev oči ku kříži, pravil: »Ó dobrý Ježíši, proč mne nechceš vyslyšeti? Již tak dlouho a tak vroucně prosím Tebe o trpělivost a Ty prosby mé neslyšíš!« I zdálo se mu, jakoby Kristus k srdci jeho takto mluvil: »Neprosíš-li mne o trpělivost? Ušetřím ti ji, ale právě tímto způsobem musíš si ji opatřiti!« A hle, místo, na němž tolik příkoří vytrpěl, stalo se mu místem útěchy a slasti nevýslovné. Celých třicet let zůstal na místě tom a opustil je teprv po zřejmém rozkazu papežově, aby přebýval u kněží Oratoriánů, kteréž byl založil.

Popřej, Pane, milosti, abych z lásky k Tobě ochotně nesl poklesky těch, mezi nimiž musím žíti a abych byl k nim tím laskavější, čím jsou mi protivnější a odpornější.

Dvacátý pátý den. »Není na pozemsku očistce, nýbrž jenom ráj anebo peklo. Kteříkoliv rádi a ochotně trpí, žijí v nebi, netrpělivi pak žijí v pekle«. (Sv. Filip Nerejský.)

Jistý zločinec, který byl k smrti odsouzen, žádal, dříve než byl veden na popravu, aby mu opatřili kněze z kláštera, který jmenoval. Ihned vypraven posel do naznačeného kláštera. Jeden z mnichů ochotně navštívil zločince. Ten pak pronesl tato pamětihodná slova: »Milý velebný pane, také já jsem kdysi žil mezi vámi. Byl jsem mnichem jako vy. Odíval jsem se týmž rouchem, jímž i vy jste přioděn. Složil jsem sliby řeholní a žil jsem jistou

dobu jako zbožný řeholník. Mohu vás ujistiti, že jsem řeholi svědomitě zachovával. Ano byl jsem velmi spokojen. Nic se mi nezdálo těžké, i věci nesnadné konal jsem ochotně a rád. Ach, jak jsem byl tehda šťasten! Leč hověl jsem ponenáhlu vlažnosti, a tak se mi zprotivila nábožná cvičení a vše, co jsem v klášteře viděl. Zpronevěřil jsem se slibům řeholním, jeho klášterní kázně zdálo se mi nesnesitelné, utekl jsem z kláštera a odhodil jsem roucho řeholní. Ach, život můj byl neklidný a zločinný. Oddal jsem se nezřízeným náruživostem, páchal jsem zločiny, a nyní sám vidíte, kam mne zločiny mé zavedly! Já jsem vás dal zavolati, velebný pane, abyste bratřím svým oznámil, co jste ode mne slyšel. Kéž příklad můj jest jim výstrahou«.

O sv. Františku Salesském mohlo se právem říci, že v nemoci zakoušel slasti rajských. Hovořil o nemoci tak, jakoby ani nic netrpěl. Nikdy nebylo při něm pozorovati známky netrpělivosti a neklidu. I nejodpornějších léků užíval tak, jako by byly samou sladkostí. Zvláštní nebeská veselost zářila mu z tváře, a každého, kdo jej navštívil, nabádala k ctnosti.

Vyuč mne, Pane, abych duší v pokoji vládl, bych Tě každou dobou velebil a chválil, bych Ti za všecko děkoval, a abych i v soužení se radoval myšlenkou, že plním vůli Tvou!

Dvacátý šestý den. »Sestry mé, učte se z lásky k Pánu Ježíši trpěti tak, aby toho nikdo nepozoroval!« (Sv. Terezie.)

Kněz del Ponte rozjímal jednou v den Velkého Pátku o umučení Pána Ježíše, při čemž prosil

Pána o milost, aby směl býti účastníkem utrpení Ježíšova. Modlitba jeho byla vyslyšena, i trpěl od toho okamžiku až do smrti nevýslovné bolesti. Kněz téhož řádu ptal se ho jednou, jak se mu vede? I odpověděl mu: »Ach, jak velmi trestá Pán mne hříšného; neboť kromě hlavy není jediného údu na těle mém, který by netrpěl zvláštních bolestí«. Avšak sotvaže výrok ten učinil, litoval ho a umínil si zároveň, že nikdy nepoví co trpí, bude-li s to, aby utrpení své ukryl a Bohu nebyl nemilý.

Také sv. Filip Nerejský, jenž mnohé nemoci trpěl, byl vždy veselý mysli. Nikdy nemluvil o nemoci, vyjma s lékařem, a nikdo by byl neřekl, že strádá mnohými chorobami.

Ó můj Vykupiteli, dej, abych si utrpení zamiloval. Popřej, abych soužení z lásky k Tobě rád trpěl, a abych bez potřeby nikdy o utrpení svém nemluvil!

Dvacátý sedmý den. »Kteříkoliv po dokonalosti touží, nemají nikdy říkati: Já jsem byl v právu, a nicméně jsem byl pokárán, ač jsem pokárání nezasluhoval! Chcete-li jenom takové kříže nésti, které vám se líbí, nikdy k dokonalosti nedospějete«. (Sv. Terezie.)

Jistý sluha Páně byl velmi zarmoucen. Byl nevinně pomlouván a právě pomluva byla příčinou, že byl nenáviděn a pronásledován. I obrátil se v hořkosti srdce svého ku Pánu a pravil: »Ó můj Vykupiteli, dlouho-li ještě dopustíš, abych byl tak nevinně trápen? Ty dobře víš, že jsem se ničeho nedopustil, z čeho mne zlí a utrhační jazykové obviňují!« Když takto naříkal, zdálo se mu, že vidí Pána Ježíše celého zraněného, který

takto mu odpověděl: »A co pak já jsem zavinil, že jsem byl haněn a tupen?« Tato slova tak dojala srdce jeho, že se radoval, že může s božským Pánem býti pomlouván, pronásledován, haněn a tupen. A od té chvíle nikdy nenaříkal, ale děkoval Pánu Ježíši, že smí s ním trpěti.

Jistý bratr tázal se opata Eliáše: »Kdybych bližního urazil, jak mám prositi za odpuštění?« »Z hloubi srdce«, odpověděl opat, »a s upřímnou lítostí; pak i Bůh, vidí-li, že opravdu chceš se smířiti, srdce jeho obměkčí«.

Ó můj Ježíši, kterýž jsi nevinně trpěl, byl haněn a tupen, popřej mi té milosti, abych se radoval, mohu-li pro spravedlnost trpěti. Neboť nejsem větší, já sluha Tvůj nejposlednější, nežli Ty, můj božský Pán a Mistr!

Dvacátý osmý den. »Kdybychom křesťanským okem hleděli na soužení, tu bychom se radovali a těšili, že jsme pomlouváni, a že nám utrhnou jako zločincům! Není-liž zvláštní milostí, když jsme pronásledováni, že dobře činíme, jelikož i sám Pán Ježíš blahoslaví ty, kteří pro spravedlnost trpí?« (Sv. Vincenc Paulanský.)

Svatá Terezie nepřestávala Boha velebiti, kdykoliv se jí naskytla příležitost, že se mohla v trpělivosti cvičiti. Když jednou rozradostněná a veselá z hovorny vycházela s tváří usmívavou, ač tam byla haněna, ano i vyhrůžky jí byly činěny, otázala se jí sestra, která toho byla svědkem, proč je tak veselá? Ona pak odpověděla: »Buď Pán Bůh pochválen, velmi se z toho raduji, co jsem slyšela, buď Pán Bůh pochválen!« A tak se zachovala vždy v podobných případech. O tom

věděly ostatní sestry, a kdykoliv pozorovaly, že světice vychází z hovorny s tváří usmívavou a veselou, a že Pána Boha velebí a chválí, říkávaly: »Zajisté, že matičce naší stalo se velké příkoří!«

Když opat Jan, příjmím Menší, kdysi seděl u brány chrámové, obklopili jej bratři řeholní, dotazující se ho o radu. To když viděl starší jeden řeholník, zmocnila se ho nevole, a nevrle se naň obořil slovy: »Otče Jene, srdce tvé jest plné jedu!« Na výtku tuto odpověděl opat Jan klidně: »Ano, otče můj, pravdu máš, ačkoliv vidíš jen to, co zevně jest; což bys teprve řekl, kdyby ti bylo přáno, abys mohl nahlédnouti v mé nitro?«

Věřím slovům Tvým, Pane, a vím také, že blahoslavení jsou, kteří trpí pro spravedlnost. Kdykoliv tedy pro dobrou věc trpěti budu, chci Ti děkovati, a budu Tě velebiti, že mi poskytuješ příležitost, abych si nahromadil pokladů nebeských!

Dvacátý devátý den. »Vidíš-li hůl na zemi, kterou Mojžíš před Faraonem hodil na zem, pozoruješ, že jest hadem; díváš-li se však na tutéž hůl v ruce Mojžíšově, pozoruješ, že jest holí divotvornou, kterou Mojžíš konal veliké zázraky. Podobně jest i s křížem a soužením. Díváš-li se na ně jako na soužení, zdají se býti hroznými, patříš-li však na ně v ruce Boží, pak jsou milé a drahé.« (Sv. František Saleský.)

Svatá Magdalena z Pazzi říkala: »Myslím, že není na zemi takého trápení a takých muk, kterých bych s radostí netrpěla, kdyby mi bylo řečeno, že taková jest vůle Páně.« A skutečně bylo

třeba i v nejkrutějších bolestech, které světice trpěla, vysloviti: »Vůle Páně!« ihned přestala naříkati a radovala se z utrpení.

Sv. Basil vypravuje o sv. mučedníku Gordianu, který byl náčelníkem vojenským, že při pohledu na hrozné muky, jež se proň chystaly, nezřekne-li se Krista, tato památná slova pronesl: »Mám to za velikou ztrátu, že mi práno jenom jednou pro Krista trpěti!« Uprostřed hrozných muk zpíval se žalmistou Páně: »Pán jest pomocník můj a ochránce můj, nebudu se báti člověka i dne jeho.« A trpěl bolesti s takovou oddaností a takým klidem, že se zdálo, jakoby ne pod rukou katovou, nýbrž s hůdbou andělskou umíral.

Bože můj, s radostí přijímám každé soužení z ruky Tvé, a chci při tom uvažovati, že jako dobrý Otec jen blaho mé máš na mysli, že jen pro spásu mou mne trestáš; chci jméno Tvé velebiti a chváliti, že mne trestáš v životě tomto, abys mne mohl ušetřiti v životě onom.

Třicátý den. »Přihodí-li se nám, že musíme trpěti bolesti anebo protivenství, rozpomeňme se, co trpěl Spasitel náš, a hned bude utrpení naše sladké a milé; ano i ostré trní promění se nám ve vonné růže.« (Sv. František Saleský.)

Blahoslavená Lidvina byla třicet a osm let takými bolestmi sklíčena, že celou tu dobu nemohla s lože sejiti; avšak nicméně po celou tu dobu nebyla ani nevrlá ani netrpělivá. Vždy zářila tvář její svatou radostí; neboť bez přestání rozjímal o hořkém utrpení Kristově. Aby pak stále se obírali mohla bolestmi Kristovými, byly zraky její stále upřeny ke kříži.

Když sv. Delfina, panenská choť sv. Eleazara, se podivovala neobyčejné trpělivosti, s jakou svatý choť přijímal urážky a potupu poddanných, a když manžela napomínala, aby je potrestal, odpověděl jí: »Milá sestro, jsem snad lepší a hodnější, když se zlobím? Cítím jejich zlobu, ale myslím si při tom: Eleazare, kdyby ti poddaní vous vyrvali, a kdyby tě i zpoličkovali, což jest to u přirovnání k tomu, co trpěl Pán Ježíš! A při této myšlence mizí veškerá nevole, a srdce mé se uklidní.«

Ó můj Vykupiteli, kterýž jsi byl z lásky ke mně ukřižován, kéž zraky mé stále jsou ku kříži Tvému upřeny, dorývá-li na mne tíseň a soužení. Chci v té případnosti volati: »Viz, jak Bůh a Pán Tvůj na kříži umírá, a Ty bys chtěl ještě si stěžovati!« Nechci se žádnému kříži vyhýbatí, a nechci také žádné odměny žádati za kříže a trápení, kromě té milosti, abych se Ti líbil zde časně a tam věčně. Amen.

Květen.

O t i c h o s t i.

Učte se ode mne; neboť jsem tichý a pokorný srdcem!
Mat. 11, 20.

Prvý den. »Tichost jest cennější a dražší ctnost nežli čistota; také jest i hledanější, nežli tato a všechny jiné ctnosti, jelikož jest vrcholem lásky; neboť láska jenom tehda září leskem nebeským, je-li tichá a dobročinná. Proto také má býti tichost nanejvýš ceněna, a třeba se o to přičiniti, by ji člověk získal«, tak praví sv. František Salesský.

Velmi často mluvil světec tento o tichosti, a z těchto častých hovorů dalo se souditi, že tichost jest jeho ctností nejmilejší. Zářilať ctnost tato z jeho tváře, z jeho slov, z jeho posuňků a skutků. Platil o sv. Františku výrok, kterým Duch sv. Mojžíše vychvaluje: »Byl nejtišší nad všechny lidi!« Svatá Františka ze Chantal vysvědčila o něm: »Nikdy nebylo zříti tak tichého, vlídného, dobrotivého, laskavého a milého srdce, jako bylo srdce jeho.« Když sv. Vincenc Paulanský poprvé světce spatřil, domníval se, že v jeho veselé tváři, v jeho rozmluvě a v jeho celém jednání vidí živý obraz tichosti Pána našeho Ježíše Krista. Pouhou přítomností ovládal srdce všech, kteří s ním obcovali a rozmlouvali.

Kdysi přišlo několik bratří k sv. opatu Antonínovi, a prosili ho, by jim dal naučení, jímž by mohli spásy dojít. Světec odpověděl: »Zajisté jste slyšeli, co Písmo sv. praví, a víte zároveň co Kristus Pán poručil. Jděte tedy, a řiďte se dle toho.« Když pak neustávali prositi, aby jim přece nějaké naučení dal, odpověděl: »Svaté evangelium praví, udeří-li tebe někdo v pravé líce tvé, nastav mu i druhé! Jednejte dle toho, a dojdete spásy«. — Oni však mu odpověděli, že toho učiniti nemohou. Privil jim sv. Antonín opět: »Nemůžete-li nastavit tváře druhé, tedy dejte se aspoň ještě jednou udeřiti ve tvář pravou«. Když pak i nyní se vymlouvali, že žádá věc nemožnou, prvil: »Tedy neodplácejte aspoň zlého zlým.« Že pak i toto napomenutí zdálo se jim nesnadné, prvil opat svému učedníku: »Jdi, a připrav těm bratřím nějaký pokrm; vždyť zajisté sám pozoruješ, že jsou velmi mdlí a slabí.« Bratřím konečně řekl: »Nemůžete-li tedy jedno, k čemu vám radím, vykonati, a nechcete-li se ani dle druhého napomenutí řídit, proč žádáte ode mne poučení? Vidím a pozoruji, že jest vám modlitby nanejvýš třeba, aby mdloba vaše byla posilněna«.

Popřej mi, Pane, aby tichost ze všech mých náklonností, ze všech řečí a skutků zářila, a abych tichostí stal se živým obrazem Ježíše Krista, Pána mého.

Druhý den. »Tichost jest ctností, která jest vlastní jenom duši ušlechtilé. A skutečně jsou lidé, v pravdě tiší, povznešení nade všecko, cokoliv je potkati může. Ano i tehda, když slovem anebo skutkem byli uraženi, neztrácejí ani klidu ani pokoje duše své.« (Sv. Tomáš Akvinský.)

Nikdo neviděl, že by sv. Vincenc Ferrerský se byl kdy poddal zlosti, ani tehda ne, byl-li slovy anebo skutky uražen a potupen.

(Odpůrcové a nepřátelé sv. Františka Saleského odvážili se tak daleko, že o světci rozšiřovali nekalé pověsti, podezřívající ho ze hříchů proti čistotě. Když pak zvěděl, že ho obviňují z ohavné nepravosti, nerozhorlil se nad tím nikterak, ale umínil si, že počká, až Prozřetelnost Boží nevinnost jeho dokáže, což se stalo teprve za několik let. S pomlouvači rozmlouval vlídně a laskavě, a pomstil se jim jenom tím způsobem, že o spásu duše jejich se přičiňoval.

Nedopouštěj, Pane, aby, cokoliv se proti mně řekne, anebo čímkoliv mne kdo urazí, připravilo mne o pokoj duše, a uděl milosti, abych ty, kteří se mi protiví, považoval za přátele a dobrodince.

Třetí den. »Nic není s to, aby člověka tak vzdělalo a poučilo, jako tichost, sdružená s láskou«. (Sv. František Saleský.)

Mnozí navštěvovali sv. Františka Xaverského pouze s tím úmyslem, aby byly svědky jeho podivuhodné tichosti.

Když jednou sv. Ignác z Loyoly se soudruhům v době žní šel okolo ženců, posmívali se mu, ano provázeli světce i nadávkami. Světec zůstal státi, a díval se na ně tváří laskavou tak dlouho, až přestali ho tupiti a nadávati. Než-li pak šel dále, udělil jim požehnání. Nad tím ti lidé tak užasli, že zvolali: »Tento muž jest svatý, věru svatým mužem musí býti člověk tento!«

Jistého bratra jiný bratr velmi urazil. I odebral se ten, jenž byl uražen, k opatu Sisoi-

sovi, vypravoval mu co se stalo a pravil: »Toho mu nemohu odpustiti, musím se mu pomstít.« Stařeček se přičiňoval, aby zlost jeho ukrotil, napomínaje zároveň, aby mstu ponechal Bohu. »Ne tak«, pravil bratr. »Neustanu, dokud se na něm nepomstím.« »Inu, když jinak býti nemůže«, pravil Sisois, »tedy se prve ještě společně pomodlíme.« Po těch slovech se vzchopil, a začal se takto modliti: »Pane Bože náš, my Tebe nyní již nepotřebujeme; protože dle výroku tohoto bratra můžeme sami všecko si opatřiti, a proto se také sami chceme pomstít!« Při těchto slovech vzpamatoval se mstivý bratr, padl k nohám opatrovým, prose za odpuštění, a odešel od něho se slibem, že odpustí bratru, který mu ublížil, a že ponechá mstu Bohu.

Vlej mi, Pane, tichost a lásku ke všem lidem, zvláště pak k těm, kteří mi chtějí škoditi. Požehnej jim, odpusť jim laskavě, a uděl jim milosti své hojnou měrou!

Čtvrtý den. »Třeba, abychom tichost prokazovali všem, a abychom ke každému vlídně a laskavě se chovali, a to s takovou tichostí, která ze srdce útlého a křesťanskou láskou naplněného vychází. Tichost, vlídnost a láska jsou ctnosti, které podivně na srdce lidská účinkují a je nad to takořka nutí, že ochotně konají i to, co se přirozenosti nejvíce protiví!« (Sv. Vincenc Paulanský).

Svou neobyčejnou vlídností a tichostí došel sv. František Saleský všeho, cokoliv žádal. Nikdo mu nemohl nic odepřít; neboť získal každé srdce, protože lidi různých stavů a povolání lá-

skou a dobrotou zahrnoval, a všechny ke spáse přivést se snažil. Říkalo se o něm, že vůli lidské násilí činí; neboť dobrota a láska jeho tak na lidi působila, že z lásky ku světcí i vlastní vůle se zřekli.

Když sv. opat Servius jistému muži, který se k němu surově choval, velmi vlídně a laskavě odpověděl, byl muž ten tak dojat, že padl k jeho nohám, prosil za odpuštění, spolu pak připojil žádost, aby do kláštera byl přijat, kteréžto prosbě sv. opat ochotně a rád vyhověl.

Popřej mi, Pane, bych vždy vlídně a laskavě rozmlouval, a aby tichost má vycházela z dobrého srdce, bych tichostí a vlídností získal Ti duše a tak je navnadil k lásce Tvé!

Pátý den. »Někdy dostačí jediné slovo, aby osoba rozzlobená byla ukrocena, kdežto naopak opět jenom jediným slovem duše může býti až k zoufalství donucena, a mohou jediným slovem mnohé hříchy býti spáchány«. (Sv. Vincenc Paulánský.)

Svatý František Saleský několika jenom slovy usmířil a spřátelil mnohá srdce rozvaděná a roztrpčená.

Když sv. Makar se soudruhem do Nové Istrie se ubíral, šel před ním muž, který pohana, nesusoucího na zádech těžké břemeno, haněl a tupil. Pohan, kterého takové jednání velmi rozhněvalo, odhodil břímě stranou, a uchopiv hůl, o kterou se podpíral, zasadil muži tomu tak těžké rány, že zůstal na zemi mrtev ležeti. Když takým způsobem se pomstil, chopil se opět břemene a utíkal co mu síly stačily. Když pak se přiblížil k světcí,

pozdrávil jej tento laskavě a vlídně slovy: »Pán Bůh tě zachovej a opatruj!« I zůstal pohan státi; a když světec laskavě a vlídně s ním hovořil, pravil: »Vidím a uznávám, že jste sluha Boží; a neodejdu od vás, dokud mne nepoučíte, jak bych měl za hříchy své činiti pokání!«

Ó Ježíši, jenž jsi nám tichost a pokoru srdce odporučil, sám pak nám podivuhodné vzory těchto ctností dáti ráčil, popřej nám té tichosti a pokory, kterou od nás žádáš, aby všecka naše slova a veškeré činy byly láskou ozdobeny, a aby se líbily Tvému tichému a pokornému Srdci!

Šestý den. »Dokud žijeme na světě, není zhola možno, abychom právě tak smýšleli, jako ti, s nimiž žijeme. Proto třeba, abychom měli zásobu vlídnosti a tichosti, abychom jimi mohli se opřítí výbuchům zlosti a pomsty, a abychom pokoj srdce neztratili«. (Sv. František Saleský.)

Když Filip II., král španělský, jednou dlouho do noci psal list papeži, odevzdal jej pak tajemníkovi, aby jej složil a zapečetil. Tajemník, jenž zároveň s králem dlouho do noci bděl a spánkem byl již přemožen, zmýlil se a místo posýpátka uchopiv kalamář, černidlem celé psaní polil. Sotva že omyl zpozoroval, byla tvář jeho bledá jako stěna, a třesa se na všech údech, očekával výrok trestu, jaký mu král za nepozornost určí. Avšak král, který to zpozoroval, nerozčilil se, ani se nezlobil, ale vlídně a laskavě tajemníka oslovil: »Neštěstí dá se snadno napravit, tady jest ještě jeden arch papíru«. Po těch slovech vzal nový arch papíru, usedl a psal nový list papeži, aniž by byl křivé a nevlídné slovo tajemníku pověděl.

Svatý Remigius předpověděl hlad, který měl nastati. Z té příčiny zbudoval nové stodoly a sýpky, kupoval obilí, aby v čas hladu mohl chudíně dávatí almužnu. Avšak zlí lidé, kteří o tom věděli, zapálili stodoly. Svátý biskup zvědév o zlobě této, ihned vše podnikl, aby požár uhasil a stodoly uhájil. Když pak veškero úsilí bylo marné, a oheň zdolán býti nemohl, přiblížil se k požáru s tváří veselou, ohříval se, bylať právě krutá zima, a pravil: »Oheň jest dobrý a užitečný v každé době!«

Uštědři mi, Pane, milosti, abych duši vždy v klidu choval, a nedopouštěj, abych kdy slovem anebo skutkem zlosti, mstě a netrpělivosti se poddal, ale abych takové pocity z lásky k Tobě utlumil.

Sedmý den. »Jsou lidé, kteří se zdají býti tiší, ale jenom potud, pokud se vše dle jejich přání daří. Upadnou-li však v soužení, anebo odporuje-li jim kdo, pak tatam jest všechna tichost a oni vzplanou zlostí. Mohli by býti přirovnáni řeřavému uhlí, které v popeli horkost udržuje. To není ona tichost, kterou Pán Ježíš od nás žádá, chceme-li mu býti podobní«. (Sv. Bernard.)

Když jednou sv. František Saleský v Annecy kázal, doručili mu dva notáři dopis, v němž světce neurvalým způsobem uráželi. Světec dopis vzal a domnívaje se, že obsahuje cos důležitého, co by lidu věřícímu povědětí měl, přečetl jej, ale nikterak se nerozčilil, a pak klidně v kázání pokračoval. Po kázání tázal se sluhy, kdo mu dopis doručil. Zvědév jména, odebral se k pisatelům, a nezmíniv se ani slovem o hanlivém dopise, dota-

zoval se, čím je pohněval. Oni pak mu bez obalu příčinu hněvu svého oznámili. Světec ujišťoval, že neměl úmyslu někoho urazit, a po těch slovech klekl před nimi na zem, prose za odpuštění. Tímto neočekávaným výjevem byli oba tak dojati, že tak si svatého biskupa oblíbili, jak prve se naň hněvali. Nyní sami poprosili za odpuštění, žili od té chvíle v nejlepší shodě se svatým biskupem, a nemohli dosti vychváliti takové hrdinské a křesťanské ctnosti.

Svatá Františka ze Chantal byla kdysi mladým mužem, který byl velmi rozhněván, haněna a tupena, protože přijala do kláštera osobu, kterou chtěl mladík míti za manželku. Tato hodná dcera sv. Františka Saleského pravila jedné řeholnici: »Nikdy jsem ještě neslyšela takové chvalořeči, která by mně byla tak milá, jako tato!«

Uděl mi, můj Spasiteli, takové tichosti, kterou bych Tobě byl podoben, která se jeví v proti-venství a příkoří, a která působí, že i v odporu a pomluvě a na cti utržení poklid duše zachovám.

Osmý den. »Začínáš-li cos důležitého, máš-li jakou rozepři ukliditi, anebo chceš-li koho k něčemu přemluvit, dbej o to, abys tak činil laskavě, tiše a vlídně. Lépe se ti věc zdaří, povolíš-li a pokoríš-li se, než kdybys byl pánovitý a neústupný. Komu by bylo neznámo, že na krůpěj medu jde více much, nežli na vědro octa?« (Sv. František Saleský.)

Často a s důrazem říkával opat Pimanius: »Zlobou zlého nepřemůžeš; ale trpíš-li co zlého, splácej to dobrým, a tím způsobem přemůžeš dobrým zlé«.

Zajisté zasloužil si sv. Vincenc Paulánský názvu »anděl míru«; neboť veliká byla jeho tichost a laskavost, s kterou jednal ve všech záležitostech, kterými byl pověřen. Také velmi často a důrazně doporučoval tichost a laskavost. »Tyto ctnosti«, říkával, »otvírají srdce, kdežto přístnost srdce zavírá a zamyká«. Také ještě připojil: »Biskup František Saleský více duší získal Kristu tichostí nežli učeností«. Také uváděl na důkaz pravdy té výrok kardinála du Perrona: »Jsem jist, že kacíře o pravdě přesvědčím, ale chci-li je Kristu získati, musím je poslat panu Saleskému«.

Bože můj, s milostí Tvou činím pevné předsevzetí, že vždy budu tiše a laskavě mluvit i jednati, a že chci raději v pokoře povoliti, nežli se hádati. Ó kéž stanu se tichostí andělem míru a získám službě Tvé mnohá srdce!

Devátý den. »Chcete-li opravdu duše Kristu získati, třeba, abyste víno horlivosti smísili s balzámem tichosti, aby nebylo víno palčivé. Duch lidský jest podivuhodný, a dá se pouze tichostí úplně obměkčiti«. (Sv. František Saleský.)

Když sv. František Xaverský v Makao kázal před četnými pohany, domýšlely se dítky a prostí lidé, že světce umlčí, budou-li naň házet kamení a také skutečně kamením naň házeli. Avšak světec neustával, ano zdálo se, že si jednání jejich ani nevšímá. A právě tím byli mnozí ku Kristu přivábeni, protože tichosti jeho více se divili, nežli samým slovům.

Když sv. František Saleský pozoroval, že jistý velký hříšník ve zpovědi se vyznává z velkých hříchů bez lítosti, dal se sám do pláče.

I tázal se ho hříšník, proč pláče? Světec odpověděl vlídně a laskavě: »Synu můj, já proto pláči, že nepláčeš ty!« Slova tato dojala srdce hříšníkovo tou měrou, že i on zaplakal nad hříchy svými.

Jistý rozpustilý mladík zabloudil k sv. Filipu Nerejskému ku zpovědi. Světec přijal spustlíka vlídně a laskavě jako otec přijímá syna, a když se vyzpovídal, pravil mu vlídně: »Synu můj, nežádám od tebe mnoho. Ukládám ti za pokání, abys denně sedmkrát se pomodlil: ‚Zdrávas Královno‘ a tolikrát také zem políbil a při tom řekl: ‚Jestliž možno, že snad záhy zemru!« Mladík slíbil, že tak učiní, a také slib daný splnil. A od té doby žil životem právě křesťanským, žil ještě čtrnáct let a pak zbožně zemřel.

Dej, Pane, abych tiše, vlídně a laskavě s hříšníky jednal, abych srdce jejich tichostí pohnul, a aby i oni poznali, že mám útrpnost se stavem duše jejich, protože jako nepřátelé Boží žijí ve velkém nebezpečství věčného zahynutí!

Desátý den. »Ti, jimž svěřena péče, aby nad jinými bděli, mají se k nim chovati tak, jako Bůh a svatí andělé. Mají tiše a vlídně jim domlouvati, je napomínati a prositi a bdíti jako Ženich nebeský u brány srdce jejich. A kdyby snad se zdráhali, otevřítí mu, třeba odpor ten tiše nésti. Andělé pomáhají, co jen možno těm, nad nimiž bdí, ano neopouštějí ani srdcí tvrdošíjných«. (Sv. František Saleský.)

Tento světec říkával, že vůdcové duší lidských mají se řídití příkladem Jakobovým, který, vraceje se domů, řídil se dle chůze dítek, ano dbal i chůze jehňátek.

Zvláště třeba nespokojené a svárlivé lidi vésti se zvláštní tichostí a laskavostí, radíval sv. Vincenc Paulanský. A skutečně i nepokojné a svárlivé lidi s takovou láskou a tichostí vedl, že šli za ním, kamkoliv chtěl.

Čím více stárnu, psala svatá Františka ze Chantal představené řádové, tím více poznávám, jak třeba tichosti těm, kteří chtějí do srdce lidského vniknouti a v něm se udržeti, aby tam působili, co Bůh chce a žádá! Jestli jsem kdy prospěla duši lidské, podařilo se mi to jedině tichou a vlídnou láskou, a ne donucením a přemlouváním, nýbrž jen srdečnou prosbou.

Popřej, Pane, milosti, abych si opatřil vstup do srdce lidského, a abych se v něm udržel, a abych mohl duše svěřené přivést k lásce Tvé. Zvláště pak prosím o milost, abych mohl mysli rozvaděné a hříšníky zatvrzelé láskou a tichostí získati!

Jedenáctý den. »Jakož není možno bez víry líbiti se Bohu, tak také jest nemožno bez tichosti líbiti se lidem a k dobrému je vésti.« (Sv. Bernard.)

O pravdě této přesvědčil se světec vlastní zkušeností. Zprvu, když byl zvolen opatem, vedl bratry přísně a stroze, a ačkoliv bratří sv. opata pro jeho ctnostný život velmi si vážili, nebyli ani oni s ním, ani on s nimi spokojen. I poučil Pán světce, že musí býti tichým a laskavým. Světec poslechl pokynutí s hůry, změnil dosavadní způsob, a v krátké době milovali všickni řeholníci světce jako otce. Všickni poslouchali na slovo a s největší svědomitostí.

Kdykoliv opat Apollo byl žádán, aby pomohl někomu pracovati, ihned šel, aby prosbu vyplnil, a pravil cestou: »Jdu dnes s Kristem Pánem,, svým Spasitelem, a budu pracovati pro duši svou, aby byla spasena. Taková práce hojnou zásluhu získá duši«.

Ne abych se lidem líbil, nýbrž abych se zalíbil Tobě, chci se ustavičně v tichosti cvičiti. Touto přívětivou ctností chci duše Tobě přivábiti, aby zákon Tvůj si oblíbily a také z lásky k Tobě zákon Tvůj plnily!

Dvanáctý den. »Vím z vlastní zkušenosti, že musím býti vlídná, tichá, laskavá a trpělivá, chci-li koho k dobrému nakloniti.« (Sv. Františka ze Chantal)

Kdykoliv tato světice od sester řeholních něco žádala, co bylo nepatrné, činila to tak pokorně a srdečně, že sestry se té pokoře velmi podivily. Žádala-li však něco velmi důležitého, chovala se při tom tak vlídně a laskavě, že jenom srdce bezcitné mohlo se zdráhati, aby jí ochotně nevyhovělo.

Svatý Vincenc Paulánský psal představenému jistého domu missionářského, který si stěžoval na kněze, řízení jeho svěřenému, takto: »Slušno, abyste kněze, o němž mi píšete, vlídně a laskavě vedl. Doufám, že nemáte týchž chyb a poklesků, jaké má on; ale za to máte jistě chyby jiné. Kdybyste nemusil míti trpělivosti s jeho nedostatky, tuť byste neměl ani příležitosti osvědčiti lásku k bližním; kromě toho by vaše jednání nemělo žádné podobnosti se životem Ježíše Krista, který si vyvolil učedníky nevzdělané, kteří

byli mnohým a hrubým chybám podrobeni. A učinil tak Pán z té příčiny, aby nás naučil trpělivosti a laskavosti, a spolu nám naznačil, jak mají jednati ti, kdož jsou představenými, a budou jednou za duše svých svěřenců počet klásti.*

Prosím Tě, Pane, o milost, abych s velikou tichostí, pokorou a trpělivostí choval se ke všem, kteří jsou mi poddáni. Popřej mi, prosím, milosti, abych při každé příležitosti, kdy mohu co trpěti, se radoval, že mi poskytuješ příležitost, bližního milovati.

Třináctý den. »Slupka zeleného ořechu vlašského jest velmi hořká; ale nicméně není nic sladšího a žaludku prospěšnějšího, než právě táž slupka, je-li v cukru zavařena. Podobně má se to i s káráním, které samo o sobě jest velmi trpké; ale je-li ohněm lásky zavařeno, a tichostí okořeněno, jest milé, sladké a užitečné«. (Sv. František Saleský.)

Kdykoliv sv. František Borgiáš zvěděl, že některý člen tovaryšstva Ježíšova, jehož byl generálem, v něčem pochybil, vlídně a laskavě s ním mluvil, říkáje: »Prosím Pána Ježíše, by vám odpustil. Kéž se mi dostane radosti, bych vás jako světce mohl viděti! Milý bratře, jak jste mohl cos podobného říci! Jak jste mohl cos podobného učiniti!«

Svatý Vincenc Paulánský pravil příležitostně, že se mu nahodila v životě jenom třikrát příležitost, kdy byl nucen přísně kárati, a to proto, že dle jeho zdání okolnosti toho vyžadovaly. Avšak záhy prý toho litoval, jelikož výsledek nebyl taký, jaký očekával. Byl-li však nucen někoho

kárati, osladil kárání dle možnosti, a jednal tímto způsobem: Nekáral provinilce nikdy hned po spáchané vině, nebylo-li toho nutně třeba, a prvé před Bohem vše rozmyslil, co říci chce. Tak projevil osobě, jižto měl kárati, úctu a lásku; ano pochválil ji dříve za její vlastnosti chvály hodné, a ukončil pokárání obyčejně tímto výrokem; »Pán Bůh to dopustil, že jste se té chyby neuvaroval, aby vás pokořil a spolu i upozornil, byste budoucně s větší horlivostí o spáse své pracoval!«

Uštedři, Pane, milosti své, abych nikoho nekáral, leč v pravé lásce a tichosti, a teprvé potom, až bych každé slovo, které chci promluvit, Tobě, Bohu svému, přednesl a obětoval.

Čtrnáctý den. »Jediným úmyslem představeného má býti láska k Bohu a spása duší, které jsou mu svěřeny. Cíle tohoto nejsnáze dojde pokorou, tichostí a dobrým příkladem.« (Sv. Vincenc Paulanský.)

Když byl sv. Jan, řádový kanovník, převorem kláštera, spílal mu podřízený kněz slovy hrubými a neurvalými, světec pak trpělivě a laskavě spílání naslouchal. Když pak jiný kněz, který byl výjevu toho svědkem, se tázal, proč nerozkázal tomu bohaprázdnému člověku, aby mlčel, což jako představený učiniti mohl, odpověděl: »Je-li dům v plameni, bylo by snad radno házet tam dříví? Tento dobrý bratr planul hněvem; kdybych jej byl káral, nejenom by zlost jeho se neumenšila, nýbrž byl bych ji ještě podpálil.«

»Nemá-li kdo dostatek pokory, musí druhý míti tím více lásky a tichosti«, psal sv. František

Salesský duchovní dceři své svaté Františce ze Chantal. Tento světec byl nucen jistého kněze, kterémuž již několikrát byl odpustil, pro jeho pohoršlivý život vsaditi do žaláře. Když vězeň se toho doprosil, že směl před biskupa býti předveden, prosil za odpuštění a sliboval, že se polepší. Svatý biskup byl velmi pohnut, povzdechl si a pravil: »Zapřísahám vás při lásce a milosrdenství Božím, v nějž všichni doufáme. Ustrňte se nade mnou, ustrňte se nad diecézí, kněžstvem a Církví, jimž jste svým nezřízeným životem dal velké pohoršení, z čehož naši nepřátelé berou si vítanou příležitost tupiti svatou víru. Prosím vás, byste se ustrnul sám nad sebou, nad svou duší, kterou uvrhnete do věčné záhuby. Napomínám vás ve jménu Ježíše Krista, abyste s Bohem se usmířil. Prosím vás za to pro všechno, co vám na nebi i na zemi svaté jest, skrze krev Ježíše Krista, kterou nohama šlapete, skrze lásku a dobrotu Ježíše Krista, kterého znova křížujete a skrze Ducha svatého, kterého životem svým tupíte!« Toto právě otcovské napomínání tak na zpustlého kněze účinkovalo, že nejenom se chránil předešlého neřestného života, ale i vzorem ctnosti se stal.

Popřej, Pane, abych vedl život pokorný a tichý, abych žil životem zbožným, a tím účinně pracoval na spáse těch, kteří jsou mi svěřeni! Vlej milost svou do srdce mého, aby láska napomínání mé oživila!

Patnáctý den. »Ve společnostech řeholních má jednota a pokoj nade vše jiné býti ceněna a proto třeba, aby členové vespolek si odpouštěli,

ochotně druh druhu posluhovali, a v tichosti a lásce živi byli. Tyto ctnosti jsou zřídlem pokoje a pramenem dokonalosti, která srdce v jedno pojí«. (Sv. Vincenc Paulánský.)

Kdykoliv světec tento někoho z podřízených napomínal, mluvil tak, že nikdo nemohl uhodnouti, kdo mu chybu a poklesek oznámil. Ano nezřídka nechal mnohou chybu bez pokárání, aby klid a mír neporušil tam, kde obyvatelé mají býti jedno srdce a jedna mysl.

Zbožný kněz, který byl představeným v ústavu, v němž jinoši ku stavu kněžskému se připravovali, neoznamoval představeným poklesky a chyby jinochů dotud, dokud na stupních oltáře Pána o milost nepoprosil, aby bez potřeby poklesků nepřeháněl. Nezamlčel však zároveň i dobrých vlastností, které u jinocha postřehl, kterého měl pokárati.

Popřej, Pane, milosti, abych hověl pokleskům těch lidí, s nimiž musím žíti, bych se k nim choval přívětivě a vlídně, bych s nimi rozmlouval laskavě, bych rozvaděná srdce smířil, a v nich plamen lásky Tvé roznítil!

Šestnáctý den. »Jest nejvýš důležité, abychom byli v obcování tiši a laskavi. V tom ohledu třeba pokory, trpělivosti, uctivosti, srdečnosti a sdílnosti ve všem, cokoliv způsobem dovoleným činiti možno. Zvláště pak nemáme odporovati mínění a úsudku žádného člověka, není-li toho nezbytně třeba. Věřte mi, ničím nelze se tak zalíbiti, jako když nikomu neodporujeme«. (Svatý František Saleský.)

Jistý řeholní bratr tázal se opata Pimania: »Otče, řekněte mi, co znamená výrok sv. evan-

gelia: Větší lásky nemá nikdo nad tu, aby kdo položil život svůj za své přátele«. Na tuto otázku odpověděl opat: »Je-li kdo bližním hanlivými slovy uražen, a mohl by hanlivá slova opětovati, ale nečiní tak, nýbrž trpělivě pohanu a potupu snáší, a sám sobě násilí činí, aby bližního neurazil a nepotupil, ten dává život za přítele svého«.

Blahoslavený Berchmans neodporoval nikomu, ať byl kdokoliv. Proto také byl milován nejenom soudruhy, ale nad to byl nezřídka vyzván, aby je napomenul, ano aby se tak k nim choval, jakoby byl představeným, oni pak poddanými.

Nikdy nehádal se svatý Vincenc Paulánský o věcech nepatrných. Jeho přívětivost, vlídnost a milý způsob, jímžto mínění jiných sdílel a nad to právě křesťanská prostota, zjednaly mu přízeň každého; ano i ti, kteří byli náhledů opačných, byli vlídností jeho nuceni, aby mínění jeho sdíleli.

Dej mi, Pane, milost, abych nikomu bez potřeby neodporoval, ale abych pravou láskou k bližnímu jsa naplněn, ke každému mile a ochotně se skláněl, a bližnímu vyhověl ve všem, pokud bych se tím proti Tobě neprohřešil!

Sedmnáctý den. »Vynasnažme se, abychom se chovali laskavě, tiše a pokorně ke všem, zvláště pak k těm, kteří bydlí s námi pod jednou střechou, k lidem, s nimiž žijeme. Nebuďme těm podobni, kteří mimo dům zdají se býti anděly, v domě pak jsou pravými ďábly«. (Sv. František Saleský.)

Biskup Bellaický, Camus, dosvědčil o svatém Františku Saleském, že žádný pán nechoval se

ke sluhům svým tak laskavě, jako světec tento, ale že také žádného pána sluhové tak nemilovali, jako sv. Františka. Nikdy se s nimi nevadil, ale kdykoliv od nich něco žádal, pokaždé o to poprosil. Kdykoliv jej pozdravili, děkoval tak vlídně a laskavě, že poznávali, jak je miluje. Báł se, aby prací nebyli přetíženi, nikdy také na ně nenaříkal. Musil-li však někdy kárati, jednal vždy tak, že se nikdy nerozhorlil. Uvedeme aspoň jediný příklad podivuhodné laskavosti ze života světcova. Když jednou světec se známým šlechticem o důležité záležitosti dlouho pojednával, začalo se smrákati a oba ocitli se v temnotě, protože sluhové nerozsvítili, domnívajíce se, že snad jest již rozsvíceno. Když tedy šlechtic chtěl se vrátiti domů, uchopil jej světec za ruku, a vedl jej nazdařbůh chodbou až ke bráně, kde byli sluhové biskupovi v živý hovor se služebníky šlechticovými zabráni. Celé pokárání, kterého se sluhům pak dostalo, záleželo ve výroku: »Kousek svíčky byl by nám dnes velikou čest prokázal!«

Láska Tvá, Pane, jev se ve mně, abych těm, kteří žijí se mnou, skutkem dokázal, že je miluji jako sebe samého. Dejž, abych je prací nepřetěžoval, ani nevrlostí a pýchou neurážel, a abych každé napomenutí, které jim dávám, činil s otcovskou laskavostí.

Osmnáctý den. »Odporuj ustavičně nevrlosti a netrpělivosti, cvič se ve svaté přívětivosti a tichosti nejenom tam, kde jí třeba, nýbrž i tam, kde jí třeba není, ke všem, zvláště pak k těm, kteří jsou ti nejvíce odporní a protivní«. (Svatý František Saleský.)

Jistý advokát, který byl málo zaměstnán, navštěvoval sv. biskupa velmi často, a připravil jej o mnohou drahocennou chvíli. Avšak svatý biskup přijímal nemilého hosta pokaždé vlídně a laskavě, a nikdy mu neprojevil nejmenší nevole. Někteří domlouvali svatému biskupovi, aby se nemilého hosta zbavil, ale on odpověděl, že tak neučiní, a to z toho důvodu, že mu poskytuje příležitost, aby se cvičil v trpělivosti a v tichosti.

Jistá protestantská paní zdržovala světce dlouho ve svém příbytku pod záminkou, aby jí vyvrátil pochybnosti, které měla o víře katolické, ale pravá příčina byla ta, že se nemohla dosti nasytit lahodnou výmluvností a trpělivostí světcovou. Konečně upozoroval biskup, že nejsou to pochybnosti, které ji zdržují od katolické Církve, a proto pravil: »Já jsem na všechny vaše pochybnosti odpověděl, vy pak mi nemůžete žádných nových uvéstí. Jelikož tedy nemohu vás o pravdě přesvědčiti, obmezím se ode dneška pouze na to, že vás budu litovati a za vás se modliti«. I pravila paní: »Skutečně mám nyní již jenom jednu pochybnost, a to o bezženství kněží katolických; neboť já věru nenahlížím, jaký důvod by se dal pro ně uvéstí«. Světec však ihned odpověděl: »Milostpaní, právě bezženství jest velmi třeba; řekněte mi upřímně, kdybych já měl ženu a děti, mohl-li bych s vámi tak dlouho hovořiti?« — Tato odpověď paní zarazila, ona o ní přemýšlela, poddala se milosti Boží, která srdce její pohnula, a vrátila se do lůna Církve katolické.

Uděl mi, Pane, vlídnost a tichost ke všem, zvláště pak k těm, kteří mi ubližují. Popřej, aby vlídnost, kterou jim z lásky k Tobě prokazují, je přivábila, by Tě milovali!

Devatenáctý den. »Nejvyšší stupeň tichosti jest ten, abychom k těm, kteří jsou nám poddáni, laskavě se chovali, jim sloužili, je ctili, i kdyby byli odporní a nevděční, a kdyby i hrubě a neomaleně k nám se chovali«. (Sv. František Saleský.)

Co všecko podnikala a trpěla sv. Františka ze Chantal během oněch sedmi let, která strávila u tchána svého, jenom v tom úmyslu, aby získala surovou služku, která hrubost tím jevila, že světici spílala a nadávala, ano nezřídka ji i trýznila! Všecko jí činila, co jí na očích viděla, a co jen mohla vymysleti, všemu se podrobila, aby jí mohla cos milého prokázati.

Ano tak se pokořila baronka ze Chantal, že i děti té služky, ač byly z třídy nejnižší, oblékala a česala, kdežto naopak nestydatá služebná byla den ze dne horší a neomalenější, čím laskavější a vlídnější byla baronka, a čím větší služby jí prokazovala. Kdysi pravil jí někdo: »Marná jest všecka vaše práce a námaha, nedomnívejte se, že byste nějakým způsobem tu osobu si naklonila«. Ona však odpověděla: »To by snad mohlo se státi, kdybych jenom ji samu měla na zřeteli; leč u Boha nic není ztraceno, a čím nevděčnější jsou lidé, tím štědrejší jest Pán Bůh!« Jiná paní pravila, že by po smrti tchánově tu surovou a nestydatou služku dala vyhoditi. Na to odpověděla baronka: »Já však na to ani nepomýšlím, nýbrž přičiním se, abych ji hájila a zastávala. Vždyť Pán Bůh jí používá, aby mne navštívil křížem, měla bych se snad proto hněvati?« Když v její přítomnosti kdosi na tchána se horšil, proč péči o domácnost nesvěřil baronce, nýbrž surové služce, odpověděla: »Pán Bůh to tak zřídil k mému

dobru, abych mohla úplně a bez roztržitosti oddati se zbožnému životu«.

Uděl mi, Pane, takovou lásku k bližnímu, abych k těm, kteří mne urážejí, mnou pohrdají, a dobrodiní nevděkem splácejí, zvláště laskavě a mile se choval. Chci se přičiniti, abych jim lásku prokazoval v tom úmyslu, bych Tobě vděčnost osvědčil za to, žejsi mne hned tehda miloval, když jsem byl ještě Tvým odpůrcem a nepřitelem!

Dvacátý den. »Nebud' pro chyby a poklesky bližního ani netrpěliv, ani mrzut. Kdybys viděl, že někdo skočil do vody, chtěl bys snad tam také skočiti, protože on tak učinil?« (Sv. Bonaventura.)

»Nedivte se tomu, že jsem mlčel, když jsem byl tupen a haněn«, pravil zbožný kardinál. »Chtěl jsem, aby rozum nabyl času, by mohl naruživost podmaniti, a abych sám téže chyby se nedopustil, kterou na svém odpůrci vidím«.

Vytýkali sv. Františku Saleskému, že se chová velmi vlídně a laskavě k mladíkovi, u něhož není naděje na polepšení, a který žádným rozumným důvodem nedává se řídit. Na to odpověděl světec: »Což pak já za to mohu? Já jsem učinil, co jsem mohl, abych se ozbrojil zlostí, která není hříchem, a proto jsem vzal srdce v obě ruce; ale neměl jsem dosti odvahy, abych mu je hodil do tváře. Kromě toho jsem se také obával, mám-li pravdu pověděti, abych nerozlil ve čtvrt hodině ten krapet tichosti, kterou jsem během dva a dvacet let s velkou námahou v srdci shromáždil. Kdybych byl násilně chtěl mladíka vyrvati z bouře mořské, snad bych byl sám s ním v moři utonul!«

Bože můj, uděl mi síly, abych sám sebe přemohl, kdykoliv jsem rozčilen, a popřej mi, abych tak přemohl své náruživosti, a buď tiše a laskavě mluvil, anebo z lásky k Tobě raději mlčel!

Dvacátý první den. »Nebudiž malomyslným, pozoruješ-li chyby a poklesky své. Tvá ošklivost nad nimi budiž pokorná, klidná a tichá, aby snad nevybočila v nevoli, kteráž by tě roztrpčila a pomátla; neboť taková nevole působí více zlého než dobrého«. (Sv. František Saleský.)

Kdykoliv sv. Alois poklesl, necítil nevole, ale pokořil se a pravil: »Země vydala úrodu svou! Dnes poznávám, čím jsem sám ze sebe«. Jiný opět v případě podobném používal slov svatého Efrema: »Nevykonali jsme toho dobře, podruhé to vykonejme lépe!«

Sv. František Saleský radí, abychom v podobném případě měli sami nad sebou útrpnost, abychom se vzmužili, že podruhé budeme opatrnější, a takto srdce své těšili: »Vzmuž se, srdce mé! Viz, zase jsme upadli do jámy, ač jsme si umínili, že se jí vyhneme! Povstaňme a utecme se k milosrdenství Božímu, doufejme v pomoc Boží, že budeme podruhé statečnější. Vraťme se na dobrou cestu, s níž jsme se uchýlili a použijme vydatných prostředků!«

Popřej mi, Pane, milosti, aby chyby mé se mi takovým způsobem znechutily, abych nebyl ani malomyslným, ani ve zmatek uveden, ale dej, aby mi byly pobídkou ku svatosti, aby mne pokořily a donutily k horlivější modlitbě a ku bdělé stráž!

Dvacátý druhý den. »Nebud' zarmoucen ani v suchoparu, ani v roztržitosti, ani v pokušení, chceš-li skutečně dosíci duchovní svobody. Hleď, abys v takových případech klid srdce zachoval.« (Sv. Terezie.)

Kdykoliv zlý duch zpozoruje, že v pokušení neklesáme, ztrácí skoro naději na vítězství; naopak ví-li, že člověk se bojí, nabývá odvahy. Vojín bojácný jest skoro již přemožen! říkal sv. Antonín.

Když sv. Kateřina Sienská suchoparem byla trápena, napomínala sebe samu ke stálosti a vytrvalosti těmito slovy: »Ty ubohý a nuzný tvore, kdybys celý život musila takové tmy a útrapy trpěti, neměla-li bys se radovati, že za tuto cenu věčnému trápení unikneš?« Jedno jediné předsevzetí, že nebudeme se rmoutiti, když duše suchoparem jest trápena, má větší cenu na váze spravedlnosti Boží, nežli tisíc předsevzetí, která člověk činí v útěše duchovní s velikou horlivostí. Tatoť jest jednomyslná řeč všech učitelů duchovního života.

Dopřej mi, Bože, abych v pokušení a soužení důvěry neztratil, nýbrž abych se pokořil, Tebe vzýval, s Tebou spojen zůstal, a aby takové zkoušky byly mi prostředkem prospívati v lásce Tvé!

Dvacátý třetí den. »Buď v práci a tísní vždy vesel. Všichni očekávají, bys jim tím dobrý příklad dával.« (Sv. František Saleský.)

Opat Jan, příjímím Menší, vypravoval o sobě tuto událost: »Jednou jsem šel na poušť Scytickou, obtížen provazy palmovými, a potkal jsem muže,

jenž hnal velblouda, a který mne nadávkami chtěl popuditi k zlosti. Já však jsem břemeno odhodil a utekl.*

Sv. Athanasius píše o sv. Antonínu, že byl v každé době tak vesel, jakoby každý den byl slavností velikonoční. Kdyby byl člověk cizí zavítal na poušť, aby jej spatřil, byl by zajisté v počtu přehojuém světce ihned poznal dle úsměvu laskavého, který stále na tváři jeho pohrával. »Tato veliká radost«, pokračuje sv. Athanasius, »vycházela z jeho pevné naděje na život věčný. Mysl jeho stále se obírala záležitostmi věčnými, na něž nikdy bez veliké radosti a útěchy vzpomínati nemohl.*

Vlej, Pane, pevnou důvěru v srdce mé, abych pro zásluhy Kristovy došel života věčného, a dej, aby tato pevná důvěra naplnila mne radostí a útěchou velebiti a chváliti Tebe za všechny dary Tvé!

Dvacátý čtvrtý den. »Myšlenky, které nás znepokojují anebo mysl naši zatemňují, nejsou od Boha, krále pokoje, nýbrž od ďábla anebo od samolásky anebo od sebeúcty. Z těchto tří zřidel prýští veškeren náš nepokoj. Obtěžují-li nás takové myšlenky, musíme jim odpírati a nesmíme na ně dbáti.* Tak pravil sv. František Saleský.

Přední příčina, proč tento svatý biskup nebyl nikdy mrzut, nýbrž v soužení a mnohonásobném zaměstnání poklid duchovní zachoval, že nikdo nemohl s ním mluvit, aby sám též podobné radosti nepocítil, byla ta, že v pokušení zlému duchu se posmíval, a že byl pokorný srdcem.

Svatý Antonín oslovil zlé duchy, kteří jej chtěli postrašiti, takto: »Kdybyste měli dostatek

odvahy a síly, dostačil by jeden jediný na zdolání a přemožení člověka; že pak jste slabí a indlí, proto se spojujete, abyste mne zastrašili. Ale já se vás nebojím!«

Nedopouštěj, Bože můj, aby mé zaměstnání, soužení a pokušení mne znepokojovalo. Vždyť jsi můj Otec, miluješ mne a já miluji Tebe! Chci tedy v soužení domlouvati duši své: Proč mne zarmucuješ? Doufej v Boha!

Dvacátý pátý den. »Co jest na světě, co by mohlo pokoj duše naší zakaliti? I kdyby svět zahynul, přece bych se nad tím nermoutil! Nic na světě nemůže se poklidu duše rovnati. Nečiniťme nic, co by nám poklid duše zkaliti mohlo.« (Sv. František Saleský.)

Zločinec, který již ruku napřahoval, aby sv. Martinu mečem stál hlavu, nemálo se tomu podivil, že světec pranic se nelekl. »Jakže«, volal, »ty se nebojíš?« — »Proč bych se měl báti«, pravil světec, »vždyť mi nemůžeš nic vzíti, jediné život. Vždyť smrt není žádné zlo, anž naopak já toužím po smrti, jelikož mne uvede do stánků nebeských!«

Svatý Vincenc Paulánský a svatý František Saleský nikdy nepoužívali své vážnosti k tomu, by vynutili konání dobrého, vědouce dobře, že nikdo nekoná dlouho to, co dobrovolně nečiní. Tichost a vlídnost byly jediným prostředkem, kterého užívali, a pak prosili Boha, vůdce srdcí, aby dal požehnání dílu tomu, kteréž konali ke cti a chvále Boží.

Bože můj, dej mi dobré svědomí a klid srdce, jenž jest vzácným plodem dobrého a klidného

svědomí. Dej, abych tento svatý pokoj zachoval v každém díle, v soužení i v pokušení!

Dvacátý šestý den. »Varuj se, pokud jen možno, zlosti, a neotvírej této naruživosti pod žádnou záminkou brány do srdce svého. Neboť nesnadno vyhostíš toho hosta nemilého ze srdce; také ti nebude možno, abys zlost dle přání zmírnil. Blíží-li se však podloudně a nepozorovaně, pospěš si, seber všechny síly, abys srdce uklidnil a v pokoji je zachoval. Avšak jednej v tom případě tiše a klidně a nepřenáhli se; neboť jest věcí velmi důležitou, abys rány nerozjizvil.« Tak praví svatý František Saleský.

Tento světec se tak přemáhal, aby se opanoval v zlosti, že po smrti světcově ve žluči jeho nalezeny byly samé kaménky.

Jistý sluha Boží, který byl ke zlosti velmi nakloněn, prosil Pána: »Pane Ježíši, pouč mne, abych byl tichý a pokorný!« Kdykoliv pak proti ctnosti této se prohřešil, pospíšil si, aby vzbudil upřímnou lítost, dal dvěma žebrákům almužnu, a celý den konal skutky dobročinné a bohumilé.

Jak blaženy jsou duše, které jsou tiché a pokorné! Můj Spasiteli, chci se učit od Tebe, abych byl tichý a pokorný srdcem! Dopřej mi, abych tuto milou ctnost, kterou mi ukládáš, stále konal!

Dvacátý sedmý den. »Prostředky proti zlosti jsou: 1. Abychom se zlosti vyhýbali a v srdci se obírali myšlenkami, které jsou s to, aby pocity zlosti umírnily, kdykoliv jsme k zlosti ponoukáni. 2. Následovati apoštolů, kteří v bouři utíkali se ke

Kristu Pánu, který jest s to, aby srdce zase uklidnil. 3. Celou dobu, v níž srdce jest neklidno, nic nepodnikati, co by zlostné myšlenky probouzelo. 4. Přičiniti se, konati skutky tichosti a pokory té osobě, která nás k zlosti ponouká.« Tak praví sv. František Saleský.

Když tento svatý biskup byl haněn, tupen, pomlouván, ano i trýzněn, pravil komusi, jenž se podivuhodné trpělivosti jeho obdivoval, kterou při této příležitosti dal na jevo: »Nedivte se mému mlčení; neboť jsem učinil smlouvu s jazykem, že se nesmí pohnouti proti tomu, kdo proti mně slovo příkré prohodí«.

Jistý mudrc dal císaři Augustovi výtečnou radu, aby nikdy nemluvil aniž co činil, když jest ke zlosti popouzen, dokud by všech čtyřia dvacet písmen aspoň v duchu neprobral. — Sv. Vincenc Paulánský častěji říkal: »Cokoliv v náruživosti se řekne anebo vykoná, to ani rozumem ani náboženstvím se neřídí!«

Smlouvu chci uzavřít se srdcem svým, Bože můj, že se nikdy neoddá myšlenkám zlosti ani žádosti po pomstě. Také smlouvu s jazykem chci uzavřít, aby nemluvil zlého proti těm, na něž bych si mohl stěžovati!

Dvacátý osmý den. »Navykni si, abys měl srdce vlídné, tiché a poddajné, kteréž z lásky k Bohu ke všemu a ve všem se podvolí, pokud jest dovoleno. V tom smyslu uprav srdce své hned záhy z rána, aby bylo pokorné, tiché a klidné, a během dne pozoruj pilně, není-li nezřízeně nakloněno k věcem pozemským. Je-li tomu tak, tedy se zřekni všech náklonností, sice

jinak nedojdeš kýženého pokoje.« Tak praví svatý František Saleský.

Tento světec se snažil, aby všem byl všecko; tak jednal z lásky k bližnímu s úmyslem, aby se Bohu zalíbil, protože víra jej učila, aby v každém člověku viděl obraz Boží.

Svatý Vincenc Paulánský často doporučoval, aby člověk za dne častěji se zkoušel, zda-li srdce jeho jediné k Bohu lne.

Slovutný a velmi zbožný kněz Boudon stále měl na jazyku výrok: »Jenom Bůh, jenom Bůh!« Činil tak proto, aby srdce jeho nepřilnulo ke tvorům.

Opat Agathon pravil: »Nikdy jsem nedopřál pokoje a klidu tělu svému, dokud jsem neopatřil nitro pokojem, dle rozkazu preročka: »Hledej pokoje a stíhej jej!«

Bože můj, všem chci býti všecko, abych se zalíbil Tobě, a nikdy nepřestanu srdce své čistiti a klidniti, abych dokonale obcoval a chodil před Tebou!

Dvacátý devátý den. »Výborným prostředkem k zachování tichosti jest, abychom si navykli nikdy nejednati bez rozvahy a v rozhovoru nemluvíti rychle a hlasem povýšeným«. (Sv. František Saleský.)

Staříčský poustevník navštívil kdysi opata Achilla a spatřiv, že chrlí krev, otázal se ho, co by to znamenalo. Zbožný opat odpověděl: »Jest to řeč, kterou mne bratr urazil, a které jsem mu nechtěl oplatiti, nýbrž ji v nitru ukrýti. Když jsem však Boha prosil, aby mi odvetu z úst vyňal,

proměnila se v krev v ústech mých. Když pak jsem krev vychrlil, bylo srdce mé uklidněno a já jsem všechno zapomenul.«

Tento světec, který se z toho velmi radoval, že může v pokoji před tváří Boží žít, nečinil ničeho bez rozvahy a ukvapeně, čímž vždy klid a pokoj srdce zachoval. Při jisté události, kdy všichni se kvapně sbíhali, aby byli svědky toho, co se stalo, byl jediný, který zůstal klidným. Když pak kdosi nemohl podivu svého nad tím zatajiti, pravil: »Co vám mám na to povědět? Já jsem se proto nenarodil, abych byl neklidný a nepokojný. Jest dosti jiných, kteří jsou neklidni a nepokojni«. Skromnost, kterou světec v hovoru dával na jevo, okouzila všechny, kteří s ním rozmlouvali.

Popřej mi, Pane, milosti, abych nic nekonal bez rozvahy, abych duši v klidu zachoval a byl tichý srdcem. Hluboko cítím, jak jest mi prospěšno a užitečno, abych zachoval klidnou mysl a vždy pokojně před tváří Tvou žil!

Třicátý den. »Chceš-li duši zachovati v ustavičném klidu, přičiň se, abys veškerý činy v přítomnosti Boží tak konal, jakoby Bůh sám ti předpisoval, jak je konati máš.« (Sv. František Saleský.)

Vždy byl blahoslavený Berchmanns klidné mysli, vždy byl pokorný a tichý, nikdy nebyl neklidný a nepokojný. Klid tento opatřil si tím, že vždy prvé s Bohem se radil, než co začal, a že vše konal jsa si vědom přítomnosti Boží.

Jednou byl tázán starý poustevník, čeho užívá, že jest vždy klidný, tichý a vždy veselý. I pravil: »Já si stále uvádím na paměť anděla

strážného, který jest stále se mnou, který mi v nouzi pomáhá a v každé případnosti mi radí, co mám mluvit a činit, ale spolu také veškery mé činy poznamenává. Tato myšlenka naplňuje mne svatou uctivostí k andělu strážnému a působí, že vždy dávám pozor, abych nic nemluvil a nečinil, co by se mu nelíbilo.

Dopřej, Pane, abych vždy Tebe byl pamětliv, a abych nic nemluvil a nečinil, co Ti jest protivné, ale abych všemi skutky Tobě se líbil. Kéž nezapomínám, že anděl strážný jest vždy se mnou a že jest svědkem všech mých činů!

Třicátý první den. »Jistý a neomylný prostředek zachovati stálý pokoj a poklid srdce, záleží v tom, abychom různé soužení a příkoří, které nás stíhají, ať odkudkoliv přicházejí, přijímali vždy z ruky Páně.« (Sv. Doroteus.)

»Divíte se tomu, že jsem klidně vyslechl, co mi bylo pověřeno?« pravil sv. František Saleský jistému řeholníku, který byl svědkem hrubých urážek, jichž se světci právě dostalo. »Třeba si připomenouti, že Pán od věčnosti uchystal mi tu milost, že jsem takové urážky klidně a tiše vytrpěl. Neměl-li jsem píti z kalicha, který mi králem dobrotivým a laskavým byl připraven?«

»Ani vlas s hlavy naší nespadne bez vůle Boží. Věř-li člověk výroku tomuto, a řídí-li se dle něho, požívá duše jeho blaha na zemi«, pravil slovuťný sluha Boží. »Kříž, který se zdá býti trápením, mění se v radost a útěchu všem, kteří jsou o pravdě této přesvědčeni.«

Když svatá Terezie zvéděla, že lodička, která ve Falernu potravinami a jinými věcmi byla opatřena, jež byly určeny klášteru, se ztroskotala,

zavedla řeholnice na stupně oltáře před svatostánek, aby tam Boha chválily a velebily. »Tak Pán Bůh chtěl«, pravila, »jeho svatá vůle jest mou radostí a útěchou. On jest Pánem, vše přichází z ruky jeho.«

Nic, Pane, neděje se bez Tvého dopuštění a bez Tvého rozkazu. Všecko řídí a spravuje moudrá ruka Tvá. A vždy chci vše tak přijímati, jakoby to bylo z ruky Tvé. Také nepřestanu za všecko Tě chváliti, neboť Ty jsi Pán a Bůh můj. Amen

Červen.

O poslušnosti.

„Všecko, co vám řeknou, činite!“

Mat. 23, 3.

Prvý den. »Každý člověk jest náchylný k tomu, aby poroučel, ale málokdo chce poslouchati; a přece jest prospěšnější poslouchati, nežli poroučeti. Proto také zbožné a svaté duše tak rády a ochotně poslouchají a neznají na světě nic lepšího nad poslušnost.« (Sv. František Saleský.)

Často děkovala sv. Terezie Pánu za to, že jí popřál milosti, aby ráda poslouchala. Čtnost tato naplňovala ji přehojnou útěchou.

Svatá Magdalena z Pazzi takovou útěchu nalézala v tom, že mohla všem býti poddána, že se bála, aby radost, kterou pociťovala, nepřipravila ji o zásluhu poslušnosti. Nespokojila se tím, že poslouchala představené, onať i družkám byla poddána, ba nezřídka poslouchala i těch, jimž mohla poroučeti.

Popřej, Pane, milosti, abych rád poslouchal, bych nad poslušnost nic více necenil a nemiloval, a všecko z lásky konal!

Druhý den. »Není pochybnosti, že poslušnost jest záslušnější a cennější, nežli nejpřísnější skutky kající. Který pak kající skutek může býti

tužší a odpornější, než vůli vlastní podrobiti a podvoliti jinému?» (Sv. Kateřina z Bologny.)

Svatá Magdalena z Pazzi, která se velmi mrtvila a zapírala, měla zvyk, že lepších a chutnějších pokrmů, které jí v nemoci byly posílány, nepřijímala. Řekla-li však sestra, která jí pokrmy ty donášela, aby je požila z poslušnosti, ihned je požívala, aniž by cos jiného byla řekla, leč: »Buď Pán Bůh pochválen!«

Když sv. Dositheus pro chorobu nemohl se přísně káti, ba ani nemohl pravidel řeholních zachovávat, přičiňoval se, aby aspoň poslušností si zásluhy získal. A právě touto poslušností tak znamenitě v dokonalosti prospěl, že Pán po jeho smrti jistému poustevníku zjevil, že v nebesích jest ozdoben touž korunou, kterou má svatý Antonín. Tomu mohou se jenom ti diviti, kteří neznají poslušnosti.

Bože můj, jelikož Ti žádná oběť není tak milá a příjemná, jako oběť vůle, proto Ti obětuji svou vůli celým srdcem a s opravdovým předsevzetím, aby vůle má Tvé vůli vždy byla podána!

Třetí den »Poslušnost jest pokáním rozumovým, proto také jest oběť tato příjemnější a milejší Bohu, nežli všechny jiné oběti. Více se Pánu Bohu líbí poslední stupeň poslušnosti, nežli všechny ostatní činy, které na svou pěst konáš.« Tak pravil sv. Jan z Kříže.

Když světec tento studoval bohosloví, byl poslán zpět do kláštera, aby tam vedl společný život s bratřími řeholními. Jelikož však představený kláštera se domýšlel, že jest světec vědo-

mostmi nadut, dal mu malý katechismus, a zapověděl mu, že nesmí jiné knihy čísti, a poručil mu, aby jako malé děti každou slabiku zřetelně vyslovoval. Jan z Kříže podrobil se tomuto rozkazu ochotně, nečetl žádné jiné knihy kromě katechismu, a četl jej tak, jak mu bylo nařízeno, aby se v poslušnosti cvičil. Tím došel dokonalosti i v poslušnosti i v mnohých jiných ctnostech.

Velmi krásně praví sv. Bonaventura: »Jakož ten větší lásku dokazuje příteli svému, kdo služebníka jeho ctí a jemu slouží, nežli kdyby tutéž službu prokázal samému pánu, u něhož sluha se nalézá, tak jest poslušnost, kterou prokazujeme lidem, záslušnější, než kdybychom ji prokazovali Bohu samému, jsou-li lidé tito Bohem ustanoveni, aby jeho jménem rozkazovali.

Popřej, Pane, abych si poslušnost oblíbil. Rychle, věrně a s radostí chci z lásky k Tobě vsecko vykonati, cokoliv se mi poručí!

Čtvrtý den. »Jedna krůpěj dokonalé poslušnosti jest millionkrát lepší a cennější, nežli největší nádoba, která jest naplněna nejvznešenější rozjímavou modlitbou.« (Sv. Magdalena z Pazzi.)

Když sv. Alois upadl v těžkou nemoc a lékaři se domýšleli, že jeho stálé přemýšlení a rozjímání o pravdách nebeských a o Bohu ducha jeho velmi namáhá, ustanovili se na tom, že mu prostřednictvím představených zapovědí, aby o věcech těch rozjímal. I bylo často slyšeti sv. mládence, jenž ve vnitřných útěchách volal: »Bože můj, odejdi, ode mne, neboť musím představených poslouchati!«

S velikou láskou a ochotou sv. Felix z řádu kapucínského plnil rozkazy představených, ať mu cokoliv poručili. Nejmenší pokynutí, které mu bylo dáno, vykonal okamžitě. Poslušnost jeho byla tak veliká, že představení musili se míti na pozoru, aby před ním nedali nějakého přání na jevo, jelikož světec považoval každý pokyn za rozkaz a neprodleně jej vyplnil.

Pane, podrobuji Ti svou vůli, nechci nic, jediné co chtějí ode mne ti, kteří na místě Tvém mi poroučejí, a chci jich poslouchati, jako Tebe samého !

Pátý den. »Jest záslušnější věci, zvedne-li kdo z poslušnosti slámu, než když někdo káže, postí se a až do krve se bičuje, řídí-li se v tom vlastní vůlí.« (Alfons Rodriguez.)

Sv. Františka přerušila jednou církevní hodinky, které konala ke cti blahoslavené Panny Marie, po třikráte v témž verši žalmovém, aby odpověděla svému manželu, který se jí na něco ptal. A Pán Ježíš zjevil světici zázračným způsobem, jak je mu taková poslušnost milá.

Jistá zbožná řeholnice požírala často ke kříži s úmyslem, aby se vycvičila v poslušnosti, a kdykoliv na kříž pohlédla, pokaždé pravila Pánu Ježíši: »Poslušen jsi byl, Pane, až k smrti kříže!«

Nikdy nechci od této chvíle řídit se vůlí vlastní a proto Tobě, Bože, vůli tuto obětuji. Jakž bych také mohl, ač chci-li býti Tvým služebníkem, jenž jsi pro mne byl poslušen až ku smrti kříže, řídit se vůlí svou anebo zpěčovati se prokazovati poslušnost těm, kteří na místě Tvém mi poroučejí?

—————

Šestý den. »Všecko dobré, co na tvorech spatřujeme, záleží v plnění vůle Boží. Avšak nikdy nemůžeme lépe vyplnit, co Pán od nás žádá, leč cvičíme-li se v poslušnosti, v níž jest zničení sebelásky a pravá svoboda dítek Božích. Z té příčiny také zbožné duše rády poslouchají.« (Svatý Vincenc Paulánský.)

Sv. Magdalena z Pazzi láskou upřímnou lnula k poslušnosti, kterážto poslušnost ji chránila, že nemusila se řídit vlastní vůlí. Ano i v nemoci a v pokušení jevila tvář veselou a usmívavou, kdykoliv bylo jí něco poručeno. Touto radostí a úsměvem dávala na jevo, jak jest srdce její ochotno v poslušnosti se cvičiti.

Jistý svatý poustevník, jenž dlouhou dobu žil na poušti, vypravoval, že měl kdysi vidění, v němž zřel čtyry druhy nebeských měštanů: Takové, kteříúpěli a nařikali ve velikých bolestech, jiné, kteří chudým dávali hojné almužny, pak poustevníky, kteří celý život trávili na poušti, a konečně takové, kteří rádi a ochotně poslouchali. Tito poslední byli ozdobeni zlatými korunami.

Všecky mé činy, Pane, ať vycházejí z poslušnosti; neboť nikdy nechci vymaňovati se z poslušnosti, abych vůli Tvou svatou věrně a rád plnil!

Sedmý den. »Kdo nezná poslušnosti, nezasluhuje názvu řeholníka. Proč pak vstoupil do řádu ten, jenž skládal slib poslušnosti, když nechce představenému se podrobiti?« (Sv. Terezie.)

V tísní a nouzi dovolila jednou sv. Františka ze Chantal, aby jistý obnos peněžitý byl upotřeben

pro klášter, ač sv. František Saleský zřejmě poručil, aby se peněz těch použilo na úlevu nemocných. Učinila tak v té pevné naději, že obnos ten záhy nahradí. Ale netrvalo dlouho a svědomí činilo jí výčitky, jelikož se bála, že se prohřešila proti poslušnosti. Rychle psala sv. Františku Saleskému list, v němž poklesek svůj vyznávala. Světec odebral se ihned do kláštera. Sv. Františka padla k nohám biskupovým a žalovala mu s pláčem, čeho se dopustila, jen aby ukojila svědomí. Ano sama se přiznala, že nikdy si nemohla připomenouti té neposlušnosti, aby byla srdečně a upřímně ji neoplakala.

V řádu cisterciáckém jest také pravidlo, které všem řeholníkům předpisuje, aby po jídle sebrali všechny drobty, a aby je buď požili anebo na talíř položili. I stalo se jednou, že mnich drobty, které před ním ležely, sice sebral a v ruce držel, ale spolu tak pozorně čtení naslouchal, že mu zůstaly drobty v ruce ještě tou dobou, v níž bylo dáno znamení, aby mniši od stolu povstali. Když se poněkud vzpamatoval, byl v nemalé nesnázi, protože nebylo již dovoleno jich požití anebo na talíř je položit, který byl se stolu odklizen. Vyznal se tedy mnich z toho poklesku opatovi a prosil zároveň, by mu uložil pokání. Opat mnicha pokáral a spolu také se ho otázel, kam drobty dal? Zde jsou, mám je ještě v ruce, odpověděl nesměle mnich. Když pak ruku otevřel, aby je opatovi ukázal, ejhle, proměnily se v drahocenné perly! Ten, jenž událost tuto zaznamenal, připojuje spolu, že Bůh chtěl tímto zázrakem prokázati, jak milá jest Pánu horlivost zbožných řeholníků, kteří nejenom důležitá, nýbrž i nepatrná pravidla řádová zachovávají.

Odpusť, Pane, že jsem tak často jednal dle vůle vlastní, a že jsem tím Tebe urazil a rozhněval! Bolestně lituji své viny a odříkám se vlastní vůle navždy. Kéž raději umru, než bych proti poslušnosti se prohřešil!

Osmý den. »Kterí pak řeholníci jsou řeholníky pravými? — Ti, kteří sebezapíráním vůli svou tak podrobili, že nemohou ani nic jiného chtít, leč co jim představení přikazují a radí.« (Sv. Fulgenc.)

O pravdě této byla svatá Terezie dokonale přesvědčena. Kdyby byli všichni andělé jí poroučeli, by to neb ono vykonala, ale představený by byl opak poručil, bylať by bez váhání rozkaz představeného vyplnila. Neboť pravila, že poslouchati představených rozkazuje sám Bůh v Písmě svatém, a že jest to učení víry, a nad to nemůže nikdy zblouditi, kdo poslouchá, kdežto při zjeveních může býti i mam a klam ďábelský.

Jistý poustevník poručil bratru řeholnímu, aby jej v poslušnosti vycvičil, že musí zalévati suché dřevo, které do země zarazil, k čemuž musil bratr vodu z daleka nositi. Když tedy suché dřevo již tři léta zaléval a to každodenně, zazelenalo se, kvetlo a neslo ovoce. I utrhl poustevník ovoce, a vzav je do shromáždění, pravil: »Aj tu, bratři milí, vizte ovoce poslušnosti a okuste ho!«

Tobě, Bože můj, podrobuji svou vůli. Nechci nic, leč co ti, kteří jsou na místě Tvém, mi rozkazují a k čemu mi radí!

Devátý den. »Kdokoliv do řehole chce býti přijat, měl by vůli svou zanechat i za branou klášterní, a neměl by v klášteře míti vůle jiné, leč vůli Boží.« (Sv. František Saleský.)

Když sv. Dositheus Pánu Bohu v řeholi úplně se zasvětil a odevzdal, odložil úplně vůli vlastní a poddal se dokonale vůli představeného. Jemu objevil každé pokušení, veškerý myšlenky, a tím nabyl takového pokoje a klidu duchovního, že ničím a nikým nebyl z něho po celý život vyrušen.

Z lásky k Tobě, Bože, odkládám vlastní vůli a nechci míti jiné vůle, kromě vůle Tvé. O jakého nebeského klidu požívá, kdo se dává vésti jako dítě a nic nechce, jediné co Ty chceš a protože Ty chceš!

Desátý den. »Přemnozí řeholníci, ano i lidé, žijící ve světě, stali se svatými, ač mnoho času nevěnovali cvičbě v pobožnosti, ale žádný z nich nestal se svatým bez poslušnosti.« (Sv. František Saleský.)

Jistý řeholní bratr, který byl v klášteře tou dobou, kdy sv. Bernard byl představeným kláštera, upadl do nebezpečné nemoci. Svatý opat, jenž se o tom dověděl, spěchal ihned k loži jeho, aby nemocného potěšil a spolu i povzbudil k radosti, protože z tohoto života trapného brzo vejde v radost věčnou. Bratr odpověděl opatovi důvěrně takto: »Ano, přemilý otče, důvěřuji v milosrdenství Boží; neboť vím, že již záhy předstoupím před tvář Boží, abych užil věčných radostí!« — Když pak opat tato slova bratrova uvážil, ulekl se jich, obávaje se zároveň, aby snad bratr nespoléhal

zúmyslně na milosrdenství Boží, a proto důrazně napomínal bratra slovy: »Cože praviš, milý bratře? Vždyť jsi byl tak chudý, žes žil pouze z milosti klášterní. Bůh, jenž tě miluje, zavedl tě sem, kdež jsi nikdy netrpěl nouzi; a nyní žádáš místo vděčnosti za hojná dobrodiní Boží ještě slávu nebeskou, jakoby ti po právu patřila?« — »Milý otče«, odpověděl bratr, »co pravíte, jest pravda. Leč zda-li pak jste vy sám často nekázal, že království Boží nedá se ani penězi ani urozeným rodem, nýbrž jenom poslušností získati? Tento výrok, který jste velmi často opakoval, jsem si hluboko vštípil do srdce, a vždycky jsem se přičiňoval, abych každému byl poddán, kdo mi jménem Božím poroučel, o čemž všichni obyvatelé kláštera dostatečné svědectví vydají. Proč bych tedy nemohl s důvěrou očekávati, co jste mi jménem Božím sliboval?« Tato odpověď upokojila zcela svatého opata, a často slova ta připomínal, kdykoliv mnichům o poslušnosti kázal.

Kéž nikdy nezapomenu, Bože můj, že království Boží jenom poslušností získati možno, a že poslušnost jistě do království Božího přivádí!

Jedenáctý den. »Poslušnost jest souhrnem dokonalosti a křesťanského života. Žádný prostředek není tak snadný, žádný tak jistý a osvědčený, obohatiti se všemi ctnostmi a dojíti života věčného, jako poslušně všem se podrobiti.« (Zbožný kněz Alvarez.)

Svatá Magdalena z Pazzi pravila na smrtelném loži, že při vzpomínce na uplynulý život nic jí neposkytuje většího klidu, jediné jistota, že nikdy se nedala vésti vlastní vůlí a vlastním

úsudkem, ale že vždy a ve všem řídila se rozkazem představených a zpovědníků.

Podobně mluvil zbožný kněz 'Tovaryšstva Ježíšova, Jan Gerardin, k soudruhům, kteří obklopili lože jeho s prosbou, aby jim dal nějaké napomenutí: »Kdo v hodinu smrti se chce těšiti a radovati, budiž poddán představeným, a budiž ochoten všecky úřady zastávati!«

Kéž naučím se poslušnosti od Tebe, Spasiteli můj! Jakž jsem mohl dosud zamítati tak jistý a účinný prostředek, jímž se mohu posvětiti a spásu věčnou si zajistiti!

Dvanáctý den. »Zlý duch, který dobře ví, že žádná jiná cesta nevede tak jistě a rychle člověka ke chlumu dokonalosti jako cesta poslušnosti, hledí přemnohé pod rouškou dobrého od cesty této odvrátiti.« (Sv. Terezie.)

Svatá Brigitta Inula přílišně a nezřízeně k tuhým tělesným skutkům kajícím, a oddávala se jim přes příliš. Zpovědník její, který tuto přichylnost zpozoroval, chtěl ji z této chyby vyléčiti, a proto jí zapověděl nejedno tělesné trýznění, které si chtěla uložit. Svěťice sice uposlechla, ale se zdráháním, neboť se domýšlela, že tím způsobem utrpí škodu. Avšak Pán ji potěšil a spolu poučil; zaslechl hlas Páně, řkoucí: »Jestliže ze dvou lidí, kteří mají touhu postiti se, jeden dle vůle své se postí, druhý pak, ač by se také rád postil, nicméně postu se zdrží, protože představený mu zapovídá postiti se, obdrží první odměnu pouze jednu, druhý pak odměny dvě. Neboť dojde odměny za to, že se chce postiti, ale spolu i za poslušnost, která mu poroučí, aby vůli svou představenému podrobil.«

Bože můj, což bych mohl dobrého vykonati před tváří Tvou, což by vůbec mohlo dobrem nazváno býti, kdybych se zdráhal, poslouchati těch, kteréž jsi mi místo sebe ustanovil! Chci Tě v nich ctíti a jim tak poddán býti, jako bych poslouchal Tebe. Vždyť Tvou vůli plním, podrobím-li se vůli těch, kteréž Jsi mi za představené dal!

Třináctý den. »Jest zřejmo a jisto, že kdokoliv cítí v nitru žádost konati některé dobré skutky, podlehne pokušení, jedná-li proti poslušnosti, neboť je-li vnuknutí od Boha, vede člověka nejprve k poslušnosti.« (Sv. Terezie.)

Jistá řeholnice psala sv. Františku Saleskému, že jen nerada a s odporem koná jisté věci, které jí poslušnost ukládá; neboť prý jest přesvědčena, že by bylo lépe, kdyby jednala jinak. Světec odpověděl: »Bloudíte, domníváte-li se, že byste mohla dle vlastní vůle Bohu lépe sloužiti. Zdaž žádost nezřízená může líbiti se Bohu? Odporujeť takové mínění zdravému rozumu. Kdo kdy cos podobného viděl?«

Čteme v životě svaté Gertrudy, že měla za představenou osobu, která sice vedla vzorný a svatý život, ale při tom byla povahy drsné a odporné. Když pak světice jednou Pána prosila, aby této zbožné ženě uštědřil více přívětivosti, laskavosti a vlídnosti, odpověděl jí Pán: »Proč pak chceš, dcero má, abych ji sprostil chyby, která jest jí pohnutkou, že pro nevrlost a nelaskavost, které se nedopatřením dopouští, přede mnou se pokořuje, a jakou pak bys měla zásluhu, kdyby byla vlídnější a laskavější? Neoprostím a nezbavím ji těch poklesků, abys se naučila a vyvíčila v poslušnosti.«

Ne podle své vůle, Pane, chci živ býti. Mým nejchuťnějším pokrmem budiž plnění Tvé vůle, kteráž jest nejsvětější a nejlíbeznější. Ty, Pane, jsi vlil v nitro mé touhu, abych ve všem byl poddán. Dopřej mi také, prosím, síly, abych vzdor odporu byl stálý a s láskou i s radostí Tebe poslouchal!

Čtrnáctý den. »Dokonalá poslušnost jeví se trojím směrem: v provedení, ve vůli a v úsudku. V provedení jeví se poslušnost, vykonává-li se rychle, mile a úplně, co představený poroučí; — ve vůli, chceš-li to, co představený chce; — v úsudku, jsi-li téhož mínění jako představený.« (Sv. Ignác z Loyoly.)

Svatá Magdalena z Pazzi poslouchala slepě, aniž by o rozkazu přemýšlela. Kdykoliv jí bylo co poručeno, pravila: »Představená má pravdu; já chci co ona chce«, a ihned s radostí rozkaz vyplnila. Když jí Pán dal vnuknutí, aby konala skutky tuhé kázně, radila se o tom s představenou, která s počátku žádosti její se opřela. Světice zdržovala se dotud, dokud jí to představená nedovolila; neboť nevěřila ani vlastnímu úsudku, ani božským zjevením, která měla.

»Divím se božskému dítěti v Betlemě«, pravil sv. František Saleský, »byloť moudrost sama, bylo všemohoucí, a nicméně vykonalo všecko, co mu bylo poručeno, aniž by slovem odmluvilo«.

Popřej, Pane, abych z lásky k Tobě vždy rád poslouchal a rychle, radostně a svědomitě plnil, cokoliv mi poručíš. Slepě a bez vlastního úsudku chci ve všem poslouchati, o čem vím, že není hříchem!

Patnáctý den. »Poslušnost nezáleží v tom, abychom vůbec konali, co se nám poroučí, ale abychom spolu také konali rozkazy v jakýchkoliv okolnostech.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Tak smýšlel svatý František Xaverský, který pravil, že kdyby Bůh mu vytkl úkol, aby pracoval na obrácení pohanů se zdarem, nicméně jediný list neboli rozkaz sv. Ignáce z Loyoly by dostačil, že by ihned do Itálie se vrátil, i kdyby opustiti měl missii, kterou již založil, a z níž by mu kynulo hojné ovoce.

Zbožný kněz Tovaryšstva Ježíšova pravil, že jeho jedinou útěchou a nadějí, dojíti spásy věčné jest, že se neví upamatovati, aby kdy byl rozkaz představeného posuzoval, ale že vždy svědomitě a věrně na každém místě, v každé okolnosti a v každém úřadě tak jednal, jak mu poslušnost kázala.

Bože můj, hotov jsem, zalíbíti se Tobě a vykonati všecko, cokoliv mi ukládají ti, kteří místo Tvé zastupují, a cokoliv ode mne žádají. Ukaž jim, Pane, co slouží k mému prospěchu; srdce mé jest hotovo!

Šestnáctý den. »V pravdě poslušným jest, kdo s radostí a bez odporu koná, co mu bylo poručeno, i kdyby to jeho náklonnostem a prospěchu bylo odporno.« (Alfons Rodriguez.)

Ctihodný Berchmanns ministroval obyčejně při mši svaté, která trvala velmi dlouho, a nad to byla sloužena v té době, v níž měl studovati. Převzal povinnost tuto ochotně a bez reptání, a ministroval při mši svaté několik měsíců, aniž by

se byl přičinil a namáhal zbaviti se toho nemilého rozkazu, kterýž mu Prozřetelností byl určen.

Jistý zbožný řeholník byl lékařem nežli vstoupil do řádu, a provozoval praxi lékařskou několik let. Kdysi byl stížen bolestným pícháním v boku. Ačkoliv věděl, že klášterní lékař léčí neduh jeho proti všem pravidlům lékařským, přece užíval léků předepsaných a zemřel následkem neduhu.

Bože můj, ne své náklonnosti, nýbrž Tvé vůli chci poddán býti. Tvá svatá vůle budiž mou slastí, tuto vůli Tvou chci ve všech věcech věrně a ochotně plniti!

Sedmnáctý den. »Kdo jest opravdu poslušen, nerozvažuje, zda to neb ono bylo by lepším, ani nevybírám si úřadu; ale pouze žádá, aby věrně mohl vyplniti, co mu bylo uloženo.« (Sv. Bernard.)

Když jednou sv. Jeronym mnichy na poušti navštívil, setkal se s jedním, který osm let dvakrát denně velký kámen na ramenou hodně daleko nosil, aby svého představeného poslechl, který mu to poručil. Když pak světec se dotazoval, zdaž se nemusil mnoho přemáhati, odpověděl, že úkol ten konal s takou radostí a chutí, jakoby mu cos velikého, důležitého a slavného bylo poručeno. »Tu vizte«, pravil svatý Jeronym, »kterak takoví lidé v dokonalosti prospívají! Jim vůle Boží, projevená představeným, chutná jako nejchutnější pokrm. Tak mne dojala odpověď mnichova, že jsem od té doby začal žíti jako pravý mnich«.

Svatá Kateřina Sienská vypravuje o jednom zbožném řeholníku, který s velikou horlivostí v cele psal. Když pak najednou zvon zazněl,

který jej zval do kůru, opustil ihned stůl, nedokončiv ani písmeny, kterou právě psáti začínal. A hle, když se z kůru po vykonané modlitbě vrátil, viděl, že písmena zlatem byla dopsána.

Bože můj, po ničem tak netoužím, jediné bych Tvé božské velebnosti se zalíbil! Jakž mohu toho lépe a jistěji dojíti, leč uposlechnu-li těch, jimž dle vůle Tvé poddán býti mám! Chci tedy věrně a ochotně vyplniti, cokoliv se mi poručí!

Osmnáctý den. »Pravá poslušnost nejeví se tím, že rádi posloucháme dobrého a vlídného představeného, který ne tak poručí jako spíše prosí, ale abychom se rádi podrobili představenému, který je pánovitý, přísný, tvrdý a podivný, a který ničím nedává na jevo, že by byl spokojen.« (Sv. Bernard.)

Svatá Františka ze Chantal říkala, že měla větší radost, mohla-li poslouchati poslední sestry, která jí stále odpírala a přísně poroučela, nežli nejschopnější a nejzkušenější sestry celého řádu, neboť se domýšlela, že čím méně kdo ve věci dbá tvora, tím více Tvůrce skrze něho působí.

Sv. Kateřina z Bologny toužila po tom, aby představená k ní byla přísná a aby jí poroučela věci nesnadné a těžké, neboť věděla z vlastní zkušenosti, že jest sice velmi užitečno poslouchati v dobrých a snadných věcech, avšak že zároveň nic tak duši neprospívá, aby v krátké době ve všech ctnostech prospívala a s Bohem úzce byla spojena, jako když se podrobí představené, která úsečnými slovy poručí něco, co se zdá býti přirozenosti nesnadné.

Co žádáš, Pane, ode mne? Dej mi, abych poznal vůli Tvou ústy těch, kteří na místě Tvém jsou ustanoveni. Poslouchaje jich, chci poslušen býti Tebe, i kdyby přirozenost proti tomu se vzpírala!

Devatenáctý den. »Nečiníš-li si násilí, a nepřivedl-lis to tak daleko, že jsi lhostejný k tomu, že ten neb onen jest tvým představeným, nedomnívej se, že jsi duchovním člověkem a že věrně zachovááš sliby své.« (Sv. Jan z Kříže.)

Ku mnohým milostem, které sv. František z Assissi od Pána přijal, počítal i tu, že by byl s touž ochotou poslechl nováčka, který teprve před hodinou do řádu vstoupil, jako starého a zkušeného řeholníka, který již léta v řádu žije a hojných zásluh si získal.

Sv. Ignác z Loyoly ustanovil jednoho bratra, aby dbal nad zdravím svat. Františka Borgiáše. A světec poslouchal bratra s takovou ochotou a svědomitostí, jakoby mu poroučel sám svatý zakladatel Tovaryšstva Ježíšova.

Hotov jsem, Bože, všech poslouchati, kteří mají moc, aby mi poroučeli, i kdyby chyby a póklesky jejich byly veliké, a i kdyby odporný byl způsob, jakým rozkazy dávají. Chci jim poddán býti z lásky k Tobě, jakobych samému Pánu Ježíši byl poddán; neboť Tebe, věčného Otce, v nich vidím!

Dvacátý den. »Pamatuj, že jsi z lásky k Bohu představenému se oddal s tím úmyslem, abys vešel do nebe. Nenáležíš tedy sobě samému, nýbrž tomu, komu jsi se oddal. Není ti tedy dovoleno,

abys konal něco sám ze sebe anebo bez přivolení představeného; neboť ne ty, ale on jest pánem vůle tvé.« (Sv. Jan z Kříže.)

Jistá zbožná duše pravila na smrtelném loži zpovědníkovi: »Budiž Bohu chvála; od té doby, v níž jsem se zhostila vlastní vůle a oddala jsem ji rukoum vašim, mám za to, že jsem ani jednou nepovzdychla, aby vzdech tento nebyl poslušností řízen a spravován!«

Z lásky k Tobě, Pane, zřekl jsem se vlastní vůle a zříkám se jí nanovo, ano bez přestání chci toto zřeknutí opakovati. Nic nechci konati sám ze sebe, jelikož nenáležím sobě, ale veškery činy mé buďtež poslušností řízeny!

Dvacátý první den. »Jsi-li pod představeným, nepatř ani na vlastnosti ani na jednání jeho, abys snad místo Boha neposlouchal pouhého člověka. Ó jak veliká rána jest vryta do srdce klášterníků, když se podařilo zlému duchu, že řeholníci posuzují představené.« (Sv. Jan z Kříže.)

Blahoslavený Berchmanns viděl vždy v představeném Boha; z té příčiny také vždy choval hlubokou úctu k představeným. Privil, že ani nejmenšího odporu nikdy nepocítil k představeným, také nikdy nebyl pokoušen, aby jim neprokazoval povinné pocty; proto také vždy se jim podrobil a vůli jejich ochotně konal.

Jenom Tebe, Bože můj, chci viděti v představených; stále chci s nimi býti jedné mysli, a z lásky k Tobě chci jim ochotně a rád býti poddán!

Dvacátý druhý den. »Rozkazuje-li představený, nerozkazuje on sám, nýbrž Bůh rozkazuje skrze něho. Představený jest v jistém smyslu nástrojem, jehožto zvukem sám Bůh s námi mluví. Tenť jest klíč k poslušnosti a spolu i příčina, proč ten, který se snaží dospěti k dokonalosti, ve všech věcech tak rychle poslouchá, aniž by činil nějakého rozdílu mezi tím neb oním představeným. Proto také prvnímu i poslednímu z těch, kteří v úřadě jsou postaveni, ať jsou dokonalí nebo chybní, stejnou měrou jest poddán. Onť nemá na zřeteli osoby nebo vlastností představeného, nýbrž samého Boha, který nikdy se nemění a vždy hoden jest, abychom pro dokonalosti svrchované a pro neobmezenou moc se mu podrobovali.« (Alfons Rodriguez.)

Svatý Alois pravil, že se nemůže upamatovali, že by byl kdy jednal proti rozkazu představených.

Svatá Terezie měla mnohé a různé zpovědníky, kteří nebyli zvláště osvíceni a také nebyli zvláštní moudrostí obdařeni, a přece tak jim byla poddána, jako by nad ně nebylo kněží osvícenějších a moudřejších. Říkávala: »Pokud zpovědník nic neporoučí, co zjevným jest hříchem, máme vždy poslouchati, nehlobajíce po příčině, proč to neb ono žádá«.

Popřej, Pane, abych představené považoval za nástroj, kterým mohu poznati vůli Tvou, a abych jim byl poddán pro Tvé neskončené dokonalosti a pro Tvé neobmezené panství nade všemi tvory!

Dvacátý třetí den. »Odkud to, že mnozí, kteří již delší dobu v řádě žijí a každodenně

mnohé skutky z poslušnosti konají, ještě tak daleko nedospěli, aby si etnost poslušnosti osvojili? — Příčina jest ta, že neposlouchají proto, aby vůli Boží činili, což přece má býti jedinou a pravou pohnutkou, pro kterou máme poslouchati.« (Alfons Rodriguez.)

Vždy viděla sv. Magdalena z Pazzi v představené samého Pána Ježíše a pevné bylo její předsevzetí, že vůli Boží poslušností vykoná. Cokoliv jí představená poručila, uznávala za rozkaz Boží. Proto také ráda poslouchala těch, jimž představená část moci své svěřila, jakoby byly představené. Odtud také ta zvláštní útěcha, kterou pocítovala, mohla-li poslouchati.

Sv. Alois říkával: »Nic mne tak netěší jako vědomí, že řehole jest podobna lodi, v níž ti, kteří dle rozkazu kapitánova tiše sedí, právě tak dobře se plaví, jako ti, kteří u kormidla sedí nebo veslují.«

Chci poslušen býti, Bože můj, abych vůli Tvou vyplnil. Co může býti slavnější, co sladší, co užitečnější a potřebnější, leč plniti Tvou vůli!

Dvacátý čtvrtý den. »Kdyby snad pocity, myšlenky anebo úsudky proti poslušnosti v nitru tvém se ozývaly, ba kdyby se ti i zdálo, že rozkazy představených jsou nespravedlivé, nedbej takových myšlenek, ale odvrhni je od sebe tak rychle, jak pravý křesťan zhostí se myšlenek proti čistotě anebo proti víře.« (Sv. Jan Klimakus.)

Ctihodný Berchmanns pocítoval odpor proti žádosti, kterou mu soudruh projevil. Avšak sotva toto přirozené hnutí se v něm ozvalo, bránil se mu vši silou a chránil se, aby ho nedal na jevo.

Zapudil tedy hned na počátku tuto myšlenku, která jej soužila, že totiž řeholní bratr jest příliš domýšlivý, an požaduje, aby mu věnoval chvíle, kterých sám velmi potřeboval, chtěl-li povinností svým učiniti zadost, a pak pomýšlel jen na to, jak mu prospěje, nebude-li dbáti vlastních náklonností. Potom v prostotě srdce vypravoval představenému o vítězství, kterého s pomocí Boží získal, a nepocífoval budoucně nikdy sebe menšího odporu.

Když sv. František Assiský dovolil blahosladenému bratru Jiljímu, aby si sám vyvolil místo, které by se mu nejvíce zamlouvalo, vrátil se tento třetího dne na místo předešlé a prosil světce vroucně, aby mu určil místo i zaměstnání, protože jinak nemá nikde pokoje.

Potlač, Pane, ve mně veškeren odpor, který bych v poslušnosti pocítiti mohl, anebo dopřej mi milosti, abych odpor ten nedával na jevo, nýbrž abych nad ním zvítězil, a tím dokázal lásku k Tobě!

Dvacátý pátý den. »Nerozbírej a neposuzuj rozkazů představených; neboť to není věcí podřízených, nýbrž úkolem představených.« (Svatý Jeronym.)

Když jednou ctihodnému Berchmannsovi kdosi namlouval, že není radno činiti, co mu právě bylo poručeno, protože by tak snadno mohl ochravněti, odpověděl rozveselen tomu, jenž tak mluvil: »Milý bratře, já ponechávám moudrost a rozvahu tomu, jenž jest mým představeným; neboť mojí povinností pouze jest, abych poslouchal.

Nikdy, Pane, nebudu rozbíratí a zkoušeti rozkazů, které mi kdo udílí. Nemá-li mi stačiti, abych

je seznal, jelikož mám jen povinnost, rozkaz daný vyplniti? Nic nežádáš ode mně, jediné vyplnění Tvé vůle, a já věrně chci ji vyplniti, abych se Ti zalíbil!

Dvacátý šestý den. »Nedostačí k pravé poslušnosti, abychom jenom plnili, co nám rozkázáno; ale třeba také, abychom poslouchali bez zdráhání a bez dlouhého rozmyšlení. Měj za jisto, že co se ti poroučí, jest nejlepší a nejdokonalejší, co vůbec činiti můžeš, i kdyby se ti zdálo, že věc ta není ani dobrá ani dokonalá.« (Sv. Filip Nerejský.)

Bohobojný P. Alvarez poslouchal vždy s radostí. Věděl z vlastní zkušenosti, jak jest užitečno, vykonati rozkazy představených i tehdy, když se nám zdá, že lidská moudrost se v nich nikterak nejeví. Co učinil Ježíš, když chtěl vyhojiti slepce od narození? — Vzal trochu bláta, potřel mu jím oči, a poslal jej k rybníku Siloe, aby se tam umyl. Nemohl-li tento slepec říci: »K čemu mi takový lék neobyčejný a protivný? Vždyť by spíše mohl býti k tomu, aby vidomého oslepil, nežli slepého uzdravil!« Avšak slepec tak nesmyšlel, nýbrž naopak popíli si, aby vykonal, co mu bylo poručeno. Že pak poslechl, aniž by byl o rozkazu mnoho přemýšlel, byl vyléčen.

Popřej mi, Pane, abych poslechl bez zkoumání, bez posuzování a bez zdráhání. Nic není dokonalejší, leč takovým způsobem každý rozkaz vyplniti!

Dvacátý sedmý den. »Kdo chce býti pravým řeholníkem, musí se považovati za soumaru klá-

šterního. Soumar nevolí si sám břemene, které má nésti, a nejde také cestou, která by se mu líbila, nýbrž podrobí se všemu, co se mu poroučí. Jde a zůstane státi dle vůle vůdcovy. Pracuje nejen ve dne, ale i v noci, je-li toho třeba. Soumar nese břímě, které má na hřbetě, a nikdy nepraví: Proč? anebo k čemu? Jest toho mnoho nebo málo!« Tak pravil opat Nesteron.

Tohoto výroku držel se právě jmenovaný opat, když vstoupil do kláštera; proto také v krátké době daleko dospěl ve všech ctnostech, a byl záhy dokonalým řeholníkem. Jiný zbožný mnich říkával: »Jsem zde, abych poslouchal a sloužil a nic jiného nežádám!« Toutéž cestou dospěl i svatý Felix z řádu kapucínského k takové svatosti, že nyní prokazuje se mu pocta, která jen svatým náleží.

Spasiteli můj, také já jsem zde, abych poslouchal a sloužil! Chci také všem býti podroben, chci býti sluhou všech, abych byl podoben Tobě, a abych se Tobě zalíbil!

Dvacátý osmý den. »Kdo složil slib poslušnosti, nevzpírej se řízení Prozřetelnosti, ale buď podoben mrtvému, s nímž může každý činiti, co se mu líbí. Znamením, že člověk jest mrtev, jest, aby neviděl, necítil, neodpovídal, nestěžoval si, aby také neříkal, že by raději to neb ono konal; ale aby se dal vésti tam, kam představený chce a jak chce. Zkoušej dle tohoto měřítko, je-li poslušnost tvá dokonalá.« (Sv. Ignác.)

V týž den, kdy sv. Magdalena z Pazzi poprvé se oděla řeholním rouchem, padla pokorně k nohám představené, a odevzdavši jí celou svou vůli,

pravila: »Od této chvíle chci býti v rukou vašich jako mrtvola. Jednejte se mnou, jak se vám líbí. Nikdy vám nebudu odpírati, ať mi poručíte cokoliv. Nebojte se, prosím, že byste mne snad ponížila a umrtvovala!« A svěťice dostála slovu, a tou měrou vlastní vůli odumřela, že se mohlo o ní říci, jakoby vlastní vůle ani neměla.

Surius vypravuje v životopise sv. Melanie příklad, který nejednou tato svěťice řeholním sestrám v klášteře vypravovala. Jistý mladík, pravila, přišel na poušť k poustevníku s prosbou, aby jej přijal jako učedníka. Světec, který chtěl mladíkovi naznačiti, jakým musí býti člověk, který chce v klášteře žíti, poručil mu, aby bil sochu, která stála nedaleko jeho cely. Když pak mladík rozkaz vyplnil, tázal se ho stařec, zda-li socha se mu protivila nebo naříkala. Mladík pravil, že nic podobného nespokořoval. Potom poručil stařec mladíkovi, aby ještě jednou sochu bil a nad to jí i spílal a nadával. Tak se dělo třikrát. Pak se tázal stařec, byla-li socha nepokojná anebo jestli se mstila. Mladík odpověděl, že tak nečinila, protože to jest jenom socha a nemá citu. I řekl mu stařec: »Jestliže bez reptání, bez žaloby a bez odporu vytrpíš, když s tebou budu tak nakládati, jako tys nakládal se sochou, pak můžeš zde zůstat i můžeš býti mým učedníkem. Zdá-li se ti však, že bys cos podobného nestrpěl, pak se vrať; neboť nejsi povolán k životu řeholnímu«.

Bože můj, zříkám se vlastní vůle a nechci vůbec míti nějaké vůle. Má vůle budiž vůlí Tvou! Kéž jsem v rukou Tvých jako vosk, kterýž se přizpůsobí každé formě!

Dvacátý devátý den. »Dokonalost řeholníkov a neb řeholnice záleží v dokonalé poslušnosti k pravidlům řádovým. Čím kdo svědomitěji pravidla řádová zachovává, tím jest dokonalejším.« (Alfons Rodriguez.)

Svatý Vincenc Paulánský byl vždy první při všech klášterních cvičeních; vedlať jej láska k pravidlům řádovým. Nikdy neopomenul pokleknouti, ať vcházel nebo vycházel z cely, protože pravidlo řádové tak předpisovalo, ač v posledních letech byl mu obyčej ten velmi obtížný, protože trpěl bolesti v nohou.

Když jednou sv. Františka ze Chantal byla velmi unavena, chtěly ji sestry přemluvit, aby se odebrala do cely a tam si pohověla. Ona pak jim odpověděla s úsměvem: »Tak, a kam pak dáme pravidlo řeholní, které předpisuje, abychom se nyní společně pobavily?«

Druhové sv. Aloisia dosvědčili, že nemohli postřehnouti, aby byl kdy světec jenom proti jednomu pravidlu řeholnímu se provinil.

Pane, chci si zamilovati předepsaný pořádek, protože řídím-li se řádem řeholním, plním a konám, co se Ti líbí. Dej mi, abych po celý život řádem řeholním se spravoval!

Třicátý den. »Setrvání v klášteře jest sloučeno s láskou k řeholním pravidlům, a záleží v tom, aby řeholníci všecko věrně a svědomitě vyplnili, k čemu dle povolání svého zavázáni jsou.« (Sv. František Saleský.)

Ve spisech sv. Bonaventury nalezen byl také list, psaný jeho rukou, a kde byla slova: »Já jsem vstoupil do řádu, ne abych tam žil tak, jak jiní žijí, ale jak jiní žítí mají, v duchu zakladatele

řeholního a v dokonalém plnění řeholních pravidel. Z té příčiny také mi byla dána pravidla řeholní do ruky hned když jsem do řádu byl přijat, a nebyly mi dány do rukou životopisy jiných lidí, abych je četl; já pak jsem pravidla tato ochotně přijal v úmyslu, aby byla pravidlem života mého. Proto musím všechna tato pravidla bedlivě zachovávat, i kdybych pozoroval, že nikdo jich nezachovává.*

Svatý František Saleský velebil generála řádu kartusianského, který pravidla řádová tak svědomitě plnil, že žádný nováček jich horlivěji plniti nemohl.

Když blahoslavený Berchmanns ležel na smrtelném loži, žádal, by mu byla podána regulní knížka, z níž pravidlům řeholním pilně se učil. Když mu byla podána, přitiskl ji na ústa se slovy: »Mám-li tuto knížku v rukou, umru bez bázně a s radostí.«

Pane, co chceš, abych učinil? Hotov jsem plniti vůli Tvou; hotovo jest srdce mé! Poruč, a já poslechnu. Nic mi nebude nesnadné a těžké, přispěje-li mi milost Tvá, ale snadné bude mi všechno, cokoliv mi přikážeš! Amen.

Červenec.

Prostota.

Buďte prostí jako holubice.

Mat. 10, 16

Prvý den. »Kteříkoliv se tím honosí, že učení Ježíšova následují, jsou povinni, aby prostně žili. Byť i dle mínění světláků nebylo nic tak opovržením hodno, jako prostota, přece nicméně jest ctností líbeznou, jelikož vede cestou přímou do říše nebeské, a nad to i srdce lidské snadno si nakloní.« (Jan Gerson.)

Svatý František Saleský byl zvláštním milovníkem prostoty. Já nevím, pravil kdysi, čím mne opatrnost urazila; ale stojí mne nemalého namáhání, abych ctnost tuto miloval. Lnu-li k ní nicméně, činím tak jen z donucení, jelikož jest světlem, které nám na pozemsku svítí; avšak krása a spanilost prostoty mne tak mocně vábí, že jí nemohu odolati. Pravda, že nám evangelium doporučuje, abychom byli opatrní jako hadové a prostí jako holubice, ale já bych nicméně rád dal sto hadů za jedinou holubici. Také to mi není neznámo, že obě ctnosti jsou užitečny, spojí-li se v jedno; avšak nicméně zdá se mi, že v tomto spojení třeba dbáti toho, co vyžaduje příprava jistého léku. V přípravě léku toho třeba dbáti, aby se vzala jenom malá špetka jedu z hada, ale jiných přísad hojivých nechť jest dostatek.

Propůjč mi, Pane, ctnost prostoty, a nedopusť, abych kdy této ctnosti se zpronevěřil!

Druhý den. »Ti, kteří jsou skutečně prosti, dobudou lásky a úcty i u těch, kteří se přetvařují.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Svatý Fokas byl muž, který zvláštním způsobem v prostotě vynikal. Měl u chatrče malou zahrádku, v níž pěstoval zeleninu, ale ne tak pro vlastní potřebu, nýbrž pouze proto, by mohl pocestné a chudasy častovati zeleninou; neboť se zvláštní přívětivostí a laskavostí přijímal všecky do domu, kteříkoliv o nocleh požádali. I stalo se, že byl Fokas udán u místodržitele jako přechovávající a přítel křesťanů. Nad touto zvěstí byl pohanský místodržitel tak rozvztekl, že poslal potají do Thracie vojíny s rozkazem, aby Foka vyhledali a zabili. Vojíni vydali se na cestu, a po mnohých dnech dorazili k chatrči, která stála vedle silnice. Vkročili dovnitř, a žádali neomaleně, aby jim byl dán nocleh a večeře. Majitel chatrče, jímž byl Fokas sám, přijal a uvítal je velmi vlídně, předloživ jim to nejlepší, co v domě měl, k jídlu, ano choval se k surovým vojínům tak laskavě a prostě, že tito nemohli leč k němu přilnouti, a také ihned příčinu mu oznámili, pro niž místodržitelem byli vysláni. My hledáme, tak jali se vypravovati, nějakého Foka, který neda-leko odtud přebývá, jest sám křesťanem a křesťany přechovává. Jsmeť vysláni místodržitelem, a máme přísný rozkaz, abychom jej zajali a hlavu mu srazili. Fokas odpověděl: »Toho dobře znám. Buďte bez starosti, odpočiňte si po cestě namahavé, a než ráno slunce vyjde, já sám vám Foka vydám«.

Vojíni byli nemálo tou neočekávanou zprávou potěšeni. Nemusiliť marně po Fokovi se ptáti. I ulehli klidně a spokojeně na lože. Fokas pak celou noc ztrávil na modlitbách, připravuje se k smrti.

Druhého dne probudil Fokas vojíny, předložil jim snídání, rozmlouvaje s nimi prostě a přátelsky. Když pak jej upamatovali na včerejší slib, pravil: »Nestarejte se, já slovu dostojím. Vždyť Fokas jest skoro již ve vaší moci«. — »Tedy pojďme pro něj«, pobízeli vojíni. »I netřeba, abyste z domu vycházeli ven, vždyť Fokas jest zde, stojí před vámi. Já jsem Fokas, který s vámi rozmlouvám!«

I byli vojíni nemálo zaraženi, ano nemohli ze sebe vypraviti ani slova. Neboť ta upřímná a neličená láska, kterou jim prokázal, ta srdečná prostota, vlídnost a dobrotivost jeho tak je dojala, že žádný se neopovážil vztáhnouti naň ruce a ublížiti mu. Ano vojíni radili Fokovi, aby se dal na útěk. »My pak místodržiteli řekneme«, pravili vojíni, »že jsme Foka drahnou dobu marně hledali«. Světec odpověděl: »Nesmíte svědomí své pošpinit lží; ostatně se smrti nebojím, anať mne uvede v život věčný. Vyplňte rozkaz toho, který vás poslal!«

Po těchto slovech naklonil hlavu, podávaje tělo své jako oběť Spasiteli svému, aby lásku Kristovu zase láskou splatil.

Jak jistě a bezpečně kráčí, kdo před tváří Tvou prostě jest živ. Vždyť Ty miluješ duše prosté. Ty uděluješ jim mírou přehojnou dary a milosti své.

Třetí den. »Prostota není nic jiného, jediné čistá a nezištná láska k bližnímu, kteráž jenom k tomu směřuje, aby lásky Boží došla. A jenom tehdy jsme v pravdě prostými, toužíme-li po lásce Boží.« (Sv. František Saleský.)

Láska Boží byla jediným cílem, po němž sv. Magdalena z Pazzi toužila, k němuž jediné směřovala. »Kdybych mohla«, tak říkala, »jediným, byť i nepatrným slovem, kteréž bych prohodila ne z lásky k Bohu, státi se serafem, já bych slova toho neproněsla.«

Sloužím Bohu, říkával sv. František Xaverský, ne z té příčiny, aby mne v nebi oblažil, nýbrž jediné pro jeho laskavost a dobrotu. Sloužím Bohu, protože Kristus za mne trpěl, protože jest Synem Božím, a zasluhuje veškeré lásky, které srdce lidské jest schopno.

Jedinou touhou srdce mého, Bože můj, jest, abych Tě miloval a věrně Ti sloužil. Po ničem jiném netoužím, ničeho jiného nehledám. Ne proto, abych se věčně radoval, toužím po nebi, nýbrž abych vroucně Tě mohl milovati, proto po nebi dychtím. Jak hluboce a srdečně, měla by, ó Pane, nezměrná dobrota a láska Tvá srdce mé pohnouti!

Čtvrtý den. »Prostotou máme býti přímo k Bohu vedeni. Nemáť tu býti lidských ohledů, ba ani vlastního prospěchu nesmíme dbáti. Prostota musí nás pobádati, abychom bez přetvářky tak mluvili, jak nám srdce velí. Nad to musí nás prostota chrániti od podvodného a dvojsmyslného mluvení.« Tak pravil sv. Vincenc Paulánský.

Jen Boha měl na mysli světec tento, ať cokoliv činil. Ano, nemohl ani pochopiti, že by

člověk mohl cos jiného, kromě Boha hledati. Když jednou ve shromáždění kněží Paulánů, tak se nazývali řeholníci, jež založil svatý Vincenc Paulánský, kněz jeden byl usvědčen, že skutek dobrý vykonal pro chloubu lidskou, vytýkal mu světec jednání takové přísnými slovy, řka, že by mu bylo lépe, kdyby na nohou a rukou byl svázán a vržen do ohně, než aby ještě jednou skutek nějaký podnikal pro chválu lidskou. Jednomu missionáři, který světcí psal, aby dobré skutky jiných missionářů, o nichž se v listu zmiňoval, oznámil příbuzným těch, kteří je vykonal, odpověděl: »Co pak pro Bůh žádáte! V tom záleží snad prostota missionářova, který má ve všem jednání pouze Boha míti na zřeteli? Považte, že člověk obojetný se Bohu líbiti nemůže. Nemámeť nikdy hledati nikoho jiného kromě Boha samého«. Vůbec byl světec odpůrcem a protivníkem všelike přetvářky do té míry, že se nikdo od něho neobával klamu a lsti.

Bože můj! nechci nic jiného hledati, jediné Tebe! Ty sám mi dostačíš. Po Tobě jediné touží srdce mé. Blahoslavený člověk, který kromě Tebe jiného nežádá, a kromě Tebe také ničeho nemá!

Pátý den. »Bůh miluje lidi prosté, rád s nimi obcuje, nad to zjevuje jim pravdu svou; můžeť s nimi jednati dle své vůle. Ne tak jest s lidmi, kteří nejsou prosti, a ne tak chová se Bůh k nim.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Pravdu tuto dosvědčuje každodenní zkušenost, říkával týž světec. Vždyť vidíme, a pozorujeme, že duch pravé zbožnosti a lásky Boží, všeobecně řečeno, u prostých a chudých jest více vyvinut, nežli u moudrých a opatrných lidí to-

hoto světa. Tyto Pán zavrhuje, kdežto ony obohacuje větší a pevnější vírou, tak že posilnění mocí Boží a milostí jeho slovům věčného života ochotně uvěří a sladkosti jejich okoušejí.

V pohřební řeči, jižto měl sv. Ambrož nad rakví bratra svého Satyra, vychvaluje mezi jinými ctnostmi zvláštním způsobem jeho dětinnou prostotu, kterážto, jak pravil světec, se v něm obrazy jako v zrcadle, pro kteroužto prostotu velmi se Bohu líbil, jenž také jest prostý, a proto nutně lásku svou a milost uděluje těm, kteří prostotu milují.

Popřej mi, Pane, srdce prosté, abych se Ti zalíbil, jelikož duše prosté miluješ, jim se zjevuješ, a abych Tě tím vroucněji miloval, čím více prospěji v poznání Tvé lásky a božských dokonalostí!

Šestý den. »Pravá prostota podobá se prostotě dítek, které upřímně a bez přetvářky myslí, mluví a jednají. Ony všemu věří, co jim kdo řekne, nestarají se o sebe, ano ony na sebe ani nepamatují, pokud jsou u rodičů; vždyť jim důvěřují, všeho se od nich nadějí, vědíť zajisté, že rodiče je milují.« (Sv. František Saleský.)

»Ale vy jste dnes velmi špatně kázal; ano tak špatně, že již není ani možno, aby kdo ještě hůře mluvil«, vytýkal jistý církevní hodnostář zbožnému a horlivému knězi po kázání, kterýžto prostotu velmi miloval. Tento kněz odpověděl na nezaslouženou výtku bez rozpaků takto: »Děkuji vám, pane, srdečně za napomenutí vaše, ach! byl jsem tak marnivý, že jsem se domníval, jakoby dnešní mé kázání nebylo právě nejšpatnější a nejhorší.«

Kdykoliv hříchu nějakého se dopustím, říkával jistý sluha Boží, tu mne pokaždé nejvíce trápí myšlenka, že jsem byl tak nešťasten, a urazil jsem Boha, nejlepšího Otce. Ihned spěchám k Němu a volám: »Otče, zhřešil jsem!« Pak si pomyslím, že jsem malým dítětem, které, má-li býti od otce trestáno, protože neposlouchalo, zkroušeně se vyznává z poklesku s ujištěním, že budoucně se polepší, otcův hněv tou mírou ukrotí, a otce k laskavosti a shovívavosti tak pohne, že prut mu z ruky vypadne.

Dokud sv. František Saleský byl ještě dítětem, říkával často: »Pán Bůh a matička má velmi mne mají rádi!« Říkejmež i my často v prostotě srdce svého: Bůh, můj nebeský Otec, a blahoslavená Maria Panna, mají mne také rádi! — anebo volejme se sv. Ambrožem: »Jakého milého, dobrého a laskavého Pána máme v Pánu Bohu našem!«

Otec můj jsi Ty, ó Bože, já pak dítě Tvé! Jako matka laskavá chová kojence na klíně, tak chováš Bože i mne! Proto také s důvěrou se k Tobě obracím jako dítě ke své matce, kteráž je upřímně miluje a všeho dobrého mu přejí.

Sedmý den. »Kdykoliv duše prostá chce něco mluvit nebo činit, dbá pouze toho, prospěje-li tím komu; ale mluví a jedná bez okolků, nepřemýšlejí a nerozvažují dlouho, co jiní o tom mluví anebo soudí. Ustanovila-li se na tom, co třeba říci anebo činit, pak na to ani více nemyslí. A i kdyby někdy jí přišlo na mysl, co ten neb onen o tom mluvit neb myslit bude, nedá se tím másti; neboť nejde jí o to, aby se zalíbila tvorům,

nýbrž chce se libiti pouze Tvůrci; dbá tvorů jenom potud, pokud láska Boží toho vyžaduje.« Tak pravil sv. František Saleský.

Když tento svatý biskup kdysi zavítal do kláštera kartusianského, přijal jej představený řádu, nad míru zbožný a učený muž, s takovou laskavostí a prostotou, že se tomu biskup podivil. V rozmluvě, která se týkala Boha a delší dobu trvala, najednou představený umkl, a vyprosiv si od světce dovolení pravil, že jenom proto se vzdaluje, aby mohl býti přítomen nočním modlitbám, které se právě konají ku počtě světce, který žil v řádu kartusianském. Když představený ubíral se do cely nebo komůrky své, aby tam konal předepsané modlitby noční, potkal správce kláštera, který mu pravil, že nejedná dobře, zůstává biskupa samotného, an nikdo jiný není s to, aby hosta tak vzácného a milého mohl slušně pobaviti. Ostatně, pravil správce, nemáme vždy toho štěstí, abychom mohli v klášteře pohostiti tak svatého a vzácného biskupa, kdežto pobožnost můžete konati každodenně.

☞ Představený pozorně naslouchal těmto vývodům, načež řekl: »Máte pravdu«, a ihned vrátil se k biskupovi, jemuž s dětinnou prostotou vypravoval všecko, co mu správce pověděl, a poprosil spolu sv. biskupa za odpuštění a prominutí chyby, kteréž se dopustil, nedomnívaje se, že by jednání takové nesnášelo se s pohostinstvím a se zdvořilostí. Svatý biskup pocítil velikou útěchu v srdci nad takovou neobyčejnou prostotou, a kdykoliv případ ten vypravoval, připomenul, že ta srdečná a upřímná prostota více naň účinkovala, než kdyby byl představený kláštera zázrak vykonal.

Chci prvé před tváří Tvou, Pane, uvážiti následky činů, jež míním vykonati, abych nic nečinil, co by se Ti nelíbilo. Chci veškerým svým jednáním zjednati si pouze Tvou lásku, aniž bych toho dbal, budou-li mne lidé chváliti anebo haněti, neboť jedině Tebe hledám a hledati neustanu, dokud Tě nenaleznu!

Osmý den. »Oko tvé jest prosté. Konáš-li, co Bůh žádá, neboj se, že bys se lidem nelíbil. Jenom toho se obávej, abys se velebnosti božské nezne-
líbil.« (Sv. Terezie.)

Od té doby, kdy jsem se oddal službě Páně, říkával svatý Vincenc Paulánský, nic jsem potají nečinil, čeho bych byl veřejně učiniti nemohl, neboť při každém činu choval jsem se tak, že jsem měl na mysli Boha všudypřítomného, kterého se více bojím než lidí.

Jistý poustevník říkával: »Pokud řádně se nehněváš, nemůžeš ani řádně milovati«. Chtěl tím naznačiti: Pokud nemáš hříchů v nenávisti, nemůžeš se honositi spravedlností, dle výroku Písma svatého: »Odstup od zlého a čini dobré!« Žalm 36, 27. K oběmu však třeba pevného předsevzetí. Vždyť žil Adam v ráji, a nicméně přikázání Boží přestoupil. Kdežto Job, ač na smetišti seděl, proti Bohu se neprohřešil. Z toho zřejmo, že Pán Bůh všude a ve všem patří na dobré předsevzetí.

☞ Uděl mi, Pane, milosti, abych nikdy jinak nejednal, leč přímo a dle Tvé svaté vůle. Kéž jsem proniknut Tvou sv. přítomností, kéž pamatuji na Tvé dokonalosti, abych nečinil ničeho pro lidi, ale abych ve všem a všude plnil Tvou sv. vůli!

Devátý den. »Je-li kdo o tom přesvědčen, že vykonal všecko, čeho třeba k dokonání úkolu Bohem naň vloženého, bude, ač je-li skutečně prostým, úplně spokojen, ať již záležitost ta dobře anebo zle dopadla.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Zbožný kněz Jindřich Boudon, který často říkával: »Bůh, sám jediný Bůh!«, kterýmžto povzdechem chtěl míti stále na paměti, že všecko pouze z lásky k Bohu konati hodlá, byl často tupen, haněn a ukrutně pronásledován. Avšak v případech takových nikdy nepozbyl duchovního klidu, ano ani si nikomu nestěžoval a neposteskl, ba naopak děkoval Pánu Bohu a chválil jeho dobrotu a lásku. Jeho heslem bylo: »Bůh mne chce zkoušeti anebo milosrdně pokárati; nemám-liž se tedy z toho těšiti, že mne takto navštěvovati ráčí?«

Opat Palladius říkával: »Duše, která touží po tom, aby vůli Boží plnila, musí se buď učití tomu, čemu se dosud nenaučila, anebo musí jiné poučovati o tom, v čem sama jest vyučena. Nemá-li však chuti a lásky ani k prvnímu ani k druhému, pak musí věděti, že není s Bohem sloučena!«

Jakže, můj Bože, jakže, Ty, neskonálá dobroto, Ty bys neměl úplně dostačiti lidskému srdci? Zajisté více ještě než dosti jsi srdci takovému, které Tě miluje! Po Tobě pouze toužím! Dej mi sebe a pak učiň se mnou, jak sám chceš! Chci Ti ustavičně býti poddán, a chci Ti za všecko děkovati!

Desátý den. »Přihodilo-li se ti, žes něco řekl anebo učinil, co snad mnohým nebylo vhod, nemuť se nad tím a nepřemýšlej cos vše pověděl;

neboť není pochybnosti, že samoláska nás pouzří, abychom ve všem, co mluvíme a činíme, zalíbili se lidem. — Prostota ponechává Pánu Bohu výsledek činů, které jsme z lásky k němu vykonali.« Tak pravil sv. František Saleský.

Tento svatý biskup nikdy se nepídil, je-li chválen anebo haněn, vykonal-li něco, o čemž se domýšlel, že jest dobře vykonáno. Když pak bylo mu kdysi oznámeno, že skutek jeho, který z lásky k Bohu vykonal, byl haněn a tupen, odpověděl bez nejmenšího roztrpčení: »Co tuto mluvíte, nesmí mne zarážeti, jelikož ani činů Kristových všichni nechválili, ano i do dnešního dne přemnozí na skutky Kristovy se hněvají«.

Mladý poustevník zavítal jednou k opatu Pastorovi. I pravil mezi jiným: »Kdykoliv jsem někde návštěvou, anebo přijde-li kdo ke mně na návštěvu, pokaždé se obávám, abychom marnými slovy Pána Boha neurazili«. »Dobře tak«, odpověděl opat Pastor; »mladí lidé se mají míti ustavičně na pozoru«. »Co pak ale«, dotazoval se poustevník, »činili staří mniši v takých okolnostech?« — »Takoví dokonalí a v dobrém utvrzení mužové«, odpověděl stařec, »nepoklesli jazykem nikdy«.

Nedopouštěj, Bože můj, abych samolásky poslouchal, kteráž mne nutká, abych ve všem, cokoliv mluvím a činím, jen po chvále lidské se ohlížel. Tvá chvála a sláva, Pane, budiž jedinou touhou mou; neboť jenom Tobě chci se líbiti. Tobě obětuji všecky své činy, jenom z lásky k Tobě chci je konati, a pak se úplně odevzdám Tvé otcovské prozřetelnosti.

Jedenáctý den. »Nerozvažuj po způsobu mudráků o soužení a protivenství; ale přijímej je z ruky Páně trpělivě a mile. Dostačíž ti vědomí, že jsou darem Božím.« (Sv. František Saleský.)

Svatý Vincenc Paulánský bral vše mile a ochotně z ruky Páně, nehloubaje o nevystihlém úradku Božím, ale podával se v pokoře řízení Božímu. Nikdo také neviděl světce neklidného. Ba ani nebylo kdy slyšeti, že by byl zvláště tehdy si stýskal, když mnohými pracemi byl sklíčen, anebo když přčetná utrpení a soužení mu nastala.

Jistá zbožná duše, která pro jakous nepodařenou věc velice si stýskala a velikým nepokojem byla sklíčena, zaslechla tou dobou, v níž nejvíce si nařikala, hlas Páně: »Pravíš, že na mne spoléháš a důvěřuješ, a ejhle, souží tě nepokoj a trampoty!«

Soužení a trampoty a svízele byly dle domněnky sv. Terezie zvláštními odznaky přízně a lásky nebeského Otce, kteréž světice s velikým díkůčiněním a velikou radostí přijímala.

Hotov jsem, Pane, trpěti jakoukoliv tíseň a soužení. Nechci se oddávati neklidu, aniž budu nařikati; ale přijmu vše jako dar z ruky Tvé otcovské v pevné víře, že mne zkoušíš a ve svém milosrdenství káráš!

Dvanáctý den. »Ustavičné přemýšlení o sobě a o činech, jež máme vykonati, protiví se prostotě a jest holou ztrátou času. Tímto častým přemýšlením, dobře-li jednáme, stává se nezřídká, že právě jednáme převráceně. Jsmeť podobni hedvábným bourcům, kteří ve vlastní přízi se zamo-

tají a tím si žalář připravují.« Tak pravil svatý František Saleský.

Tento světec psal řeholnici, která přespříliš se obírala myšlenkami o samolásce: »Nedejte se omámiti návaľem těchto myšlenek; nedejte se zstrašiti jejich velikým množstvím, ale žijte prostě a upřímně. Pán nezbavuje vás myšlenek těchto pouze z té příčiny, by vám byly pobídkou ku spojení s Bohem. Nechtějte býti jedním rázem dokonalou, ale krácejte mužně a neohroženě vpřed. Podpírejte se úplně na svatou a laskavou prozřetnost Boží, která vše moudře řídí a spravuje«.

Když sv. Gertruda jednou pro nepatrné poklesky se rmoutila, a trpké výčitky si činila, spolu pak Pána vroucně prosila, aby poklesky tyto napravil anebo ji těch poklesků zbavil, zaslechla kterak Pán vlídně a laskavě jí domlouval: »Proč pak žádáš, abych já zbaven byl veliké cti, ty pak převeliké odměny? Neboť veliká odměna se ti chystá, kdykoliv takové a těm podobné poklesky v sobě znamenáš, spolu pak pevné předsevzetí učiníš, že se jich budeš varovati. Kdykoliv upřímně se vynasnažuje, aby poklesky své z lásky ke mně přemohl, prokazuje mi takovou čest a slávu, jakou prokazuje vojín svému vojevůdci, odporuje-li mužně nepřátelům v boji, a zvítězí-li nad nimi«.

Mnoho-li poklesků a vin jest v nitru mém! Děsím se, vzpomeňu-li na ně, leč nechci nikterak malomyslným býti. Přispěj mi, Pane, milostí svou, abych s Tebou mohl býti spojen! Aj, dětinnou důvěrou lne srdce mé k Tobě, Otče laskavý a dobrotitivý!

Třináctý den. »Ustavičné přemýšlení o našich chybách a nedostatecích nelíbí se Pánu Bohu; sloužíť pouze k tomu, že bídná samoláska naše se probouzí. Kráčeť prostě před Bohem.« (Svatý František Saleský.)

Jistý mladý řeholník, který toužil po křesťanské dokonalosti, kolísal ustavičně mezi stálou bázní a malomyslností; neboť se velmi obíral poklesky svými. Nemoha najíti nikde pokoje, otevřel nitro své zbožnému a zkušenému starci. Tento trpělivě mladíka vyslechl a pravil, chtěje mu dodati útěchy, pouze tato slova Ducha svatého: »Synu, v tichosti chovej duši svou« (Sirach 10, 31). Mladík uposlechl rady starcovy, a zanedlouho okusil, jak milý a laskavý jest Pán, a statečně kráčel cestou ctnosti a dokonalosti.

Ač mnohými poklesky a nedokonalostmi jsem sklíčen, chci nicméně duši svou v tichosti zachovati, a veškery činy své v tichosti konati, abych zakusil, jak líbezny jsi Pane, a abych stále v lásce Tvé prospíval!

Čtrnáctý den. »Duše prostá jest bez dvojího závaží. Kdykoliv máme řešiti a projednávatí záležitosti, které se nás a bližního týkají, musíme pokaždé tak si počínati, jakoby záležitosti naše byly záležitostmi bližního, a záležitosti bližního záležitostmi našimi.« (Sv. Ignác z Loyoly.)

Svatý opat, kterého tázal se kdosi o radu, může-li ve věci, která se týkala druhého, tak nebo jinak mluvití, dostal tuto odpověď: »Zkoušej bedlivě, co by srdce tvé cítilo, kdyby někdo tak o tobě mluvil, anebo takto k tobě se choval;

bylo-li by ti to trpké a nemilé, tedy věz, že i oproti jiným musíš býti vlídným a laskavým«.

Svatý Vincenc Paulánský říkával: »Patřme týmž zrakem na záležitosti bližního, jakým hledíme na vlastní prospěch«. Světec tento měl několik příbuzných, kteří písemně prosili, aby v rozepři, která jim nastala, se jich ujal. Leč světec nepropůjčil se k tomu z bázně, aby se proti spravedlnosti neprovinil. Že pak nicméně někteří z přátel světcových se jich chtěli u soudu zastati, radil jim, aby se prvé přesvědčili, jsou-li obžalovaní nevinni, aby se neprohřešili proti spravedlnosti.

Učiň, ó Bože, aby oko mé právě tak patřilo na záležitosti bližního, jako patří na prospěch vlastní. Z lásky k Tobě, a protože Ty tak velíš, miluji bližního jako sebe samého. Vidím v něm svého bratra a Tvé dítko, kteréž jsi dle obrazu svého stvořil a předrahou krví svou vykoupil!

Patnáctý den. »Kdo slouží Pánu v prostotě srdce svého, tomu vše se líbí, cokoliv Pán od něho žádá. Zármutek, který pocituješ, nemoha se oddati některým zbožným cvičením, protože poslušnost anebo láska k bližnímu jinam nás volá, má kořen v samolásce, kteráž zřejmě dokazuje, že více nám jde o to, abychom sobě zadost učinili, ne pak Bohu se zalíbili.« (Sv. Terezie.)

Ctihodný otec Alvarez naříkal si kdysi, jsa mnohými pracemi přetížen, důvěrně Pánu Bohu, že nemá již ani pokojné chvíle, aby se mohl jediné jím obírat. Tu se mu zdálo, jakoby slyšel hlas Páně uvnitř, jenž pravil: »Dostačíž tobě, že tebe používám dle své vůle, i kdyby se ti zdálo,

že se mnou se neobíráš!« Tato odpověď byla proň zřídlem klidu a útěchy.

Ve všem, co sv. Vincenc Paulánský konal, dbal pouze toho, aby se Bohu zalíbil. Jakkoliv stále byl zaměstnán, nikdy si nenaříkal, že nemůže pobožnosti oddati se tak, jak by si přál, ale také žádné zaměstnání nemohlo mysli jeho od Boha odvrátiti.

Bože můj, se vším se spokojuji, cokoliv ode mne žádáš. Vše chci konati s láskou; neboť nehledám vlastní blaženosti, ale po Tvém zalíbení dychtím veškerou snahou svou!

Šestnáctý den. »Jakým dobrodiním bylo by pro nás, kdyby Pán Bůh do srdce našeho vložil svatý odpor proti všemu, k čemu nás náklonnost naše nabádá, bychom po tom dychtivě toužili, ku příkladu, aby jiní řídili se dle nás, aby se nám vše dobře dařilo. Poprosme Pána, aby nás naučil, jak bychom opravdovou láskou Boha milovali, a aby jenom to nám lahodilo, co se Pánu Bohu líbí.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Mladý poustevník tázal se mistra svého: »Odkud to, že za našich časů není láska tak dokonalá, jako kdysi bývala?« Mistr odpověděl: »Křesťané v prvních dobách pohlíželi k nebi, a srdce jejich prodlávala u Pána; nyní však jest mysl a srdce jejich obráceno k zemi, a každý hledá, co jeho jest!«

Starý poustevník říkával: »Proroci psali knihy, naši předkové je čítali a dle nich život svůj spravovali, jejich potomci naučili se knihám pro-rockým na paměť. Nynější svět opisuje a tiskne

knihy prorocké na papír a pergamen, ale nechává je uloženy ve skříních.

Popřej mi, Pane, svatý odpor proti všemu, k čemu mne náklonnost má vábí, abych po tom nezřízeně bažil. Propůjč mi milosti, abych měl zalíbení pouze v tom, co se Tobě líbí, abych to miloval, co Ty miluješ, a jenom po tom toužil, co se Tobě líbí!

Sedmnáctý den. »Ti, kteří v dokonalosti prostě žijí, nepodnikají ničeho, co by se Pánu Bohu nelíbilo; neboť oni ve všem jenom těch věcí hledají, které Bůh miluje. Tenť jest cíl, k němuž všechny jejich kroky a činy směřují. Líbiti se Bohu, toť ta veliká odměna, po které prahnou. Proto také i činy nepatrnými dosahují hojných zásluh.« (Alphons Rodriguez.)

Oč nejvíce dbáte, po čem nejvíce toužíte? tázali se jednou lidé zbožného sluhy Božího. Jimž on odpověděl: »Po tom jedině prahnu, abych mohl s Pánem Ježíšem říci: Já vždy konám, co se Otci mému líbí.«

O proslulém knězi Ribeyrovi se vypravuje, že po celý život svůj pravidla řádová tak svědomitě plnil, jak si v noviciátě umínil; neboť veškerá snaha jeho směřovala k tomu, jak by se Bohu mohl zalíbiti. Týmž způsobem dospěli k svatosti sv. Alois, ctihodný Berchmanns, svatá Magdalena z Pazzi a mnoho jiných osob obého pohlaví.

Zříd, Pane, všechny skutky mé, aby se Ti líbily! Jediná odměna, které žádám, jest, abych mohl se Synem Tvým zvolati: ve všem a všudy se o to přičiňuji, abych konal, co se Tobě líbí.

Osmnáctý den. »Bůh oznamuje vůli svou těm, kteří se na ni v prostnosti srdce svého ptají. Kdo chce stav nějaký si vyvoliti, anebo kdo chce věděti, co by činiti měl, by mohl dospěti k svatosti, ten nechť odloží veškery tělesné náklonnosti a ať se úplně odevzdá do rukou Božích s tím pevným úmyslem, že chce Boha poslouchati. Nechť potom uváží veškery důvody i protidůvody, ať rozjímá o některých pravdách sv. evangelia, a ať konečný závěrek, jenž se dá odtud odvoditi, obrátí k poslednímu cíli, ku kterému Bůh člověka stvořil. Tak-li jednal, a je-li dosud na váhách, co by činiti měl, nechť si představí, jakoby odpočíval na smrtelném loži anebo jakoby stál na posledním soudu Božím, a potom ať jedná tak, jak by si v tu chvíli jednati přál.« (Sv. Ignác z Loyoly.)

Jistý právník tázal se jednou sv. Vincence Paulánského o radu, má-li opustiti vlast a převzítí výnosný úřad, který se mu v cizině nabízí; ale pravil spolu, že se úřadu toho obává, aby snad nebyl na zkázu duše jeho. Spolu také světci podotkl, že jest ochoten podrobiti se jeho náhledu a úsudku. Světec vyprosil si několik dní na rozmyšlenou, připojiv zároveň, že celou věc v modlitbě doporučí Pánu, na to pak následujícího dne pravil tazateli: »Já jsem záležitost vaši při mši sv. Pánu Bohu doporučil, a po pozdvihování Pána Ježíše prosil, by rozum můj osvětil. Pak jsem si pomyslíl, co bych vám radil, kdybych ležel již na smrtelném loži, a tu se mi zdálo, že kdybych právě nyní umíral, byl bych velmi rád, kdybych vám poradil, abyste z vlasti neodcházel. Takový jest můj náhled, taková má rada«.

Jakýs chudšas, který byl velmi nuzně oděn, prosil zbožnou paní o almužnu. I poručila paní

služce, by dala žebrákovi nějakou košili. Služka donesla hrubou a dřevitou košili, jen aby se žebráka zbavila. Ale paní pravila: »Dones mu košili lepší, a pomysli sobě, jak bych se musila v den soudný stydět, až by Pán Ježíš celému světu ukázal tu košili, kterou jsem chtěla žebráka se zhostiti.«

Bože můj, nechci nic činiti, co se Tobě nelíbí, ale naopak ochotně a rád vše vykonám, jco vůle Tvá ode mne žádá. Častěji chci při každém skutku sám sebe se tázati: Vykonal-li bys to, co nyní konati zamýšlíš, kdybys věděl, že po skutku dokonaném předstoupíš před soud Boží?

Devatenáctý den. »Jestliž druh prostnosti, který působí, že člověk nedbá pocitů přirozených, ani olhledů lidských a že jenom zřetel obrací ku pravdám sv. víry, aby je učinil cílem a pravidlem veškerého jednání svého. Takový člověk táže se u všech skutků, slov a činů všude a vždy o radu víry, a nečiní ničeho, co by víře se protivilo. Tato prostnost jest právě podivuhodná.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Čin každý skutek tak, jako bys měl umřít, pravil jistý velký sluha Páně. Této rady se držel sv. Bernard. Nežli něco podnikl, pokaždé se tázal: »Kdybch v krátké době umřel, konal bych to, co nyní konati hodlám?«

Pokaždé pomýšlel sv. Alois, jakoby stál u bran věčnosti, rozjímaje, zdaž to, co právě mnil vykonati, prospěje pro život věčný. Jeho heslem byl výrok: »Co mi to prospěje na věčnosti?«

Jistá osoba, která chtěla každý čin svatě vykonati, napsala na tabulku, kterou stále měla

před očima, tento výrok: »Nežli co podnikneš, uvaž prvé, co by z toho mohlo vzejíti?« — Jiná zase si připomínala ustavičně, že život vezdejší jest poutí zločince, jemuž ortel byl oznámen, že žaláře k popravišti.

• Nedej, Pane, aby kdy pravdy svaté víry vymizely z mysli a paměti mé; buďtež stále předmětem mého rozjímání a pravidlem mého života!

Dvacátý den. Opatrnosti jest nám třeba, chceme-li moudře jednati a spolu se přizpůsobiti různým povahám lidským a jim vyhověti; avšak tato opatrnost dá se vždy se sprostností sloučiti.« Tak pravil sv. Vincenc Paulánský.

Tento světec, který ctnost prostnosti měl vůdkyní svého života, řídil veškery činy tak prostě a opatrně, že se mu každý jeho podnik zdařil. Bylť nejmoudřejším mužem století, v němž žil; proto také přicházeli k němu lidé o radu jako k nějakému věstci, a rada jeho každá považována za vnuknutí Boží.

Když jednou opat Daniel konal cestu se zbožným soudruhem, tázal se ho tento, řka: »Otče můj, myslíte-li, že zase jednou zavládne pokoj, a že my klidně budeme obývati komůrky své?« Na to odpověděl zbožný opat: »Může-li nám kdo vzíti Boha našeho? Jsme-li doma anebo kdekoliv jinde, všude jest s námi«.

Popřej mi, Pane, opatrnost hada a prostnost holubice. Kéž Tvá moudrost božská naučí mne, jak bych měl opatrně jednati a zapudí dvojmyslné jednání z mých činů, slov a z mého srdce!

Dvacátý prvý den. Křesťanská prostnost záleží v tom, abychom smýšleli, mluvili a jednali tak, jak věčná, vtělená Moudrost, Ježíš Kristus, smýšlel, mluvil a jednal, a abychom ve všech okolnostech řídili se světlem víry, ne pak klamnými náhledy tohoto světa a dle slabého světla svého rozumu.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Svatý František Saleský byl odpůrcem a nepřitelem lidské opatrnosti. Kdybych se mohl ještě jednou naroditi, tak říkával, a kdybych smýšlel tak, jak smýšlím nyní, nebylo by nic s to, aby zvrátilo mé přesvědčení, že veškerá moudrost a opatrnost lidská jest pouhý dým a holé bláznovství.

Svatý Vincenc Paulánský bral radu pouze u křesťanské opatrnosti, také nepodnikal nic důležitého a nedal odpovědi a rady nikomu dotud, dokud neobrátil zření ke Kristu Pánu, z jehož života a jednání hleděl vyzvědět, co Pán Ježíš v těch okolnostech činil, a pak teprve jednal dle tohoto vzoru nebeského.

Bože můj, ne dle klamných náhledů světských, ani dle nedostatečného rozumu, nýbrž dle výroků sv. víry chci řídit a spravovati život svůj. Dej, Pane Ježíši, Ty moudrosti věčná, abych tak o věcech soudil a smýšlel, jako jsi soudil a smýšlel Ty, a abych ve všem jednání svém na Tebe jako na vzor patřil, a dle tohoto vzoru také se řídil.

Dvacátý druhý den. »Mějmež se na pozoru před lidskými úmysly; neboť nezřídka pod rouškou horlivosti a cti Boží zavedou nás tam, že podnikáme věci, kteréž nejsou ani od Boha, ani pro Boha, ba že podnik náš právě jest takový, že Bůh mu zdaru a požehnání uděliti nemůže. Ta-

kové úmysly odporují křesťanské prostnosti.« Tak pravil sv. Vincenc Paulánský.

Když představený jednoho missionářského ústavu psal tomuto světcí, že by bylo dobře misie konati v krajinách bohatých a vznešených lidí, kteří v důstojnosti a hodnosti nad jiné vynikají, jelikož by prý tím rád získal vážnosti a úcty, odpověděl světec: »Váš návrh zdá se mi lidský a světský, a prostnosti odporný. Pán Bůh nás chraň, abychom něco podnikali pro světskou chloubu! Lásky a dobrota Boží vyzývá nás, abychom nikdy dobře nečinili s tím úmyslem, že se chceme světu zalíbiti, nýbrž abychom vždy a všude pouze zalíbení Boží hleděli získati.«

Světec tento si přál, aby missionáři a kněží jeho družiny horlivě ale nicméně prostě a neučeně kázali. »Chceme-li,« tak říkal, »podobati se milému Spasiteli, nesmíme hledati vlastní chvály, nýbrž musíme míti na zřeteli a na mysli čest a chválu nebeského Otce. Kážeme-li s úmyslem, že chceme se podobati božskému kazateli, bude mluviti ústy našimi, a budeme spolu nástroji božského milosrdenství, kteréž i srdcem zarytým hýbá a mysl převrácenou k dobrému nakloní.«

Požehnej, Pane, předsevzetí, kteréž u přítomnosti Tvé učiním, abych nic nekonal a nic nepodnikal, dokud zraků svých nepozvednu k Tobě, dokud nepoprosím Tě o pomoc a přispění, a dokud jsem si rady nevyprosil u Tebe!

Dvacátý třetí den. »Milujeme sami sebe láskou přílišnou; jednáme s nadlidskou opatrností, a zřídka jenom utíkáme se o radu k víře. Veliká jest pošetilost naše, a velmi si škodíme. Tak nejednali svatí Boží!« (Sv. Terezie.)

Kdysi zavítali někteří bratří k opatu Janovi, aby jej zkoušeli; neboť bylo jim řečeno, že nepřipouští v mysl svou ani jediné světské myšlenky, a že nad to dbá, aby se vystříhal všech světských rozmluv. I pravili, chtějí opata zkoušeti: »Bud' Pán Bůh pochválen, letos hodně namoklo, a jelikož stromy palmové náležitě jsou zavlaženy, rozzelely se přeutěšeně, a proto budou mít bratři, kteří se obírají ruční prací, dostatečné zaměstnání.« Ctihodný opat odpověděl: »Právě tak děje se, milení bratři, i těm, jež milost Ducha svatého navštíví; oni nejenom se zelenají jako ušlechtilé palmy, ale nad to i vnitřně se obnovují, a přináší ovoce v trpělivosti.«

Když sv. František Xaverský se vydal na cestu do Indie, byl vyznamenán hodností apoštolského legáta. Nicméně nedovolil, dokud plul na moři, aby mu kdo prádlo čistil, a nikterak a nikdo nemohl světce přemluvit, že by hodnost apoštolského legáta zevšedněla, kdyby si prádlo vypral sám. Jistému vznešenému muži, který mu vytýkal, že takovým jednáním se v hodnosti své zahazuje, odpověděl: »Jenom jedno jest, co nás zahanbuje a činí Bohu protivny, a to jest hřích!«

Nedopusť Pane, abych kdy na výrok tento zapomenul. Neboť sám uznávám, že jediné hřích člověka činí hanebným a potupným!

Dvacátý čtvrtý den. Máš-li jednati s lidmi, kteří nejsou prostní, nemáš lepšího prostředku získati je pro Boha, leč chovati se k nim prostě a nenuceně; neboť takovým duchem jednal i Pán Ježíš. Kdo chce božského Mistra následovati, ten musí také duchem Kristovým se dáti vésti.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Když světec tento jistého kněze vypravoval na missii, takto jej napomínal: »Posílám vás do krajiny, o níž jde pověst, že obyvatelé si mnoho zakládají na své chytrosti, a kde se rádi přetvařují. Tomu-li skutečně tak jest, tuť jest nejlepším prostředkem, získati je Bohu, abyste s nimi prostně a nenuceně jednal. Výroky svat. evangelia jsou odporňy moudrosti toho světa. Že pak jdete do krajiny vám vykázané s tím úmyslem, abyste Kristu Ježíši získal duše, proto musíte jednati dle vzoru Kristova, který byl přímý a prostný.«

Po nějakém čase zbudoval v krajině té dům řeholní, jemuž za představeného určil muže prostného a přímého. S horoucí láskou lnul zvláště k těm lidem, kteří ctnost prostnosti a upřímnosti milovali.

Božský Spasiteli, naplň mne Duchem svým a učiň, abych vždycky tak smýšlel a mluvil, jako Tys smýšlel a mluvil.

Dvacátý pátý den. »Duše prostné varují se všech oklik a vytáček, které od Boha vzdalují. Nèdej Bože, abychom kdy lichotili, chválili anebo cos jiného konali s tím úmyslem, abychom se lidem zalíbili a jejich přízeň a ochranu si zajistili. Jsouť takové úmysly pranízke a Duchu Kristovu protivné, jelikož vše, co činíme, má směřovati pouze k tomu, bychom lásku Kristovu získali. Naším heslem musí býti: »Všecko konati z lásky k Bohu, a přízně lidské si nevšímati, pracovati na spáse svěřených duší, ale pranic nedbati toho, co o nás kdo smýšlí a mluví.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Ničeho nehledám, jediné království Božího, po ničem netoužím, leč abych v knize života byl

zapsán. Bohu se libiti a jemu samému sloužiti, toť má čest a sláva.« Tak říkával jistý sluha Boží.

Se zvláštní pozorností a velikým obdivem naslouchali obyvatelé Antiochenští kázání svatého Jana Zlatouštěho. Že pak nezřídka kázání jeho posluchači přerušovali pochvalou a potleskem, napomínal je světec slovy: »K čemu mi vaše chvála? Není mi třeba ani chvalořečení ani tleskotu. Vždyť nekážu proto, 'abych se vám zalíbil, nýbrž abych získal duše vaše. Jenom jednoho si přeji, abyste, když mne klidně a pokojně vyslechnete a na dotaz můj, zdali jste pravdám hlásaným porozuměli, přisvědčíte, také dle slov mých a pravdy Boží život svůj spravovali. V tom ať záleží všechna chvála, které od vás žádám«.

Všecko chci konati z lásky k Tobě, Bože můj, a nechci se píditi po chvále lidské. Nejde mi o to, abych se lidem líbil, dostane-li se mi pouze toho štěstí, bych se Tobě zalíbiti mohl. Toť jediná má touha a žádost.

Dvacátý šestý den. Přihodilo-li se ti, žeš v něčem pochybil, netřeba nic jiného činiti, leč k chybě upřímně se přiznati. A ptá-li se tě kdo na něco, čeho nevíš, pak rci prostě, že toho nevíš, a zanech přetvářky moudrým a rozumným toho světa.« Tak pravil sv. Vincenc Paulánský.

K čemu světec tento radil, to také sám konal. Zapomenul-li cos vykonati, k čemu se zavázal, upřímně se k tomu přiznal, že zapomenul. Byl-li dožadován, aby někomu přímluvou svou pomohl, neučinil tak, věděl-li, že věc jeho není spravedlivá, a také ihned příčinu svého zdráhání udal. Přemnozí, kteří se domýšleli, že prostřed-

nictvím světcovým se jim dostalo nějakých výhod a výsad, vzdávali mu povinný dík; leč světec jim vyznal, že se mýlí. Nenáviděl lži a přetvářky a říkával, že se z toho velmi těší, kdykoliv pojmenoval věci a soudil o nich tak, jak v pravdě jsou.

Když jednou sv. Tomáš Akvinský se procházel se soudruhem, a tento žertem vykřikl: »Aj hle, jak volí lítají!« ohlédl se světec, aby zvěděl, pravda-li, co průvodčí tvrdí. Že pak průvodčí se světci vysmíval pro jeho lekověrnost, pravil světec vážně a přísně: »Spíše bych, bratře, uvěřil, že vůl lítá, než že řeholník lže.«

Bože můj, vlej mi do srdce ošklivost přede lží a přetvářkou! Raději umříti, nežli selhati!

Dvacátý sedmý den. »Holubice ráda vše činí pro holuba. Sedí-li v hnízdě, aby vyseděla mláďata, ponechává mu veškeru starost o výživu. Ó toho blaženého a šťastného zaměstnání, nečiní-li člověk ničeho, čím by se Bohu znelíbil, a má-li ve všem jednání svém pouze ten úmysl, aby si zalíbení a lásku Boží získal.« (Sv. František Saleský.)

Vždy dbal sv. Vincenc Paulánský jenom o to, aby čest a slávu Boží množil, a z lásky k Bohu potřeby bližního obstarával, nedbaje ani vlastního prospěchu, ani prospěchu řehole, kterou založil; odevzdal řízení její úplně do rukou Božích.

Svatou Františku ze Chantalů bylo lze přirovnati, dle výroku sv. Františka Saleského, holubicím, které u potoka se umývají a v čisté vodě jeho se zhlízejí. Avšak nechtěla býti světice krásnou proto, aby sobě se líbila, nýbrž aby se miláčku

svému, Pánu Ježíši, jako holubice zalíbila. Ano i ctností dbala ne proto, aby byla ctnostná, nýbrž aby se líbila Pánu a Choti svému.

Nechci nic činiti, Pane můj, čím bych zalíbení tvého nedosáhl. V Tobě jenom jest pokoj a zalíbení mé. Jenom Tobě, miláčku srdce mého, chci se líbiti.

Dvacátý osmý den. Jest jakýs druh prostnosti, v níž veškerá dokonalost jest zahrnuta. Tuto prostnost má duše, která veškeré své zření má na Boha, a která jen o to dbá, aby pravidla řádová věrně a svědomitě plnila, aby všech prostředků použila, jimiž by posvěcení své si zajistila, aniž by cos jiného měla na mysli.« (Sv. František Saleský.)

Tento způsob prostnosti konala sv. Františka způsobem nejlepším, a velmi si toho přála, aby i duchovní sestry její této prostnosti dbaly. Když jedna písemně světici žádala o návod, jak by mohla státi se dokonalou, odpověděla jí: »Nejlepším prostředkem, který by vás k cíli vytknutému uvedl, jest, abyste všechna pravidla řádová dokonale plnila, a abyste vše tím duchem konala, jakým vám bylo rozkázáno.«

Když se přiblížila doba, v níž řeholník, kterého Církev sv. jako světce ctí, měl předstoupiti před Boha, aby vydal počet ze života svého, pravil: »Nic mne nyní tak netěší, jako vědomí, že jsem pravidla řádová věrně plnil, abych Bohu se zalíbil.«

Propůjč mi, Pane, té milosti, abych byl dokonalým ve všelikém díle svém, zvláště pak v prostnosti a v lásce. Vždy chci jenom po tom toužiti, abych se Ti zalíbil!

Dvacátý devátý den. »Ó jak vznešený a veliký jest úmysl, následovati prostný a utajený život Kristův! Takový záměr má původ a základ v Bohu; neboť se nesrovnává s tělem a krví.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Jistá nábožná osoba, která toužila po křesťanské dokonalosti, prosila zbožného a učeného kněze, aby jí poradil, jak by k dokonalosti dospěla. I pravil jí: »Žijte vždy spojena s Pánem Ježíšem, aniž byste na venek cos neobyčejného v jednání svém dávala na jevo.« Osoba tato použila rady a v krátké době prospěla hojně v ctnosti. Ve všem, cokoliv činila, byl jí Kristus Pán vzorem. Ráno si představovala Pána Ježíše, jak se hned v útlém mládí za nás Otci svému nebeskému obětoval, a obětovala se mu také. Při modlitbě pohlížela na Pána Ježíše, jak vroucně a srdečně se modlí, a přičiňovala se, aby pokud možno, také tak se modlila. Při práci pamatovala na práce a námahy Kristovy, které vykonal pro spásu naši. Bylo-li jí co poručeno, pospíšila si, by uposlechla dle příkladu Ježíšova, který Marii a Josefovi byl poddán. Byla-li přítomna mši sv., obětovala se zároveň s Kristem Otci nebeskému. Při rozmlouvání připomínala si Pána Ježíše, jehož rozmluva byla milá a potěšitelná. Byla-li pokoušena, odbyla pokušitele výrokem Kristovým. Trpěla-li co, vzpomínala na Ježíše, jenž byl mužem bolestí. Odebrala-li se na odpočinek, vmyslila se ve stav Ježíšův, jenž na kříži pravil: »Otče, v ruce Tvé poroučím ducha svého!«

Uděl mi, Ježíši, touhu horoucí, bych následoval Tvého skrytého života, a dej, abych žil ve stálém spojení s Tebou. Ty sám budiž vzorem mým ve všelikém skutku mém.

Třicátý den. »Ctnost prostnosti, kterou každý miluje a která každého k sobě vábí, jest velmi užitečná těm, kteří jsou povoláni, aby bližního poučovali. Jejich snaha veškerá musí směřovati k tomu, aby sebe svlekli, a Pána Ježíše oblekli. Neboť co vykonají, nebudou-li duchem Kristovým naplněni? Budou sice vyučovati ale jen zdánlivě a nikoliv opravdově.« Tak pravil svatý Vincenc Paulánský.

Bez ustání namáhal se světec tento, aby sebe samého svlekl, a duchem Kristovým se přioděl. Nejenom zevně a ve všem jednání hleděl se Pánu Ježíši připodobniti, ale i vnitřným smýšlením, žádostmi, výroky a úmysly. Netoužil po ničem, jediné po tom, po čem Pán Ježíš toužil, aby Bůh byl ode všech lidí poznán, milován a oslavován, a aby jeho nejsvětější vůle ode všech lidí konána byla.

Jistý zbožný kněz říkával, chtěje sama sebe k následování Krista povzbuditi: »Já mám býti jako Kristus! Jak jsem již tomuto vzoru svému podoben?«

Nauč mne, božský Spasiteli, abych sám sebe svlekl a Tebou se přioděl! Kéž duchem Tvým jsem oživen! Toužím po tom, abych Ti byl podoben v myšlenkách, slovu a skutku!

Třicátý první den. »Bůh jest bytost nanejvýš jednoduchá a prostá, chceme-li tedy býti Bohu podobni, třeba, abychom ctností stali se tím, čím Bůh jest přirozeností. Musíme se o to přičiniti, aby srdce naše bylo prosté, mysl prostá, úmysl prostý, jednání prosté, řeč prostá. Musíme upřímně a bez přetvářky žíti. Musíme zevně tak se jeviti,

jak vnitřně smýšlíme. Ve všem jednání musíme směřovati k Bohu, bychom se mu zalíbili.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Jistý zbožný a horlivý kněz, který dle tohoto naučení sv. Vincence chtěl život spravovati, napsal si toto předsevzetí, které pak často čítal:

Abych srdce měl prosté, chci častěji za dne zkoumati sebe, není-li nějaká nezřízená touha v srdci mém utajena. Chci se chrániti všeho hříchu, abych mohl říci Pánu: »Ty jsi Bůh srdce mého, Tys Bůh můj a mé všecko!«

Aby mysl má byla prostá, nechci nikoho zatracovati, chci všeho dobrého si všímati, abych byl k dobrému povzbuzen. Spolu pak chci omluviti lidskou křehkostí a nestálostí všecky, které vidím, že činí zle.

Aby úmysl můj byl čistý, chci na začátku každého díla vzbuditi pohnutku nadpřirozenou.

Také chci se vystříhati v řeči, chůzi, jednání a ve všem svém chování všeho, co by odporovalo prostotě a mravnosti.

Milost Tvá, ó Pane, učiň, abych byl čistý a prostý ve všem jednání a konání. Dej mi srdce prosté, mysl prostou a přímou, prostý jazyk, prosté obcování, abych vždy a všude oči své upíral k Tobě, jemuž jedinému chci se zalíbiti. Amen.

Srpen.

Máme svatě jednati a žíti.

Všecky věci dobře učinil.

Marek 7, 37.

Prvý den. »Jaký jest život náš, takými jsme i my. Žijeme-li dobře anebo zle, jsme dobří anebo zlí. Jsmeť zajisté podobni stromům, skutky pak a činy, jež v životě konáme, jsou ovocem toho stromu. A sám Pán praví: Strom se poznává po ovoci.« (Sv. Augustin.)

Jistý zbožný sluha Páně pravil před smrtí: »Nyní teprvé jasně a zřetelně poznávám, čeho třeba k životu svatému a zbožnému; toho totiž, abychom veškery skutky své činili z lásky k Bohu.«

Po smrti sv. Aloisia nalezena byla v komůrce, v níž přebýval, knížečka, kterou sepsal sám světec, a v níž měl zaznamenáno předsevzetí, kteréž učinil, a jež až do smrti zachovával. Předsevzetí bylo pak takové: »Veškerá snaha a péče má směřuj k tomu, aby všecky mé činy byly dobré a mne k Bohu přivedly.«

Sv. Bonaventura povzbuzoval sebe i jiné ke konání dobrých skutků tímto výrokem, který stále měl na mysli: »Pozbýváme za hodinu, v níž zahálíme, tolik věčné slávy, mnoholi bychom zasloužili, kdyby hodina ta sloužila nám k vykonání skutků dobrých.«

Chci se, Pane, přičiniti, abych skutky své s největší dokonalostí plnil. Ano, žádám toho srdečně, bych ničeho nekonal, co by se Tobě nelíbilo. Ale chci, abych každým činem Tobě se zalíbil a nebe si zasloužil.

Druhý den. Nestačí dobře jednati, ale třeba dbáti o to, aby dobré konáno bylo i dobrým úmyslem, dle příkladu Páně, o němž praví Duch svatý, že »všecky věci dobře činil!« Dbejme tedy o to, abychom veškery skutky své konali duchem Kristovým, t. j. abychom je konali tak, jak je konal sám Kristus Pán. A mějme i týž úmysl; neboť i jinak skutky dobré nebudou nám k odplatě, nýbrž k zahynutí. (Sv. Vincenc Paulánský.)

Ctihodný Berchmanns konal veškery skutky touž dobou, na témž místě, takovým způsobem a úmyslem, jak měly býti vykonány. Mohlo se o každém jeho skutku v pravdě říci: Jest to čin v každém směru a ohledu dokonalý!

Když jednou sv. Ignác z Loyoly zpozoroval bratra z řádu jesuitského, který veškery činy nedbale a ledabyly konal, otázel se ho, pro koho skutky ty koná? Když pak bratr odpověděl, že koná vše pro Boha, poučil ho světec, řka: »Kdybys konal skutky své pro lidi, neměl bys ovšem velké škody; ale uvaž nerozum, kterého se dopouštíš, vykonáváje skutky pro Boha, Pána nejvyššího, s takou nedbalostí!«.

Popřej, Pane, milosti, abych každý čin dobře konal, abych vše, cokoliv konati mám, vykonal duchem Kristovým, týmž úmyslem jsa veden jako můj Vykupitel, oživ mne svatou horlivostí, aby každý čin můj byl dokonalý a Bohu milý.

Třetí den. »Přemnozí se domýšlejí, že by nečinili dostatečného pokání za hříchy spáchané, kdyby se nepodrobili největší přísnosti a tuhým postům. Avšak třeba věděti, že velevhodné pokání za hříchy koná ten, kdo Bohu úplně se oddává. Toť jest dokonalé a velezáslužné pokání.« (Sv. František Saleský.)

Nedočítáme se o sv. Františku Saleském a o mnohých jiných svatých, že by byli tělo své přílišně trýznili, a přece nicméně dosáhli vrcholu dokonalosti. Veškerá snaha jejich nesla se k tomu, aby každým činem se posvětili. Cokoliv se jim zdálo, že Pán od nich žádá, to vše konali s největší dokonalostí.

Mladistvý a slavný sluha Boží Berchmanns, který neustále se cvičil, aby každým činem v svatosti a dokonalosti prospíval, napsal na tabulku heslo, které si velmi často připomínal.

Toto heslo bylo: »Poenitentia maxima vita communis«. »Největším pokáním jest život společný«, k němuž se řeholník zavazuje.

Ó Bože, jenž žádáš, abych se kál ze mnohých hříchů svých, kterých jsem se dopustil, popřej, abych konal za ně pokání dokonalým plněním svých povinností, by se Tobě každý čin můj zalíbil. Žíti životem obyčejným, ale ne dle způsobu obyčejného a světoběžného, to budiž mým upřímným pokáním.

Čtvrtý den. »Kdyby člověk mohl věděti a viděti, jak hojně a bohatě Bůh odměňuje všechno dobré, co zde konáme, tuť by zajisté i rozumu i vůle jen k tomu používal, aby dobré dobře činil, i kdyby těžké a nesnadné se býti zdálo.« (Sv. Kateřina Janovská.)

Jistá duše zbožná, která velikým obětí z lásky k Bohu se podrobila, byla zanedlouho hojnou útěchou Boží oblažena. I zvolala v zánícení srdce svého: »Jestliže Pán již tak sladký a laskavý jest k těm, kteří zde na zemi z lásky k němu nemnohé dobré konají, jaká teprve jest asi slast a blaženost svatých v nebi!«

Svatý František z Assissi pravil tehdá, když bolesti jeho byly největší: »Svatí v nebi rádi by i největší bolesti trpěli, by možno bylo, i do soudného dne, kdyby si tím mohli získati zásluhy, kterých my pozemšťané dosahujeme, pomodlíme-li se zbožně jednou modlitbu Páně«.

Chci se varovati, Pane, všeho zlého, všeho hříchu. S radostí chci konati Tvou sv. vůli. Chci konati všecko, co uznám býti za nejdokonalejší, chci to konati v Tvé lásce, s Tvou láskou, pro Tvou lásku a za Tvou lásku.

Pátý den. »Přičiň se, bys dokonalým nejenom se zdál, ale také skutečně dokonalým byl. Dokonalým však se staneš jenom tehdá, budeš-li konati obyčejné a všední věci způsobem neobyčejným a ne všedním. Třeba konati, cokoliv nám přikázáno jest, dokonale, totiž na tom místě, tím způsobem a tou dobou, jak přikázáno jest. Pro Boha máme všední činy konati způsobem nikoliv všedním. Nemáme jenom dokonalými se zdáti, nýbrž máme skutečně i dokonalými býti! Toť jest velikou ctností a velikým pokladem«. Tak pravil sv. Bernard.

Tomuto světcí vzdávána byla chvála, že věci a činy obyčejné konal způsobem neobyčejným. Z milosti Boží, jako ze zřídla bohatého, vyvíraly činy světcovy. Láska k Bohu byla jejich pohnutkou.

Konal vše u přítomnosti Boží a se zanícenou horlivostí.

Nikdo nebyl svědomitějším nad sv. Františka Saleského, nejenom tehdá, když konal veřejně úřad biskupský, nýbrž i tehdá, když sloužil mši svatou, když společně hodinky církevní se modlival. Ano i nejmenší ceremonii neboli obřad církevní konal velmi svědomitě. Byl svědomitým a dokonalým i tehdá, když se modlil breviář sám a ať konal práci jakoukoliv.

Popřej mi, Pane, milosti, aby milost byla zřídlem a láska pohnutkou a pobídkou všech mých prací, abych je konal vesměs u přítomnosti Tvé, abych uvnitř pln byl pokory a mrtvení, a abych neustále horlil o spásu duší.

Šestý den. »Nechtěj se družiti k těm, kteří se domýšlejí, že jsou dokonalými, začínají-li mnohé věci, ale raději vol připočten býti k těm, kteří, co činí, také dobře činí. Neboť mnohem lépe jest, ne mnohé věci začínati a dobře je vykonati, než mnohé věci ledabyly konati. Málo, — ale dobře, — toť heslo pravé. Nechtějmež se tedy pouštěti v různá cvičení, ale přičiňme se, abychom, co jsme si umínili, dobře a dokonale vyplnili.« (Sv. František Saleský.)

Jistý slovutný a zbožný vůdce duší bez ustání říkával: Krátké modlitby, jež konáme zbožně a vroucně, jsou Bohu milejší, těm pak, kteří je konají, užitečnější a prospěšnější, nežli modlitby mnohé a dlouhé, ale ledabylé a nepozorné. Ovšem máme se ustavičně modliti, ale třeba také vroucně a zbožně modlitby konati.

Svatá Kateřina ze Sieny, jižto rodiče nej-sprostší práce domácí ukládali, čímž ovšem neměla času k modlitbě a ke zbožným cvičením, nicméně Bohu se zalíbila, že práce uložené konala vždy v přítomnosti Boží, a že v srdci svém upravila si koutek, v němž ustavičně s Bohem se obírala.

Tys Pane, Bůh můj! Byl bych velmi trestu hoden, kdybych, moha sloužiti Pánu tak vznešenému a laskavému, nekonal vše z lásky k Tobě anebo co konám, konal ledabyle a všedně a obyčejně.

Sedmý den. »Pán Bůh neměří dokonalosti naší dle počtu a velikosti činů našich, nýbrž dle způsobu, kterým je konáme. Nejlepším pak způsobem jest láska, z níž skutky naše mají vycházeti. Činy naše jsou tím dokonalejší a Bohu milější, čím láska naše jest ryzejší a dokonalejší.« (Sv. Jan z Kříže.)

Miluj Boha a pak můžeš činiti, cokoliv ti libo, praví sv. Augustin.

Svatý František Borgiaš nekázal vždy tím způsobem, jak si posluchači jeho přáli; ano pravdy, o nichž kázal, ba i způsob, kterým pravdy tyto vysvětloval, zhusta se jim nelíbily, ba i protivily; a přece ani jedno kázání jeho nebylo bez užitku a prospěchu, jelikož hlásal slovo Boží jediné z lásky k Bohu.

Kdosi, jenž si přál, aby všechny skutky jeho směřovaly k Bohu, začínal všechno znamením kříže, říká: »Ve jménu a z lásky k Bohu Otci, Synu a Duchu svatému. Amen. Ano, tak jest Bože můj, tentž jest úmysl můj!«

Bože můj, Tobě obětuji práci, kterou nyní konám. Žádám toho srdečně, aby nejenom práce tato, nýbrž veškeren život můj řídil se láskou k Tobě, a nad to přeji si z plna srdce, aby láska byla pohnutkou i mým bližním, by z lásky sloužili Tobě. Rozněť, Bože, v nás lásku svou!*

Osmý den. »Kdokoliv činy své dobře vykonati chce, tomu třeba, aby je konal čistým úmyslem a pevnou nezvratnou vůlí, čímž se Bohu zalíbíti může. Toť krása duše naší a spolu duše činů našich, která jim dodává ceny. Tím také činy naše sládnou a stávají se snadnými.« (Sv. František Saleský.)

Svatá Magdalena z Pazzi napomínala ustavičně novicky, jež vedla k dokonalosti křesťanské, aby Bohu veškery činy, byť i všední a obyčejné, obětovaly. Aby pak novicky úmysl ten stále měly na mysli, tázala se jich občasně: S jakým úmyslem to činíš? Kdykoliv otázaná odpověděla, že nemá na mysli účelu, aby se Bohu zalíbila, napomínala ji: »Což pak nevidíš, že ztrácíš zásluhu činů svých, nekonás-li všeho z lásky k Bohu? Vždyť takovým činem ani Bůh nebývá ctěn, ani nebývá a nemůže býti s takovým činem spokojen«.

Když jednou opat Pembo spatřil záletnici, která oděna byla drahocenným rouchem, a měla nalíčenou tvář, povzdychl z hluboka a zaplakal. Byv otázan, proč tak vzdychá a pláče, odpověděl: »O mne nešťastného! Jak daleko jsem ještě za touto záletnicí, an nikdy jsem nehleděl Bohu tak se zalíbíti, jako ona se snaží, aby se zalíbila lidem.«

Ach, můj Bože, bolestně toho lituji, že jsem se připravil o zásluhu mnohých dobrých skutků, kteréž by mi milostí Tvou a přispěním byly snadny a záslužny! Od této chvíle chci všechno konati z čisté lásky k Tobě.

Devátý den. »Dokonalost naše zakládá se na všech skutcích našich, zvláště pak na všedních a obyčejných činech, jelikož jsou nejčtetnější. Konáme-li je způsobem dokonalým, prospíváme i my v dokonalosti. Proč pak ze dvou řeholníků, z nichž oba tutéž práci konají, jeden jest řeholníkem řádným, druhý však práce a povinnosti své koná nedbale a liknavě? Příčina jest ta, že první v obyčejných věcech jest dokonalý, druhý pak i v důležitých věcech netečný.« (Alphons Rodriguez.)

V mládí konala sv. Gertruda pouze to, co konaly její družky. Ano nekonala mnohdy ani tolik, a to z té příčiny, že pro ustavičnou chorobu nesměla zachovávat ani všech pravidel řádových, jež ostatní družky její zachovávat i plniti musily. Avšak nicméně byla milá Bohu i lidem, protože cokoliv konala, s největší svědomitostí a dokonalostí vykonávala.

Ó můj Spasiteli, cokoliv činím, žádám, abych dokonale činil. Ó myslí, mluv a jednej se mnou, Ty, Pane můj! Spojuji všechny své činy s Tvými činy; posvětiž je přehojnými zásluhami svými!

Desátý den. Mezi obyčejným zaměstnáním máme nejprvé dbáti skutků duchovních, protože k Bohu směřují a nás účinně k dokonalosti vedou. Jinak-li jednáme, uvalujeme na sebe zlořečení Ducha svatého, kterým hrozí Bůh těm, kteří konají dílo Boží nedbale.« Tak pravil svatý Vincenc Paulánský.

Ač světec tento velmi byl zaneprázdněn, nicméně rozdělil si den takou měrou, že nikdy zbožných skutků svých nezanedbal. Avšak jednal s Bohem způsobem důvěrným a zbožným; neboť konal vše u přítomnosti Boží a z lásky k Bohu, a tak stále s Bohem byl sloučen a spojen.

Veškery činy mé, Pane, ať hlásají, že Tě miluji, a též spolu projadřují bolest, že jsem Tě vždy tak nemiloval, jak jsi toho zasloužil. Ó kéž mohu život obětovati za to, že jsem lásku svou promrhal a věnoval světu a marnostem jeho! Kéž mohu Tě milovati takovou láskou, jaké jsi hoden! Alespoň od této chvíle nepřestanu Tebe milovati, a budu prositi Tebe upřímně a vroucně, abych v lásce Tvé žíti i umříti mohl!

Jedenáctý den. »Mše svatá jest mezi všemi úkony kněžskými nejvznešenější, nejsvětější, Bohu nejmilejší a nám lidem ku spáse věčné nejužitečnější a nejprospěšnější. O by nám bylo přáno, abychom mohli poznati hlubokou uctivost, s kterou andělé této předrahé oběti jsou přítomni! — Jak velmi třeba knězi čistoty, jenž oběť tuto převznešenou konati smí! Má jíti k oltáři v duchu Kristově, má státi u oltáře jako anděl Boží, a má konati oběť tuto tak, jak ji konali kněží svatí. Obětovati má Bohu modlitby a prosby křesťanského lidu. Avšak nemá býti pouze prostředníkem mezi Bohem a lidmi, ale má i za sebe se modliti, by nezapomenul, že jest člověkem hříšným.« (Sv. Vavřinec Justinián.)

Když ctihodný kněz Jan Avila byl jednou přítomen mši svaté, kterou kněz roztržitě a nepobožně konal, byl touto nedbalostí v hloubi srdce

uražen a rozhořčen, a přistoupiv ke knězi, pravil mu hlasem sice tichým, ale nicméně důrazným: »Prosím vás, velebný pane, abyste se Synem Božím, v jehož přítomnosti se nalézáte, aspoň tak šetrně nakládal a jednal, jak byste se choval k synu bohatého a vznešeného šlechtice!«

»Já se ke každé mši svaté připravuji tak«, říkával jistý zbožný biskup, »jako bych měl před soudnou stolicí Ježíše Krista se dostavití«. — Také sv. Ignác z Loyoly sloužíval mši svatou tak zbožně a uctivě, že nejednou proléval u oltáře slzy.

Také sv. Vincenc Paulánský sloužíval mši svatou tak zbožně a uctivě, že kdokoliv byl mši té přítomen, byl k pobožnosti povzbuzen.

Říkávali lidé, kteří při mši sv. byli přítomni, již světec tento sloužil, a kteří ho před tím nikdy neviděli a neznali: Tento kněz musí býti knězem svatým; neboť takové mši sv. nemůžeme býti každodenně přítomni.

Jistý zbožný missionář, který při missii, kterou konal v jednom městě francouzském, všeobecně andělem byl zván, trdil se a namáhal, aby jakéhos šlechtice, který žil dle požadavků toho světa, a který již drahnou dobu nebyl u sv. zpovědi a u sv. přijímání, Bohu zase získal. Ale veškerá snaha jeho byla dlouho marna. To jediné, čeho u šlechtice prosbami svými dosáhl, bylo, že mu při mši sv. ministroval. I stalo se, že zbožnost, vroucnost, uctivost kněze tohoto při mši svaté tak na zatvrzelce účinkovala, že nemohl déle domluvám jeho odpírati, a že činil pravé pokání.

Ve svaté lásce, Bože můj, chci zvláště při této svaté oběti Tvé velebnosti se obětovati, chci

Tě v duchu Ježíše Krista chváliti a Tobě díky vzdávati. V tomtéž úmyslu chci se s Kristem obětovati a nikdy nezapomínati, že jsem živou obětí ke cti a chvále Stvořitele svého.

Dvanáctý den. »Hodinky církevní neboli breviář jest skutkem Bohu nejmilejším; neboť kdykoliv se breviář modlíme, ohlašujeme chválu Boží. Tenť jest úřad a zaměstnání i andělů v nebesích. Nikdy nemáme se modliti breviář pouze z obyčeje a bez pobožnosti, nýbrž s vroucností a zbožností.« Tak pravila sv. Magdalena z Pazzi.

Kdykoliv tato světice zaslechla znamení zvonom ke společné modlitbě, byla vždycky zvláštní radostí naplněna.

Zbožný jeden řeholník začínal každý žalm slovy: »Nebeský Otče, uděl mi Ducha svého svatého!« — Kdykoliv sv. Bonaventura se ubíral do kůru ke společné modlitbě, zdálo se mu, jakoby stál uprostřed sborů andělských, a jakoby s nimi Boha velebil a chválil.

Jistý ctihodný kněz nezačínal dříve modliti se hodinky církevní, dokud se neodřekl sedmi hlavních hříchů a veškeré roztržitosti, a dokud nevzbudil dokonalou lítost a lásku. Obětoval po každé hodinky církevní Bohu na zvláštní úmysl, a obnovoval úmysl ten vždy ke konci každého žalmu. Po každé pocítil zvláštní radost v srdci, kdykoliv vyslovil jména: Hospodin, Bůh, Ježíš. Při zakončení modlitby děkoval Bohu za pomoc a přispění, prosil za prominutí poklesků a skončil slovy: »Žpívejme v duchu, zpívejme v pravdě!«

Zbožná řeholnice používala při společné modlitbě zvláštního prostředku, aby se ubránila roz-

tržitosti. Myslila si, že po pravici její stojí anděl Páně, zapisuje každý verš, který zbožně se modlí, na levici pak že stojí ďábel, který zanáší do své knihy každou roztržitou myšlenku, ku které mezi modlitbou svolila.

Svatá Kateřina z Bologny říkala: »Jak jest možno, státi uprostřed andělů, zpívati s nimi, a při tom míti mysl roztržitou a obírat se věcmi pomíjejcími!

Nauč mne, Pane, jak Tě mám chváliti, a po-
přej mi milosti, abych Tě způsobem náležitým
chválil! Spojuji chválu svou s chválou všech an-
dělů a svatých v nebi a všech spravedlivých na
zemi. Skrže Ježíše, s Ježíšem, jak Ježíš chce, kéž
bych Tě, ó Bože, velebil a chválil!

Třináctý den. »Zpytování svědomí, jež všechny ctnostné duše každého večera konávají, prve než na odpočínutí se odeberou, jest výborným prostředkem k potlačení zlých náklonností a k dosažení ctností. Při zpytování tom dlužno nejen upamatovati se na chyby, kterých jsme se dopustili, nýbrž máme nad nimi také vzbuditi opravdovou lítost, umíniti si, že se jich budeme varovati, a uložiti si za ně příslušné pokání.« (Blahoslavený Ludvík Gr nadský.)

Již mudrcové pohanští poznali účinnost zpytování svědomí. Sv. Jeronym vypravuje o Pythagorovi, že žákům svým doporučoval, by dvakrát denně, v poledne a večer, předkládali sobě tři otázky: »Co jsem činil? Jak jsem to konal? Učinil jsem vše, co jsem učiniti měl?«

Všichni učitelé církevního života mluví obšírně o velikých výhodách takového zpytování;

sv. Ignác dával mu dokonce přednost před modlitbou, a to proto, že zpytováním tím zajišťujeme si ovoce modlitby. Pravit, že pokrok svůj ve ctnostech připisuje bedlivému každodennímu zpytování svědomí.

»Nepamatuji se«, pravit jeden svatý řeholník, »že by se kdy bylo zlému duchu podařilo, svést mne k tomu, bych se chyby jednou učiněné opětně dopustil«. To bylo možno jen tím, že světec ten při zpytování svědomí vzbuzoval nad hříchy svými takovou ošklivost, že sebe větší pokušení nebylo s to, aby přivedlo jej k opětnému pádu.

Bože můj, chci každého dne bedlivě svědomí své zpytovat i sebe se tázati: »Učinil jsem, co jsem učiniti měl? Snažil jsem se, bych to dobře vykonal?« — Odpusť mi milosrdně, jestliže jsem pochybil, a přispěj mi milostí svou, bych napravit hříšný svůj život!

Čtrnáctý den. »Slunce a měsíc velebí Hospodina, dle výroku žalmisty Páně. Avšak jak může slunce a měsíc Pána velebiti? Tím, že věrně plní, co jim Pán přikázal, k čemu je stvořil. Toť jest výborným prostředkem i nám, ač chceme-li Pána celý den velebiti a chváliti. Čiň vše dobře, co ti poručeno, a plň věrně všecko, cokoliv plniti máš.« (Sv. Jeronym.)

Jistá zbožná služka, která sloužila u vznešené křesťanské rodiny, k nemalému poučení sloužila všem domácím tím, že všecky práce věrně a svědomitě konala, a všem bez reptání byla poddána. Když jednou čistila světnici, dala se do hořkého pláče. Domácí lékař, který právě šel

kolem, a usedavý nářek zaslechl, zastavil se, dotazuje se po příčině a připomínaje zároveň, že snad někdo z domácích jí ublížil. I odpověděla: »Nikoliv, pane; naopak musím se přiznati, že všichni domácí tak laskavě a vlídně se ke mně chovají, že nejsem toho ani hodna. Že pak byste rád příčinu mých slz zvěděl, chci vám ji udati. Byla jsem jednou na sv. missii, a tu jsem prosila kněze missionáře o radu, jak bych mohla zbožně a křesťansky živa býti. Kněz poradil mi tak, že rady jeho do smrti nezapomenu, a dle ní se každodenně řídím, dobře vědouc, že mi v životě mém velmi prospívá. »Dcero má«, tak pravil, »čiň z lásky k Bohu vše, cokoliv ti kdo poručí, tak dokonale, jak jen můžeš, a mezi tím, co práce uložené z lásky k Pánu Bohu konáš, pokoř se co nejvíce!« Vidíte pane, že právě zametám světnici; i činím tak jak nejlépe mohu, abych se Pánu Bohu zalíbila; neboť mám za to, že paní, která mi práci tuto uložila, poručí mi jménem Božím. Mezitím co světnici zametám, rozjímám u sebe: Jak málo dbám o to, aby srdce mé aspoň tak bylo vyčištěno, jak bude ta světnice, až práci svou dokonám. A tato jest příčina mých slz«.

Lékař byl touto odpovědí nábožné služby velmi pohnut, a kdekoliv příhodu tu vypravoval, každý se divil zbožnosti a lásce prostého děvčete, s jakou Pána Boha milovalo.

Přispěním milosti Tvé, Bože, chci vždy činiti to, co Ty chceš, a jak Ty chceš. Z lásky k Tobě chci veškerý práce své konati a při tom se stále v pokoře cvičiti!

Patnáctý den. »Nedomýšlej se, že čas, který věnuješ svědomitému plnění svých povinností, jest ztracen. Velmi se Pánu Bohu líbí, opomene-li kdo pobožnost jakoukoliv z té příčiny, aby Bohu sloužil, což tím více se Bohu líbí, zdá-li se nám opomenutí těžkým a nesnadným.« (Sv. Terezie.)

V klášteře, v němž vrchní správu vedl svatý Bernard, žil mnich, který velmi o to dbal, aby všechna pravidla řádová svědomitě plnil. I stalo se, že mezi duchovním čtením, které jednalo o poslušnosti, svatý opat mnichovi poručil, aby ustal ve čtení a posloužil člověku, který pomoci potřeboval. Mnich však pocítil proti rozkazu sv. opata jakýs odpor a pravil dosti hlasitě, že to i sv. Bernard zaslechl: »Řehole předpisuje, aby bylo duchovní čtení, a to právě touto dobou. Mám snad proti řeholním pravidlům jednati?« — Svatý opat odpověděl: »Milý bratře, nečetl jsi právě nyní o poslušnosti? A proč jsi četl právě o poslušnosti? Myslím, že jediné proto, abys nyní poslechl«.

Dcera ze vznešené rodiny, kteráž bydlela v klášteře, pocítovala v srdci velikou touhu, aby do kláštera byla přijata, a také rodičům vyjevila přání a touhu, kterou v srdci svém ku klášternímu životu cítila. Avšak rodiče nesdíleli s ní úmyslu toho, ano donutili ji, že musila z kláštera do rodného domu se vrátiti. Ryzou a upřímnou zbožností vedena, pravila: »Chci ve světě žiti tak, jakobych byla v klášteře, až do té chvíle, kdy bude mi lze vstoupiti do kláštera«. A dle tohoto rozhodnutí konala doma veškerý úkony náboženské, jimž v klášteře byla uvykla. Z rána a na večer věnovala jistou dobu ručnímu zaměstnání.

Jinou dobu určila k hodinkám církevním a pobožnosti růžencové. Pak zase v jisté hodiny konala duchovní čtení a rozjímání a navštěvovala nejsvětější Svátost oltářní. Když pak matka zpozorovala, že úmysl dceřin nedá se ničím zvrátiti, ukládala jí práce velmi četné a těžké, aby nemohla cvičení nábožných konati. Avšak zbožná služebnice Páně poslouchala matky své také a plnila všecky práce tak svědomitě, jako by Bůh sám jí je byl ukládal v duchu víry a lásky. Zhusta vzbuzovala zbožné myšlenky a city, a v srdci utvořila si útulnou celu (komůrku), v níž i uprostřed přčetných prací s Bohem stále se obírala. Tak se stalo, že ve všech ctnostech hojně prospívala, a že když konečně směla do kláštera vstoupiti, mnohými zázraky se proslavila, a po životě, svatě skončeném, vzata byla do počtu těch, jež Církev svatá mezi miláčky Boží vřadila.

Propůjč mi, Pane, milosti, abych veškery své činy v duchu víry a lásky konal, bych bez přestání srdce své k Tobě pozvedal, a abych v srdci svém komůrku si zbudoval, v níž bych ustavičně s Bohem se obíral!

Šestnáctý den. *Nestrachuj se, že by zaměstnání, k němuž poslušností zavázán jsi, i kdyby přčetné a mnohotvárné bylo, mohlo ti býti závadou, abys s Bohem obcoval, jestliže jenom konáš je proniknut jsa přítomností Boží a ke cti a chvále Hospodinově. Naopak právě taková zaměstnání jsou často pohnutkou, že tím upřímněji a vroucněji k Bohu přilneme. A jakž by mohlo nás něco od Boha odloučiti, pokud vůle naše s Bohem jest sloučena?* (Sv. František Saleský.)

Každodenní zaměstnání svaté Františky ze Chantal nebylo nikterak s to, aby překazilo její spojení s Bohem. »Jest mi úplně lhostejno«, říkávala, »mám-li s ostatními sestrami modliti se společně církevní hodinky, anebo mám-li konati ruční práce. Ba nezřídka Boha svého nalézám spíše při práci, nežli v modlitbě«.

Jistý řeholní bratr, který byl kuchařem ve františkánském klášteře, mívával obyčej, že kdykoliv práce své v kuchyni vykonal, zavřel se do cely, aby se tam oddal modlitbě. I naplňoval Bůh duši jeho přehojnou slastí nebeskou. Že pak mu ta slast nebeská velmi zachutnala, a byl by jí rád nepřetržitě užíval, prosil představeného, by práce kuchyňské byl sprostěn, i byla prosba jeho vyplněna. A nyní se domýšlel, že se úplně oddá sladkému a svatému obcování s Bohem. Avšak pojednou zmizela útěcha a slast, kterou dříve cítil, a místo ní dostavila se sklíčenost a vyprahlost. Takto byv poučen, odebral se k představenému, jemuž upřímně a bez přetvářky vše pověděl, prose o dřívější zaměstnání, v němž zase slast a lahodu nalezl, kterou Bůh vlévá duším, kterým plnění vůle jeho tak chutná, jako hladovému dobře upravená krmě.

Propůjč mi, Pane, milosti, aby veškery mé činy sloužily k tomu, bych s Tebou co nejúžeji byl spojen. Cokoliv konati budu, chci konati ve Tvé svaté přítomnosti, k Tvé cti a chvále a z lásky k Tobě!

Sedmnáctý den. »Nepatrné úkony stávají se velikými a záslužnými, dobře-li je konáme. Nepatrný skutek, který koná někdo ke cti Boží a

s tím úmyslem, aby se Bohu zalíbil, jest Pánu Bohu milejší, nežli jiný, slavný sice, ale s menší láskou vykonaný. Třeba tedy, abychom nepatrné činy dobře konali; neboť jsou na snadě a možno je konati každé chvíle, ač chceme-li se státi miláčky a přátely Božími.« (Sv. František Saleský.)

Svatý Ignác vypravoval často o jistém zedníku, že tolik korun hotoví sobě a připravuje v nebesích, kolik cihel do zdi zasazuje a kolikrát kladivem na ně klepá, jelikož všechny činy koná ve zbožném úmyslu a z lásky k Bohu.

Svatý František Xaverský dbal o to, aby nepatrné činy dobře konal. Říkával: »Kdo se nepřičiňuje, aby nepatrné činy konal dobře, ten i v činech velikých a důležitých dokonalosti nedosáhne.«

Jistý starý mnich stál pokaždé nějakou chvíli jakoby v hluboké přemýšlení byl pohroužen, a pak teprve konal, co mu bylo poručeno. Když pak jednou kdosi tázal se ho po příčině, odpověděl: »Činy naše jsou samy sebou nicotny, jsou podobny neotesanému dřevu, nekonáme-li jich pravým úmyslem. A jako střelec nejprve běře zbraň v líc a míří na předmět, a teprv potom střelí, aby cíle dostřelil, tak i já ve všem, cokoliv činím, úmysl svůj řídím k Bohu, poslednímu cíli svému, a tota příčina, proč prvé se rozmýšlím, jelikož to Pán ode mne žádá.«

Popřej, Pane, aby nic nezdálo se mi maličerné, cokoliv ke službě Tvé směřuje, a dej, abych i činy nepatrné konal dokonale, by jimi byla rozmnožena Tvá čest a chvála.

Osmnáctý den. »Mnohem větší zásluhu má u Boha, kdo jedinou prosbu modlitby Páně nábožně se pomodlí, nežli ten, kdo mnohé modlitby zběžně, nedbale a nepozorně vykonává.« (Sv. Terezie.)

Jistý veliký hříšník vyznával se knězi se srdečnou lítostí, a hojné slzy, jež proléval, svědčily o upřímné lítosti jeho. Kněz, jenž mu dal rozhřešení, uložil mu spolu i pokání, které bylo přiměřeno množství jeho hříchů. Toto pokání, které by se jinému bylo zdálo nemožné, přicházelo kajícímu tak snadné a nepatrné, že zvolal: »Za toliké a tak těžké hříchy pouze takové nepatrné pokání! Velebný pane, vy nevíte, co činíte!« I zmenšil zpovědník pokání již uložené slovy: »Pomodlete se pouze sedm kajících žalmů v duchu krále Davida.« Kající však se proti tomu ohražoval slovy: »Velebný pane, já jsem vás neprosil, abyste mi pokání uložené zmenšil, nýbrž abyste je zvětšil. Vždyť volím raději v tomto, nežli v onom životě za hříchy své zasloužené tresty trpěti.« Avšak kněz, osvěcen Duchem svatým, nedbal prosby kající, ale uložil mu nové pokání slovy: »Ba ani sedm žalmů kajících nebudete se modliti; žádám od vás pouze, abyste vzbudil dokonalou lítost nad hříchy, spojenou s upřímnou láskou k Bohu«. Onen člověk, který upřímně a srdečně hříchů svých želel, vyšel ze zpovědnice s těmito slovy: »Tolik těžkých hříchů a jenom dokonalou lítost s dokonalou láskou k Bohu!« Tuto dokonalou lítost vzbudil, a vypustil pak duši u oltáře, na jehož stupních klečel. Nemůže-li se o tomto hříšníku právem říci, že lítostí a láskou umřel? Ó té blažené smrti!

David se přiznal: »Zhřešil jsem!« a ihned byl ospravedlněn. Jak často slovo toto opakujeme v confiteor; zdali pak také v našem srdci jeví tytéž účinky?

Nauč mne, Pane, abych srdcem vroucím se modlil; vlej v srdce mé lásku k modlitbě, a uděl mi ducha modlitby!

Devatenáctý den. »Kdo ještě sám nezkusil, může mi věriti, jak důležitou věcí jest pro naši spásu, abychom v malých věcech věrnými nalezeni byli. Zlý duch se přičiňuje, abychom i ve velkých byli nevěrní, pakli jsme nevěrní v malých.« (Sv. Terezie.)

Svatý Vavřinec Justinián dbal ponejvíce o to, aby malých chyb se uvaroval, říkával: »Kdo chrání se hříchů malých, ten bude se tím více varovati hříchů velkých.« Dostačíť člověku, jenž si zachoval víru, a není pozbaven zdravého rozumu, že se chrání hříchů, které ho uvádějí do věčné záhuby. Avšak pouze sluhům Božím dáno, že bojí se i všedních hříchů více nežli smrti. Kdo se Boha bojí, praví sv. Řehoř, tenf ničeho neopomene.

Jsou kláštery a řády, jejichžto členové, jako na příklad Trappisté, pro větší poklesky méně bývají trestáni, kdežto pro malé a nepatrné chyby představení ukládají tresty a pokuty velké, a to z té příčiny, že blaho a trvání řádu toho vyžaduje. A zajisté jest praxe tato velenutným zařízením, mají-li pořádek a kázeň v klášteře býti udrženy.

Bože můj, pevný jest úmysl můj, {kterýž v přítomnosti Tvé vzbuzuji, že i ve věcech ne-

patrných chci býti věrným, abych i ve velkých nevěrným nalezen nebyl, chci tolikéž i lásku svou Tobě vždy na jevo dávat!

Dvacátý den. »Při práci obírej se s Bohem; neboť odvrátí-li se od tebe, nemůžeš ani chvíli býti jist, že neklesneš. Buď jako malé děti, které jednou rukou se drží matky, druhou pak si pohrávají. Při každém zaměstnání upírej občas zraků svých k nebeskému Otci, abys rozvažoval, je-li mu práce tvá milá, a pros o pomoc a přispění. Tak se stane, že cokoliv činíš, lépe a dokonaleji vykonáš, ano i věci nesnadné se ti podaří. Pomyšli a představ si Matku Páně, která jednou rukou pracovala, druhou pak dítě Páně chovala.« (Sv. František Saleský.)

Tou dobou, v níž sv. Magdalena z Pazzi pracovala, zdálo se, jak družky o ní vypravovaly, jakoby pouze tělem pracovala; neboť bylo patrné, že duše její pevněji s Bohem jest sloučena, kterého nade vše milovala, nežli s tělem, v němž žila.

Kdykoliv sv. Vincenc Paulánský i nesnadnými a spleťtými záležitostmi se obíral, zdálo se, že bytuje spíše s Bohem v nebi, nežli s lidmi na zemi.

Jistý muž, jenž pozoroval plačící ženu, která při nepatrném ohníčku připravovala pokrm, tázal se po příčině pláče. »Jakž bych neměla plakati, vidím-li, že ten nepatrný oheň dostačí k úpravě pokrmu, kdežto neskončeně dokonalý Bůh a nepočetná dobrodiní Boží nemohou postačiti, aby tvrdé srdce mé láskou k Bohu roznítily!«

Popřej mi, Pane, milosti, abych v každé chvíli a při každém zaměstnání s Tebou se obíral; ne-

boť slušno a spravedливо, aby duše má úžeji s Tebou byla spojena, nežli s tělem, kteréž jsi k službě duše stvořiti ráčil.

Dvacátý prvý den. »Největší překážkou, pro niž práce své nedokonale konáme, jest ta okolnost, že když něčím se obíráme, na něco jiného myslíme, co teprve konati budeme, anebo co jsme již vykonali. Chceme-li práci jakoukoliv dokonale skončiti, třeba, abychom pouze na to mysli, co právě konáme, a abychom práci tuto konali, jak nejlépe umíme a můžeme. Je-li práce skončena, pak netřeba na ni mysliti, ale třeba pouze mysliti na to, co máme před sebou.« (Ctihodný Jan Avila.)

»Čiň, co činiš!« Tak říkal jistý sluha Páně při každém zaměstnání. »Čiň práci tu tak, aby se Pánu Bohu líbila. Snad jest to dílo tvé poslední, a může míti nedozírné následky.«

Jiný opět mezi prací takto sám s sebou rozmlouval: »Tys zde, abys pracoval!« Konal-li nějaký skutek milosrdný, říkával: »Lásku k Bohu a lásku k bližnímu mám rozněcovati v každém srdci, a žádná touha jiná nemá ve mně panovati.« Mezi modlitbou říkával: »Tys jen proto zde, abys se modlil!«

Jistá zbožná řeholnice, které představená různé práce přikazovala, konala je jak nejlépe mohla. Při tom říkala: »Nyní jsem pouze k tomu, abych obstarávala sakristii. — Nyní jsem pouze vrátanou. — Nyní jsem pouze šafářkou atd.«

Úplně chci se oddati tomu zaměstnání, které z lásky k Tobě, Bože, konám, abych je dobře

vykonal. a chci za to míti, že nyní ode mne pouze to žádáš, co činím, a že může býti práce tato poslední mou prací v životě vezdejším.

Dvacátý druhý den. »Čiň v každé době věrně to, co Pán od tebe chce, a jemu přenech starost, mysliti na to, co potom činiti budeš. Ujišťuji tě, že okusíš hojného pokoje, tak-li jednati budeš.« Tak pravila svatá Františka ze Chantal.

Tak jednal, říkala tato světice, svatý František Saleský. Konal-li jakoukoliv práci, anebo měl-li nějakou nemilou záležitost vyřídit, tedy se odevzdal zaměstnání svému tak úplně, jakoby nic jiného konati neměl.

Svatý Řehoř Nazianský vysvědčil o své matce, že se pouze tomu věnovala, co právě konala, a tak veškeré její zaměstnání bylo dokonalé.

»Kdykoliv práci jakoukoliv začínáš,« říkal sv. Bernard, »konej ji tím způsobem, aby starost, s jakou pracuješ, nikdy myslí tvé neoddalovala od Boha.«

Častěji budu sám k sobě takto mluvit: Snad po této práci umru, a budu pak dle toho souzen, s jakým úmyslem jsem ji konal! Pro tuto práci mohu dojít buď věčné radosti anebo věčného ztracení. Požehnej, Pane, tomuto mému předsevzetí!

Dvacátý třetí den. »Nic neškodí pracím našim i zbožnosti tou měrou, jako spěch. Chraň se této chyby, jestiž odpůrcem pravé zbožnosti. Nikdy nelze nic dobře vykonati, cokoliv se koná pospěšně. Cestujícím se jde potud dobře, dokud jdou stejným krokem.« (Sv. František Saleský.)

Často radil sv. Filipp Nerejský těm, jež vedl na cestě spásy: »Netřeba všecko za jeden den vykonati, a nesmíte také si mysliti, že během jednoho měsíce takové dokonalosti dosáhnete, abyste mohli prohlášeni býti za svaté. Takovému počínání odporuje rozvaha a zdravý rozum.«

Vládni sám sebou, radil jistý zbožný kněz, který mnohé duše ke spáse přivedl. Ve všem, co činíš, řiď se rozumem, a uvaruješ se mnohých poklesků. Vždyť dosti rychle jsi věc tu vykonal, kterou jsi vykoňal dokonale.

Jistý poustevník sešedivělý dával mladším toto napomenutí: Ostríhej mlčení, neměj zalíbení v marných myšlenkách, nebuď roztržitým při rozjímání. Ať stojíš anebo sedíš, čiň vše ke chvále a slávě Boží. Tak-li budeš jednati, netřeba se ti báti nástrah ďáblových.

Nauč, mne Pane, abych uměl sebou vládnouti! Z lásky k Tobě nechci se ukvapiti v jednání, a nad to chci vše s rozvahou začínati, abych dobře konal, co konati mám, chci poslouchati vnuknutí Tvé milosti, a ne přirozenosti, nad to chci Tobě ustavičně oběť chvály vzdávati!

Dvacátý čtvrtý den. »Skoro vždy vyvinují se skutky Boží znenáhla a z nepatrných začátků. Nemáť člověk bažiti po tom, aby vše okamžitě vykonal; a také netřeba se vzdávati vší naděje, kdykoliv člověk v něčem k dokonalosti nedospěje. Vždy máme v dobrém prospívati, ale klidně a rozvážně; vždy Pána upřímně a srdečně prositi a všech prostředků užívati, které nám Duch Páně vnukne, a nedbati klamných praktik světských.« Tak pravil sv. Vincenc Paulánský.

Tento světec prvé vše dobře rozvážil a rozmyslil, než se k něčemu odhodlal. A podivno, že rozvaha jeho nikdy věci žádné neuškodila, nýbrž naopak k cíli kýženému ji uvedla. Každý se tomu divil, že se světci všechno dařilo, cokoliv začal. Nad to získal hojné poklady nebeské, jelikož vše, cokoliv konal, činil z lásky k Bohu a bližnímu.

Známa jest odpověď klášterního bratra kučara, který každodenně připravoval pokrm pro dvě stě třicet členů řádových, nepočítaje hostů, cizincův a žebráků, kteří v klášteře byli živeni. Při tom bratr ten byl stále myslí veselý a rozmarný. Když svatý Jan Klimak se ho tázal, jak může při toliké práci a starosti býti stále myslí sebraný, rozmarný a veselý, odpověděl, že to věci velesnadnou, jelikož vše koná s tím úmyslem, jakoby Bohu samému sloužil.

Co chceš, Pane, abych činil? volám s Tvým sluhou apoštolem Pavlem. Ó ukaž mi, co bych měl činiti, a popřej milosti, abych vše věrně a z lásky k Tobě činil!

Dvacátý pátý den. »Také neklid i přílišná starostlivost mohou býti závadou, že činy naše nejsou dokonalé. Důležité zaměstnání činí člověka méně roztržitým, nežli práce nepatrná, nahrne-li se způsobem nepředvídaným. Proto přijímej vše klidně, co se právě namane, a konej jednu práci po druhé náležitým pořádkem, a nebudeš roztržitým. Budeš-li tak pracovati, dosáhneš hojné zásluhy.« Tak pravil sv. František Saleský.

Nejednou předstíráno tomuto světci, že nával obecného lidu, kteří mnohdy s maličkostmi ke

sv. biskupovi přicházeli, mnoho drahocenného času ubírají. Na to odpověděl světec: »I mně není to neznámo, ale co mám činiti? Tyto malichernosti jsou těm lidem věcmi nad míru důležitými, a oni si přejí, abych je potěšil: mohu-li jim to odepřít? Bůh mi svědkem, že každé zaměstnání jest mi milé a drahé, vím-li jen, že tím Bohu sloužím. Pokud se těmi malichernostmi obírám, nemusím nic jiného konati. A neblaží-li mne vědomí, mohu-li tím způsobem vůli Boží konati?«

Kdo uprostřed mnohých starostí a zaměstnání umí zachovati klid duševní, ten dosáhl skoro dokonalosti, říkával týž sv. biskup.

Popřej, Pane, abych i uprostřed četných prací klid a mír zachoval. Abych plnění Tvé svaté vůle za přední a jediný cíl života svého považoval, a aby každé zaměstnání mne vedlo k Tobě!

Dvacátý šestý den. »Jestliž známkou Ducha Páně vše mírně a libě konati, a neomylným prostředkem ke šťastnému vykonání díla jakéhokoliv jest, následovati tohoto Ducha Páně.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Kdo miluje, tomu nepřipadá nic těžké, a jest nad to se vším spokojen. »O jakou mám s tebou útrpnost«, pravila kdysi zbožná a útrpná duše jistému žebrákovi, který byl na celém těle ranami posetý, jehož se každý štilil, a který často neměl ani kůrky chleba, aby hlad ukojil. »Děkuji vám srdečně za vaši útrpnost«, odpověděl chudšas, »ale proč nade mnou naříkáte? Vždyť nemám příčiny k nářku! Nemám-li chleba, postím se, a rád se postím z lásky k Bohu. Kdykoliv děti se mi posmívají, mne tupí a haní, raduji se z toho a my-

slím si, že jsem poněkud podoben svému Pánu a Spasiteli, jenž byl potupou lidu. Děkuji Otci nebeskému, že se mnou jedná tak, jak jednal se svým milým Synem, na němž nebylo zdravého místa od paty až do hlavy. Nevidíte všech ran, jimiž tělo mé jest sklíčeno, a věru plakal bych, kdybych těch ran neměl, jelikož Bůh chce, abych je měl. Člověk necítí bolesti, oslazuje-li ji láska, jestliže miluje, cokoliv trpí. To jsem často slyšával, a žádné přísloví není pravdivější, nežli toto, to každodenně zakouším. Trpme a čiňme všecko z lásky, a budeme vždy spokojeni«. Zbožná osoba, s kterou chudšas tak rozmlouval, byla velmi pohnuta. »Nikdy nezapomenu na slova jeho«, pravila, »zvláště pak na ta, která mi řekl na rozloučenou: Bolest a rána má na koleni jest mi milejší a dražší, nežli zlatý peníz«.

Popřej mi, Pane, milosti, bych vždy v tichosti a míru jednal, abych Tě chválil a se radoval, mohu-li co trpěti, jelikož jest to Tvá svatá vůle, já pak jsem učeníkem ukřižovaného Ježíše!

Dvacátý sedmý den. »Že mnozí lidé činy své nedokonale vykonávají, pochází odtud, že najednou mnoho konati chtějí a pobožnostmi různými jsou přetíženi. Svoboda synů Božích v tom záleží, aby cokoliv činí, konali s radostí, věrně a z celého srdce.« Tak pravil sv. František Saleský.

Tento svatý biskup psal jedné zbožné paní, která nad míru horlivě různé způsoby zbožnosti vyhledávala, a více se starala o různé pobožnostkářství, nežli o pobožnost samu, tato slova: »Budete-li stále vyhledávati nových způsobů pobožnosti, konečně dojdete tam, že bude třeba,

abyste hodinky církevní modlila se dvakrát denně, jelikož je denně jednou již se modlíte. Nyní se postíte dvakrát v týdnu, není daleká doba, že se budete postiti sedmkrát v týdnu, a já věru nevím, napadne-li vám chuť postiti se častěji, jak to učiníte, abyste v jednom a témž dni dvakrát se mohla postiti! — Žijme prostě a nenuceně. Máte svatých cvičení dostatek; dbejte o to, abyste ty úkony, jež dosud konáte, konala s větší horlivostí a láskou, a pokročíte značně cestou ctnosti.*

Svatá milost Tvá, Pane, pomáhej a podporuj mne, abych konal, co konati mám, a abych konal vše k Tvé cti a chvále a z lásky k Tobě!

Dvacátý osmý den. Jsouť jisté vhodné prostředky, které se radí těm, kteří chtějí činy své dobře konati. Nejúčinnější prostředek, který já poraditi mohu, záleží v tom: Konej vše, cokoliv konáš, s tím úmyslem, jako by to bylo poslední dílo tvého života. Rci tedy při každém díle: Kdybys po skončené práci měl zemřít, konal-li bys ji tím způsobem, jak ji nyní konáš?* (Sv. Vincenc Paulánský.)

Jistý zbožný kněz měl obyčej, že každodenně přede mší sv. se zpovídal. Bylť náhlou nemocí zachvácen, a tu pravili ti, kteří mu posluhovali: »Velebný pane, jste nebezpečně nemocen, zpovídejte se tak, jako byste neměl více okřátí!« Na to pravil kněz k nemalému poučení kolem stojících: »Bohu díky, již třicet let zpovídám se každodenně tak, jako bych měl po každé zpovědi umřít! Jest tedy nyní pouze třeba, abych svědomí spořádal, jak jsem uvykl činiti před každou mší svatou.«

Svatá Klára z Montefalcone každou práci a všeliké zaměstnání konala s takou svědomitostí a pilností, jakoby měla každou hodinu předstoupiti před Pána, aby složila počet ze života svého.

Dej, Pane, abych všechno, cokoliv činím, konal tak věrně a svědomitě, jakobych měl k Tvé soudné stoličce se dostaviti!

Dvacátý devátý den. »Dábel, odvěký nepřítel spásy lidské, usiluje o to, aby od cesty spásy nás odvrátil. Nejjistějším způsobem k dosažení cíle toho jest, že svádí nás k malomyslnosti, předstíraje, jak těžké a nemožné jest plnění zákona Božího, a jak nesnadné vytrvání v dobrém až do konce. Nejlepším a nejúčinnějším prostředkem proti těmto nástrahám ďábelským jest pomyšlení, že jenom jeden den ještě žítí budeme, a že ke konci tohoto dne musíme spravedlivému Bohu klásti počet ze života svého, a že tento den dostačí k dosažení milosrdenství Božího, dobře-li bude ztráven.« (Alphons Rodriguez.)

Neustále zdálo se sv. Jeronymovi, že slyší zvuk trouby, který v den soudný mrtvé z hrobu vyvede a donutí, aby se představili před soudnou stoličkou Kristovu. Touto myšlenkou posilován, odolal krutým nástrahám ďábelským.

Jiný světec říkával: Již stojím na kraji věčnosti. Věrně-li dnes budu Bohu sloužiti, mohu kojiti se nadějí života věčného. Mám snad teprve se rozmyšleti, abych konal službu Boží tak dokonale, jak jen mohu?

»Ještě tento den ušetřil mi laskavý Hospodin, abych jej dokonale miloval. Jak laskavý a dobro-

tivý jest ke mně! a jak nevděčným byl bych já, kdybych celý den o to nedbal, zalibiti se Pánu mému!« říkával sv. František Saleský každodenně, sotva že ráno vstal.

Jak veliká jest, Bože, dobrota a láska Tvá, že jsi mi ještě tohoto dne dočkati popřál, a že během tohoto dne milostí Tvou milosrdenství dojiti a nebe si zasloužiti mohu.

Třicátý den. »Mnohé duše jsou na omylu, když se domnívají, že nemožno uprostřed denního zaměstnání zachovati mír a klid duševní. Neboť ač není neklidnějšího pohybu nad pohyb lodí na širém moři, odpočívají ti, kteří se na lodi plaví, mírně a klidně, a magnetická jehla ukazuje vždy týmž směrem, totiž k severu. Hlavní požadavek, nechceme-li klid duševní ztratiti, záleží v tom, aby magnetická jehla naší vůle stále byla obrácena k severnímu pólu, jímž jest zalíbení Boží.« (Sv. František Saleský.)

Zdálot se nezřídka, jakoby musil sv. Vincenc Paulánský klesnouti pod tíží práce a zaměstnání, které konal a jakoby neměl ani okamžiku, by sám sebou se obíral. Byl duchovním vůdcem a zpovědníkem královniným; řídil kongregaci Paulánů a mnohé jiné spolky, byl předsedou spolku křesťanské charity (lásky); on byl duší duchovních konferencí, které často sám konal; odevšad hrnuli se k němu nuzní a chudí, jako k otci; a vzdor tomuto mnohotvárnému zaměstnání byl vždy mysli sebrané, ovládal sebe, byl vždy mysli klidné, a stále oplývalo srdce jeho takovým klidem, jakoby pouze jednu jedinou a nepatrnou práci konal.

Pouze vůle Tvá svatá, Bože, budiž mou útěchou! Provází-li mne milost Tvá, co by mohlo

oloupiti mne o poklid duševní, učiniti mne roztržitým, anebo mi překážeti v duševním klidu, abych nemohl býti spokojen?

Třicátý prvý den. »Všecky naše činy nabývají ceny tím, srovnáme-li vůli svou s vůlí Boží; tak že jím-li, veselím-li se a činím-li tak pouze proto, že Bůh tak chce, mám větší zásluhu, než kdybych proti vůli Boží podstoupil smrt mučednickou. Vtiskni pravdu tuto hluboko do paměti, a pamatuj na ni při všem, cokoliv činíš. Následuj v tom stolaře, který veškerá prkna před upotřebením změří úhelnicí; a tak se stane, že každý skutek tvůj bude dokonalý.« (Sv. František Saleský.)

Touto pravdou byl jistý bratr laik z Tovaryšstva Ježíšova tak proniknut, že říkával: Jsem-li v jídelně, abych pokrmem se posilnil, činím totéž, co čini sv. František Xaverský, apoštol Indie; neboť nejlepším úkonem Františkovým při hlásání sv. evangelia jest, že plní vůli Boží; já pak tuto vůli Boží konám také, jsem-li v určitou dobu v jídelně.

Svaté Magdaleně z Pazzi bylo tak snadnou věcí plniti vůli Boží ve všem, cokoliv konala, že nemohla ani pochopiti, jak mohou žíti křesťané, kteří vůli Boží se neřídí a nespravují.

Jistý zbožný kněz každodenně ráno, v poledne a večer si umínil, všecko podle Boha, v Bohu a pro Boha konati. Rcemež tedy spolu s ním: Všecko chci konati dle Boha! Nic nechci konati proti vůli Boží, ale všecko dle jeho nejsvětější vůle. Všecko v Bohu, ve stavu milosti jeho; tak že milost Boží jest pohnutkou mých činů. Abych pak ve stavu milosti Boží se zachoval, chci před každou důležitou prací vzbuditi dokonalou lítost

nad hříchy. A aby milost Boží byla pohnutkou mého jednání, chci Boha vroucně o tu milost prositi, nežli práci nějakou začnu.

Jenom z nadpřirozených příčin a důvodů chci pracovati pro čest a slávu Boží, abych se Pánu zalíbil, z lásky k Bohu, v přítomnosti Boží, s horlivostí jak mohu největší; spolu ve spojení s Ježíšem Kristem, tak jak on pracoval a vše konal. Amen.

Září.

O modlitbě.

Třeba vždy se modliti a neustávati.

Luk. 18, 1.

Prvý den. »Nic neprospívá lidem tou měrou jako modlitba; měli bychom tedy modlitbu si zamilovati, modlitby si vážiti, a ničeho neopomíjeti, kde se nám příležitost k modlitbě naskytá.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Všichni svatí milovali modlitbu. Sv. Kajetán věnoval modlitbě každodenně osm hodin. Svatá Marketa, královna Škotská, a svatý Štěpán, král Uherský, modlívali se celé noci. Svatá Františka věnovala veškeren čas, který jí zbýval po skončení domácích prací, výhradně modlitbě. Svatý Alois již jako útlý mládeneček modlíval se denně půldruhé i dvě hodiny. O sv. Magdaleně z Pazzi se může říci, že z modlitby žila, modlitbou se živila. Byli svatí, jako sv. Filip Nerejský a svatý František Saleský, o nichž možno říci bez přehánění, že i tehda se modlili, když byli zaměstnání důležitou prací.

Sv. Tomáš Akvinský se přiznává, že umění a vědu, kterou se proslavil, získal ne námahou a pilností, nýbrž modlitbou. Říkával, že řeholník bez modlitby podobá se vojínovi beze zbraně.

Popřej mi, Pane, lásky a příchylnosti k modlitbě, abych nikdy neomeškal obírat se náležitě a důstojně tímto prospěšným úkonem!

Druhý den. »Modlitba, kterou náležitě konáme, líbí se velmi andělům Božím; proto také jsou u nás, modlíme-li se, aby nástrahy a pokušení zlého ducha od nás vzdálili. Naopak nic není ďáblovi tak protivno a odporné, jako právě modlitba, a z toho důvodu všeho se chápe a používá, aby člověka od modlitby odvrátil.« (Svatý Jan Zlatoústý.)

»Rád bych zlé duchy pozlobil a pohněval«, říkával jistý sluha Páně, kdykoliv se k modlitbě chystal.

»Proč pak ďábel nikdy na mne tak nedoráží jako tehdy, chci-li se modlit?« tázal se zbožný muž kněze. Tento mu odpověděl: »Protože žádný úkon není mu tak protivný a odporný jako modlitba, a proto hledí, abychom modlitbu ledabyly konali, a tak zbaveni byli přehojných milostí, jež modlitbou získati můžeme. Kdo by ustavičně se modlil, ten by se záhy stal andělem«.

Svatý Karel Borromejský nazývá modlitbu začátkem, pokračováním a dokonáním všech ctností.

Popřej mi, Pane, milosti, bych vždy vroucně a zbožně se modlil, aby modlitba má se Tobě líbila a Tebe oslavovala, mně pak aby prospěla časně i věčně!

Třetí den. »Ti, kteří zanedbávají rozjímavou modlitbu, podobají se člověku dnou skličenému

a chromému, který, ač má ruce i nohy, přece jich užívati nemůže. Dle mého náhledu uchyluje se s cesty dobré, kdokoliv tohoto zbožného cvičení neužívá. Modlitba jest branou, kterou nám Pán milosti své přivádí; je-li však brána zavřena, co z nás bude?« Tak pravila sv. Terezie.

»Vím to z vlastní zkušenosti«, říkala světice tato, »jakmile jsem zanedbala vnitřní neboli rozjímavou modlitbu, ihned jsem upadla v mnohé poklesky, jichž jsem se nemohla zhostiti, ač byly nepatrné; bylať jsem den co den vlažnější, ano byla bych jistě věčně zahynula, jak Pán mi oznámil, kdybych se byla neuchopila této mocné zbraně.«

Svatý Martin, biskup Tourský, i tehda modlitbou rozjímavou se obíral, když konal tělesné práce. Ano i ve smrtelné úzkosti, když již údy jeho tuhly, pohybovali se ještě rtové jeho, a neustal se modliti dotud, dokud světlo jasné tvář jeho neobestřelo a on duši svou Bohu odevzdal.

Uděl mi, Pane, milosti, abych se rád modlil. Chci ustavičně se modliti, pomůže-li mi milost Tvá, a nikdy se tohoto zbožného zvyku nespustím!

Čtvrtý den. »S jistotou lze tvrditi, že duše, která ustavičně se modlí, věčně nezahyne. I kdyby hříchy její byly přčetné a převeliké, a i kdyby zlý duch krutě a hrozně rozličným pokušením na ni dotíral, nicméně Hospodin dříve nebo později vytrhne ji ze všeho nebezpečnství a uvede ji do přístavu spásy.« (Sv. Terezie.)

Když svatá Maria Egyptská dala hříšnému životu výhost, pokoušel ji ďábel hrozným způ-

sobem; leč ona všem nástrahám jeho odolala, protože se ustavičně modlila. Tímto prostředkem zachována byla i svatá Marketa Kortonská, která, ač byla letory velmi popudlivé a prchlivé, a ač ďábel ustavičně jí na mysl uváděl nestoudné výjevy z dřívějšího hříšného života, nicméně ani jednou do hříchů předešlých neupadla.

Jak hrozný jest stav, v němž žiti může člověk, který celým svým životem službě Boží se zasvětil, ale později hříšnému životu se poddal! Avšak i z toho jest ještě možno vyváznouti, a člověk může i tohoto stavu hříšného se zhostiti, může i mnoholeté okovy hříchů přelomiti a přetrhati, pak-li jenom se oddá rozjímavé modlitbě. — Žilť před lety v Italii kněz, který mravně tak poklesl, že se podobal netvoru, a který pro četné zločiny a neřesti zasluhoval, aby přísně dle spravedlnosti lidské byl souzen. Konečně byl dopaden a v temném žaláři držán, v němž svědomí jej ustavičně hnětlo. Svědomí svého nemohl ničím ohlušiti, a nynější život v žaláři, jakož i bázeň před smrtí, doháněly ubohého k zoufalství. I dostalo se jednomu horlivému a zbožnému missionáři té milosti, že směl zločince a vyvrhele toho navštívit. Avšak sotva kněz překročil práh žaláře, zuřil uvězněncem jako nerozumné zvíře, podoben jsa zuřivému neduživci, který se chystá zabiti lékaře, jenž přichází, aby jej vyhojil. Avšak láska jest trpělivá, a missionář nedal se tak snadno zastrašiti. Ukázalť ubohému kříž, kterýž postavil do otvoru, jímž paprsky slunečné do žaláře se draly. Při tom oslovil nešťastníka takto: »Milý příteli, častěji patřte na obraz svého Vykupitele, kterýž pro hříšníky a z lásky k nim na kříži umřel, aby je ku pokání naklonil!« — Také mu zanechal

v žaláři knížku modlitební, napomínaje ho spolu, aby častěji do té knížky nahlédal. Tento ubožák, o němž se mysli, že již na věky jest zatracen, nalezl cestu spásy v kříži a v modlitební knize.

Pohled na ukřižovaného Spasitele a četba nábožné knihy nezůstaly na mysl a srdce jeho bez účinku. Ponenáhlu pozoroval, že zasluhuje trestu, plakal hořce a neustále prosil o smilování; konečně vyslyšel Bůh kající modlitbu jeho. Ještě jednou si vyprosil kněze, který mu byl zanechal v žaláři kříž a modlitební knihu; tomu se zkroušeně a upřímně ze všech nepravostí svých vyznal. Nyní pak byl takovou lítostí proniknut, že se vyznal dobrovolně ze zločinů, které prvé před soudem tvrdošíjně zapíral, ano přidal i mnohé neřesti, ze kterých ani nebyl žalován. »Blažen a šťasten budu«, tak pravil, »zmírám-li tresty časnými aspoň částku těch trestů, které jsou mi na věčnosti uchystány«. Když pak dostalo se mu povolení, že směl svobodně ostatní vězně navštěvovati, kteří byli v žaláři v hojném počtu, velice blahodárně působil na ně vlastním životem a horlivým napomínáním, ano zavedl i mnohá nábožná cvičení mezi nimi, čímž se stalo, že místo to, jindy hrůzou a postrachem lidí, nyní změnilo se v semeníště bohulibých ctností. Mezitím co kající tento těšil se na hrozná muka, jež měl přetrpěti pro četné zločiny, byl navštíven nebezpečnou nemocí, a za krátkou dobu zemřel smrtí přirozenou, k níž se připravoval zkroušeně, vděčně, důvěrně a s oddaností do vůle Boží. »Umírám v pevné a nezvratné důvěře«, tak se těšil, »že Pán Bůh bude mi milostiv. Zdá se mi, že jsem upřímně litoval hříchů, jimiž jsem Boha, nejvš dobroho a laskavého rozhněval. Ach,

dlouho jsem žil, neznaje toho laskavého Otce, avšak nyní se mi zdá, že ho miluji láskou dokonalou«. — Ó jak utěšené ovoce vydává rozjímání a modlitba!

Blahoslavený člověk, který myslí sebranou rozjímá milosrdenství Páně nesmírné před obrazem ukřižovaného Spasitele! V nicotu svou chci se rozplynouti v modlitbě před Tvou svatou velebností a chci mluvit k Tobě: Otče zhřešil jsem. Smiluj se nade mnou!

Pátý den. »Všecko může člověk, jenž jest oddán rozjímavé modlitbě. Proto třeba missiionářům, aby rozjímavou modlitbu pěstovali, jelikož bez ní skrovných anebo žádných prospěchů z práce své míti nebudou. Pomocí modlitby budou s to, aby pohnuli i srdcem zatvrzelým, kdežto pouze lidská moudrost a výtečná výřečnost málo anebo zhola nic neprospěje.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Svatý František Borgiáš modlíval se bez přestání. Ač mnohé hodiny na modlitbách trávil, zdálo se mu nicméně, jakoby byl jen malou dobu s Bohem rozmlouval. Avšak jakmile vystoupil na kazatelnu, tu hlásal slovo Boží tak mocně a dojemně, že mnozí posluchači až k slzám byli pohnuti, a nejeden hříšník odcházel po kázání, proniknut upřímnou a pravou lítostí.

Když zbožný Ludvík z Granady o Velikém Pátku dlouho rozjímal o umučení Páně a na to vystoupil na kazatelnu, aby o této vznešené pravdě kázal, pronesl pouze slova, která měla býti základem dalšího rozjímání: »Umučení Pána našeho Ježíše Krista«. Avšak sotva větu tu pronesl, dal se do tak usedavého pláče, že nemohl nic jiného

promluvit, leč že trhaným hlasem slova ta dvakrát opakoval. Nikdy nebylo konáno kázání tak krátké, a také zároveň tak důrazné, jako tentokráte; neboť přečetní posluchači plakali spolu s kazatelem a polepšili hříšný a pohoršlivý život svůj.

Svatý Tomáš Akvinský a svatý Bonaventura vyznali veřejně, že pouze modlitbou a nikoliv čtením knih, dosáhli takových vědomostí, že první nazván andělským, druhý pak serafinským učitelem.

Kdykoliv sv. Tomáš Akvinský nemohl pochopiti a vysvětliti si některé temné a záhadné místo v Písmě svatém, pokaždé bral útočiště k modlitbě, a Pán Bůh temnoty rozumu jeho rozpůtlil.

Ó můj Bože, popatř na bídu mou, a smiluj se nade mnou! Duch můj tápá ve tmách, a srdce mé jest ledové a vlažné, a velmi jsem slabý a mdlý! Avšak roznícen budu, osvítiš-li mne na modlitbách a posilíš-li mne!

Šestý den. »Dříve nežli k lidem budeš mluvit o věcech božských, rozmlouvej o nich nejprvé s Bohem v modlitbě, abys přioděn byl Duchem svatým, který sám rozum osvětluje a vůli rozohňuje. Předně pak představeným třeba, aby s Bohem obcovali a v každé případnosti útočiště k Bohu brali; neboť jenom tímto způsobem jim oznámí Pán, co by prospělo poddaným. Tak jednal Mojžíš, který lid israelský učil tomu, co sám od Boha slyšel; neboť říkal: „Toto praví Hospodin.“ (Sv. Vincenc Paulánský.)

Opat Pambo říkával těm, kteří přicházeli k němu o radu: »Ponechte mně času k rozmyš-

šlení!« Pak ihned uchýlil se k modlitbě, a byl-li světlem s hůry osvícen, ihned oznámil, co byl od Boha vnuknutím zvěděl; nebyl-li však osvícen, nestyděl se říci, že poraditi a pomoci nemůže.

Svatý Ignác, který pouze moudrosti božské důvěřoval, nerozsuzoval věci, které byly jen poněkud důležité, pokud s Bohem na modlitbách o nich se neporadil.

Jednou P. Jan Alarius z řádu sv. Dominika si naříkal soudruhu P. Ludvíku Bertrandovi na krutou zimu v krajině zvané Alba, i pravil, že není možno déle takovou krutou zimu snést. I odpověděl mu soudruh: »Otče můj, proč pak nehledáte útěchy v modlitbě? Vždyť není možno, aby ten, jenž zbožně a vroucně se modlí, neměl býti rozehrát!«

Nikdy, Pane, nechci nic začínati, ani cos důležitého konati, pokud se Tobě neodporučím. Uděl mi daru moudrosti, a kéž jest moudrost mou nerozlučnou společnicí!

Sedmý den. »Vnitřní neboli rozjímavá modlitba záleží v tom, abychom věděli, co pravíme, a při tom uvažovali, kdo jest Ten, s nímž mluvíme, a kdo jsme my, že se opovažujeme s velebností božskou rozmlouvati. — Záleží dále rozjímavá modlitba v tom, že s Bohem rozmlouváme jako přítel s přítelem rozmlouvá, jenž jest o tom přesvědčen, že přítel ho miluje, a abychom se vši možnou úctou a pokorou s Bohem rozmlouvali. V tom, jak za to mám, jest jádro rozjímavé modlitby.« (Sv. Terezie.)

Když svatý Ignác z Loyoly s několika soudruhy cestoval, nesl každý tlumok na zádech,

v němž byly nejpotřebnější věci uloženy. Když se cestou ubírali, pozoroval jeden prostý muž, že jsou již značně unaveni; i nabídl se jim, máje s nimi útrpnost, že jim tlumoky ponese. Teprvé po dlouhém zdráhání přivolili otcové k žádosti, neboť člověk ten o dovolení prosil, jakoby to proň byla veliká milost. V příbytku, v němž chtěli nocovati, vyhledal si koutek, v němž klekl a tak dlouho klečel, až otcové modlitbu dokonali. Když pak modlitbu skončili, podivili se nemálo, že člověk neučený a prostý tak dlouhou dobu zároveň s nimi se modlil. I tázali se udivení, co tou dobou činil, když oni se modlili? Odpověď, kterou jim dal, velmi je potěšila, neboť pravil: »Takto jsem sám u sebe rozvažoval: Tito zde, kteří tak nábožně a vroucně se modlí, jsou muži svatí, já pak jsem jejich mezek. Mám však upřímnou vůli, bych mohl, Pane, s Tebou tak rozmlouvati, jako oni s Tebou rozmlouvají, a chci Ti totéž říci, co oni praví«. Tak se modlil celou cestou, takovým způsobem naučil se rozjímati a dospěl značného stupně dokonalosti.

Ach, kéž mám pevnou víru a kéž miluji Tě celým srdcem, Pane, pak by zajisté modlitba byla mi nejmilejším zaměstnáním. Což může také býti libeznější, leč v pokoře a lásce před Tebou, Pane, prodlévati a s Tebou rozmlouvati, na Tvá vnuknutí pozor dáti a jako dítě důvěrně k Otci svému se vinouti!

Osmý den. »Kdo, modlí-li se ústně, zároveň také srdcem s Bohem rozmlouvá, a také toho dbá, že hovoří s Bohem, spolu pak v nitru pocituje, co ústy Bohu praví, tenť modlí se ne pouze zevně,

nýbrž i vnitřně. Taková modlitba jest velmi spásitelná.« (Sv. Terezie.)

Jistý starší kněz zastavil se v hospodě, kde s hostinskou zapředel rozhovor, ve kterém ji napomínal, aby veškery své práce hleděla Bohu zasvětit. I pravila hostinská: »O to se již dlouho přičiňuji a při každé práci konám zvláštní modlitbu, kterouž konám tak nábožně, jak nejlépe mohu; v modlitbě této spojuji se s vítěznou, trpící a bojující Církví. Tak se modlím již celých dvanáct let«. Kněz tázal se, kdo ji tomu naučil, a odkud má jednotlivé modlitby. Na to odpověděla zbožná osoba: »Byl zde před mnohými lety jistý zbožný missionář, který mnoho dobrého pro spásu duši vykonal, a ten mne té zbožné modlitbě naučil«. Na to kněz napomenul hostinskou, by také děti i čeládku tomu navykala; ale zbožná křesťanská matka tak již dávno činila, ač ji k tomu nikdo dříve nenutil.

Také já, Pane, chci si navyknouti, že každou práci krátkou modlitbou Tobě zasvětim, abych konal vše tak, by se Tobě líbilo, mně pak prospělo!

Devátý den. »Cítí-li kdo mezi modlitbou nějaké zvláštní svaté vnuknutí, netřeba dlouho přemýšleti, ale může tímto vnuknutím se obírat, sladkosti jeho okusiti, a občasně k Bohu se přivinouti slovy lítosti, lásky a odevzdanosti v jeho svatou vůli. Toť ten nejlepší prostředek, kterým se v modlitbě s Bohem obírat můžeme.« (Svatá Františka ze Chantal.)

Svatý Cyrill vysvětluje způsob vnitřní neboli rozjímavé modlitby takto: Čeho jest třeba, chce-

me-li zanítiti oheň? Třeba ocilky, kteroužto křeše se v křemen tak dlouho, až jiskry troud rozžhaví. Jakmile však troud hoří, tu již netřeba o další se starati. Kdokoliv chce rozjímati, čiň podobně. Třeba vykřesati z kamenného srdce ocilkou úvah a zbožných myšlenek jiskry lásky Boží, touhu po pokoře, umrtvení. Vůbec třeba, aby srdce kamenné se rozehrálo. Je-li však srdce již v žáru, tu netřeba další práce a starosti.

Jistý sluha Páně, který obyčejně rozjímal o umučení Páně, dobře pochopil toto naučení a řídil se také dle něho. Nejprvé si živě v mysli představoval trpícího Spasitele, a jakmile v srdci jeho ozval se pocit lásky, vděčnosti, lítosti nad spáchanými hříchy, anebo touhy, aby svého božského Mistra následoval, dbal pouze o to, aby tyto pocity náležitě oživil. Cítil-li však, že city tyto ochladly, pak se přičinil, aby je nanovo oživil a roznítil. I říkal: »Jak hrozné jsou to bolesti! — Kdo je trpěl? Syn Boží! — Kdo? Syn Boží? A pro koho se oddal dobrovolně takovým mukám? Vždyť nemohl nikdo Syna Božího donutiti, aby trpěl. — Pro mne! Ó té neskonale lásky! Mohl-li se Syn Boží až k takové lásce ponížiti! Pro mne, jenž jsem pouhé nic, jenž jsem tak často Tvůrci svému se vzepřel! — Syn Boží se odhodlal býti pro mne mužem bolesti, pro mne, pravím, jemůž pouhé pomýšlení na bolest a utrpení se přičí. Neměl-li bych i já pro Spasitele svého rád trpěti? A když již Syn Boží za mne vytrpěl, co vůbec jako člověk snéstí mohl, z lásky ke mně, abych došel spásy, ještě nemám hříchů v ošklivosti, nehnuší se mi dosud hřích více nežli smrt; hněvám a urážím dosud každodenně tohoto Boha lásky, obnovuji ještě rány jeho, křížuji na-

novo v srdci svého Spasitele! — Kde jest má vděčnost? kde lidskost? kde útrpnost? Ach, jak se musím stydět a rdít, jak mám toho litovati, že dosud svého Spasitele jsem tak hněval a urážel! — Ne, nikdy již nechci obnovovati bolestí jeho! — Milovalť mne způsobem nevystihlým; a já bych neměl Boha svého tak milovati, jak toho zasluhuje? Bože můj, miluji Tě a budu Tě milovati bez přestání! Ó kéž Tě mohu tak milovati, jak zasluhuješ, abys byl milován!*

Takovým způsobem měli bychom rozjímati, přemítati o pravdách rozumem, vzbuzovati lásku a jiné ctnosti a jen proto přemýšlet, aby svatá vnuknutí utkvěla v srdci našem.

Ó Bože, vlej mezi rozjímáním v nitro mé myšlenky, o nichž bych měl rozjímati, pobídní a posilni ke ctnostem, jež mám konati, vzbud předsevzetí, jež mám vyplniti. Ó Duše svatý, modli se Ty ve mně a nauč mne modliti se světlem své milosti!

Desátý den. »Duše, které dosud nejsou ve zbožnosti utvrzeny, krácejí cestou ctností a jsou spokojeny dotud, dokud Pán jim v modlitbě uděluje dostatečné útěchy; nedostává-li se jí, jsou nespokojeny, a ustávají a ochabují ve zbožném životě. V tomto ohledu jsou podobny dětem, které matku mají dotud rády, dokud jim dává pamlsky a sladké věci, a které ihned křičí a se zlobí, nedá-li jim matka sladkostí. Ale tomu netřeba se diviti. Jsou to děti, které nevědí, že pamlsky nemírně požitě, působí zhoubně na ústrojí tělesné. Podobným způsobem i útěcha, kterou člověk ve zbožném životě chce pocítiti, působí

zalíbení v sobě samém. Z tohoto zalíbení vychází pýcha, kteráž otravuje i duši i každý dobrý skutek. Pán hojnou mírou obdařuje útěchou duše, které se odhodlaly kráčet cestou zbožnosti, tím chce je k sobě přilákati a přivábiti; ale později nám je odjímá; neboť kdybychom stále jich požívali, byly by nám ke škodě. Nezasluhuje-li toho Pán, abychom mu děkovali i tehda, když se nám útěchy té nedostane?« (Sv. František Saleský.)

Veliký sluha Páně říkával, že čtyřicet let byl oddán rozjímavé modlitbě, aniž by byl kdy vnitřní útěchy okusil; nicméně neustával v rozjímání, jelikož poznával, že jest duši jeho velmi prospěšné. »Raduji se a chválím Boha«, říkával často, »že jsem mu po všecka ta léta bez žoldu a odměny, takorča na svou pěst sloužil«.

Ctihodný Berchmanns pociťoval nezřídka při rozjímání zvláštní sladkou útěchu; avšak byly také dnové, v nichž duše jeho žila jako na suchoparu. Leč při tom netratil myslí, a nikterak nedychtil po vnitřní lahodě.

Bože můj, řiď mne v modlitbě ne dle mé přirozené náklonnosti, nýbrž dle mé potřeby; ukaž mi tvář svou anebo ji přede mnou ukryj; tresci mne přísně, anebo rci mi, že mne miluješ! Se vším jsem spokojen, jelikož nehledám v modlitbě sladké útěchy, ale toužím pouze po tom, abych plnil vůli Tvou svatou.

Jedenáctý den. »Kdykoliv duše v modlitbě jest jako na suchoparu, postrádajíc duchovní útěchy, nemá ustávati v duchovní modlitbě, ale má důvěrně vůli Boží se odevzdati. Má vytrvati

a čekati jako chudšas čeká před trůnem královským, a má pouze takových slov užívati, jimiž by vyjádřil úplnou oddanost do vůle Boží.« (Sv. Františka ze Chantal.)

»Nechci jiné modlitby, jedině té, kterou bych ve ctnosti prospívala«, říkala sv. Terezie. »Proto myslím, že ta modlitba jest nejlepší, kterou známe při mnohém pokušení a bez útěchy, protože takovou modlitbou se cvičíme v pokoře. Může-li kdo říci, že se nemodlí, obětuje-li Pánu všechny nesnáze a útěchy, a řídí-li se ve všem dobrolibnou vůlí Boží? Zajisté modlí se člověk tímto způsobem vroucněji, než když hlava jest naplněna různými myšlenkami, a když vzniká zdáuí, že jsme se zbožně modlili, protože při modlitbě některou slzu z očí jsme vynutili.«

Ctihodný Berchmanns byl kdysi tázán, co činí, aby vyprahlosti při modlitbě dobře využítkoval? I odpověděl: »Já se modlím tak, abych se v trpělivosti pocičil.«

Svatý Filip Nerejský říkával, že jest dobře, cítí-li se člověk při modlitbě jako na suchoparu, představí-li si, jakoby byl žebrákem, jenž stojí před tváří Boží a jeho svatých, a že buď Pána Ježíše, buď Pannu Marii, buď některého světce o almužnu prosí s jistým přesvědčením, že bez daru a bez almužny neodejde.

Bože můj, nedej, abych v době, kdy cítím se duševně vyprahlým, neustával v modlitbě. Chci se rozplynouti před Tebou v nicotu, a chci Tebe, svého přemilého Otce, Ježíše Krista, přelaskavého Spasitele, Ducha svatého, nebeského Těšitele, Pannu Marii, přemilostnou Matku a svaté anděly o duchovní almužnu prositi.

Dvanáctý den. »Kdo chce, aby v rozjímavé modlitbě se zdokonalil, nedbej nic sladkostí a útěchy. Vím z vlastní zkušenosti, že jakmile duše touto cestou se odhodlá kráčet, a umíní si děkovati Pánu Bohu nejen za duchovní útěchu, nýbrž i za odepření její, značnou část cesty k dokonalosti vykonala.« (Sv. Terezie.)

Svatý František nikdy si nenaříkal, cítil-li v modlitbě opuštěnost a nedostatek nebeské útěchy. Pravil kdysi k duchovní dceři své sv. Františce ze Chantal: »Já nikdy nepřemýšlím nalézám-li v modlitbě útěchu anebo ne. Pociťuji-li útěchu a sladkost duchovní, přijímám ji s díkem; nedostává-li se mi jí, nedbám, ale neustávám se modliti, jako dítě neustává prositi, i kdyby matka nehněd mu ušetřila, zač prosí«.

»V předpisech o modlitbě«, praví svatý Jan Klimakus, »máme předně Pánu Bohu vzdávati povinný dík. Ale pak máme pokorně se přiznati ke své nehodnosti a nicotě, ku poslední teprve máme Pánu Bohu prosby své přednáseti.«

Popřej mi, Pane, bych ustavičně po způsobu dítek s takou důvěrou a láskou se k Tobě přiblížil, s jakou se ony blíží ku své matce.

Třináctý den. »Nejvíce sužují člověka při modlitbě roztržité myšlenky, které nejvíce mezi modlitbou v mysl se vtírají. Tyto myšlenky mají původ často v neumrtvené smyslnosti, někdy také pocházejí odtud, že duše není zvyklá upíratí pozornost stále na Boha. A Pán Bůh často dopouští, že v modlitbě i věrní sluhové jeho trápeni bývají roztržitostí; avšak připouští roztržitost jen proto, aby je vycvičil v pokoře. Co pak třeba či-

niti, pozoruje-li kdo, že v modlitbě jest roztržit? Třeba trpělivě a pokorně toto pokoření přijmouti, neboť nikterak není ztracen čas, který jsme takto ztrávili. Ano nezřídka se Pánu Bohu taková modlitba více líbí a nám více prospěje, nežli ta, při níž jsme duchovní lahodou oplývali. Neboť vše, cokoliv člověk podniká, aby nepozornost přemohl, platí u Boha jako úkon lásky.« (Sv. Terezie.)

Svatá Františka ze Chantal dávala duchovním sestrám z řádu navštívení Panny Marie tuto radu: »Jsme-li v modlitbě roztržity, tuť jest modlitba trpělivá modlitbou nejlepší. Mámeť tou dobrou volati trpělivě a pokorně: Pane, Tys jediná podpora duše mé, Tys jediná má útěcha!«

Svatý Jan Zlatoústý radil jistému muži, který si stěžoval, že se nemůže v modlitbě roztržitosti ubrániti, aby se vzmužil a si umínil, že budoucně roztržitosti se nepoddá. A aby toho dosáhl, měl takto uvažovati: Hle, kdykoliv s přítelem a známým hovořím o všedních událostech každodenních, jsem pozorný, ale když rozmlouvám o věcech před důležitých, o odpuštění hříchů, o prostředcích, jichž mi třeba ke spáse věčné, když rozmlouvám se samým Bohem, nebojím se, obírat se v mysli s věcmi pravšedními? — Kdykoliv klečím na kolenou, abych se Bohu klaněl a Boha prosil, nebojím se, nectně a ledabylo chovati se k božské velebnosti, nestydím se státi před Pánem nejvyšším a myšlením blouditi po věcech ledabylých! Ó toho trestuhodného pokrytectví! Což jsem již úplně se zhostil víry? A mám-li dosud ještě víru, zbavil jsem se snad rozumu?

Jistá zbožná duše zhostila se nepozornosti a roztržitosti v modlitbě ihned, jakmile si připome-

nula výrok Caesaria Arlesského: »Kdykoliv se člověk modlí, modlí se k tomu předmětu, na nějž myslí!«

Kněz, který byl novicmistrem sv. Aloisia a zbožného jinocha cestou spásy vedl, tázal se ho mezi jiným, zdali jest často roztržit v modlitbě. Když pak světec chvíli přemýšlel, odpověděl: »Kdybych veškeru nepozornost a roztržitost v modlitbě shrnul v jedno, které jsem se během půl roku dopustil, pak asi trvala tak dlouho, co bych se pomodlil jedno Zdravas Maria.« — Toť ovšem podivuhodno. Avšak světec ten také pečlivě o to dbal, aby prameny roztržitosti a nepozornosti odstranil a nepal. A proto mysl jeho neobírala se jinými myšlenkami, leda těmi, které byly s to, aby ve zbožnosti a lásce Boží srdce jeho utvrdily.

Chci se přičiniti, Pane, abych milostí Tvou posílněn, prameny roztržitosti odstranil, a proto chci ustavičně s náruživostmi zápasiti a bojovati, a nad to se o to zasaditi, abych vždy před Tebou krácel. V roztržitosti pak chci býti pokorný a trpělivý, abych milosti Tvé došel. Nikdy nechci dobrovolně mysl svou upírati na věci všední, abych se Tobě neznelíbil!

Čtrnáctý den. »Veškera snaha duší zbožných, které se oddávají rozjímavé modlitbě, má v tom se soustřediti, aby vůlí svou srovnaly s vůlí Boží; neboť v tom právě jest největší dokonalost, které člověk na zemi dojíti může.« (Sv. Terezie.)

Přední cíl všech modliteb, ba všech snah a celého života, jež si světice tato vytkla, byl ten, aby ve všech věcech plnila vůli Boží.

Svatý Bernard říkal před každou modlitbou následující slova, jimiž se takorča k modlitbě hotovil: »Bože můj, obětuji Tobě tuto modlitbu v tom úmyslu, abys vyplnil horoucnou touhu, kterou jsi v srdci mém roznítil, že chci nejenom vůli Tvou poznati, nýbrž i plniti.«

Žebrák Kristův, Benedikt Josef Labre, který roku 1785 v Římě zemřel, a jehožto jméno stkví se nyní v počtu svatých Božích, říkával těm, kteří se divili jeho chudému a pokornému životu: »Bůh tak chce! Bůh chce, abych kráčel tou cestou, kterou mi vytknul. Není nám dovoleno, abychom se vůli Boží protivili. Bůh vše zřídil tak, že jest k mému dobrému časnému i věčnému!« Takové ovoce vydávala modlitba jeho, s kterou se ustavičně zabýval.

Vlij, Pane, v srdce mé horoucnou touhu, abych vůli Tvou nejenom poznati, nýbrž také vyplniti hleděl. Tenť budiž úmysl můj, kdykoliv se k modlitbě připravuji, a to budiž zároveň i ovoce modlitby mé!

Patnáctý den. »Vnitřní neboli rozjímavá modlitba má míti všechny vlastnosti modlitby ústní neboli zevnitřní, má býti pokorná, vroucná, ustavičná, Bohu oddaná a důvěrná. Máme si pomysli, že jsme v přítomnosti Boží, a že mluvíme s Pánem, před nímž mocnosti nebeské se třesou.« (Sv. Magdalena z Pazzi.)

Svatý František Saleský choval se vždy uctivě nejenom zevnějším, nýbrž i vnitřním chováním, choval se vždy nábožně, ať se modlil doma anebo v chrámu Páně. Vždy ukazovala postava těla jeho, že nitro naplněno jest zbožností, modlil se buďto

s očima zavřenýma anebo sklopenýma z té příčiny, aby sebranosti mysli nepotratil. Naplněn jsa myšlenkou o svatosti a dobrotě Boží, nepřestával nikdy na Boha mysliti, Bohem se obírat. Nikdo se nemohl dívat na světce, pohrouženého v modlitbě, aby se mu nepodivil a nebyl spolu k zbožnosti povzbuzen. Byl-li světec trápen v modlitbě suchoparem, pak se považoval za němou sochu, která dle vůle pánovy jest postavena v příbytku jeho, aby jej krásnila. Bože můj, tak říkával, jsem zde, abych se Ti zalíbil; toť vše, po čem toužím!

Popřej mi, Pane, milosti, abych v každé modlitbě pamatoval na Tvou svrchovanou velebnost, neskončenou svatost a podivuhodnou dobrotu. A jsem-li někdy v modlitbě na suchoparu, ať jsem podoben soše, která dle vůle Tvé stojí tam, kde chceš, aby byla. Toho jenom si žádám, abych vždy a všude plnil Tvou svatou vůli.

Šestnáctý den. »Zhostiž se mnohonásobných starostí aspoň na krátkou dobu, a dopřej si chvíle, abys na Boha pamatoval a v Bohu odpočinul. Jdi do komůrky srdce svého, a vypuď odtud všecko, kromě Boha Stvořitele svého a těch věcí, které ti mohou posloužiti, že Boha nalezneš. Pak zavři pevně dvěře a rci: Pane, jenom po tom toužím, abych vůli Tvou plnil, nauč mne, bych vůli Tvou nejenom poznal, nýbrž i plnil!« (Sv. Augustin.)

Svatý František Saleský nazýval ústředí srdce svého svatyní Boží, v níž jenom Bůh a duše jeho směli obývati. Tam byl útulek jeho, tam samota, tam jeho každodenní přebývání. Odtud také jeho andělská čistota, podivuhodná prostota, hluboká pokora a ustavičné spojení s Bohem.

Kdykoliv sv. Bernard chystal se k modlitbě anebo vcházel do chrámu Páně, říkal: »Odejděte ode mne, vy neužitečné myšlenky, všední náklonnosti; ty pak, duše má, vejdi v radost Pána svého!«

Bože můj, Tobě věnuji srdce své; proměň je ve svůj chrám a v svatyni svou, abych mohl tam ustavičně přebývati a Tobě stále se klaněti!

Sedmnáctý den. »Kteříkoliv si v duši své malé nebe upraví, kde přebývá ten, jenž nebe i zemi stvořil, ti krácejí cestou pravou; oniť konečně dojdou ke zřídлу nepřebornému, z něhož věčnou slast čerpají budou, a nad to veliký prospěch v dokonalosti pocítí.« (Sv. Terezie.)

Svatá Kateřina Sienská, o níž jsme se již zmínili, že samota byla jí nade vše milá, vytvořila si vzdor tomu, že jí rodiče ukládali přerozmanité práce, komůrku v srdci, do níž se uchýlila, kdykoliv se chtěla modliti, a v níž ustavičně přebývala, nedavši se nikým z ní vylákati. Tam rozjímal o Bohu, a tam s Bohem svým trvala v rozmluvě. Také říkala: »Srdce naše jest královstvím Božím, tam si Bůh připravuje příbytek, když se tam po příkladu svatých andělů Bohu klaníme.«

Jistá horlivá řeholnice měla hovornu v nenávisti, a nikdy se do ní neuchýlila, jediné v době nejnutnější potřeby, a jednala tak z té příčiny, aby v ustranění mysli nebyla vyrušována. Rodiče ji napomínali, že potřebuje zotavení, a že se má občas hovorem slušným povyraziti; leč ona jim odpověděla, že hovoří ustavičně s Kristem Pánem, a že nezná hovoru slastnějšího a líbeznějšího nad tento hovor.

»Jaká to sladká útěcha, vím-li, že Bůh v srdci mém přebývá, a že tam nemá kromě Boha a mne nikdo přístupu,« říkala sv. Terezie.

Bože můj! Ty sám jsi v srdci mém! Ó buď tam sám a panuj nade všemi schopnostmi a mocnostmi duše mé! Jak blaze jest srdci mému, že může býti Tvým obydlím a Tvou říší! Jak blaze a slastně jest duši mé, že může býti stále s Tebou, a že může každou dobu s Tebou rozmlouvat!

Osmnáctý den. »Není třeba při rozjímavé modlitbě dlouho se modliti, anebo vybraná slova hledati, chceme-li s Bohem rozmlouvat. Dostačí, jsme-li u přítomnosti Boží mysli sebrané, abychom touhu srdce svého před Pánem vylévali a nad to Pánu připomínali, že v dobrotě a lásce své se zavázal, že modlitby naše vyslyší.« (Sv. Terezie.)

Gerson vypravuje o jistém sluhovi Božím, který často říkával: Již čtyřicátý rok jsem oddán rozjímavé modlitbě, a žádný způsob nezdá se mi příhodnější a účinnější nad ten, když jako dítě anebo jako ubohý žebrák před Pánem se objevím.

Tímto způsobem rozmlouval s Bohem i sv. František z Assissi, který nejednu noc ztrávil, opakuje slova: »Bože můj, čím jsem já, a čím jsi Ty?« — Při vzpomínce na Boha vznešeného poznával svou nicotu, a srdce jeho bylo takovou srdečnou lítostí proniknuto, že nejednou oči jeho zalily se slzami, a že k Pánu Bohu volal, aby v nouzi a bídě jeho ku pomoci mu přispěl.

Propůjč mi, Pane, milosti, abych vždy s myslí sebranou před Tvou tváří se objevil. Tam Ti bez ustání potřeby duše své chci přednášeti. Pomni,

že láska Tvá mi slíbila odpomoci nouzi a nedostatku mému! Přijď, Bože, mocný a dobrotivý, přijď dítěti svému ku pomoci, a nedej mu v bídě a nouzi zahynouti!

Devatenáctý den. »Jestli velmi prospěšno a užitečno mezi rozjímavou modlitbou častěji lásku k Bohu a touhu po Bohu vzbuzovati, a nad to pevné učiniti předsevzetí, že chceme ve všem Pánu Bohu se zalíbiti. Také třeba připomenouti sobě syrchované vlastnosti Boží, a nad to vzbuditi v srdci přání, aby Bohu taková čest a sláva se prokazovala, které jest hoden. Také třeba poroučeti se lásce a dobrotě Páně, uvažovati také a rozjímati Boží vznešenost a milosrdenství, porovnávatí ji s vlastní nicotou, a pokořiti se před Pánem a úplně se vůli Páně oddati, ať nám skytá sladkou útěchu, anebo ať nás nechává na suchoparu; neboť Pán nejlépe ví a zná, co nám prospěje. Vše toto má nám pomáhati, aby v srdci našem probuzeny byly dobré úmysly. Nejvíce pak na tom záleží, ne abychom mnoho rozjíмали, nýbrž upřímně milovali.« (Sv. Terezie.)

Pater Segneri mladší pravil s pláčem jistému příteli: »Nejednejte tak, jako já! Po celou dobu bohoslovných studií používal jsem hodin, které byly určeny k rozjímaní, k tomu, abych o mnohých věcech přemýšlel a tím zbožné pocity v nitru mém vzbudil. Leč nikdy jsem se Pánu nedoporučil. Konečně se Pán nade mnou smiloval a osvětil mne. Nyní dbám při rozjímaní pouze na to, abych se Pánu Bohu doporučil a zbožné pocity v nitru vzbudil, i poznávám, jak blaze mi při tom jest. Změnil-li jsem se a prospěl-li jsem jiným

v něčem, mám to k poděkování pouze tomuto způsobu rozjímání.*

Svatá Františka ze Chantal pocítovala největší slast v tom, mohla-li se pohroužiti v rozjímání o dokonalostech Božích, při čemž zároveň vzbuzovala touhu, aby Bůh ode všech tvorů pro tyto dokonalosti nade všecko milován byl.

Bože můj, bez přestání chci se Tobě doporučeti, Tebe chváliti, spolu pak se vynasnažiti, abych Tě dokonale miloval a nad to s ochotou vůli Tvou svatou plnil!

Dvacátý den. »Pomysli si mezi rozjímáním, že jsi všemožným způsobem potupen a pohaněn, ano že posměch padá na tebe jako hojný lijavec, a pak uprav srdce své tak, aby všem protivníkům a nepřátelům odpustilo, a abys dle vzoru a příkladu božského Spasitele vše trpělivě nesl. Tím způsobem budeš kráčet rychlým krokem na cestě dokonalosti.* (Sv. Filip Nerejský.)

Když svatý Ignác stižen byl nebezpečnou nemocí a lékaři mu poručili, aby se všeho chránil, co by v něm pocit truchlivosti vzbuditi mohlo, přemýšlel o tom, co by mohlo mu pokaliti klid, jehož v srdci svém požíval. Když pak delší dobu o tom přemýšlel a všechny možné případy v mysli přemítal, které by mu rovnováhu odejmouti a mysl jeho zarmoutiti mohly, napadlo mu, že by pouze jedna věc mohla klid duše jeho zakaliti a zármutek mu způsobiti, kdyby totiž Tovaryšstvo Ježíšovo, které založil, bylo zrušeno. Když pak delší dobu o možnosti této přemýšlel, zdálo se mu, že kdyby Pán Bůh kříž ten a soužení toto na bedrá jeho složil, že by bylo třeba pouze čtvrt

hodinky zbožného rozjímání, aby zase nabyl klidu, ač byl-li by touto zprávou rozrušen.

Písmo svaté, dle výroku jistého učitele praví, že lesk, který z tváře Mojžíšovy po rozmluvě s Hospodinem vycházel, podoben byl rohu, v němž jest síla a statečnost a neohroženost zvířat obsažena. Čímž dává se nám naučení, že po skončeném rozjímání silou a statečností máme býti vyzbrojeni.

Spasiteli můj, jenž jsi pro mne byl ukřižován, hle, jsem ochoten z lásky k Tobě dáti se na kříž přibiti! Jakým křížem chceš mne navštívit? Hotovo jest srdce mé! Nechci naříkati, nýbrž chci Tě velebiti a Tebe chváliti!

Dvacátý prvý den. »Rozjímej každodenně nějakou dobu o umučení Páně. Jedno zbožné a upřímné rozjímání o bolestech Kristových prospěje ti více, než kdybys celý rok konal přísné pokání, anebo denně celý žaltář se modlil.« (Albert Veliký.)

Nikdy nespustil veliký sluha Páně, blahoslavený Josef Labre ukřižovaného Ježíše Krista s mysli. Spatřil-li někde kříž, volal: »Ne Ty, Pane, mělš býti ukřižován, nýbrž já. Neměl kříž tento zhotoven býti pro Tebe, nýbrž pro mne. Nemělš Ty nésti těžký kříž, ale mé rámě měl kříž Tvůj tlačiti.«

Ustavičným rozjímáním utrpení Kristova dospěli sv. František z Assissi, sv. František Xaverský, svatá Brigitta a přemnozí jiní svatí ke vznešené svatosti a dokonalosti křesťanské.

Ctihodný Palafox v duchu vystupoval od jednoho hřebu kříže Kristova ke druhému, aby si

tam odpočinul, nenepodoben ptáčeti, kterýž z jedné větvičky skáče na druhou. Na těchto hřebech kříže Kristova rozjímal s láskou a podivem, jaké bolesti a útrapy hříchy lidské Pánu Ježíši připravily, a ssál předrahou krev ran Kristových.

Jistý kněz tázal se mladíka, který v rozjímání zvláštní dokonalosti dosáhl, jakým způsobem k té výši dospěl. I odpověděl mu: »Obyčejně rozjímám o umučení Pána Ježíše a přemýšlím o bolestech Pána svého. Nežli však začnu rozjímati, představuji si, jakoby Pán Ježíš a přemilostná Matka Páně stáli přede mnou. Pak se obracím k Panně Marii, kteroužto zovu svou milou Matkou, a kladu jí rozličné otázky. Tu se mi pak zdá, jakoby mně na otázky tyto odpovídala, jimiž mne povzbuzuje k lásce Kristově, s níž pak rozmlouvám s takou vroucností a zbožností, jakéž srdce mé jen schopno jest. Tak mi plyne čas rozjímání, aniž bych kdy měl dlouhou chvíli, ano nezřídka stává se, že předmět rozjímání, který jsem si ráno upravil, jest mi stále na mysli až do hodiny večerní.« Kněz, který touto odpovědí byl velmi potěšen a poučen, dotazoval se ještě, jaké otázky Matce Boží klade. Zbožný jinoch odpověděl: »Nejprvé Matku Páně pozdravím a potom k ní mluvím: Matičko milá, kdo jest Ten, kterého u Tebe zřím, jenž jest tak ukrutně zraněn a celý krví jest zbrocen? I kdyby byl největším zločincem, nemohlo by se najíti srdce lidské, které by s ním nemělo útrpnosti. A Matka Páně odpovídá: Tentof jest Ježíš, Syn můj! — Jakže, ten že jest tvým Synem? To že jest jednorozený Syn Boží, jenž se z Tebe zrodil? A kdože tak znetvořil a zohavil tohoto Syna tvého? — A Matka Páně odpovídá: To učinili lidé, tos učinil i ty a hříchy

tvé. — Jakže, i já jsem Syna Tvého tak zohavil? Ano, toho příčinou jsou hříchy mé! Ach, jak hrozné jest břemeno, kteréž na mně spočívá! — Leč co pohnulo Syna Božího, že tolik trpěl? Nemohl-li inne potrestati, a tak sebe trápení zhostiti? — A Matka Páně odpovídá: Trpěl, protože sám chtěl, trpěl nevýslovné bolesti, abys ty nebyl na věky zatracen. Láska pohnula Syna Božího, že za tebe trpěl a trpěl z pouhé lásky! Miloval tě a obětoval se za tebe, aby tě z otroctví ďábelského vyprostil a tobě místo v nebi opatřil. Utrpením získal ti potřebné milosti k dosažení života věčného! — Ó Matičko má milá, co mám činiti? Viz, jsem ochoten, vše učiniti! — A Matka Páně dí: Jdi a popros Syna mého, aby ti odpustil hříchy, jimiž jsi spravedlnost jeho popudil, prokaž mu vděčnost svou, že také a tak četné bolesti pro tebe trpěl, obětuj se úplně lásce jeho. Slib, že budeš Synu mému poddán a popros, by milostí svou byl tobě nápomocen! — Já pak jdu ke Kristu Pánu, abych učinil, co mi Matka jeho milá radila.

Ó můj přelaskavý Ježíši, vtlač přehořké umučení své hluboko v srdce mé! Učiň, abych na smrt Tvou vždy pamatoval, a abych láskou upřímnou a srdečnou Tebe stále miloval.

Dvacátý druhý den. »Přítel, který přebývá na blízku svého přítele, často jej navštěvuje, přeje mu dobrého jitra, poledne a večera, a neopomene častěji za dne s ním si pohovořiti. Tak i ty navštěvuj častěji Pána Ježíše ve svátosti oltářní, kdykoliv ti to zaměstnání tvé dovoluje. U stupňův oltáře můžeš nejlépe rozjímati. Obětuj při každé návštěvě nebeskému Otci předrahou krev Syna

jeho milého, a záhy pocítíš a poznáš, že tyto návštěvy lásku tvou ke Kristu rozhojní a rozmnoží.« (Sv. Magdalena z Pazzi.)

Jistý zbožný muž, který po svém zaměstnání byl nucen častěji z domu vycházeti, nikdy nešel kolem chrámu Páně, aby se tam byl nezastavil, Pánu Ježíši, ve svatostánku ukrytému, se nepoklonil, a za ochranu jeho neprosil.

Svatý Vincenc Paulánský navštěvoval nejvyšší svátost oltářní tak často, jak jen mohl. U Ježíše odpočíval po klopotném, celodenním namáhání. Tam oddal se úplně rozjímání; neboť vírou jsa poučen o skutečné přítomnosti Páně, tak na Ježíše patřil, jakoby okem tělesným Pána byl viděl. Jeho úcta a pokora, s kterou před svatostánkem prodléval, dojímala každého, kdokoliv světce v chrámu Páně pozoroval. Byl-li od někoho tážán o radu ve věci nesnadné, brával útočiště ke svatostánku, jako Mojžíš, aby tam Ježíše o radu se tázal. Nikdy nevycházel z domu, aby byl Pána Ježíše nenavštívil. Činil tak proto, aby si vyžádal požehnání. Vrátil-li se, opět navštěvoval Pána Ježíše, aby mu za milosti prokázané poděkoval, zároveň pak poprosil o prominutí spáchaných pokleskův. Mohlo se o tomto světci právem říci, že srdce jeho prodlévalo před svatostánkem, ač tělo jeho od něho bylo vzdáleno. A byl by si přál z celého srdce, kdyby povinnosti jeho mu byly dovolily, aby celý život před svatostánkem trávit mohl.

Blahoslavený Josef Labre býval obyčejně nazýván čtyřicetihodinný žebrák, jelikož větší část dne trávil v Římě v těch chrámech, v nichž nejvyšší svátost oltářní byla k veřejnému uctění

vystavena. a v nichž čtyřicetihodinná pobožnost se konala. Zdálo se, že veškeren čas, který tam netrval v modlitbě církevních hodinek anebo jiných pobožností, byl u vytržení. Všickni, kteří jej v chrámu Páně viděli, považovali jej za velkého světce.

Ó můj přelaskavý Spasiteli, kéž srdce mé jest ustavičně na stupních oltáře před svatostánkem! Rád bych tam ztrávil celý život svůj v ustavičné modlitbě!

Dvacátý třetí den. »Chce-li člověk rozjímavou modlitbu řádně konati, třeba, aby prvé sám sebe dobře znal. Kdo sám sebe dobře zná, nemůže přehlédnouti, že mnohé bídě jest podroben, pokorí se a stydí se u přítomnosti nejsvětější velebnosti Božské. Musíť mimoděk volati: »Hle, tolik Pán Ježíš pro mne učinil, já pak pro Pána Ježíše nečiním ničeho. Tak často jsem Pána Ježíše urazil, ač mám mnoho příčin, pro něž bych měl Pána Ježíše milovati.« (Sv. Terezie.)

Jistý mladý poustevník pravil ke svému mistrovi: »Skoro se mi zdá, jako bych byl ctnostný a Pánu Bohu milý.« »Kdo hříchů svých nevidí, tomu se zdá, že jest dobrý«, odpověděl starší a zkušenější poustevník. »Kdo však hříchů svých jest si vědom, a častěji si je připomíná, ten nikdy pyšně o sobě smýšleti nebude«.

Blahoslavený Josef Labre dospěl rozjímavým k takové dokonalosti, že hořel touhou po pokorě a ponížení. Neznal větší radosti nad to, byl-li haněn a tupen. Jistý kněz, který světce velmi ctil, chtěl kdysi před ním kleknouti na kolena a libati mu nohy. Toto pokoření bylo snad mezi všemi

jinými to nejbolestnější. »Co to činíte?« pravil mu. »Snad tak jednáte, že žiji jako hříšník, a že jsem hoden věčného trestu?«

Jak veliké věci učinils mi, Bože můj, a jak málo činím já pro Tebe! Tak mnohé důvody mne pobádají, abych Tě miloval, já pak Tě ustavičně hněvám a urážím! Ach odpusť, Pane, ubohému služebníku svému, a nezamítej mne od tváře své!

Dvacátý čtvrtý den. »Dílo našeho zdokonalení začíná, roste a dokonává se dvojím snadným ale velmi cenným cvikem. Tento záleží v tom, abychom častěji mysl pozvedli k Bohu a často o Bohu rozjímali. Toto pozdvižení jest jakousi perutí duše naší, jest tím účinnější, čím jest ohnivější a laskavější. Rozjímání pak jest tím užitečnější, čím zrak náš jest prostší a nezkalenější. Nemůže člověk ani dosti 'pochopiti, jak mocný tento obojí cvik jest, jelikož nám povinnosti naše na mysl uvádí, nás v pokušení sílí, a jestliže jsme přece klesli, nás opět pozdvihuje a nás nerozlučně s Bohem spojuje. Jest tolikéž věcí snadnou, tomuto cvičení vždy a všude se oddati, a má nám cvičení toto býti tak snadné jako pláč a dýchání.« (Sv. František Saleský.)

Kdykoliv sv. Ignác zaslechl hlas zvonu, po každé se snažil, aby myšlení svá k Bohu pozvedl.

Také sv. Vincenc Paulánský způsob ten měl ve zvyku. Neboť i tehdá, když byl ve společnosti vznešených osob, dával na jevo úctu, s jakou se obíral všudypřítomností Boží. Byl-li však sám, říkával často: Ó můj Bože! a božská dobrota, kdy pak budu celý Tvůj!«

Velmi často vysílal sv. Tomáš Akvinský vroucné vzdechy k Pánu Bohu, ať seděl u stolu, ať studoval, ať z cely vycházel, anebo do cely se vracel. Také neopomenul tak jednati, kdykoliv z jednoho zaměstnání byl volán k jinému.

Kassian vypravuje o mniších Egyptských, že často užívali výroku žalmistova: »Bože, ku pomoci mé vzezři, Pane k spomožení mému prospěš!« Když pak jednou zavítali tam mniši, kteří velikou svatostí se honosili, aby se poradili, který způsob zbožnosti by byl nejlepší, usjednotili se na tom, že nejlépe jest uvedená slova často, pokorně a s velkou touhou po slasti věčné pronášeti.

Ctihodný Palafox říkával častěji za dne: »Pane, drž mne pevně, abych od Tebe neodpadl! Jen po Tobě, ó Bože, jenž jsi mé všechno, touží duše má!«

Dozorce nemocnice, do níž ctihodný Josef Labre několik dní před svou smrtí byl donesen, dosvědčuje o tomto služebníkú Páně, že častěji noční dobou vyslovoval s velikou uctivostí tato slova: »Pane, smiluj se nade mnou, Bože můj, ustrň se nade mnou!«

Ach můj Bože, že pak srdce mé při každém tlukotu nemůže Tobě projádríti, že Tě miluje! Popřej mi té milosti, aby srdce mé nevděčně vzdávalo Ti povinný dík; aby srdce mé ocelové ohněm lásky Tvé se rozehrálo a bylo ohněm tímto ztráveno!

Dvacátý pátý den. »Znám jedno cvičení, které jest velmi užitečné. Záleží v tom, by člověk, rozjímá-li o věcech viditelných, k neviditelnému Tvůrci se povznesl, a v Bohu jeho dokonalosti uvažoval,

lásce jeho k lidem se podívoval, spolu pak i povinnost uznával, že musí Bohu věrně sloužiti.« (Vavřinec Skupoli.)

Tím se ustavičně obíral sv. František Saleský, a vyučil se způsobu tomuto z knihy, jejíž název jest: »Duchovní boj«. Knihu tuto měl světec v také uctivosti, že ji všude sebou nosil. Viděl-li krásné a úrodné pole, říkával: I my jsme role, a máme vydávati užitek nebeskému hospodáři. Viděl-li krásné a nádherné chrámy, říkával: I my jsme chrámy Ducha svatého, proč tedy není duše naše ctnostmi ozdobena? Spatřil-li někde krásné květiny, divil se a pravil: »Proč pak po květech nenásleduje i ovoce dobrých skutků?« Postřehl-li krásné obrazy, pomýšlel, že nic není krásnějšího nad duši naši, stvořenou k obrazu Božímu. Sel-li okolo zahrady, říkal: Kdy pak sad duše mé bude ozdoben krásnými květy, a kdy pak donese utěšené ovoce ctností? Objevil-li se někde pramen čisté vody, vzdychal a pravil: Kdy pak se přiblíží den, v němž vážití budeme vody ze zřidel Spasitelových? Uzřel-li řeku, říkal: Kdy pak i my tak spěchati budeme k Pánu, jako ta voda spěchá k moři? Vůbec všecko bylo světcí stupněm k Bohu, kterého miloval, k němuž jej vše vábilo, a s nímž žádal věčně býti spojen.

Popřej mi, Bože, milosti, bych Tě všude a ve všech tvorech viděl, a popřej mně milosti, by všickni tvorové mne k Tobě vábili, abych se s Tebou spojil a Tebe věčně miloval!

Dvacátý šestý den. »Jest zvláštní způsob modlitby, velmi snadný a spasitelný, totiž ten, aby člověk všude a vždy pamatoval na všudypřítom-

nost Boží, tak aby ustavičné myšlení na Boha a pevné spojení s Bohem bylo základem svatého a ctnostného života. Velmi vzácný a milý jest tento způsob modlitby před Pánem.« (Svatý František Saleský.)

Nic nebylo snadnější sv. Aloisiovi, leč ustavičně na Boha mysliti a v přítomnosti jeho žíti. Byloť světcí právě tak nesnadno s Bohem se neobíratí, jako jiným jest nesnadno na Boha pamatovati. I ve spaní byl duch světcův s Bohem sloučen, neboť i tehdá byly sny světcovy toho druhu, že se mu o Bohu snilo.

Kdosi vytýkal horlivému knězi Bernardovi, jenž byl všeobecně znám pod jménem »chudý kněz«: »Vy nikdy nepřestáváte o Bohu mluvit! Vy o něm stále mluvíte!« Bernard odpověděl: »Já za to nemohu, mně to jinak nedá. Každý rád mluví o tom, čím srdce jeho oplývá, a co upřímně a vroucně miluje.«

Popřej mi, Pane, milosti, abych vždy před tváří Tvou kráčet, a aby památka na božské dokonalosti Tvé a na dobrodiní a lásku Tvou mne těšila a s Tebou mne pevně spojila!

Dvacátý sedmý den. »Kdyby kdo celý rok žil, pamatuje na všudypřítomného Boha, ten by na konci roku dospěl vrcholu dokonalosti křesťanské!« (Sv. Terezie.)

Svatý poustevník dal mladšímu poustevníkovi toto naučení: »Synu můj, přičiň se, abys vždy měl Boha na mysli, pamatuj každou chvíli, že Bůh jest s tebou, a že tě všude vidí! Toť ten nejjistější prostředek, chce-li člověk v dokonalosti prospívati. Hospodin sám poučil o tom Abrahama,

an mu pravil: »Choď přede mnou, a buď dokonalý.« — Jinoch uznal prospěšnost toho poučení, přičinil se, aby se vždy dle něho řídil, a byl v krátké době vzorem svatosti.

Blahoslavený Josef Labre byl po celý život o všudypřítomnosti Boží přesvědčen. Na každém místě, a v každé době bylo pozorovati na jeho způsobech, zraku, zbožnosti, kteráž z jeho tváře zářila, že ustavičně s Bohem se obírá. Jistý kněz, který doručil mu psaní s prosbou, by je řeholnicím v jistém klášteře odevzdal, vysvědčil o něm: »Já jsem k řeholnicím poslal světce, který celý život svůj v modlitbě tráví.«

Učiň, ó Pane, abych stále v Tvé přítomnosti krácel, bych nikdy na Tebe nezapomenul, bych stále měl na mysli, že jsi u mne, že mne vidíš, a aby myšlenka tato srdce mé útěchou a radostí naplnila.

Dvacátý osmý den. »Skoro veškery poklesky a chyby, kterých se duchovní osoby proti pravidlům řádovým a proti zbožným cvičením dopouštějí, mají původ v tom, že velmi snadno na všudypřítomnost Boží zapomínají.« (Sv. František Saleský.)

Nikdo nezapomene u přítomnosti krále na úctu, která mu náleží, pomní-li, že stojí před králem. Jakž mohli bychom hřešiti, kdybychom vždy na to pamatovali, že Bůh nás všude vidí. Proč nehřeší svatí v nebi, ba proč vůbec ani hřešiti nemohou? Protože ustavičně na Boha patří!

»Nezapomeň na Mne, a já nezapomenu na tebe,« pravil Pán jistě světici. Tím ji Pán poučoval, že ustavičné pamatování na Boha nejenom

jest výborným prostředkem, abychom Boha neurazili, nýbrž i milostí jeho hojnou měrou dosáhli.

Jistá zbožná duše pravila ke zpovědníkovi: »Ty dni, v nichž málo na Boha vzpomínám, jsou dnové častých poklesků mých.« I prosila kněze, aby jí poradil o nějakém prostředku, jimž by ustavičně na Boha mysliti mohla. I dal jí kněz tuto radu, která jí velmi prospěla: »Nejprve poproste Pána v každé modlitbě o milost, které vám nejvíce třeba, abyste ustavičně kráčela před tváří Boží. Za druhé pokořte se před Pánem, kdykoliv zpozorujete, že jste celé půl hodiny na Boha si nevzpomenula a řekněte pak: Ó Bože, lásco má jediná, jakž mohla jsem tak drahnou dobu bez Tebe žíti! Za třetí upněte pozornost svou často na nějaký zbožný obraz, a oživte při tom víru svou!«

Jenom z té příčiny jsem Tě, ó Bože, často hněval a urážel, že jsem na Tebe zapomenul! Ó popřej mi milosti, bych vždy a všude na Tebe patřil, abych o Tvých dokonalostech často rozjímal, abych Tě neurazil, ale abych Tě takovou láskou miloval, jaké srdce mé schopno jest!

Dvacátý devátý den. »Jestli zvláštní způsob, obcovati v přítomnosti Boží, kdy duše, ač-li upřímně chce, může vždy na modlitbě trvati a stále láskou k Bohu planouti. Což stává se tehdáž, když kdo při všem zaměstnání tou myšlenkou se obírá, že plní vůli Boží a z toho upřímně se raduje.« (Alfons Rodriguez.)

Několik roků před smrtí nemohl sv. František Saleský oddávati se rozjímavé modlitbě, protože veškeren čas byl zaměstnán starostmi a péčí

o spásu duší, péči jeho svěřených. Jeho duchovní dcera, svatá Františka, tázala se jednou světce, oddal-li se rozjímavé modlitbě. I řekl jí: »Ne, avšak činím právě, co má cenu takovou, jako rozjímavá modlitba. Mámeť, dokud jsme na světě, modliti se ne pouze slovy, nýbrž i skutky!« Při tom ovšem byl vždy s Bohem úzce spojen, a tak byl veškeren jeho život ustavičnou modlitbou. Neboť kromě slastiplného spojení s Bohem rozjímavou modlitbou, kterou konal, kdykoliv možno bylo, byl celý den s Bohem spojen radostí, kterou ustavičně pociťoval, že mohl vůli Páně plniti.

Popřej, Pane, milosti, abych stále láskou s Tebou byl spojen, abych vůli Tvou vždy plnil, a z toho se radoval, že mohu Tobě sloužiti.

Třicátý den »Nejvznešenější a nejdokonalejší modlitbou jest modlitba rozjímavá; avšak tento způsob modlitby jest zvláštním údělem Božím, jelikož jest skutkem nadpřirozeným, který síly a mocnosti naše převyšuje. Vše cokoliv duše činiti může, aby toho stupně dosáhla, záleží v tom, aby se k modlitbě té přizpůsobila. Nejlepším a nejjistějším prostředkem jest, aby se člověk velmi pokořil, nad to, aby se ze vší síly přičiňoval milovati Boha a bližního, a aby byl odhodlán ve všeliké případnosti vůli Boží plniti, cestou křížovou kráčet, samolásce odporovati.« (Sv. Terezie.)

Tentof byl prostředek, kterého světice používala, aby se posvětila, a proto také Pán Bůh ji povznesl na vysoký stupeň dokonalosti, a propůjčil jí přemnohé dary a milosti.

Kdosi tázal se sv. Antonína, jak to možno, že celé noci tráví na modlitbě. Na to odpověděl:

»Nikdy jsem nevěděl, v čem záleží nazírání na Boha, pokud jsem sama sebe vyhledával; jakmile jsem však srdce své ode všech myšlenek očistil, kteréž mne nejednou mátl, a jakmile srdce mé vzdalo se náklonnosti ke věcem pomíjejícím, tu již pocítil jsem lahodu božské útěchy, kterou zakouší duše, která se oddala rozjímavé modlitbě.«

Jistá duše, která cestou prikázání Božích kráčela, pravila: »Vím ze zkušenosti, že ten, kdo chce studovati mystickou bohovědu, musí z kříže Kristova, ne pak z knih nebeskou moudrost čerpati. Více totiž musí zbožná duše přihlížeti k tomu, aby se cvičila v ctnostech, následovala ukřižovaného Ježíše, žila životem svatým a neporušeným, horlivě se modlila, věrně pracovala, ráda z lásky k Bohu protivenství trpěla, sama sobě umřela, než aby mnoho v knihách četla.«

Ó můj Spasiteli, dle Tvého vzoru chci se cvičiti v pokoře, chci následovati Tvých ctností, chci Boha celým srdcem milovati, skutky milosrdné konati, radovati se z toho, mohu-li plniti Tvou svatou vůli; nechci nikdy samolásce hověti, a po ničem nechci toužiti, leč po tom, co se Tobě líbí. Popřej mi milosti, abych s Tebou nerozlučně byl spojen. Amen.

Říjen.

D ů v ě r a.

Důvěřujte! Marek 6, 50.

Prvý den. »Nic není Bohu nemožného, jelikož moc jeho jest nekonečná. Nic není Bohu těžkého, jestliť moudrost jeho nevystihlá. Touhou nezměrnou žádá Bůh našeho blaha, neboť dobrota jeho jest bezmezná. Může-li pak co více utvrditi důvěru naši v Boha!« (Ctihodný Vavřinec Scupoli.)

Sv. František důvěřoval tak pevně a nezvratně ve všemohoucnost Boží, že i v největším neštěstí nikdy důvěry v pomoc Boží nepozbyl, a nic pokoj duše jeho zkaliti nemohlo. »Nemohu pochopiti«, tak říkal často, »aby ten, kdo věří v Prozřetelnost božskou, která i o toho nejmenšího červíčka se stará, nebyl o tom přesvědčen, že všechno, cokoliv Prozřetelnost božská dopouští, jest k našemu dobrému«.

Veliká a neobmezená důvěra, kterou člověk k Bohu chová, když věří, že ve všeliké případnosti Pán pomoci může, pomoci chce, ano i sám pomoc nám nabízí, jest Bohu velmi milá a činí takřka Pánu násilí, tak že nemůže jinak, leč člověka takého hojnou milostí a hojnými dary oblažiti, a to pro velikou čest, kterou Pánu Bohu projevuje, an jeho dobrotě a lásce celý se oddává.

Pravdu tuto zjevil Pán sv. Gertrudě, která měla takovou neobmezenou důvěru ku Pánu Bohu.

Bože můj, věřím, že mi pomoci můžeš a chceš, a že jen žádáš, bych pevně v Tebe důvěřoval. Viz, Pane, miluji Tě pro Tvou dobrotu, a důvěřuji Tobě pro Tvou všemohoucnost!

Druhý den. »Jisto jest, že Bůh více touží po tom, co nám prospívá, než my o to prositi můžeme a než my po tom toužíme. Lépe Bůh zná, co nám prospěje, a jak bychom toho dojít mohli, nežli my sami to víme a známe. Vždyť prostředky ku blahu našemu má v rukou svých; neboť všecko k našemu blahu řídí, a všecko musí k tomu pomáhati. Jisto jest, že ve všech příhodách, které nás mohou postihnouti, to, co se stane, nejlépe nám prospěje.« (Sv. Augustin.)

Svatý František Saleský, který věřil, že vše, co se děje, bez výjimky děje se dle dobrolíbezné vůle Boží, spoléhal s větší důvěrou na Prozřetelnost Páně, nežli dítko důvěřuje matce tou dobou, kdy prsou mateřských požívá. Říkal, že Pán Bůh již v mládí o tom jej poučil, a že kdyby ještě jednou mohl se naroditi, že by obezřetností lidskou mnohem více pohrdal, nežli ji pohrdá nyní, a že by se dal jen Prozřetelností božskou řídit.

Čteme v životopise sv. Felixe Nolanského, že pochopové, kteří byli vysláni, aby jej dověkli před soudnou stolicí, setkali se s ním na veřejném náměstí, kde se ho dotazovali, nezná-li nějakého kněze Felixe? I odpověděl jim světec: »Nikdy jsem ho tváří v tvář neviděl«. Po této odpovědi ukryl se mezi ssutinami rozpadlého

domu. Když pak pochopové zvěděli, že ten, s nímž mluvili, byl právě Felix, spěchali k těm ssutinám, aby z úkrytu Felixe násilím vytáhli. Leč Bůh, který Felixe chránil, učinil, že pavouk touž dobou úkryt světcův opředl velkou pavučinou. I domýšleli se katané, že by bylo bláznovstvím hledati tam Felixe. A tak Bůh dobrotivý pavučinou sluhu svého zakryl a před vrahy uchoval.

Ó Bože, jehož láska otcovská ke mně jest nevystihlá, Tobě důvěřuji, Tobě se zcela odevzdávám, jako kojeneček kojící se své; neboť vím, že mne nikdy neopustíš, budu-li Tě upřímně milovati!

Třetí den. »Chceš snad míti jistotu, že na Boha smíš a můžeš spoléhati a jemu důvěřovati? — Viz, co Pán praví: Nikdy tě neopustím; vždy a všude budu s tebou. — Kdyby počestný a rozšafný muž takovýmto slibem se ti zavázal, jistě bys mu důvěřoval; nuže, Bůh sám se ti tak zavazuje, a ty bys Bohu nedůvěřoval! — Potřebuješ ještě jistější záruky, než jest slovo Boží? Hle, dal ti zaslíbení své. Ano Bůh ti zaslíbení své dal písemně a zpečetil je přísahou. Tuť bys Pána Boha urazil, kdybys o pravdivosti slibů Božích pochyboval.« (Sv. Augustin.)

Svatý Hugo, biskup Langresský, byl jedné noci neklidný a ustrašený pro jakousi příhodu, která jej potkala. Ale ne dlouho, neboť záhy se zase vzmužil a poklepav si na prsa, pravil: »Co počínám, já nešťastný člověk! Neslíbil-li nám Bůh, že v nebezpečenství jest strážcem a ochráncem naším, a já bych se bál? — A i kdyby nehoda nějaká mne potkala, neděje-li se tak dopuštěním Božím, a není-li to k mému prospěchu?«

Svatá Růžena Limanská byla právě jako její matka velmi bojácná. Za žádnou cenu by byla nešla večerní dobou bez světla z jedné světnice do druhé, leč když chystala se k modlitbě; neboť v tomto případě se nebála. Když pak jednou se uchýlila do zahrady, aby se tam pomodlila, zdržela se tam přes čas, kdy se již setmělo. Matka její, která po ní v domě pátrala, ale nikde ji najít nemohla, odhodlala se konečně, že ji bude hledati v zahradě, ale ne sama, k tomu by se byla za celý svět neodhodlala, ale šla do zahrady, provázena jsouc manželem. Sotva Růžena matku zpozorovala, ustala ihned v modlitbě, omluvila se, že se tak opozdila, a ubírala se s rodiči svými domů. Cestou rozvažovala sama u sebe: »Aj, má matka, ač jest tak bojácná jako já, nebojí se v noci ničeho, protože ji provází manžel její, a já bych se měla báti, ač vím, že ženich duše mé stále po mé straně stojí a v srdci mém stále bydlí?« — Tato myšlenka zapudila strach navždy, a když později měla i nejednu příčinu, pro kterou by se byla mohla báti, říkala: »Nebudu se báti zla žádného, protože Ty, Bože, jsi se mnou!«

Bože můj, Tys má záštita přepevná a nerozborná, jenž jsi řekl: »Já tě nikdy neopustím, já budu vždycky s tebou!« Urazil bych Tebe, kdybych o pravdivosti tohoto výroku Tvého pochyboval, jenž jsi pravda věčná!

Ctvrtý den. »Jsmeť o tom zajisté přesvědčení, že nás pravdy sv. náboženství oklamati nemohou; a přece nicméně žijeme a jednáme tak, jako kdyby pravdivy nebyly. Více dbáme toho, co nám světská opatrnost, nežli toho, co

nám víra radí. Odtud také malý prospěch ve ctnostech, jakož i nevalný užitek prací našich, jež konáme pro spásu duší.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Svatý Antonín, poustevník, a svatý František z Assissi dospěli jediné proto vrcholu dokonalosti křesťanské, že uposlechl evangelické rady: »Chceš-li dokonalým býti, prodej co máš, a následuj mne!«

Sotva ctihodný Josef Labre zpozoroval a v srdci touhu pocítil, že Bůh volá jej k opovrženému, chudému a přísnému životu, pravil: »Všecko mohu v tom, jenž mne sílí!« Když pak matka jeho postřehla, jak často syn její se postí, celé noci na tvrdé podlaze odpočívá, místo aby si na loži pohověl, a že vzdor útlému mládí mnohé strohé a kajicné skutky koná, napomínala ho, láskou mateřskou puzena, že takovým přísným a kajicným životem zdraví své podkopává. Na to odpověděl zbožný jinoch příliš starostlivé matce: »Bůh sám mne volá k tuhému a přísnému života způsobu, musím tudíž začíti, abych touto cestou kráčet«. Zanedlouho vyprosil si u matky dovolení, aby směl z otcovského domu odejít a cestu pokání nastoupiti. Avšak matka zdráhala se dáti mu dovolení, namítajíc, že se mu nedostane potřebné výživy. Tuto obavu vymluvil slovy, která zřejmě dokazují, jakou důvěrou v Boha srdce jeho bylo naplněno. »Milá matko«, pravil, »mně dostačí zeliny a kořínky k životu právě tak, jako stačily starým poustevníkům; neboť podporování milostí Boží, můžeme i my nyní žítí právě tak, jako kdysi žili oni«. Uposlechl milosti Boží a žil z víry. A má snad nyní příčinu želeti, že tak jednal?

Dej, Pane, abych ve všech případech dal se vésti vírou, a uděl milosti, abych i z víry žil! Vše chci činiti, co ode mne žádáš, a chci důvěřovati v pomoc Tvou!

Pátý den. »Jestli nezbytně třeba, jak ku vlastnímu posvěcení, tak i k požehnanému posvěcení bližního, abychom si navykli, řídit se vždy a všude blahým světlem víry; neboť práce naše budou provázeny hojným požehnáním s hůry. Jedna pravda jest nezvratná, že totiž pouze pravdy věčné jsou s to, aby srdce naše ukojily, a nás jistou cestou vedly. Věřte mi, že dostačí, spolehne-li na tuto pevnou oporu, pak v krátké době prospějeme v dokonalosti a vykonáme věci veliké!« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Svatý Filip Nerejský pokládal modlitbu za nejúčinnější prostředek ku zdárnému provedení díla jakéhokoliv. Mám-li dosti času, abych se mohl vroucně a zbožně pomodlit, jsem pevně přesvědčen, že dosáhnou od Boha potřebné milosti, kteréž mi ku spáse třeba, neboť se úplně odevzdávám jeho zaslíbení: »Začkoliv prositi budete v modlitbě věříce, obdržíte!«

Vypravuje se o sv. Františku z Assissi, že bratr jeho viděl jej nuzně oděného dobou zimní, an šel bosý a zimou se třásl. Aby se mu mohl vysmáti, poslal za ním služebníka s otázkou, nechtěl-li by mu aspoň lot potu prodati. Světec odpověděl s úsměvem: »Jděte a povězte bratru mému, že jsem všecko již prodal Bohu a Pánu mému, a to za cenu velmi vysokou«.

Bohonadšený kněz Jan Avila zamiloval si celým srdcem chudobu Kristovu, aby evangelium

Kristovo účinněji a horlivěji kázati mohl. Říkal, že našel zlatou žlu v přípravě Kristově: »Hleďte především království Božího!« — a výrok tento nikdy světců nenechal na holičkách.

Chci jíti za světlem víry, Pane Bože můj, ve všech věcech, a nedám se do ničeho dříve, dokud Tobě, Bože, díla svého v modlitbě neodporučím! Pomoci Tvé, Pane, chci s důvěrou očekávat!

Šestý den. »Bože můj, kdo dá slovům mým dosti síly, aby dostatečně vyjádřila, co uděluješ těm, kteří úplně na Tebe spoléhají a Tobě důvěřují a čeho naopak zbavují se ti, kteří důvěřují sami v sebe a sebou se honosí, byť i drahnou dobu s milostí Tvou spolu působili, a od Tebe útěchou duchovní oblaženi byli.« (Sv. Terezie.)

Lucifer, kníže andělů, svržen byl s nebe. Jidáš, ač byl vzat do společnosti apoštolů, a po tři léta naslouchal slovům z úst samého Spasitele, nicméně stal se zrádcem svého Pána! Bojmež se tedy, a nepřestávejmež se strachovati, říkal jistý svatý muž.

Kdykoliv svatá Terezie se kochala vnitřní útěchou, říkala: »Bože můj, jak můžeš milosti své drahé vylívati do nádoby tak nečisté! Což pak jsi, Pane, tak snadno zapomenul na mé hříchy?«

»Cemu dáváte vinu?« tázal se sv. Filip Neřejský těch, kteří, ač nějaký čas Bohu sloužili, nicméně v pokušení klesli a hříchu se dopustili. »Víte-li, že pýcha vaše jest příčinou pádu vašeho? Kdybyste byli pokorní, nedopustil by Pán Bůh, abyste do hříchů padli. Chcete-li povstati, třeba vám se pokořiti.«

Bože můj, jak laskavým a dobrotivým jsi k těm, kteří v sebe nedůvěřujíce, veškeru důvěru svou v Tebe kladou! Nepřestanu se báti, protože jsem slabý a mdlý; ale nepřestanu také důvěrovati v Tebe, protože jsi Otec dobrotivý a laskavý!

Sedmý den. »Kdokoliv svým schopností důvěruje, sám sebe klame. Neboť spoléhá-li představený, kazatel anebo zpovědník na své umění, na svou moudrost anebo na svůj rozum, odejme mu Pán, by poznal svou nedostatečnost, přispění své, a nechá jej pracovati samotného, z čehož pak pochází, že veškerá jeho snaha málo anebo zhola nic neprospěje. A jsou-li mnozí, kteří v povolání svém neprospívají, jest hořejší důvod tím vinen.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Svatí Boží, jichž Pán jako nástrojů v ruku svých používal k vykonání důležitých úkolů, považovali se za nejnižší a nejposlednější. Svatý Vincenc Ferrerský říkával: »Já jsem podoben zahnívající mrtvole, plné červů, kterou by měl kde kdo pohrdati, a která kolkol zápach jedovatý šíří. A což nejhoršího při tom, že má zloba den ze dne se vzмáhá a roste«. Svatý Dominik byl o tom ujištěn, že jeho hříchy byly příčinou trestů, jimiž navštěvoval Pán krajiny, kterými světec se ubíral. — Svatý Vincenc Paulánský volal: »Pane, všechno zkazím, nebudeš-li slov a skutků mých řídit a spravovati«. — Svatý František Xaverský tvrdil o sobě, že jest nejpodlejší člověkem pod sluncem.

Svatá Františka ze Chantal říkala, kdykoliv některá řeholnice se zdráhala převzít úřad představené: »Kdyby suché dřevo mohlo se před

Bohem pokořiti a ve své nic se vrátiti, a kdyby Bůh je vyvolil, aby nad jinými vládlo, tuť by mu spíše udělil potřebné moudrosti, než by mohl připustiti, aby nedobře vládlo*.

Bože můj, jsem nádoba plná zlosti a zloby! O řiď duši mou a srdce mé, řiď všecka slova i všechny činy mé; neboť bez Tvé milosti nemohu nic dobrého vykonati. A nad to mnoho hříchů spáchám, zbavíš-li mne milosti své! — Avšak doufám, že dobrota Tvá mi potřebné milosti uštedří; neboť milerád se před Tebou hluboko pokořím, a nepřestanu prositi Tebe o milost Tvou!

Osmý den. »Přičiňmež se, abychom v sebe nedůvěřovali, a abychom pravdu tuto měli vždy na mysli. Sami ze sebe ničím nejsme a nic nespravíme a jsme pouze k tomu, abychom úmysly Boží zhatili! — Budeme-li stále tuto pravdu míti na mysli, budeme žíti ve stálé odvislosti od Boha, a konečně dospějeme k přesvědčení, že stále budeme k Bohu o pomoc volati.« (Svatý Vincenc Paulánský.)

Slovutný a zbožný kněz del Ponte říkával často, že co jiné pobádá k malomyslnosti, jako na příklad rozjímání lidské mdloby, vlastní křehkosti a hříchů minulosti, to právě utvrzuje důvěru jeho v Boha, protože při takém rozjímání zraků svých obrací k božské dobrotě a milosrdenství; kterémuž vše zasvětil, cokoliv jest a čímkoliv vládne.

Svatý Filip Nerejský radil těm, které cestou spásy vedl, aby častěji k Bohu volali: »Bože můj, nedůvěřuj mi; neboť jistě klesnu, nebudeš-li mne Ty podporovati! Přispěj mi ku pomoci, vždyť jsem pouze ke zlému nakloněn!«

Zbožný jeden král nikdy neměl pevnější důvěry v Boha, leč v té době, kdy nejvíce proti-venství naň se valilo. Tu říkával: »Pokud jsem na lidskou pomoc a přispění spoléhal, neměl jsem takřka času, abych v Boha důvěřoval. Leč nyní, když jsem pomoci lidské zbaven, nezbývá mi, leč abych jedině a pouze Bohu důvěřoval«.

Pane, přispěj mi ku pomoci, a stůj ustavičně po mé straně! Neboť sám ze sebe nejsem ničeho schopen, leč že Tě mohu urážeti. Avšak veškeru naději skládám v Tebe a doufám, že nebudu zahánben! Prosím za to skrze zásluhy božského Spasitele!

Devátý den. Napomínám tě, abys nespoléhal ani na přítele, ani na přízeň lidskou; neboť nikdy nejsou lidé s to, aby nám sami pomohli. Vidí-li však Hospodin, že spoléháme na člověka, opouští nás.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Nejenom že nespoléhal tento světec nikdy na pomoc, podporu a přízeň mocných a vznešených, nýbrž naopak nezřídka ji i zamítal, byla-li mu nabízena. Jednou prosil místodržitel světce, aby se zaň přimluvil u krále v záležitosti velmi důležité, načež na vzájem sliboval, že bude vydatně hájiti a brániti kněze z kongregace světcovy, proti nimž někteří mocní bezpodstatně brojili. Světec odpověděl: »Rád vám posloužím ve všem, co mohu, co však mé kongregace se týká, pro níž mi ochranu slibujete, prosím, byste ji úplně ponechal v ruce Boží.« Jeho zásadou nezvratnou bylo nic nevymáhati přízní a přimluvou lidskou.

Bratr sv. Františky ze Chantal, arcibiskup Burgos-ský, napomínal ji, aby psala královně,

která se modlitbám jejím a kongregace odporoučela, domnívaje se, že přízeň královny řádu velmi prospěje. Ona však vzkázala bratrovi, že se budou za královnu modlití. Co však se psaní týče, zdráhala se psáti, odůvodňujíc jednání své slovy: »Já nemohu a nemusím tak jednatí. Musímeť dbáti pokory a žítí životem ustraněným. Nevyhledávejme žádných prostředků, jimiž bychom přízně velkých a mocných dosáhli! Konáme-li to, k čemu nás Bůh zavazuje, a modlíme-li se za ně, pak zajisté Bůh, jenž se o nás stará, také srdce jejich nám nakloní, bude-li nám přízně a ochraný jejich třeba.«

»Nyní velmi dobře poznávám«, pravila kdysi sv. Terezie, »že se nemáme nikdy na lidské sliby spoléhati. Jediný přítel věrný a upřímný, v nějž doufati mohu, jest Ježíš Kristus. Spoléhám-li se na svého Spasitele, cítím se tak silnou, že se mi zdá, že bych sama celému světu odolala, ano i všem lidem, kteří ve světě žijí, i kdyby vesměs proti mně se postavili«.

Pane, Tys mé útočiště a síla má; jediné na Tebe a na nikoho jiného se nespoléhám!

Desátý den. »Všickni, kteří dilo své konají s chytrostí a přetvářkou, urážejí prozřetelnost božskou a nejsou hodni, aby Bůh jako Otec o ně pečoval. Ne tak ti, kteří ve všem dbají prostnosti.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Šlechtický jinoch, který soudruhovi svému záviděl přízeň a lásku královu, skrýval v nitru plán, jimž chtěl soudruha zničití. Obvinil ho z nezřízené lásky ku královně. Král, který licoměrníkovi uvěřil, byl tou nenadálou a neočekávanou

zvěstí tak rozlícen, že ustanovil ubohého jinocha, kterého měl za největšího zločince, bez velkých okolků zahubiti. Dal si zavolati ředitele královských železných hutí, kterého znal jako člověka krutého a surového, a pravil mu: »Jinocha, kterého zítra k tobě pošlu s otázkou: ‚Vykonán-li rozkaz královský?‘, okamžitě uvrhneš do rozžhavené tavírny; neboť jest takovým zločincem, že zasluhuje kruté smrti.« Ředitel slíbil, že rozkaz královský svědomitě vyplní, a s tím slibem od krále odešel.

Druhého dne povolal král jinocha, nevinně obžalovaného, který ani nejmenšího tušení o tom neměl, co za jeho zády se kuje, a poslal jej do hutí s rozkazem, jakýž byl řediteli hutí dal. Jinoch se uctivě králi uklonil, a vydal se na cestu do královských hutí. Cesta vedla kolem kostela. Jelikož byl chrám otevřen, vešel dovnitř, že pak kněz začal právě mši sv. sloužiti, zůstal tam. Sotva první mše svatá byla skončena, chtěl jiný kněz mši sv. sloužiti, ale marně se sháněl po ministrantu. I vešel zbožný mladík do sakristie, nabízející služby své knězi jako ministrant. A byloť zajisté nemalým prospěchem pro ubohého, že kněz mši svatou sloužil zdlouhavě a zbožně. Mezitím co jinoch v chrámu Páně sloužil knězi u oltáře, byl král netrpěliv, chtěl věděti, co se s jinochem stalo. I pravil tomu, který jinocha obžaloval: »Jdi okamžitě do železné huti, a optej se ředitele, vykonán-li co jsem mu uložil?« Rychle vypravil se posel druhý, a běžel co mu dechu stačilo, a střetnuv se s ředitelem, tázal se, vykonán-li rozkaz králův. Ředitel pokynul dělníkům, kteří tazatele ihned uchopili a svázali, a vzdor všem výmluvám do žhavé tavírny uvrhli.

Za nedlouho přišel nevinně obžalovaný jinoch, který měl býti vhozen do tavírny, a otazoval se, zda

se stalo, co král rozkázal. I dána mu odpověď, že dle rozkazu králova vše bylo vykonáno. Pln údivu patřil král na jinocha, kterého měl za mrtvého, a naslouchal zděšeně zprávě, kterou mu podával. I otazoval se, kde se tak dlouho zdržel? Upřímná a nelíčená odpověď jinochova utvrdila krále o pravdě, že jinoch jest nevinný. I vážil si nyní král zbožného jinocha, spolu pak divil se Prozřetelnosti božské, která divně vše řídí a spravuje.

Pane, nenávidíš těch, kteří jsou neupřímní, a mile se skláníš k těm, kteří v prostnosti žijí. Proto i já chci se varovati všeliké přetvářky, abych se Ti neznelsbil.

Jedenáctý den. »Bůh sám stará se o toho, kdo veškeru svou péči na Boha uvrhuje, naň pevně spoléhá a upřímně a věrně Bohu slouží. Čím větší má důvěru v Boha, tím zřejměji jej opatruje, ve všeliké nesnázi ku pomoci mu spěchá; neboť miluje láskou neskončenou všechny, kteří v Pána důvěřují.« (Sv. František Saleský.)

Svatý biskup Hugo ujišťoval, že nabyt zkušenosti, dle níž čím horlivěji Bohu sloužil, tím zřejměji mu Pán milostí a darů potřebných uděloval.

Chudý byl sv. František z Assissi i druhové jeho, a přece vždycky měli co jísti a do čeho se odívati. Kdykoliv soudruhy své někam vysílal, aby kázali, připomínal jim slova prorokova: »Uvrz péči svou na Pána, a on tě obživí!« Týž světec říkal, kdykoliv o sobě a o svých duchovních synech se zmiňoval: »My máme sice chudou matku, ale za to velmi bohatého Otce!«

Otec můj jsi Ty, Bože, v Tobě skládám veškerou svoji důvěru; neboť mne neopustíš, staráš se zajisté otcovsky o všechny, kteří Ti věrně slouží!

Dvanáctý den. »Kdo Bohu čistým srdcem slouží a pouze cti a slávy Boží vyhledává, může kojiti se nadějí, že cokoliv pro Boha podniká, vše se mu podaří. Naděje jeho může býti tím silnější, čím méně, po lidsku řečeno, má naděje, že by podnik jeho se zdařil; neboť vše, co služby Boží se týká, daleko nad lidský rozum jest vyvýšeno, a závisí jediné a pouze od Boha.« Tak pravil svatý Karel Boromejský.

Tento světec měl zvyk, že v každém případě útočiště bral k Bohu v modlitbě. Cokoliv začínal anebo dokonál, začínal a dokonával s modlitbou, a čím nesnadnější a spleťitější zdála se mu věc ta, tím horlivěji se modlil a tím pevněji v Boha důvěřoval, proto také žehnal Pán každému podniku jeho. Důvěrou v Boha konal skutky, které zdály se skoro nemožny. Když jednou bohatého a vznešeného šlechtice chtěl nakloniti, aby ve všem na Boha spoléhal, vypravoval mu, co se mu před nedávnoú dobou přihodilo: »Můj správce přišel před několika dny ke mně, a naříkal nesmírně, že nemá peněz a neví, čím by obyčejná a nutná vydání uhradil. I prosil mne snažně a úpěnlivě, abych se uskrovnil v udělování almužny, jelikož by jinak nebylo lze domáci potřeby uhraditi. I odpověděl jsem mu, aby přílišně nepečoval, že Pán Bůh se o nás postará.

Avšak slova má ho neupokojila, a odcházel celý mrzutý. Neuplynuly ani dvě hodiny, doručil mi sluha poštovní balík papírů, mezi nimiž byla

i směnka. I dal jsem správce svého rychle zavolat, doručil jsem mu směnku se slovy : »Tu máte, malověrný, přijměte ten obnos a uznejte, že Pán Bůh nás neopustí.« Světec ještě připojil : »Doručení směnky bylo mi důkazem otcovské Prozřetelnosti Boží ; neboť ač mi těch tisíc dukátů, na něž směnka zněla, právem patřilo, přece nicméně měla býti směnka teprv za dva měsíce vyplacena. Důvěrujme tedy pevně v Boha ; ovšem nemá býti důvěra naše nerozvážná, nýbrž dětinná a křesťanská, která ve všem se řídí křesťanskou opatrností a moudrostí.«

Propůjč mi, Pane, milosti, abych Ti čistým srdcem sloužil a pouze Tvé slávy a cti vyhledával. Doufám od Tvého milosrdenství, že mi ve všech potřebách mých přispěješ, jelikož jsi Otcem mým !

Třináctý den. »Zvláště v nouzi největší máme dokázati, že na Pána pevně a nezvratně spoleháme. Věřte mi ; více práce vykonají tři dělníci v jednom dni, pomáhá-li jim Pán Bůh, nežli jinde deset dělníků bez přispění Božího. Pomáhá však pokaždé Pán tehda, když odjímá nám pomoc lidskou, a nás donucuje, abychom konali skutky, které síly naše přesahují.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Když jednou správce domácí svatému Vincenci hlásal, že nemá ani haléře, aby mohl obyčejná vydání domácí hraditi, a že tudíž neví odkud vezme peněz, by uhradil kromobyčejné výdaje, kterých bude třeba při svěcení čekatelů duchovního stavu, odpověděl světec klidně a radostně, spoléhaje úplně na Pána Boha : »Ach jakou utěšenou a radostnou novinu mi přinášíte ! Buď .

Pán Bůh pochválen! Nyní nastala chvíle, v níž můžeme dokázati, že na dobrotu Páně spoleháme. Vždyť jsou poklady dobroty a lásky Páně nepřeborny. Naše nedůvěra by mohla Pána Boha pohněvati a uraziti!«

Svatý Řehoř Veliký vypravuje o blahoslaveném Sanktulu, který ujal se obnovy chrámu Páně, jenž byl zasvěcen sv. Vavřinci, že byl v takové nouzi, že neměl ani chleba, aby mohl dělníkům poskytnouti potřebné výživy. Když pak šel k pekárnám, v nichž se pro dělníky chléb pekl, našel v jedné bochník chleba. I dotazoval se pilně, komu by bochník ten náležel. Že pak nikdo se k němu nehlásil, vzal jej a rozdělával mezi dělníky. A hle, chléb ten mocí Boží tak se rozmnožil, že dostačil k výživě všech dělníků po celých deset dní.

Bože můj, neprosím Tě o bohatství, ale pouze o tolik prosím, co by stačilo k výživě mé; vždyť jsi Otec můj, Otec nesmírně bohatý, já pak jsem dítě Tvé!

Čtrnáctý den. »Máme-li pevné předsevzetí, že chceme něco vykonati, co by ke cti a chvále Boží sloužilo, máme nejprve prositi za dar osvěcení, a jestliže jsme vůli Páně dostatečně poznali, pak můžeme použití prostředků, jež za nutné a prospěšné uznáváme; ale nemáme nikterak důvěřovati těmto prostředkům, nýbrž samému Bohu. Od Boha máme očekávati zdaru, a máme býti spolu ujištěni, že cokoliv se stane, vše k dosažení cíle našeho nám dopomáhá.« Tak pravil sv. Vincenc Paulánský.

Tento světec pravil kdysi k někomu, který • modlitbám jeho se odporoučel: »Byl jsem dopo-

ledne tak zaměstnán, že jsem jen krátkou dobu mohl se modliti; a také mezi touto krátkou modlitbou jsem byl velmi roztržitý. Avšak nepozbývám nikdy zmužilosti, protože veškeru naději skládám v Boha. Jsem o tom přesvědčen, že trůn dobroty a smilování Páně jest zbudován na základě naší bídy a nouze.*

Svatý Ignác choval se v každé záležitosti tak, jakoby všechno záviselo na jeho přičinění, ale při tom veškeru svou naději kladl na Pána tou měrou, jako by vše jen od Boha záviselo.

Jenom v Tebe, Bože můj, skládám veškeru svou naději; nepřispěješ-li mi ku pomoci, nezdaří se mi nic. Ale budu-li Tebou podporován, vše se podaří. Dle zaslíbení Tvého a rozkazu, chci nejprvé hledati království Božího, jelikož dobře vím, že tím dojdou i všeho ostatního, čeho mi třeba!

Patnáctý den. »V rozličných záležitostech a zaměstnáních a potřebách, jež nás potkají, nemáme býti neklidni a aniž s chvatem jednat, ale máme při konání svém počínati si rozumně, mírně a rozvážně a nad to máme se úplně odevzdati řízení božské Prozřetelnosti. Mámeť úplně ponechati Pánu, aby vše zřídil dle své nevystihlé moudrosti, aby nám vůli svou oznámil. Nad to musíme býti přesvědčeni, že chce-li Bůh, aby záležitost nějaká byla šťastně vykonána, zdlouhavost nic neuškodí, ano že čím méně my, tím více Bůh ke zdaru přispěje.* Tak pravil sv. Vincenc Paulánský.

Byloť obyčejem a zvykem u tohoto světce, že lidského vlivu a lidských prostředků, byť i čestných a snad svrchovaně potřebných, teprvé tehda používal, když byl prvé Pána o pomoc a přispění

poprosil. Zbožně a vroucně poroučel Pánu Bohu každou záležitost a čekal pak trpělivě, až vše Pán dle své svaté vůle a k větší cti a slávě své zařídí. Říkával, že záležitosti daří se nejlépe, když jdeme za nimi, ale ne když je předcházíme. Jistá paní, která vši snahou o založení nového spolku křesťanské lásky se starala, naléhala na svatého Vincence, aby vyhledával schopných osob, které by o založení jeho se přičinily. Leč světec nahlížel, že úloha ta jest nad míru těžká, a že jest věci nesnadnou najíti osoby spolehlivé, proto také se omezil v ohledu tom, že celou záležitost tuto odevzdal v ruce Boží, opíraje se pouze o modlitbu a nedbaje výčitek nedočkavé paní a trpělivě čekal okamžiku vhodného, až by mu sama Prozřetelnost božská označila prostředky a osoby k založení spolku schopné. A hle výsledek dal světci za pravdu a objevil, že čekání světcovo bylo účelné. Dočkal se vhodné chvíle a schopných osob, jež mu Pán poslal, a spolek byl založen.

Nic nechci, Pane, podnikati, čeho bych byl Tobě dříve v modlitbě nedoporučil. Ó ukaž mi, Pane, vůli svou, vroucně Tě za to prosím, neboť nechci nic činiti, leč co Ty chceš a jak Ty chceš.

Šestnáctý den. »Kdokoliv přílišně se truí a snaží, aby našel prostředky, jimiž by mohl čeliti nemilým případům životním, projevuje velkou nedůvěru v Boha. Předcházíme-li cesty Prozřetelnosti Boží, dokazujeme, že více spoléháme na svůj vlastní rozum, nežli na lásku a dobrotu Páně, a že více důvěřujeme moudrosti lidské, nežli slovu Božímu.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Když zbožný kněz Alvarez řídil kollej velice chudou, přicházel k němu často správce ústavu, který

předkládal celou řadu nutných vydání a objednávek, kterých však pro nedostatek peněz vyříditi nemohl a obyčejně končil slovy, že by bylo nejlépe ústav rozpustiti. Avšak zbožný kněz, který veškeru naději kladl na Boha, tázal se ho, doporučil-li v modlitbě záležitost tuto Pánu Bohu? Avšak správce odpověděl, že mu nezbývá na modlitbu času. A světec pravil: »Toť přece nejdůležitější věci, které nikdy nemáme zanedbávati. Jděte tedy a hledejte rady u Pána Boha ve vroucné modlitbě a po několik dní neustávejte zbožně se modliti. Anebo domníváte se snad, že stádce toto nemá pastýře, žádného pána? Nemá-liž pána tak dobrého, který chce, aby nikdo nezahynul, kdo pod jeho stráž se utíká? Jděte tedy v pokoji, a přemýšlejte cestou o tom, že nezáleží pouze na našem přičinění«. Správce uposlechl rady světcovy a ujišťoval, že Prozřetelnost božská postarala se v čas nouze o potřeby domácí a to nezřídka takovým způsobem, který se nedal přirozeným během vysvětliti.

Pevně věřím, Bože můj, že mne ostříháš a na mne nezapomínáš, jsem-li v službě Tvé věren. Tys nejlepším Pánem, v Tebe důvěřuji, Ty mne povedeš, a nebudu míti v ničem nouze.

Sedmnáctý den. »Podnikáme-li něco u vědomí, že jest v tom vůle Boží, pak vytrvejme neohroženě, ať jakékoliv překážky se nám v cestu kladou. Neboť božská Prozřetelnost nás v tomto případě neopustí, ale přispěje nám pomocí svou, jelikož konáme dílo Páně.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Nikdy nebyl světec tento malomyslný, viděl-li, že se mu staví překážky v cestu; ale naopak dů-

věra jeho v pomoc Boží byla tím pevnější a silnější, čím větší příkoří a protivenství mu hrozilo.

Svatá Františka ze Chantal svědčila o svatém Františku Salesském, že neznala muže pevnějšího a Bohu oddanějšího nad něj ve věci, kterou uznal za dílo Boží.

Poznal-li sv. František Xaverský, že by mohl někde pracovati ke cti a chvále Boží, ihned se tam odebral, nedbaje nebezpečností, protivenství a příkoří sebe větších. Proto také se mu dařilo všecko, cokoliv podnikal.

Všecko, Pane, mohu v Tobě, posilníš-li mne! Jsi-li Ty se mnou, kdo bude proti mně? Žádná překážka mne neodstraší od díla, o němž vím, že konám je ke cti a slávě Tvé!

Osmnáctý den. »Uvrzme veškeru péči na Boha, a odevzdejme se úplně jeho božské Prozřetelnosti. Ale nedbejme pak ničeho, co lidé proti nám mluví a obmýšlejí; neboť vše obrátí se k našemu dobrému. Ano i kdyby veškeren svět proti nám se zbouřil, přece se nestane nic, leč co se Pánu Bohu líbí, na nějž jsme vložili veškeru důvěru.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Jistý missionář psal světcí, že tajně se pracuje na odstranění kongregace, kterou světec založil, a že mocní mužové podporují zámysly, které zloba a zášť proti kongregaci ukula. A světec odpověděl: »Doporučme se úplně a dokonale božské Prozřetelnosti, a nedejme se zastrašiti lichou a marnou bázní. Ostatně se stane pouze to, co Pán Bůh dopustí!«

Velmi krásně praví zbožný a učený Drexelius, že kdyby kdo v průvodu zkušeného a obezřetného

vůdce konal cestu nějakou krajinou, a veden jsa po neschůdných, příkrých a klikatých cestách, začal by naříkati a vytýkati vůdci svému, proč vede jej takovými oklikami, a nad to tvrditi, že se od pravé cesty daleko odchýlili, — tuť by mu vůdce odpovéděl: »Buď bez starosti, a spoléhej na mne. Ovšem jsem tě vedl oklikami, ale kdybychom se byli pustili cestou přímou, byli bychom se dostali do močálů, v nichž bychom byli zahynuli. Proto nereptej nad tím, že jsme si kus cesty zašli, vyhnuli jsme se tak jisté záhubě.« Tak vede i nás nezřídka Prozřetelnost Boží oklikami k cíli. Jakž pak můžeme bédovati a naříkati na vůdce nejlepšího, jehožto moudrost mylíti se nemůže.

Bože můj, úplně se odevzdávám řízení Tvému. V Tebe skládám veškeru naději. Nic se mi nestane, leč co se Tobě líbí, já pak budu Tě chváliti a velebiti za všecko. Jenom Tvou vůli chci naplniti, abych se Ti zalíbil!

Devatenáctý den. »Slabé a mdlé duše, které jsou plny samolásky, a které jen po chvále lidské se pachtí, ihned hoří plamenem při nejmenší pomluvě, křičí a povykují a nemohou nabyti klidu, o nějž byly několika slovy připraveny. Ne tak jednají duše odhodlané a statečné, které jenom Bohu zalíbiti se chtějí. Onyť vědí, že Bůh jejich nevinnost zná, a že nad to bude i jejich obhájcem, třeba-li toho pro spásu jejich.« (Sv. Augustin.)

Svatý František Saleský psal biskupovi Belayskému následující list: »Právě se dovídám listem z Paříže, že mé roucho nemilosrdně bylo zcucháno a ztrháno; ale doufám pevně, že Bůh sám roztrhané roucho mé opraví, žeť bude lepší, nežli

bylo před tím, bude-li toho ke službě Boží třeba. Já nechci a nepídím se po jiné cti a slávě, leč které mi třeba. Mohu-li sloužiti Bohu, dbám toho pramálo, děje-li se tak slávou anebo pohanou, dobrou nebo zlou pověstí. Necht' se mnou Pán nakládá, jak se mu líbí, jemu celý náležím. Slouží-li pohanění mé ke cti a slávě Boží, kterak bych se neměl z toho těšiti, že jsem pohaněn a potupen?

Při jiné příležitosti byl svatý biskup podezříván z toho, že se prohřešil proti čistotě. Avšak neospravedlňoval se nikterak, ač mu ctnost tato, proti níž prý se prohřešil, byla nad míru milá. Přátelé jeho nemálo se tomu divili, proč prý se neospravedlňuje, ano dokazovali mu, jak jest třeba hájiti se proti tomu nařknutí, jelikož prý bez dobré pověsti nelze ani zdárně biskupského úřadu konati. A světec odpověděl: »Pán Bůh nejlépe ví a zná, jaké pověsti mi třeba k zastávání biskupského úřadu, a proto i já nic jiného nežádám.«

Bože můj, pouze Tobě chci ve všem se líbiti. Tvůj jsem celý. Řiď a spravuj mne, jak se Ti líbí. Chceš, abych byl pronásledován, pomlouván, potupen, trýzněn a usmrčen? Žádá-li toho čest a sláva Tvá a spása má, jsem ochoten vše vytrpěti, staň se vůle Tvá!

Dvacátý den. »Uvrhne-li kdo veškeru péči svou na Boha, přijme jej Bůh pod zvláštní ochranu, a může býti ujištěn a ubezpečen, že ho nic zlého nepotká.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Blahoslavený Labre skládal veškeru naději svou v Boha. Psal svým rodičům: »Nestarejte se o mne; neboť oplývám velikou radostí, že Bůh všemohoucí mne vede.« Byl snad kdy od Boha

opuštěn? Nedal-li mu Pán zjevných důkazů lásky své a dobroty? Byl-li chudý, stal se chudým proto, že tak sám chtěl. Spokojil se za poledne tím, že u dveří některé rodiny si vyprosil hrneček polévky, aby poskytl trochu občerstvení tělu, kteréžto nazýval mrtvolou. A vždycky měl tolik, že mohl četné žebráky vydržovati z almužny, kterou mu boháči takořka vnucovali. Byl-li kdy tupen a haněn (potupu a hanu miloval, ba ji i vyhledával), pak zajisté zanedlouho došel zvláštní pocty a slávy. Ustavičně mrtvil tělo přísným pokáním. Za to však duše jeho oplývala lahodou a slastí nebeskou, zvláště když trval na modlitbě. A zda-li moudrost Boží se o to nepřičinila, aby jméno žebráka tohoto, který chtěl býti za živa zapomenut a neznám, po smrti bylo slaveno a velebeno v celém křesťanstvu? Radovati se mohl vším právem svatý žebrák, že uposlechl milosti Boží, a že se řízení Božímu úplně odevzdal.

Pane Bože, v Tebe kladu veškeru důvěru! Co se mi může zlého přihoditi, vím-li, že se nalézám pod Tvou otcovskou stráží?

Dvacátý prvý den. »Kdo se úplně a dokonale v ruce Boží odevzdal, tomu netřeba se báti žádných příkoří a protivenství. A i kdyby Pán Bůh dopustil, že nás nehody a nesnáze stihnou, pak se tak děje jen proto, že jest toho k našemu blahu třeba. A děje se tak způsobem a cestou, které nyní sice neznáme a nechápeme, ale kterou později poznáme.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Svatý František Saleský přebýval v mládí v Římě v hostinci u Tibery. Jednoho večera přišel domů a k nemalému podivu zaslechl, jak slu-

hové jeho se hádají s hostinským. Tento muž, který byl velice lakomý, vykázal světce i sluhy jeho z hostince, aby světnice, které měli najaty, mohl uprázdniti pro nové pány, jejichžto sluhové hostinským byli již přijati. Skoro by se byli již seprali, kdyby zbožný hrabě František nebyl konejšil sluhů svých slovy: »Hostinský jest pánem ve svém domě; nechce-li nám poskytnouti přístřeší, jest v Římě ještě dosti hostinců, kde nás snad přijmou.« Ihned poručil, aby věci jeho byly vyneseny z hostince a přeneseny byly do hostince daleko za Tiberou. Sotvaže služebníci Františkovi věci jeho z hostince vynesli, nastal takový prudký lijavec, že Tibera se rozvodnila a základy domu, z něhož sv. František se vystěhoval, podemlela, dům se sřítíl a pochoval v ssutinách veškery obyvatele, že ani jeden z nich nevyvázl.

Podobnou událost čteme v životopise svatého Ignáce. Když se světec vracel z Jerusalema a dorazil na ostrov Cypr, chtěl se odtud plaviti do Italie. V přístavu stály tři lodi, vesměs k odplutí hotové. Jedna loď náležela Turkům, druhá, velká a prostranná Benátčanům; třetí pak byla stará, vetchá a skoro již nepotřebná. Mnozí cestující prosili majitele lodi Benátské, aby světce z lásky k Bohu a za odplatu Boží převezl do Italie. Spolu pak ujišťovali, že tím nikterak škody neutrpí, an Ignác jest mužem svatým. Leč veškerá přimluva tříštila se o tvrdošijnost muže toho, jelikož nebylo nikoho, kdo by převozně za Ignáce zaplatil. Nad to s potupným posměchem vyjádřil se o sv. Ignáci: je-li skutečně svatým, nechť prý jako jiní světci suchou nohou po moři kráčí, netřeba prý mu lodi. I byl světec nucen vstoupiti do chatrné lodě, na niž pro lásku Boží byl přijat, a kde jako světec

byl ctěn. Potom vypluly z přístavu všechny tři lodi týž den a touž hodinu za příznivého větru. Avšak netrvalo dlouho a krutá bouře rozčeřila spousty vod tou měrou, že turecká loď se potopila, benátská narazila na úskalí, na němž se roztříštila, a pouze chatrná loď, která světce vezla, šťastně veplula do přístavu, ač právě tato loď dle lidského soudu mohla nejspíše bouří mořskou býti zničena. Tak chrání a hájí Bůh své věrné sluhy, kteří v Boha důvěřují. Právě tehda, když se zdá, že je navštěvuje nehodami, příkořím a protivenstvím, právě tehda běře je ve zvláštní ochranu, aby nezahynuli.

Bože můj, odevzdávám se úplně v ruce Tvé, a spoléhám jediné na Tebe. Nebojím se a nestrachuje se srdce mé žádného soužení, neboť ví, že vše v jeho dobro obrátiti umíš!

Dvacátý druhý den. »Jsme-li v jakémkoliv nebezpečství, nemáme nikdy na mysli klesati, ale pevně v Pána důvěřovati. Čím větší nesnáz, tím bližší i pomoc Boží, jelikož Pán chce, abychom nazývali Jej pomocníkem v nouzi.« (Svatý Ambrož.)

Když jednou sv. Ignác plavil se po moři, rozbouřilo se moře náramně. Stožár byl zlomen, a všickni, kteří pluli, křičeli, plakali a nařikali, že jdou jisté smrti vsříč, kromě světce, který byl v kruté bouři klidný. On jediný se nestrachoval, a klidné mysli dodávala mu slova Písma svatého, která stále měl na mysli: »Větrové i moře poslouchají Pána.« Nemůžeť moře se vzbouřiti bez svolení jeho, a dokud Pán nepřivolí, nemohou bouře nikdy zničiti ani jednoho člověka. Bůh jest

Pánem mým, pravil světec, chce-li, abych v bouři zahynul, děj se vůle Páně; milerád se podrobuji vůli Páně, ale spolu také spoléhám na jeho lásku a dobrotu.

Císař Maximilián II. tak pevně doufal v Pána a v božskou Prozřetelnost, které ve mnohých případech zakusil, že když v dobách zlých a nebezpečných všickni myslí pozbývali, on sám pevně stál, říkáje: »Hospodin pomůže! Kdo v Pána důvěruje, nestaví na písku!«

Když jednou na zbožného poustevníka vyřítlo se mnoho zlých duchů, v podobě litých šelem, aby poustevníka postrašili, posmíval se jim, řka: »Kdyby Bůh můj byl vám dal moc, abyste mne zničili, stačil by k tomu jeden jediný; nedal-li vám však Pán moci nade mnou, pak jste skutečně zbabělci, že v tak hojném počtu se dostavujete, abyste klid slabého člověka rušili.« Těmito slovy byli ďáblové zahanbeni a zmizeli.

Nedej, Bože, abych v tísní a nesnázi zmalomyslněl, ale abych stále pamatoval, že jsi Pomocníkem mým v soužení! I kdybych ve stínu smrti krácel, nebudu se báti, ale naopak vzpomenu, že Tys se mnou!

Dvacátý třetí den. »Kdo v nepředvídaných nehodách nepozbývá zmužilosti, ale ihned k Bohu se utíká, dokazuje, že v důvěře k Bohu pevně jest zakotven.« (Alfons Rodriguez.)

Čteme v životopise sv. Kolumbana, že byl jednou dvanácti vlky obkliččen, kteří již tlamy naň rozvírali, aby jej rozsápali. Ač okamžik ten byl hrozný a děsný, nezachvěl se světec, ale volal

k Pánu důvěrně takto: »Bože, ku pomoci mé vzezři! Hospodine k spomožení mému pospěš!« A sotva slova tato propověděl, ihned Bůh prosbu jeho vyslyšel a vlci zmizeli.

Když jistý voják již mečem mířil na hlavu sv. Martina biskupa, aby ji rozsekl, a při tom zpozoroval, že světec se neleká, tázal se udiven: »A ty se nebojíš, ty se nechvěješ?« — »Proč pak bych se bál anebo chvěl«, odpověděl sv. biskup, »vždyť smrt není nic zlého; naopak pro mne jest smrt velkým ziskem. Nejen, že se smrti nebojím, nýbrž já po ní toužím!«

Blahoslavený Labre kráčel jednou ulicemi římskými, v nichž se proháněla hejna uličníků, kteří světce pozdravovali pustým smíchem, ano i mnohou nezdobu si z něho tropili, ale světec si toho všeho nevšimal. I pronásledovali konečně svatého žebráka, ba i kamením po něm házeli; avšak Labre kráčel volným krokem dále. Jeden rozpusta zasáhl světce kamenem do nohy, až krev z ní vytryskla. Sluha Boží se na nezbedného hochu ani neobrátil, ba ani nejmenším znamením nedal znáti, že by do nohy byl uhozen.

Ptali se kdysi za hrozné bouře svatého Theodora, zdali se nebojí. Nikoliv, pravil světec, i kdyby celý svět se sřítíl do propasti a k tomu i obloha nebeská, Theodor by se přece nebál!

Propůjč mi, Pane, síly v soužení, a nechť stále volám k Tobě: »Bože, ku pomoci mé vzezři! Pane, k spomožení mému pospěš!«

Dvacátý čtvrtý den. »Kdo se úplně odevzdává Prozřetelnosti božské, a dá se od ní vésti, ten jistě kráčí a necítí břemena kříže. Kdo však jinak jedná, brzo unaven klesne.«

V jednom malém městě vlašském byla chudá děvečka, která byla sklíčena těžkou chorobou, a byla nucena ležeti stále na jedné straně a k tomu na loži velmi chatrném a nuzném. Lidé, kteří nemocnou navštěvovali, nemálo se tomu divili, že ubohá nikdy nenaříká, ale vždy jest klidná a pokojná. Když pak jeden z přítomných se zmínil, že hrozí krajině té hlad, naslouchala zvěsti té tak klidně, že se ostatní tomu podivili. I nemohla se jistá paní, která byla přítomna, přemoci, a tázala se: »Jak můžete ležeti tak klidně a trpěti tak odhodlaně, ač nastává nebezpečení hladu?« I odpověděla nemocná: »Veškerá mysl má jest u Boha; já pak jsem podobna ptáčeti, které se ukrylo pod perutěmi božské Prozřetelnosti. Čeho bych se tedy bála? A proč bych měla býti nepokojná?«

Pane, odevzdávám se Tvé otcovské Prozřetelnosti nyní i vždycky, a ponechávám se úplně vedení Tvému. Jak slastno a blaženo uprostřed kruté bouře, odpočinouti na Sráci Tvém!

Dvacátý pátý den. »Sluha Boží nemá se na světě ničeho báti, ba i samého ďábla nemusí se lekati. Pozorují-li zlí duchové, že jimi pohrdáme, jsou malomocní a snadno budou přemoženi. Je-li Bůh všemohoucí, a jsou-li ďáblové jeho otroky, mohou-li sluhům tak mocného krále uškoditi?« Tak pravila sv. Terezie.

Tato světice byla velmi bojácná. Když pak jednou vážně rozjímal, jaké to bláznovství veliké, báti se něčeho jiného, jediné uraziti Boha, a že slouží Pánu všemohoucímu a nejvyššímu dobrému, jenž všecko řídí a spravuje, a jemuž sloužiti

upřímně žádá, a že po jiném netouží, jediné aby se mu zalíbila a vůli jeho plnila, sama sebe napomínala: »Proč se bojíš? Před kým se chvěješ?« — Po těchto slovech vzala do ruky kříž, postavila se na odpor všem zlým duchům, vyzývající k zápasu slovy: »Nyní pojďte sem všichni. Já jsem služebnicí Páně a ráda se podívám, můžete-li mi ublížiti!«

Od té chvíle světice nebála se úkladů zlých duchů, jsouc úplně utvrzena v důvěře v Boha.

Bože můj, Tys můj Pán, a to Pán nejvyšší laskavý a dobrotivý! Více Tě miluji, nežli se Tě obávám, a jenom toho se bojím, abych Tě neurazil! Ani lidi, ani zlých duchů se nebojím, neboť nemohou mi bez dopuštění Tvého ani vlasu na hlavě zkřiviti!

Dvacátý šestý den. »Jakékoliv hříchy tvé jsou, i kdyby počtem byly veliké, přece nesmíš o spáse své pochybovati, ba ani důvěry v Boha nesmíš ztráceti, jelikož dobrota a milosrdenství Boží jest větší, nežli zloba lidská.« (Svatý Jan Zlatoústý.)

Když sv. Bernard se roznemohl, byl pokoušen myšlením, aby zoufal nad milosrdenstvím Božím. I pravil: »Vím, že jsem nic dobrého neučinil, zač bych mohl do nebe přijíti.« — Aby myšlenku tuto zapudil, která stále mysl jeho tížila, obrátil se v modlitbě ku Pánu, řka: »Bože můj, uznávám, že jsem ráje za dobré skutky své nezasloužil, ano nejsem ani hoden slávy věčné pro mnohé hříchy své. Avšak nicméně dvě příčiny mi dodávají naděje, že mne z počtu vyvolených nevyloučíš: proto že jsem dítě Tvé, a proto že Pán Ježíš pro mne trpěl a umřel!

»Důvěřuj v Boha, synu můj«, pravil kněz hříšníkovi, který chtěl zoufati nad milosrdenstvím Božím. »Neztrácej důvěry; vždyť ustavičně přimlouvá se za nás Ježíš Kristus u svého nebeského Otce. Kdykoliv srdce své poskvřňujeme zlými myšlenkami a hříšnými žádostmi, obětuje Otci svému na smíření své nejsvětější Srdce. Kdykoliv skutky a činy hřešíme, obětuje Otci svému ruce, hřeby probodené. Nikdy se nemůžeme dopustiti hříchu, aby ihned za nás nebeského Otce neprosil, abychom, litujeme-li upřímně hříchův a chceme-li se polepšiti, ihned prominutí dosáhli«.

Jistý člověk, jenž byl blízek smrti a vzpomínal na spáchané hříchy, nechtěl nikterak se zpovídati. Svatý Vincenc Ferrerský, jemuž o tom bylo pověděno, neprodleně k němu spěchal, a vkročiv do příbytku nemocného, takto jej oslovil: »Bratře můj přemilý, dobřeť vám známo, že Pán Ježíš za nás umřel, a vy byste mohl pochybovati o jeho milosrdenství! Ach, jak velmi urážíte Pána Ježíše, an nedůvěřujete lásce jeho!« — Tento ubohý člověk však odpověděl světci tak, že by snad ani ďábel horší odpovědi dáti nemohl. Pravil: »Chci umříti jako zatracenec, abych Krista pozlobil!« — »Já pak«, odpověděl světec na to, »chci vás z věčného zatracení vyprostiti, abych Pána Ježíše potěšil!« Po těchto slovech obrátil se k těm, kteří stáli u lože nemocného, a vybídl je, aby se s ním pomodlili růženec, by přimluvou Matky Páně přemocnou obrácení zatvrzelého hříšníka docílili. A nebyla modlitba marná. Rodička Boží, Maria Panna, dokázala, jak mocná jest přimluva její u Boha. Hříšník zatvrzelý byl obměkčen a obrátil se k Bohu celým srdcem. Tento ubožák, který takřka již padal do pekel, vyzpovídal se

sv. Vincenci zkroušeně a zemřel smrtí opravdového kajícíka.

Bože můj, v Tebe důvěřuji, ač jsem nic nečinil, čím bych si nebe zasloužil. Důvěřuji v Tebe, protože jsi Otec můj, já pak jsem dítě Tvé, protože Kristus Pán za mne umřel, já pak Ti zásluhy jeho obětuji. Ano, On sám obětuje za mne své přecisté a přesvaté Srdce!

Dvacátý sedmý den. »Toto může býti útěchou všem duším, které v pokušení a na suchoparu se nalézají: jediné předsevzetí, že nechtějí se dopustiti hříchu, převáží na váze Hospodinově všechny ctnosti, které tehdy si předsevzaly, když oplývaly útěchou božskou.« (Bl. Jan Avila.)

Svatá Kateřina Sienská byla trápena hrozným pokušením, které ji velmi znepokojovalo. Již se jí zdálo, jakoby se vznášela nad pekelnou propastí, a jako by srdce její jenom tenkou nitkou bylo spojeno s Bohem, kteráž při nejmenší příležitosti může se přetrhnouti. A právě tehda měl Pán v ní největší zalíbení.

Svatý František Saleský byl jednou dlouhou dobu pokoušen k neřesti, kteréž oddá-li se kdo, upadá v hroznou bídu. I psal o tom sv. Františce ze Chantal: »Takové pokušení na mne doléhá, že se mi zdá, jakobych neměl již ani potřebné síly k odporu, a že bych snad i klesl do hříchu, kdyby se příležitost k němu naskytla. Avšak čím více slabost a mdlobu svou pocítuji, tím více vzmáhá se důvěra má k Bohu; neboť jsem ujištěn, že by Bůh, i kdyby příležitost ke hříchu se naskytla, dal mi tolik síly, abych odpůrce své jako

jehňátka roztrhal.« Nikdy, Bože můj, za žádnou cenu, nechci ani nejmenšího hříchu se dopustiti; ale raději chci umříti, než bych se Ti zpronevěřil. Posilni, Pane, toto mé pevné předsevzetí milostí svou!

Dvacátý osmý den. »Bůh dopouští pokušení k naší spáse. To jest neklamným důkazem, že má o nás zvláštní péči. Myšlenka tato nechť v pokušení posiluje nás v důvěře v Boha.« (Svatý Jan Zlatoustý.)

Jistá zbožná duše, která nikdy nebyla bez pokušení, tázala se osvěceného a zkušeného kněze: »Proč pak Pán Bůh dopouští, že jsem skoro ustavičně pokušením stíhána?« Kněz dodával jí odvahy a důvěry, spolu pak ji poučil, jaké Bůh úmysly má, když pokušení dopouští. Nejprvé, tak pravil, jsou pokušení dle výroku sv. Jeronyma nám užitečná, abychom byli v dobrém pocvičení. V čas pokoje a klidu nemůžeme býti ujištěni, zdaž věrnost a oddanost naše vyplývá z pravé ctnosti. Kdo však v pokušení vytrvá a neklesá, ten zřejmě dokazuje, že jest Bohu věren, protože Boha miluje.

Za druhé jsou pokušení dle svědectví sv. Bernarda nám potřebná, jelikož jimi dosahujeme pokory. A pokora jest ctností nanejvýš potřebnou, kteráž nám poskytuje mnohých milostí. Kdo jako sv. Pavel hledí, aby nepadl, ten zajisté jest o své slabosti přesvědčen, uznává potřebu milosti Boží a nepřestává utíkat se k Bohu důvěrně o pomoc.

Za třetí jsou pokušení k tomu, aby nás od nedokonalostí a chyb očistily, jak dosvědčuje zbožný Gerson. Kdykoliv moře bouří bývá zimí-

táno, vyhazuje nečistotu, kterou v sebe pojalo. Tak se to má i s pokušením. Člověk zbavuje se chyb a poklesků, jimiž byl postižen, a činí zde na zemi místo očiště zadošť za své nedokonalosti.

Za čtvrté: pokušení nás také sílí, jak svědčí zbožný opat Nilus. Čím více vítr stromem klátí, tím více upevňují se kořeny jeho v zemi, odolá-li větru. Vroucně prosil sv. Pavel, aby anděl satanův byl odňat od něho, který sv. apoštola hanebně zašijkoval. A Pán mu odpověděl: »Moc nemoci se zdokonaluje!«

Za páté rozhojňují pokušení, jimž statečně odpíráme, naše zásluhy, a činí nás hodny koruny věčné slávy, praví sv. Řehoř. Vždyť právě častým pokušením býváme v ctnosti utvrzeni. Když sv. Dorotheus mistru svému zjevil, že mnohým pokušením jest soužen, měl s ním útrpnost, a pravil mu, že bude Pána prositi, aby byl pokušení zbaven. Ale Dorotheus pravil: »Ne tak, otče můj, raději pros Pána Boha, by mi uštědřil trpělivosti a milosti, abych všecka pokušení přemohl. Jsouť mi pokušení odporná a nemilá, ale uznávám zároveň, že jsou pro mne prospěšná, jelikož mne nabádají, abych veškeru důvěru v Boha skládal a v mrtvení se cvičil.«

Jistý poustevník, který nějaký čas měl pokoj a nebyl stíhán pokušením, kteréž před tím dlouhou dobu jej trápilo, stěžoval si Pánu Bohu slovy: »Pane, nejsem-li toho hoden, abych z lásky k Tobě trpěl a byl sklíčen?« — Také sv. Jan Klimakus vypravuje o sv. Efremu, že tou dobou, kdy požíval klidu, prosil Pána Boha o pokušení, aby mohl nepřátely spásy přemoci, a tím spolu dojíti příležitosti hojnější odměny v nebesích.

Věřím, Bože můj, že jen mé dobro máš na zřeteli, dopouštíš-li na mne pokušení. Popřejž mi té milosti, abych se shodoval s Tvými úmysly, a aby veškero pokušení k tomu mi prospělo, bych se pokořil, očistil, upevnil a posilnil a koruny slávy věčné dosáhl.

Dvacátý devátý den. »V různém pokušení, zvláště pak v pokušení proti čistotě a proti víře, nemáme mnoho bojovati. Neboť zlý duch napadá nezřídka i takové duše, o nichž ví, že ku zlému nepřivolí. Úmyslem jeho, kdykoliv ku zlému je ponouká, jest, aby uchopili se zbraně a s ním šermovali. A v tom nalezá jakousi slávu, z níž by rád měl jakýs takýs užitek. Mámeť pohrdati pokušením i pokušelem, a toto pohrdání dáti tím na jevo, že mysl rychle obracíme k věcem jiným, a že se nedáme ani másti ani rušiti.« (Sv. Jan Zlatoústý.)

Đábel, praví světec tento, počíná si jako velký pes, který zpozoroval neznámého pocestného. Zprvu pouze štěká. Pohlíží-li naň pocestný vlídně, a podává-li mu chleba, přibližuje se pes k němu, lísá se k němu tak dlouho až mu něco poskytne. Hází-li však po psu kamením a utíká-li, štěká pes více a pronásleduje pocestného, protože před ním utíká. Nechává-li však psa štěkati, jde-li obyčejným krokem, a nevšímá-li si ho, přestává pes štěkati a uchýlí se do boudy. Tak máš se chovati, napomíná světec, i v době pokušení. Neprodlevej se zálibou v pokušení, a nechtěj také proti pokušení bojovati, ale odevzdal-lis se úplně ve vůli Boží, pak se obírej v srdci jinými věcmi, a dělej jakobys ani pokoušen nebyl.

Blahoslavený Josef Labré, který znal jistou duši zbožnou, která mnohá pokušení trpěla, pravil jí jednou: »Jakkoliv býváte pokoušen, nebuďte smuten, netraťte mysli, ale vzmužte se! Neopouští Bůh těch, kteří v Boha důvěřují, a nedá duším poklesnouti, které o milost Boží se opírají.«

Bože můj, nedej, abych v pokušení klesl!
Podporován milostí Tvou, nebudu v pokušení nepokojný a smutný, ale v Tebe doufati budu, a o Tebe se opřu!

Třicátý den. »Pokušení nemálo ti prospějí, postavíš-li se jim hned na odpor, a budeš-li pevně důvěřovati v pomoc Boží.« (Sv. Jeronym.)

Kdo pokušení nepřemáhá, praví týž světec, ten již z polovice, ne-li úplně jest přemožen. Pokušení podobá se ohnivě jiskře. Padne-li jiskra na roucho, jest věcí snadnou, ji zhasnouti a zlo zameziti; avšak jaké neštěstí může nepatrná jiskra způsobiti, nebyla-li hned uhašena!

V čas pokušení třeba k Bohu se utíkati, v jeho náruč a v jeho Srdce se ukrýti, a dle výroku sv. opata Jana chovati se jako člověk jenž stojí pod vysokým stromem a pozoruje, že divoké šelmy naň se hrnou. Člověk takový musí vylézt na strom, aby ušel jisté smrti. Jindy zase třeba utíkati se k Bohu a rozjímati o zaslíbení, jež máme v Písmech svatých, že totiž Bůh stojí u nás jako mocný ochránce a pomocník. Také máme dle rady sv. Augustina uvážiti, že Pán Bůh nás vidí, a že mu není lhostejno, jak se proti pokušení bráníme. Kdykoliv světec tento byl pokoušen,

pokořil se hluboce před Bohem a pravil: »Pane, jsem jenom prach a tvor mdlý a slabý. Nebudeš-li mne chrániti perutěma svýma, dravec mne zahubí!« Někdy se mu zdálo, jakoby Pána viděl před sebou, an patří naň, dodáváje mu odvahy. Zdálo se mu, jakoby Pán jednou rukou jej chránil, v druhé pak držel lesklou korunu, kterou mu nabízí, zvítězí-li v boji a přemůže-li pokušení.

S důvěrou chci, Pane, v pokušení každém k Tobě se utíkat, a s oddaností k Tobě mluvit: »Přelaskavý Otče, smiluj se nade mnou; vytrhni mne, abych věčně nezahynul!«

Třicátý prvý den. »Bude ti nezřídka k nemalému užitku, potrvá-li pokušení delší dobu. V tomto případě svěř se zpovědníkovi a pohlížej na Pána, jako na laskavého Otce!« (Cagliari.)

Když sv. Františka ze Chantal byla velmi pokoušena a tím v srdci velmi znepokojena, svěřila se sv. Františku Saleskému, svému vůdci duchovnímu, a psala mu takto: »Přemilý otče, jsem obklíčena a tísněna mnohým pokušením a soužením duchovním, jež nemohu ani vypsati, a nenalézám úlevy jedině v tom, že zraků svých pozvedám k Bohu, a že se vrhám do jeho náručí. Ač postrádám oné úplné odevzdanosti do vůle Boží, ač nemám oné sladké důvěry k Bohu, ač nepociťuji nyní takové ošklivosti před hříchem jako dříve, nicméně zdá se mi, že tímto prostým pohledem se v těchto ctnostech více utvrzuji, nežli jindy. Domnívám-li se, že rozvahou, odpíráním a jinými prostředky se posilním a utvrdím, nicméně pozoruji, že jsem vystavena novému po-

kušení a novému soužení ; kdežto čím důvěrněji k Bohu zrak svůj obracím, tím více neklid a bázeň mizí«.

Bože můj, dopustíš-li, aby nepřítel spásy mé na mne dorážel, nedopouštěj, aby nade mnou zvítězil ! Ó přelaskavý Otče ! miluji Tě, nikdy nepřestanu Tě milovati !

Listopad.

Láska.

To jest největší a první přikázání: Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého! Druhé pak jest podobné jemu: Milovati budeš bližního svého, jako sebe samého! Mat. 22, 38.

Prvý den. »Bože můj a Pane můj! což pak bylo třeba, abys mi musel rozkazovati, že Tě mám milovati? — Nejsi-liž pro své dokonalosti veškeré lásky hoden? A nezasluhuješ-li naší lásky pro neskonanou lásku svou, s kterou nás miluješ? — Lze-li najíti jediného člověka, který by Tebe nemiloval? — A jsou-li skutečně lidé, kteří Tebe nemilují, pak nejsou hodni, aby Tě poznali. Duše, která Boha zná, nemůže se ubrániti, aby Boha nemilovala, a čím více Boha poznává, tím více také Boha miluje.« (Sv. Terezie.)

Svatý Filip Nerejský volal často: »Pane, já Tě nemiluji, protože Tě neznám!«

Jistý zbožný sluha Páně, jehož srdce vroucí láskou k Bohu hořelo, trpěl v ty dny před popeleční středou veliké muky, když pozoroval, že křesťané radují se z takých věcí, jimiž Bůh bývá urážen. »Láska není milována,« tak volal, »není milována láska, protože jí lidé neznají!«

Jistá zbožná osoba zjevila nitro duše své knězi, který ji vedl cestou k nebi, těmito slovy: Veliký

oheň plane v duši mé, kdykoliv Pán ve vnitřní modlitbě mi zjevuje, jak velmi zasluhuje, aby byl milován pro velikou lásku, kterou mi prokazuje. Touž láskou miluje nás, kterou miluje sám sebe, a lásku tuto dokazuje: 1. Tím, co pro nás vykonal, a co dosud pro nás činí. 2. Svou velikou touhou, kterou dychtí po naší lásce. Tato touha donutila Boha k tomu, že nás miloval nad míru. Ach, tak touží po tom, aby se nám celý dal, abychom jej milovali, a přece nemůže najíti přístupu do srdce našeho, protože srdce naše přeplněno jest cetkami a tretkami světskými! 3. Trpělivostí, s kterou snáší nevděk mnohých tvorů, kteří nechtějí uznati nezměrné lásky Boží. Ustavičně jde za nimi, aby takorůzka lásky se dožebraval, a oni utíkají a prchají od něho, aby se vyhnuli jeho lásce. — Když o tom přemýšlím, pravila, nemohu ubrániti se podivu a musím zvolati: »Jakže, Bůh to trpí, že tvorové, jimž dal srdce schopné lásky, přece ho nemilují, ano nad to láskou plýtvají ke tvorům nerozumným!« — Jindy opět zmocní se mne pocit lásky, a pak si přeji, abych měla srdce serafinů, abych hodně mohla Boha milovati. Na to zase jsem naplněna zármutkem, přemýšlím-li o velikém počtu lidí, kteří Boha nemilují, a že jednou byla doba, kdy jsem i já sama Boha nemilovala. Bolest, kterou cítím, zmáhá se, připomínám-li si, že kdo Boha nemiluje, jeho mocí, moudrostí, láskou, dobrotou a všemi dokonalostmi jeho, jakož i láskou Ježíše Krista zhrdá. — Pak prosím neskončenou dobrotu Boží, aby se dal lidem poznati, aby byl od lidí milován, a obětuji se Pánu celým srdcem v tom úmyslu, aby oheň lásky své ve všech srdcích lidských roznítil. Tyto jsou pocity, jimiž při modlitbě srdce mé bývá

naplněno, a já se o to přičiňuji, aby v srdci mém nevymizely.

Jakžpak, Bože, může-li pak který člověk radost pocítiti nad tím, činí-li, co se Tobě nelíbí a velebnost Tvou uráží! — Ó děj mi srdce Serafovo, abych Tě hodně miloval a lásku k Tobě i v jiných rozněcoval! Kéž jsem nástrojem v rukou Tvých, abych srdce lidská usvědčil o nutnosti, že třeba Tebe milovati, a mohl zároveň srdce lidská láskou Tvou naplniti!

Druhý den. »Kdo by až tam dospěl, že by srdce své úplně Bohu oddal, ten by neměl více náklonností ke věcem pozemským. Sláva a lesk cti, bleskot zlata a stříbra neláká ho více, onť nalézá veškeru útěchu a veškeru slast v Bohu.« (Sv. Terezie.)

Kdykoliv sv. Bernard cítil radost nad věcmi pozemskými, pokaždé se za to hanbil, říká: »Láska k Bohu v nitru mém neplane valným plamenem, jinak bych nemohl kromě Boha nic milovati!«

Svatá Kateřina Janovská volala, roznícena láskou k Bohu: »Nic nesmí od té chvíle srdce mé ke světu lákati! Nikoliv, nechci milovati ničeho, co miluje svět! Kdybych panovala nad tisíci světy, všech bych se zřekla, aby pouze Bůh byl Pánem celého srdce mého!«

V srdci sv. Ignáce z Loyoly byl pouze Bůh, jediná touha Bohu se zalíbiti a jemu duše získati.

Vypravuje se o zbožném knězi Pateru Janu Cayronovi, jehož zajímavý život popsal Pater Serranne, že tento zbožný řeholník neznal jiné

vášně kromě té, milovati Boha a bližního k lásce Boží pobádati.

Bože můj, Tobě odevzdávám srdce své. Budiž Ti úplně věnováno! Nedopouštěj, aby se kdy přiklonilo k věcem vezdejším; anebo aby se radovalo nad štěstím pozemským. Jedinou mou náruživostí budiž, abych Tě miloval a jiné k lásce Tvé nabádal!

Třetí den. »Ach, láska naše není nikdy taková, jaká by býti měla! Neboť neskončené lásky třeba, máme-li Boha tak milovati, jak toho zasluhuje. A přece nicméně plýtváme láskou, které jsme schopni, k věcem nicotným a opovrženým, jako kdybychom měli lásky nadbytek!« Tak pravil sv. František Saleský.

Tento světec říkal: »Kdybych věděl, že v nitru mém jest jediná žila, která by nebyla od Boha a Boha nemilovala, hned bych ji z nitra vyrval. Raději bych volil nežítí, nežli životem oplývatí a Boha dokonale a nade všecko nemilovati.

Svatý Filip Nerejský zase říkal: »Jak jest možno, aby, kdo v Boha věří, ještě cos jiného kromě Boha miloval; leč by to pro Boha miloval?« Plana láskou k Bohu, vzdychal nejednou: »Bože můj, tak jsi lásky hoden a Ty nicméně mi přikazuješ, abych Tě miloval! Proč pak jsi mi dal jenom jedno srdce a k tomu ještě srdce tak těsné!«

Svatý Augustin nabádal sám sebe k lásce Boží a takto k duši hovořil: »Co jest na světě, co by se ti mohlo líbiti a lásky tvé se domáhati? Kamkoliv se obrácíš, nevidíš leč nebe a zemi;

nalezneš-li však v nebi anebo na zemi něco, co by bylo hodno lásky, jak veliké lásky teprv hoden jest Ten, jenž učinil ty věci, jimž lásku svou věnuješ! — Optej se těch věcí, jež miluješ, na jejich Původce, a miluješ-li dílo jeho, miluj zároveň i Toho, jenž je utvořil. Nevěnuj lásky své věcem stvořeným tou měrou, abys na Tvůrce samého zapomenula. Bože můj, mnohem větší lásky jsi hoden, nežli všechno, cokoliv na nebi i na zemi se nalézá. Zříkám se všeho, co pomíjím, abych nebyl zbaven lásky Tvé!«

Ach, Bože můj, že mám pouze srdce jedno! Kdybych měl srdcí tisíc, všechna bych lásce Tvé věnoval. Že pak i toto srdce jedno Tě nemůže tak milovati, jak jsi hoden, a že může v marnostech se kochati! Naplň láskou srdce toto, kteréž chce celé býti majetkem Tvým!

Čtvrtý den. »Dostačí duši, milující Boha tak, jak Boha milovati dlužno, zví-li, že může učiniti něco, co slouží k větší slávě Boží; ihned a s radostí se toho uchopí, jediné v tom úmyslu, aby se Bohu zalíbila a Jemu lásku svou prokázala. Bože můj, jak oslazuješ a usnadňuješ i věci nesnadné těm, kteří Tě upřímně milují a z lásky k Tobě ochotně všeho se zhostí.« Tak pravila sv. Terezie.

Tato světice toužila po obnově a obrodu řádu, jemuž náležela, s velikou dychtivostí a snažila se, aby sama povolání svému zadost učinila. Leč jak sama se přiznala, byla její touha taková, že kdyby Bůh jí byl rozkázal, aby tímto úmyslem se neobírala, ihned byla by uposlechla, aniž by nad tím jakéhosi znepokojení byla pocítila. K ukojení veliké touhy, která v srdci jejím planula, že totiž

nechce nic činiti, co by se Bohu nelíbilo, zavázala se slibem, že vždy jenom to konati bude, co uzná za dokonalé. Takový slib ovšem mohl by mnohým býti opovážlivostí; avšak světice, která slib ten učinila, jednala jen z vnuknutí Božího a také nikdy a v ničem proti tomuto slibu se neprovinila.

V modlitbě, ve které Církev přímluvou svatého Ignáce z Loyoly k Bohu volá, vyjadřuje zvláštní ráz světcův, který v tom spočívá, že vše konal a podnikal k větší cti a slávě Boží, spolu pak připomíná, že Bůh tohoto světce vyvolil, aby jeho namáháním a prací slávu svou rozhojnil.

K nadobyčejné pokoře, pokání, pracem a námahám dospěl ve svaté radosti blahoslavený Labre, jen aby se zalíbil Bohu, od něhož byl poučen, že jest taková vůle Boží. — Myšlenka: Bůh to chce! urovnala a odstranila veškery nesnáze, učinila i nesnadné věci snadnými a milými. Onť se posilňoval tím, že častěji si opakoval výrok, jenž byl takřka heslem života jeho: Bůh tak chce!

Z lásky k Tobě, Bože můj, chci všecko činiti, cokoliv za dokonalé a Tobě milé uznám. Vše chci konati pouze s tím úmyslem, aby bylo k Tvé cti a chvále!

— — — — —

Pátý den. »Zmocní-li se láska Boží duše lidské, pak v ní vzbudí neodolatelnou touhu, aby vše podnikala pro toho, jehož miluje. Cokoliv pak pro Boha činí, mnoho-li času ve službě jeho ztráví, vše zdá se jí, jakoby nic nebylo; ano onať se nejednou rmoutí, že tak málo pro Boha konati může. Láska ji učí, co Bohu patří; onať v záři

lásky Boží vidí všecky poklesky a nedokonalosti všeho, co činí a jest naplněna studem nad svou nedostatečností; neboť uznává, že nehodně a nedokonale pro Pána tak mocného a vznešeného pracuje. Dospěje-li tohoto stupně, nikterak nenalézá záliby v sobě samé, ale také spolu nikoho nezatrácuje.« (Sv. Jan Zlatouústý.)

Svatý Vincenc Paulánský, který ustavičně mnoho pro Boha podnikal, aby se Bohu zalíbil, považoval se nejenom za služebníka neužitečného, nýbrž za sluhu zlého. A stalo se nezřídka, že přes celý den neměl ani sousta pokrmu, obraceje na sebe výrok apoštolův, který však nikterak mu neplatil: »Kdo nepracuje, ať nejí!«

Svatý Karel Boromejský hořel touhou rozhojňovati čest a slávu Boží, i chápal se každé příležitosti, aby Bohu pravé ctitele zjednal. A jaké namáhání podnikal, aby úmyslu svého došel! Různé nepříjemnosti a nesnáze byly mu pravou pochoutkou. Ale, ač co nejhorlivěji pracoval, přece sám o sobě říkával, že nečiní zhora nic a že zasluhuje, aby jako neužitečný sluha uvržen byl do temností zevnitřních.

Jak nehodno, Bože, nepracujeme-li pouze pro Tebe, a to způsobem jak jen možno dokonalým! Ach, všecky mé činy skládají se z pouhých chyb, poklesků a nedostatků! Smiluj se nad služebníkem neužitečným a sluhou zlým, který nyní teprve chce se učit, jak by Tě měl upřímně a vroucně milovati!

Šestý den. »Kdo dospěl k dokonalé lásce Boží, tím nepohne ani sláva ani hana; onť pohrdá pokušením i utrpením, a nic se mu nelíbí, co k Bohu nevede. Že pak v ničem, co k Bohu ne-

směřuje, útěchy a pokoje nenalézá, hledá pouze svého Miláčka a to touhou tak horoucnou, že ať pracuje anebo jí, ať spí anebo bdí, ať cokoliv činí, všecky jeho myšlenky jen k tomu směřují, aby našel Toho, jehož miluje. Bůh jest jeho pokladem, a kde jest poklad, tam jest i srdce jeho. Mohli bychom člověka takového přirovnati ke člověku, náruživě zamilovanému, který touží a omdlévá jen po tom stvoření, do něhož se zamiloval.* (Sv. Jan Zlatoústý.)

»Kam jdeš, čeho hledáš?« tak se tázali kdysi jistého řeholníka. On pak odpověděl: »Já jdu od Boha a hledám Boha; a neustanu hledati, dokud ho nenaleznu.«

Blahoslavenému Raimundu Lullovi byly předloženy tyto otázky: »Komu patříš? Odkud jsi? Kam jdeš? Kdo tě sem přivedl?« K těmto otázkám takto odpověděl: »Já patřím lásce; jsem z lásky; jdu k lásce; a láska mne sem poslala!«

Každou chvíli bylo srdce a mysl sv. Vincence Ferrerského naplněno Bohem. Vždy vzpomínal na Boha. Nikdy nemluvil o jiném, jedině o Bohu anebo s Bohem. Ať seděl anebo chodil, ať studoval anebo prodléval ve společnosti, vždy bylo zřejmo, že s Bohem jest spojen a sjednocen.

Plameny lásky Boží jevily ve sv. Aloisi, sv. Kateřině Sienské, ve sv. Petru z Alkantary, ve sv. Terezii, ve sv. Filipu Nerejském, ve sv. Magdaleně z Pazzi, ve sv. Františku Paulánském a ve mnohých jiných svatých takové věci podivné a nepochopitelné, že by snad mnohý jim ani nevěřil, kdybych je zde vypravoval.

Vyslanec sv. Ludvíka, krále francouzského, setkal se v Ptolemaidě s jakousi ženou, která bě-

hala ulicemi městskými, držíc v jedné ruce nádobu s vodou, ve druhé pak hořící pochodně. Tato žena vzdychala a hlasitě naříkala: »Bože, Bože, jest to možno?« — Udiven zůstal vyslanec státi, dotazuje se po příčině. — »Ráda bych vodou ulila plamen pekelný, a ráda bych pochodní spálila nebe, kdyby se tak Bohu líbilo, aby lidé milovali Boha pro něho samého.«

Jistá zbožná řeholnice, byla-li tázána, kolik jest hodin, říkávala: »Právě jest hodina, v kterou máme Boha milovati!«

Bože můj, jen po Tobě touží srdce mé! Popřej mi, abych jen Tebe viděl, jen Tebou byl pohnut, abys mi jen Ty chutnal, abych jen na Tebe pamatoval, jen o Tobě mluvil a jen pro Tebe pracoval. Tys poklad věčný, po němž toužím, a jen v Tobě může srdce mé užiti žádoucího klidu!

Sedmý den. »Dokonalá láska k Bohu nejeví se zbožným rozčilením, po němž někdy toužíme, nýbrž zakládá se na pevném a nezvratném úmyslu, abychom se varovali i malých hříchův a užili k tomu také potřebných prostředků. Pak také v horoucné touze, abychom se Bohu ve všem líbili a čest a slávu jeho šířili.« (Sv. Terezie.)

Svatá Františka ze Chantal psala jistě představené o řeholnici, kterou považovaly sestry za vzor lásky Boží, protože pocítovala neobyčejné útěchy: »Toto dobré dítě má zapotřebí, aby bylo poučeno, že jest na cestě nepravé; neboť se domýšlí, že stojí na stupni dokonalé lásky Boží. Avšak není tomu tak; vždyť by musila státi na témž stupni ctností, ač ctností těchto postrádá. Dle mého náhledu jest ten plamen a neobyčejné

dojmy, jež pocítuje, účinky přirozenosti a sebe-lásky. Třeba jí říci, že pravá láska Boží nezáleží v tom, že pocítujeme sladkou útěchu, ale že třeba povinnosti své věrně plniti, pravidla řádová zachovávat i v ctnostech prospívat, totiž cvičiti se v pokoře, milovati pohanu a potupu, trpěti urážky a protivenství, zhostiti se sama sebe a Boha milovati tou měrou, že si přejeme a žádáme, abychom pouze Bohu byli milí. Tyto známky lásky Boží jsou neklamné. Kéž ochrání nás Pán Bůh těch projevů smyslně sladké lásky, která nám radí, že žijeme pouze sobě; vždyť opravdová láska nehrozí se ani smrti.«

Tvrdí se o sv. Tomáši Akvinském, že duše jeho byla tak čistá a jasná, jako duše pětiletého dítěte; v srdci jeho panovala dokonalá láska.

Bože můj, já Tebe miluji a protože Tě miluji, nechci nic činiti, co by se Ti nelíbilo, a naopak všemu se podrobiti, co mne vede k tomu, bych se Ti zalíbil a i jiné láskou Tvou oblažil!

Osmý den. »Láska Boží jest stromem života, stojícím prostřed ráje. Jako každý strom, má i strom tento šest částek, totiž: kořeny, peň, větve, listy, květy a ovoce. Hleďmež, abychom strom tento zachovali v srdci vždy svěží a čerstvý.« Tak pravila sv. Terezie.

Tato světice popisuje strom onen způsobem velmi zajímavým a poučným: Kořeny jsou ctnosti, jejichžto pomocí dospíváme k lásce. Jest jich devět: 1. Pravé pokání a časté svaté přijímání. 2. Zachovávaní přikázání Božích a řeholních. 3. Bázeň Boží. 4. Mrtvení náruživosti a žádosti.

5. Vyhýbání se a stranění blízkých příležitostí.
6. Zpytování svědomí.
7. Poslušnost.
8. Pokora.
9. Milosrdenství a láska k bližnímu.

Peň stromu jest shodování se vůle naší s vůlí Boží.

Různé ratolesti jsou: 1. Živá víra, kteroužto patříme na slunce spravedlnosti, aniž bychom jím byli oslněni. 2. Veliká důvěra v ochranu Boží, kteráž nás silí, že v protivenstvích neklesáme. 3. Horoucná touha, nezvratné předsevzetí a jiné vnitřní činy, které nám upravují jistou cestu k Bohu. 4. Stálost, se kterou pod tímto stromem odpočíváme.

Listí jsou milosti, kterých se nám dostává pro spásu bližních, vnitřní útěchy, světlo a vytržení mysli. Tyto milosti velevhodně listí se přirovnávají, protože jsou okrasou stromu a zakrývají příhodnou dobou ovoce stromu. V zimě, suchoparu a soužení opadávají, tak že těchto duševních slastí necítíme; avšak nicméně láska k Bohu zůstává v srdci stále.

Květy jsou skutky a hrdinné ctnosti, kteréž duše, láskou roznícená, vydává.

Ovoce jest utrpení, soužení, pronásledování, jež duše bez reptání trpí, chce-li Bůh, aby takovým způsobem byla skličena, anebo jimž se nezřídka i sama podrobuje, aby tím horlivěji mohla Bohu sloužiti a dle příkladu Ježíšova mohla z lásky ke Kristu trpěti. Toť jest strom, který dle rady sv. Terezie, máme do srdce svého zasaditi.

Jistá zbožná řeholnice považovala lásku Boží za překrásnou květinu, která v úrodné půdě jest zasazena a hojné ovoce, náplň dobrých skutků

plodí. Nejprzednější a nejušlechtilejší odrůdou její jest láska k bližnímu.

Kéž, ó Pane, Tvá božská láska pevně se zakoření v srdci mém! Nedej, aby naučení toto bylo plané, nýbrž ať každou dobou vydává ovoce života věčného!

Devátý den. »Jsou někteří křesťané, kteří se nesmírně truí, aby se naučili pravé lásce Boží, a nikterak nemohou pochopiti, že netřeba k tomu ničeho jiného, leč milovati Boha, t. j. činiti, co se Bohu líbí.« (Sv. František Saleský.)

Svědomitostí obdivuhodnou, s kterou sv. Vincenc Paulánský vůli Boží plnil, došel veliké lásky. Ustavičně nad sebou bděl. Ve všech naruživostech dbal mrtvení sebe, v úsudku byl přímý, ve slovech opatrný, moudrý a obezřetný v jednání, svědomitý v úkonech zbožných, dokonale s Bohem spojen. Láska, která veškeré srdce jeho naplňovala, řídila všechny jeho síly duševní a řídila všechny jeho činy. Lze vším právem říci, že celý jeho život byl ustavičnou obětí, kterouž Bohu podával, a kterouž nejenom dobro vezdejší, ale i všecko, cokoliv ze štědré ruky Páně přijímal, ale i své úmysly, náklonnosti a veškery žádosti Bohu obětoval. Po ničem jiném netoužil, leč aby Bůh poznán a dokonale oslaven byl, a aby jeho svatá vůle na všech místech, v každé době a ode všech lidí naplněna byla. K tomuto cíli směřovaly všechny jeho záměry, které v nitru choval; všecka slova, která mluvil; a všechny činy, které konal.

Neustanu nikdy, Pane Bože, z lásky k Tobě konati všecko, o čem vím, že se Ti líbí. Vždy chci srdcem i myslí s Tebou býti spojen, a jediné pro čest a slávu Tvou chci pracovati!

Desátý den. »Člověk dospěje nejrychleji k lásce Boží, umíní-li si pevně, že chce všechno pro Boha činiti a trpěti, a všeho se odříci, co se Bohu nelíbí. Třeba však, aby úmysl tento zachoval v rozličných okolnostech, kteréž se mu naskytují; třeba také, aby v malých a nepatrných věcech byl věren, aby pak větší a nesnadnější dokonale vyplniti mohl.« Tak pravila sv. Terezie.

Tato světice zakusila při zakládání klášterů mnohé a veliké nepříjemnosti; avšak nedala se jimi nikterak v úmyslu svém zviklati, ale naopak byla naplněna radostí, že mohla mnoho trpěti. Pokaždé se radila s osobami moudrými a zkušenými, aby v ničem proti poslušnosti se neprohřešila, a aby nemusila si před Bohem vytýkati, že na svou pěst něco podnikala. Neboť ačkoliv byla neúnavná zakládati kláštery, v nichž by se Bohu sloužilo, přece nicméně pravila, že by raději vzdala se zakládání tisíce klášterů, než by jedinou nedokonalostí se prohřešila.

Kdyby byl sv. Vincenc Paulánský chtěl prostotu a lásku zavrhnouti, mohl se vyhnouti mnohým a zbytečným dotazům, výčitkám a potupám. Avšak toho nikdy neučinil a také i v té chvíli, v níž nejvíce musil trpěti, nedával nejmenší známky omrzelosti. Vždy jednal vlídně, klidně a rozvážně.

Když jednou císařovna Eudoxia naléhala na sv. Jana Zlatoústého, aby kacířům povolil v jistých věcech, v nichž povolití nesměl, aby Církve nezradil, opřel se statečně a neohroženě takové žádosti. Císařovna, která byla odporem biskupovým velmi podrážděna, pohrozila mu prostřednictvím vysokého hodnostáře státního vyhnáním a smrtí,

nebude-li okamžitě žádosti její vyhověno. Ale světec odpověděl: »Jděte a řekněte císařovně, že Jan se bojí jenom jednoho, totiž hříchu!«

Propůjč, Pane, síly, abych se pouze hříchu obával a spořádej ve mně lásku, abych všeho se vystříhal, co se Ti nelíbí, abych jenom z lásky k Tobě pracoval a trpěl a tím lásku svou Ti osvědčil.

Jedenáctý den. »Jest zvláštní a výtečný způsob, kterýmž v lásce Boží můžeme se vycvičiti. Způsob ten záleží v tom, že si zvykneme vždy míti Pána Boha před očima. K tomu nám poslouží tři pravidla: 1. Začínáš-li nějakou práci, představ si, jak Pán Ježíš ji konal, když ještě viditelně na zemi žil, a pak jednej v témž smyslu a s týmž předsevzetím, abys Pána Ježíše následoval.“ 2. Často vzpomeň, že Pán s nebe na tebe patří a milosti své a dary hojnou měrou ti uštědřuje. 3. Nechť vírou vidíš osobu Ježíšovu ve všech, s nimiž obcuješ a které vidíš. Tak-li budeme jednati, tuť veškery činy naše budou záslužny; nad to i mnohým pokleskům se vyhneme, jako neklidu, netrpělivosti atd.; mimo to, sloužíme-li bližnímu, máme takovou zásluhu, jako bychom samému Pánu Bohu sloužili.« Tak pravil sv. Vincenc Paulánský.

Světec tento používal sám svědomitě rady, kterou jiným uděloval. Nikdy nic nepodnikal a nikdy žádné práce nekonal, pokud si nepředstavil živě Pána Ježíše a pokud si nepřipomenul, co Pán Ježíš mluvil a co činil. Odtud také jeho způsob mluvení: Tak Kristus mluvil, tak Kristus jednal! Když jednou přebýval v domě jednoho zbožného

příznivce svého, ctil a představoval si v domácím pánu samého Ježíše, v domácí paní blahoslavenou Pannu Marii, v kněžích, kteří zároveň s ním tam přebývali, svaté apoštoly a v ostatních domácích učedníky Ježíšovy, a světec pravil, že toto cvičení přineslo mu hojného prospěchu.

Jistá zbožná duše, která hořela touhou, aby na Pána Ježíše nikdy nezapomenula, zvykla si považovati v úředních osobách Ježíše jako nejvyššího Pána, v kněžích Ježíše jako velekněze, v chudých chudého Ježíše, v zarmoucených trpícího Ježíše, v dětech malého Ježíše. Všecko jí připomínalo Ježíše. — Viděla-li slunce, pravila: Kristus jest slunce spravedlnosti. — Světlo jí uvádělo na mysl výrok: Kristus jest světlo světa. — Spatřila-li beránka, ihned tanula jí na mysli slova: Kristus jest Beránek Boží, jenž snímá hříchy světa. — Chléb: Kristus jest chléb živý, který s nebe sestoupil. — Kniha: Kristus jest kniha, v nížto jsou vyvolení zapsáni.

O můj božský Spasiteli, buď vždy v mysli mé, ať pamatuji na Tvé dokonalosti, na Tvá tajemství a na Tvou lásku! Buď stále v srdci mém, a pobádej mne svatou touhou, abych se Ti zalíbil! Dej mi milosti, abych tak mluvil, jak Tys mluvil, abych tak žil, jak Tys byl živ!

Dvanáctý den. »Chceš-li poznati, jak velikou láskou Boha miluješ, pátrej, jak toužíš po utrpení a pokoření. Duše prospívá v lásce Boží tou měrou, jakou se vzdává její touha trpěti a pokoření býti. Tytoť jsou neklamné známky nebeského žáru; všecko ostatní jest pouhým kouřem.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Svatý Jan z Kříže prosil Pána, chce-li mu odplatiti mnohá utrpení a pronásledování, která z lásky k Bohu snášel, aby mu ještě větší utrpení a pokoření připravil. Jeho heslem bylo: »Z lásky k Tobě chci trpěti a potupen a pohaněn býti!«

Když svatá Mechtilda zaslechla slova sv. evangelia: »Šimone, synu Janův, miluješ-li mne více, nežli ostatní?« byla jako u vytržení a zdálo se jí, jakoby i ona slyšela Pána Ježíše, an jí praví: Mechtildo, miluješ-li mne více, nežli všecko, co ti svět dáti může? I odpověděla: Ty víš, Pane, že Tě miluji! — Ale Pán tázal se dále: Miluješ-li mne tou měrou, že bys z lásky ké Mně chtěla i bolesti, utrpení a ponížení trpěti? A svěťice pravila: Ty víš, Pane, že nižádný kříž nemůže mne od Tebe odloučiti! — Kdyby však, pokračoval Pán dále, utrpení bylo hrozné, zdali pak bys je z lásky ke Mně trpěla ráda? — I pravila: Ano, Pane, ke všemu jsem odhodlána. Blaženou byla bych, kdybych mohla trpěti z lásky k Tobě, kterýž jsi z lásky ke mně tak mnoho vytrpěl. Všecko zdálo by se mi snadné a milé, kdybych si připomenula, že Ty jsi pro mne stal se mužem bolesti.

Zřejmě dokázal blahoslavený Josef Labre celým životem svým, že takoruka po utrpení a pokoření lačněl. Láska, kterou Ježíše miloval, rozohnila touhu jeho po utrpení podivuhodným způsobem. Jeho modlitbou závěrečnou byla slova: Ó Ježíši, má lásko, Tobě odevzdávám srdce své! Ó Spasiteli, lásky nejhodnější, zasad' utrpení své do srdce mého!

Pöpřej mi, Bože, dostatečné lásky a touhy po utrpení a pokoření a nedopouštěj, aby jaký-

koliv kříž mne od Tebe odloučil! Vryj svaté utrpení své hluboko do srdce mého, tak abych se cítil šťastným a blaženým, naskytne-li se mi příležitost pro Tebe trpěti!

Třináctý den. »Čím méně člověk po marnostech světských touží, tím větší má lásku. Kdo by však úplně touhu po světských marnostech utlumil, ten má dokonalou lásku.« (Sv. Augustin.)

Svatý František Saleský říkával těm, jimž nitro své odhalil: »Já žádám málo, ano velmi málo toužím po tom, co chci. Já nemám skoro žádné touhy, a kdybych se ještě jednou mohl naroditi, pak bych neměl touhy pražádné.«

Svatá Terezie byla tak pevně přesvědčena, že dokonalá láska veškeru touhu vylučuje, že volala: »Bože, má lásko! Více mne miluješ, nežli já sama sebe miluji, ba více mne miluješ, nežli já pochopiti mohu! Proč bych měla po něčem toužiti, leč co Ty sám mi dáš!«

Jistý zpovědník pravil k osobě, která se mu zpovídala a o spasitelné napomenutí prosila: »Dobře si zapamatujte, co vám nyní řeknu: Slova: já chci, já nechci, já bych raději chtěla, ať nikdy z úst vašich nevychází, a myšlenky, jež slova tato projadřují, nemají nikdy v srdci vašem míti místa!«

Bože můj, nežádám si ani bohatství, ani cti a slávy, ani slastí pozemských, ani netoužím po přízni lidské, zdraví a životu. Nic světského mne nebláží, jenom po Tobě toužím, abych mohl plniti vůli Tvou!

Ctrnáctý den. »Lásku k Bohu lze posouditi dle lásky k bližnímu. Neboť nelze lásky k Bohu odloučiti od lásky k bližnímu, a čím více v první prospíváme, tím více v druhé se zdokonalujeme. Viz tedy, jaká láska Tvá k Bohu jest. Je-li tvá láska k Bohu dokonalá, pak jest dokonalá i láska k bližnímu. Nemáme nikdy říkati, že bychom to i ono pro bližního učinili, jestliže ruky k dílu nepřikládáme.« (Sv. Terezie.)

Tertullian vypravuje o prvních křesťanech, že jejich obapolná láska byla tak veliká, že i pohané se jí divili, říkajíce: »Vizte, jak upřímně křesťané se vespolek milují! Jak si druh druhu váží! Jak jsou dbalí, by druh druhu posloužil! Ano, jak jsou ochotni, že druh za druhu volí i umřítí!

Svatý Jeronym vypravuje o sv. Janu Evangelistovi, že u vysokém stáří, když nemohl shromážďení křesťanův navštěvovati, dal se tam donášeti, a nemoha pro vysoké stáří dlouhého kázání konati, spokojil se těmito málo slovy: »Synáčkové moji, milujte se vespolek!« Že pak křesťané, kteří táž slova stále slyšeli, se tomu divili, tázali se ho, proč totéž ustavičně káže? Dal jim pamětihodnou odpověď: »Synáčkové, jest to příkaz Páně, ten-li zachováte, zachovali jste všecko!«

Že svatá Františka ze Chantal upřímně si přála, aby její duchovní dcery duchem lásky Boží byly naplněny, dala na chodbu, kudy sestry nejvíce chodívaly, napsati vlastnosti, jež sv. Pavel lásce připisuje. »Láska jest trpělivá, jest vlídná, nehledá co jejího jest, není cti žádostivá, nevzpouzí se, nežádá zlého. Všemu věří, všeho se naděje, všecko trpělivě snáší!« A kdykoliv některé řehol-

nici se přihodilo, že se proti lásce prohřešila, poslala ji na chodbu, aby si tam přečetla nápisy, které nazvala zrcadlem klášterním. Častěji četla sama sestrám z toho zrcadla, a obrátivši se k sestrám, poučovala je o lásce slovy ohnivými: »Kdybych mluvila jazyky andělskými, ale lásky bych neměla, nic nejsem; a kdybych vydala tělo své tak, že bych hořela, ale neměla bych lásky, nic mi neprospívá!«

Milovati chci, Pane, bližního svého pro Tebe, protože z Tebe vyšel, k Tobě jde a Tvým jest. Stále chci v něm patřiti na Tvůj obraz, chci se zaň modliti a z lásky k Tobě jemu vždy dobře činiti.

Patnáctý den. »Ten, jenž nám přikázal, abychom bližního milovali, také nám spolu určil způsob, jak máme bližního milovati. Mámeť milovati bližního jako sebe samého. Tak daleko má sahati láska naše, a máme se přičiniti, abychom takové lásky nabyli. Jestli takové lásky tak třeba, že milujeme-li bližního láskou menší, příkazu Božího neplníme.« (Sv. František Saleský.)

Svatý Václav, vévoda český, věnoval značnou částku královských příjmů tomu účelu, že kupoval dítky pohanských rodičů, aby mohly býti pokřtěny a v křesťanském náboženství vyučeny.

Zbožný muž říkal, přiblížil-li se k němu žebrák, prosící o almužnu, anebo prosil-li vůbec člověk v nouzi postavený: »Kdybych já byl na jeho místě, on pak na místě mém, čeho bych si přál, aby pro mne učinil?« A pak říkal: »Učiňmež to tedy jemu z lásky ke Kristu!«

Jistý zložný biskup pohostil jednou muže, který mezi jídlem jiné pomlouval, což bylo sv. biskupovi velmi nemilé. Že pak chtěl biskup dáti pomluvači spasitelné naučení, poslal sluhu pro člověka, který byl nevinně pomlouván. Pomluvače nemálo postrašil rozkaz biskupův. Tento však pravil: »Já proto dávám zavolati toho muže, aby z vašich obvinění se ospravedlnil; neboť nesluší někoho odsouditi, dokud on sám také slyšen není.«

Propůjč, Pane, abych z lásky k Tobě všem, kteří v neštěstí upadli, tak pomáhal, jak bych i já si přál, by oni mně pomohli, kdybych do neštěstí upadl.«

Šestnáctý den. »Láska k bližnímu jest známkou vyvolenců Božích; neboť touto láskou dokazujeme, že jsme pravými učedníky Kristovými. Tato božská ctnost donutila Spasitele našeho, že žil životem chudým a na kříži umřel. Z té příčiny máme také my Boha chváliti a velebiti, kdykoliv se nám naskytá příležitost, že můžeme z lásky k bližnímu trpěti.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Jistý muž, jménem Eulogius, kterýž se zvláštní láskou byl oddán vědám, umínil si, že se úplně odevzdá službě Boží. Rozděliv veškeren majetek svůj chudým, prosil úpěnlivě Pána Boha, aby mu označil způsob života, jímž by nejlépe mohl Bohu sloužiti. Pán vyslyšel prosbu jeho a dal mu vnuknutí, aby vyšel na náměstí. A hle, našel tu ubohého člověka, malomocenstvím sklíčeného, jenž byl zbaven nohou i rukou, a tu v srdci ozvala se mu touha, pečovati o ubožáka po celý život jeho. Předsevzetí toto ihned vyplnil, a vzav malomocného do svého příbytku, sloužil mu věrně a obě-

tavě plných patnáct let. Touto dobou začal malomocný, který dosud služby Eulogiovy vděčně uznával, splácti nevděkem. Zlým duchem jsa drážděn a ponoukán, zahrnoval Eulogia pohanou a potupou. »Vy jste musil mnohých a těžkých hříchů se dopustiti, že máte takové přísné pokání konati. Já déle u vás nezůstanu, zaveďte mne zase na místo, kde jsem před patnácti lety býval. Štédrota bohatých mi umožní, že mohu žíti, jak se mi líbí. Aspoň budu se radovati z pohledů těch, kteří chodí mimo«. Eulogius musil mnoho trpěti, avšak nepoddával se nevrlosti, ale naopak sloužil ubožákovi ještě věrněji a svědomitěji, prose zároveň Pána Boha, aby mu ubožáka nebral, jelikož jej miloval láskou upřímnou. Ano, ani lakomec nebojí se tak ztráty svého majetku, jako Eulogius se obával, aby o svůj poklad nebyl připraven. Že pak si nevěděl s ním rady, umínil si, že přenese jej na loď a popluje s ním k svatému Antonínovi. Světec tento pokáral malomocného pro jeho nevděk, poučil pak oba, že jest to pouhé pokušení, a že jen čtyřicet dní oba budou ještě živi, a dodal: »Zdali pak byste chtěli pro těch čtyřicet dní zbavení býti koruny slávy věčné, která vám v nebesích jest uchystána?« — Po těchto slovech byl malomocný pokušení svého zbaven, Eulogius pak byl velmi potěšen, a oba bydlili zase společně pod jednou střechou, nepřestávající Boha chváliti a velebiti. Po uplynutí čtyřiceti dní vyplnilo se proroctví Antonínovo; oba zemřeli jednoho dne. Eulogius zajisté v říši nebeské přijal korunu za služby, které malomocnému z lásky k Pánu Ježíši prokázal.

Z lásky k Tobě, Bože, chci bližnímu sloužiti, kdekoli se mi vhodná příležitost naskytne, a

šťasten a blažen budu, bude-li mi dopřáno, že za dobrodiní bude mi nevděkem spláceti!

Sedmnáctý den. »Tak miluje Kristus bližního našeho, že zaň dal život svůj. Raduje se Kristus z toho, když se za bližního obětujeme, a jemu dobře činíme. Každá služba, kterou z lásky ke Kristu bližnímu prokazujeme, abychom mu lásku projevili, jest Pánu velmi milá a příjemná. Ach, kdybychom mohli pochopiti, jak důležitá jest láska k bližnímu, tu bychom jistě se vynasnažili konati skutky lásky k bližnímu.« (Svatá Terezie.)

Svatá Magdalena z Pazzi říkala, že se jí zdá, jako by každý den byl ztracen. v němž nemohla bližnímu důkaz lásky podati.

Také svatý Vincenc Paulánský činil ochotně bližnímu dobře. Nikdy neopomenul příležitosti, naskytla-li se mu, by mohl bližnímu činiti dobře.

Jistá mladá zbožná mladá dívka z rodičů bohatých, která si umínila v nevinnosti žiti životem zbožným, odhodlala se, že kdykoliv se jí naskytne příležitost bližnímu činiti dobře, pokaždé se jí uchopí. Že pak neměla nadbytek peněz, aby mohla dle svého přání chudým dobře činiti, hleděla jiným způsobem lásku jim prokázati. I napadlo jí, aby chudým záplatovala rozedraný oděv, a proto s jakousi dotěrností od chudých rozedraný oděv žádala, a po několik let věnovala se této neúhledné práci. Když jednou vyšla z domu, potkala žebráka, kterého před tím nikdy neviděla, a později také vícekrát nespatriła. Tento se k ní přiblížil a pozdraviv ji uctivě, pravil: »Duše má milá, zvelebuj a oslavuj Pána! Donáším ti od

Pána radostnou zprávou, že v šesti dnech opustíš tuto zemi, abys vešla v život věčný!« — Tato duše zbožná nejenom že zprávy té se neulekla, nýbrž naopak byla touto zprávou nemálo potěšena a oznámila vše i svým domácím, kteří však ji přemlouvali, aby to považovala za holou komedii, a to tím více, jelikož byla úplně zdravá. Avšak ona jim pravila: »Jaké pak v tom blouznění, připravím-li se k smrti? Nestaneť se nic, leč co Bůh sám chce a ustanoví. Avšak nikdo mi toho nevymluví, že jest to napomenutí s nebe, a já Pánu za tento pokyn vzdávám upřímný dík«. A učinila vše, co by měla činiti, kdyby Kristus skutečně ústy toho žebráka k ní byl mluvil, jak se domýšlela. Když šestý den pominul, umřela klidně v Pánu, radujíc se z toho, že chudým dobře činila.

Popřej mi, Pane, takové lásky k bližnímu, abych viděl v nich božského Spasitele, a abych jim sám anebo skrze jiné tak sloužil, jak mi okolnosti dovolují!

Osmnáctý den. »Kdo jest s to, aby vyvážil a pochopil lásku Syna Božího k chudým! Vždyť sám zrodil se v chudobě, chtěl býti otcem chudých, ano zřejmě praví, že jemu samému činíme, cokoliv jsme chudému učinili. Třeba tedy, abychom chudé zvláštní láskou milovali, abychom v nich viděli Krista, a abychom je ctili tak, jako je ctil Kristus sám.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Tento světec, který všechny chudé srdečně miloval, byl tehda, když hrozil všeobecný hlad, velmi zarmoucen, i pravil s povzdechem: »Kdykoliv si na nouzi chudých vzpomenu, jest srdce

mé bolesti proniknuto; ne proto, že my budeme trpěti hlad, ale že chudí budou tříti nouzi. My si přece potřebného chleba vyprosíme, a nedostane-li se nám obživy, můžeme jako světští kněží chleba si dobývati. Ale co mohou činiti chudí? kam ti se mají obrátiti?»

Láska Durphea, biskupa Limožského, k chudině byla tak veliká, že příslovečně se o něm říkalo: »Biskup tento by se rád proměnil v chléb, aby mohl hlad chudých ukojiti«.

Denysiot, ctihodný a zbožný kněz diecése autunské, proniknut jsa obětavou láskou k bližnímu, sám si uložil ustavičný půst, když vypukl hlad, aby, co na sobě ušetřil, mohl rozdati chudým ve své farnosti. Jeho pokrmem byly fazole ve vodě a soli uvařené s černým chlebem, k čemuž někdy jako zvláštní pochoutku požil několik ořechů, tak že roční vydání na jeho výživu bylo pranepatrné. Tehda byl farářem v St. Fargeau. Ochuravěv, postoupil na radu představeného v semináři faru svou jinému knězi, který chudé také velmi miloval. Životem přísným bylo zdraví jeho podkopáno; avšak přece se opět pozdravil. Zanedlouho dostalo se mu fary v Autunu, kde byl dvanáct let farářem a nejinak byl zván, leč otcem chudých. Že pak často a slovy dojemnými kázal o lásce k chudým, otevřela se mu srdce bohatých. Jeho vynalézavá láska, podporována ustavičnou prací, způsobila, že měl celou zásobárnu šatů pro muže, ženy a děti, a že mohl z ní chudinu odívati, a že nad to živil každodenně chlebem takové chudé, kteří si živobytí sami opatřiti nemohli. Jeho největší radostí bylo, mohl-li navštěvovati vězně, mohl-li je těšiti a jim pomocné ruky podati, bylo-li mu

přáno navštívit nemocné, jimž tělesné i duchovní skutky milosrdenství prokazoval. Rád byl by celý život mezi nimi ztrávil.

Ó můj božský Spasiteli, kterýž sám chudým jsi byl, a jenž chudé tak miluješ, že cokoliv jim činíme, tak hojně odměňuješ, jakoby Tobě samému učiněno bylo, propůjč mi dostatečné lásky k chudým, a nedopouštěj, aby láska tato nebyla účinná!

Devatenáctý den. »Navštěvovati nemocné a jim v nemoci pomáhati, jest skutkem velmi záslužným a bohumilým, protože Kristus Pán sám skutek tento odporučuje. Chceme-li však skutek tento horlivě a záslužně konati, třeba, abychom samého Krista v nemocných viděli, jelikož Pán Ježíš sám praví, že všecko, cokoliv bližnímu činíme, tak považuje, jakoby jemu samému se bylo dalo.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Nelze vysloviti lásky, kterou prokazovala sv. Magdalena z Pazzi mdlým a nemocným sestrám v klášteře. Ve všem sloužila jim z lásky k Bohu, považujíc sestry časem za chrámy Ducha svatého, časem za sestry svatých andělů, časem za Krista samého, jemuž v sestrách sloužila.

Svatý Ludvík, král francouzský, sloužil chudým kleče a s obnaženou hlavou. Považoval je za údy Kristovy, kteréž jsou s božskou hlavou Kristovou spojeny a tím zároveň na kříž přibity.

Blahoslavený Berchmanns cítil velikou radost v srdci, mohl-li navštívit nemocné. Dáť mu Pán zvláštní dar, že je i k tomu naklonil, aby neduhy a nemoci milovali. Rád jim předčítal úryvky z nábožných knih, a vždy jim vypravoval takové

příběhy, jimiž lásku k Matce Boží, těšitelce zarmoucených, v srdci jejich rozhojnil.

Dej, Pane, v ústa má slova, jimiž bych chudé a zarmoucené mohl potěšiti a je přiměti, by nemoc a soužení nejenom rádi trpěli, nýbrž i milovali!

Dvacátý den. »Abychom bližního takovou láskou milovali, jakou od nás Pán žádá, třeba útrpného, sdílného a laskavého srdce, zvláště tehda, když pro nedostatek buď tělesný anebo mravní cítíme k bližnímu jakýs odpor, protože právě tehda máme bližního milovati z lásky ke Kristu. Základou svatých bylo, že chceme-li bližního milovati a jemu dobře činiti, nesmíme patřiti na osobu, které sloužíme, nýbrž na Toho, jemuž v bližním sloužíme.« (Sv. František Saleský.)

Sv. Františka ze Chantal prokazovala zvláštní lásku právě těm, na nichž chyby a poklesky upozorovala, anebo kteří ji rozmrzeli nebo urazili. Člověk musí něco trpěti, říkala, Spasitel náš nám trpělivost s bližním uložil jako podmínku svého zákona. Kdyby však bližní náš byl bez chyby anebo nikdy nám v ničem neublížil, nemusili bychom nic trpěti. Mezi řeholnicemi, jež spravovala svatá Františka, byla jedna sestra, která se musila velmi přemáhati, aby nevytýkala druhé sestře, s níž společně žila, chyb a poklesků. Této sestře radila sv. Františka: »Přemýšlejte, milá dcero, často o slovech Pisma svatého: ‚Kristus miloval nás a obmyl nás v krvi své‘. Představte si, že nečekal na dobu, až nás v krvi své očistí, ale že miloval nás již tehda, když jsme byli ještě hříchy póskvrněni; neboť když nás miloval, pak teprve nás očistil. Milujmež tedy i my bližního

bez okolků, vzdor chybám a pokleskům, jež na něm pozorujeme; a protože nemůžeme nedostatků jeho krví svou očistiti, aspoň mějme touhu, že bychom krev svou za bližního do poslední krůpěje vycedili«.

Dej mi, Bože, útrpné a sdílné srdce k bližnímu. Z lásky k Tobě chci bližního milovati. Chci v bližním Tebe viděti, a nechci nikdy zapomenouti, že Tys nám dal zákon, abychom bližního milovali!

Dvacátý první den. »Střezme se žalovati nebo nepříznivě mluviti o těch, kteří nás nemilují, našim úmyslům se protiví, ano snad nás i pronásledují, urážejí, nám ubližují a nás pomlouvají. Raději se k nim mějme laskavě, dokažme jim, že si jich vážíme, mluvme vždy v jejich prospěch, ano možno-li i hanbě a potupě se podrobme z lásky k nim, třeba-li toho.« Tak pravil svatý Vincenc Paulánský.

Jistý missionář z řádu, ježž světec tento založil, stěžoval si, že někteří kněží nechťi dopustiti, aby, jak mu bylo uloženo, konal duchovní cvičení s jinochy, kteří připravují se ku svěcení kněžstva. »Ten svatý úkon«, odpověděl světec, »pobádá je spíše k řevnivosti, nežli k nenávisti a vzdorovitosti Jejich úmysl jest upřímný. Proto nesmíme jimi pohrdati, ale naopak uctívost a lásku jim prokazovati. Ba my musíme býti o tom přesvědčeni, že takového úřadu jsme nehodni, a že by kdokoliv jiný úřad takový lépe zastával, nežli my. Použijmež nepříznivých výroků jejich k tomu, že se Bohu celým srdcem oddáme a jemu věrně sloužiti budeme«.

Nikdy, Bože můj, nebudu si stýskati, ani zle o jiných mluviti, ale chci nepřátele považovati za dobrodince, a spolu pamatovati, že mi poskytují příležitost, abych si milost a nebe zasloužil!

Dvacátý druhý den. »Nepřátele musíme nejenom milovati, nýbrž i lásku jim prokazovati: předně proto, abychom zlé dobrým spláceli, jak apoštol nás učí; za druhé, že ti, kteří nám odporují, jsou našimi přátely a nikoliv odpůrci, jelikož nám pomáhají přemoci samolásku, která jest naším největším protivníkem.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Když jednou kdosi sv. Františku Saleskému si stěžoval, že zdá se mu v křesťanství nejtěžším přikázáním, milovati nepřátele, odpověděl světec: »Nevím, jaké mám srdce, a zdali Bůh snad nějaké jiné srdce mi dal, než druhým lidem, že mi vyplnění tohoto přikázání nepůsobí žádných obtíží. Musím se naopak přiznati, že kdyby Bůh mi byl přikázal, nemilovati nepřátel, musil bych se přemáhati, abych rozkazu toho uposlechl«. Následující událost ze života světceva dostatečně dokazuje, že nemluvil na plano:

Žil v Annecy právník, který světce velmi nenáviděl, ač tento pravé příčiny hněvu jeho se nikdy nedopátral. Stále činil světce předmětem posměchu, pomlouval jej a nedal si žádné příležitosti ujíti, aby mu záští a hněvu svého neprojevil. Světec, který o tom všem věděl, setkal se s ním jednou na ulici, pozdravil jej zdvořile a rozmlouval s ním tak, jak přítel s nejlepším přítelem rozmlouvati může, chtěje tímto způsobem právníka si nakloniti. Že pak záhy zpozoroval bezúspěšnost namáhání svého, pravil: »Poznávám, že se na mne hněváte, ale nikterak nemohu se

upamatovati, čím bych vám byl ublížil; ale buďte ubezpečen, že kdybyste mi i jedno oko vypíchl, nicméně druhým okem pohlížel bych na vás jako na milého přítele«.

Věru, podivem musí nás naplniti ta okolnost, že tato neobyčejná láska nebyla s to, aby srdce onoho člověka změnila. Vždyť nejednou vystřelil člověk ten do oken biskupského paláce, ano i na ulici vypálil ránu na světce, s nímž se setkal. A ač nebyl biskup zasažen, nicméně zranil kněze, který sv. Františka provázel. Když senát v Chambéry byl o tom skutku zpraven, dal nešťastníka vsaditi do žaláře, a odsoudil jej k smrti, ač světec se přičiňoval vši snahou, aby výrok smrti zamezil. Jediné, čeho dosáhl svým úsilím, bylo, že vykonání rozsudku bylo odloženo na pozdější dobu. Učinil tak světec z té příčiny, že chtěl u samého krále prositi za zločince, a prosil tak úpěnlivě, jakoby člověk ten nebyl jeho nepřitelem, nýbrž nejlepším přítelem. Když konečně zločinci milost u krále vyprosil, spěchal do žaláře oznámiti odsouzení, že mu vyprosil milost a žádal zároveň, by zlost a zášť odložil. A kdož by tomu uvěřil? Místo, aby slzy radosti proléval a děkoval za důkaz takové nezasloužené lásky, vychrlil nevděčník proti světci proud nadávek a urážek, ano byl jako zbesilý, zpozorovav světce, klečícího před ním a prosícího za prominutí. A co učinil světec? Rozloučil se s tím netvorem, a podav mu psaní královo, pravil klidně: »Já jsem vás z rukou spravedlnosti světské vybavil; neobráťte-li se, upadnete do rukou spravedlnosti božské, z nichž vás nikdo nevyprostí«. Těmito slovy nastínil a předpověděl světec osud jeho; neboť v krátké době tento netvor v podobě lidské bídně zahynul.

Jistá zbožná řeholnice, která upřímným srdcem bližního milovala, navštěvovala pokaždé nejvyšší svátost oltářní, byla-li některou sestrou uražena. Před svatostánkem takto rozmlouvala: »O můj božský Spasiteli, z celého srdce jí odpouštím pro lásku Tvou a prosím Tě, abys i Ty jí odpustil pro lásku svou ke mně všechny její hříchy!«

Miluji, Pane, bližního, protože Ty jej miluješ. Žádám si toho, aby on Tě miloval, a chci přičiní se, abych srdce jeho láskou Tvou naplnil!

Dvacátý třetí den. »Přičiňmež se, abychom měli opravdovou útrpnost s hříšníky. Kdo nemá k nim útrpnosti, a kdo jich nemiluje, ten nezasluhuje, aby mu Bůh milosrdenství prokázal.« Tak pravil sv. Vincenc Paulánský.

Nikdy se světec tento nedivil, viděl-li, že někdo pochybil. Jestli člověkovou vlastností, že hřeší, jelikož ve hříších byl zplozen a zrozen. Protože světec znal hloubku lidské nuzoty a mdloby, proto měl útrpnost s hřešícími, ano vlídně a laskavě se k nim měl, aby Bohu je získal.

Sv. František Saleský takovou láskou miloval hříšníky, že nejednou pravil: Já miluji zlé lidi, a pouze Bůh miluje je větší láskou nežli já! Chápal se každé vhodné příležitosti, aby je k Bohu obrátil, a byl radostí nebeskou naplněn pokaždé, kdykoliv pozoroval, že padli k nohám jeho, aby se ze hříchů vyzpovídali. Pohnut v hloubi srdce svého bídným stavem jejich, plakával hořce nad nimi, takže zřídka kdy mohli odolati jeho napomínání, a proto vraceli se zkroušeně k Bohu, posílnění zbožnou modlitbou světcovou.

Uděl mi, Pane, dostatečné lásky k hříšníkům; vždyť Spasitel můj proto sstoupil s nebe, aby hříšníky do nebe volal! Jakž bych neměl milovati já těch, jimž i sám Bůh lásku prokazuje? Uděl mi, Pane, k hříšníkům takovou lásku, která je s to, aby je k Bohu přivedla!

Dvacátý čtvrtý den. »Mezi těmi, jež slovem »bližní« zahrnujeme, nemá nikdo větších nároků na tento název, nežli ti, kteří jsou nám nejbližší, to jest ti, kteří s námi přebývají pod jednou střechou, kteří s námi požívají téhož chleba; proto také jsou nejbližším předmětem naší lásky. Prokazujme jim tedy lásku tuto. Avšak láska tato nesmí se pouze vztahovati na tělo a krev anebo na osobní vlastnosti, nýbrž musí míti základ v Bohu.« (Sv. František Saleský.)

Kéž veškery matky a hospodyně křesťanské řídí se vzorem jisté zbožné matky křesťanské, a chovají se k manželovi, dětem a čeládce tak, jak se ona chovala. Bylať skutečně zbožná, a proto zbožnost její neměla nic drsného a odporného, ano veškerým jednáním svým ukazovala milostnost a lásku a přívětivost; vždyť cíl, který měla před sebou, byl jediný ten, aby i jednáním i řečí dospěla k tomu, by její domácí zamilovali si Boha, a jemu věrně sloužili. Také nikdy neopomenula přímluvou Panny Marie obětovati rodinu svou Bohu. Často říkávala, když s manželem byla sama: »Těžké břímě neseme na bedrách našich, musímeť na spáse své pracovati posvěcováním těch osob, které péči naší jsou svěřeny«. Byla-li hodina k rannímu vstávání, sama všecky budila. »Dítky mé«, tak říkala, »chvalme Pána Boha!

Zasvěťte srdce své Bohu, svému nebeskému Otci. Vstaňte uctivě a mravně, poproste o milost, abyste modlitbu ranní zbožně vykonaly, a celý den ke cti a chvále Boží strávily. Vyslovujte častěji zbožně přesvatá jména : Ježíš, Maria a Josef, častěji se pokropte svěcenou vodou, a pak se vroucně a zbožně pokloňte svému Stvořiteli«. Pak se s nimi modlila ranní modlitbu, kterou musely i služky její spolu konati. Po ranní modlitbě bylo krátké rozjímání, aby pravdy sv. náboženství hluboko v paměť se vryly. Když pak celodenní jejich práci Pánu Bohu obětovala, vyzvala je, aby každý práci svou konal pamětliv jsa přítomnosti Boží. Vlídlost a laskavost mateřskou prokazovala oběma dcerám, které nabádala, aby si zazpívaly zbožné písně, jimž byly vyučeny, jakož i oběma synům, kteří navštěvovali latinské školy. Často napomínala oba syny, aby se vyhýbali takovým žákům, kteří nectné řeči vedou. Nebylo ani jednoho týdne, v němž by jim byla nepřimlouvala : »Ač vás všecky mateřskou láskou miluji, přece bych raději slyšela, že jste zemřeli, nežli že jste se smrtelného hříchu dopustili. V jisté době denní vykládala matka dětem katechismus, a po růženci, který se modlívali každý den, bylo duchovní čtení. Pak panoval v domě tomto zvláštní zvyk, kterýž nemálo utvrdil domácí v bázi Boží. Předčítalať matka každý večer po modlitbě způsob šťastné smrti, kterýž byl sepsán řeholníkem řádu Trapistického, a jest obsažen v knize, která má název : »Svatý křesťan«. Ó jak by vzkvetla bázeň Boží mezi lidem, kdyby každá matka křesťanská této matce byla podobna.

Naplň mne, Pane, pravou horlivoostí, bych mohl posvětit všecky, kteří péči mé jsou svěřeni!

Chci je poučiti o povinnostech jejich, ale chci sám prvé věrným plněním povinností svých je předcházeti, aby i oni je plnili, a chci se za ně modlití !

Dvacátý pátý den. »Bůh uděluje některým lidem zvláštní náklonnost srdce a lásku k bližnímu. Toť jest nejlepší a nejkrásnější dar, který božská dobrota člověku uděliti může.« Tak pravil sv. František Saleský.

Tomuto svatému biskupovi dostalo se od Boha toho daru. Jednou rozmlouval důvěrně s přítelem, a mezi řečí svěřil se mu, řka: »Mám za to, že sotva nalezne se na světě člověk, který by upřímněji, vroucněji a srdečněji miloval, nežli miluji já. Tak se Bohu líbilo, že srdce mé stvořil.«

Svatý Bernard miloval bližního láskou upřímnou a vroucnou, kterážto nutkala jej, že o spásu jeho dbal. Kdykoliv s někým rozmlouval, poprosil pokaždé Pána Boha, by mu oznámil, co by měl bližnímu říci, aby jej k svatosti přivedl. Potom rozmlouval o Bohu s takovou vroucností, že i nejzarytější hříšníky k Bohu přivedl.

Jistý zbožný křesťan, který bližního vroucně a upřímně miloval, nepozdravoval nikdy člověka, aby byl zároveň nepozdravil jeho anděla strážného, a nepoprosil, by anděl strážný jej osvětlil, ochránil a vedl cestou spásy.

Propůjč mi, Bože, takovou lásku k bližnímu, abych nikdy nepatřil na člověka, aniž bych spolu o spásu jeho nedbal, za něho se nemodlil, a andělu strážnému ho neodporučil.

Dvacátý šestý den. »Pravá náklonnost a láska k bližnímu, která jediná jest záslužná a trvalá, vyplývá z lásky, která nás nabádá, abychom bližního milovali v Bohu a pro Boha, protože Bůh chce, abychom bližního milovali, anebo protože bližní jest Bohu milý, anebo že Bůh v něm přebývá. Není ovšem zapověděno, milujeme-li bližního i z jiných pohnutek: protože nám prokazuje dobrodiní, anebo milujeme-li ho pro dobré a chvály hodné vlastnosti, pakli jen při těchto pohnutkách přední místo Bůh a nikoliv lidské ohledy zaujímají. Čím méně milujeme bližního pro jeho přirozené a dobré vlastnosti, tím čistší a dokonalejší jest láska naše. Tato láska však nikterak nezapovídá, jisté osoby, na příklad rodiče, přátele, dobrodince a takové, které jsou ctnostnější, více milovati, jestliže přednosti tyto shodují se s vlastnostmi Božími, anebo protože Bůh tak chce. Avšak jak řídká a vzácná jest taková láska!« Tak pravil sv. František Saleský.

Vždy viděl světec tento Boha v bližním, a bližního v Bohu. Odtud také dá se vysvětliti úcta a láska, kterou ke všem lidem v srdci choval; proto také velmi svědomitě řídil se pravidly zdvořilosti, kteráž uznával za projevy úcty Boží. Psalť jedné představené klášterní: »Dbejte svědomitě, abyste sestry své rozumně soudila, a abyste té nebo oné více nebyla nakloněna pro její ať duchovní ať tělesné přednosti. Jak mnoho lidí žije na světě, kteří jsou nám odporní, Bohu pak na nejvýš milí! . . . Pravá láska má na zřeteli pouze ctnosti a krásu duše a objímá všechny lidi, nikoho nevyjímajíc«.

Zvláštní ctností vynikal svatý Vincenc Paulánský, který v každém člověku viděl obraz Boží,

a který božské dokonalosti v lidech uznával a ctil. Takovéto rozjímání bylo příčinou, že srdce jeho hořelo láskou a úctou ke všem lidem, zvláště pak miloval kněze, jelikož v nich spatřoval dokonalý obraz moci a svatosti Stvořitelovy.

Svatá Magdalena z Pazzi milovala tvory pouze z té příčiny, že Bůh je miluje; ona se radovala z lásky Boží k tvorům a z dokonalostí, které jim Tvůrce uštědřil. Krátce před smrtí pravila, že, ač prý velmi milovala sestry klášterní, nicméně láska její prýštila jedině z lásky, kterou Bůh je miluje.

Bože můj, miluji bližního v Tobě a pro Tebe, protože chceš, aby byl milován, protože jest Tobě milý a drahý, a protože Ty v něm bytuješ. Přejí si, aby každý projev zdvořilosti, který bližnímu prokazují, byl spolu projevem bázně Boží!

Dvacátý sedmý den. »Ó kdy pak zasvitne den, v němž všichni vespolečně budeme se milovati láskou upřímnou a nezištnou? Kdy konečně budeme viděti duše bratří svých v nejsvětějším Srdci Páně? Kdo nemiluje bližního v Srdci Ježíšovu, ten upadá v nebezpečnost, že ho nemiluje láskou čistou, opravdovou a stálou. Kdo však v této výhni lásky Boží neměl by bližního milovati? Kdo by rád slabostem a chybám jeho nevyhověl? Kdož by nedostatků a nedokonalostí jeho nepřehlédl? Kdož by směl se domýšleti, že není hoden lásky, pomyslí-li, že božské Srdce všecky lidi miluje?« Tak pravil sv. František Saleský.

Právě proto, že tento svatý biskup bližního v Srdci Ježíšově viděl, byl tak laskavý, vlídný, tichý, trpělivý, shovívavý, snášlivý a útrpný ke

všem lidem. Když biskup Bellayský jednou přátelsky si stěžoval na velikou poctu, kterou mu světec prokazoval, odpověděl mu tento: »Ó jak velice ctí vás Ježíš Kristus! V něm ctím vás i já!« .

Nesmím prostého venkovana anebo prostou venkovanku posuzovati dle zevnějšíku a dle přirozených vlastností, pravil sv. Vincenc Paulánský. Jsouť zajisté nejedni mezi nimi tak suroví a neotesaní, že sotva lze v nich postřehnouti podobu a obraz bytosti rozumné. Pozorujeme-li je však v Srdci Ježíšovu, poznáme, že jsou v Srdci Páně tak hluboko vtlačeni, že se nerozmýšlel krev svou za ně prolíti a pro každého život obětovati. Ó jak prospěšno a užitečno jest nám, patříme-li na bližního v Bohu, abychom si ho tak vážili, jako Kristus Pán!

Ó můj Ježíši, v Srdci Tvém chci bližního viděti; neníť ani jednoho mezi námi, pro nějž bys byl krve neproléval. Není ani jednoho mezi námi, pro jehož spásu bych i já nebyl hotov obětovati život svůj!

Dvacátý osmý den. »Sotva Raguel mladého Tobiaše spatřil, zvolal: »Ó jak velmi podoben jest mladík tento mému strýci!« Když pak mu bylo oznámeno, že mladík skutečně jest synem strýce jeho, objal jej srdečně, požehnal a vyplakal se na srdci jeho. Proč si tak Raguel mladého Tobiaše zamiloval? Ne pro jeho výborné vlastnosti, o nichž dosud nevěděl, ale proto jej miloval, že poznal v něm syna toho muže, jehož nevšední ctnosti byly známy, a protože poznal, že jest mu podoben. Podobně by působila i naše láska k bližnímu, kdyby byla láskou pravou. Milujeme-li Boha opravdu, milujeme také všechny, jež slovem

»bližní« zahrnujeme; vždyť jsou vesměs dítkami Božími a všichni dle obrazu Božímu stvořeni.« (Sv. František Saleský.)

Když císař Theodosius ve zlosti si umínil, že se na obyvatelích Antiochenských pomstí za potupu, kterou způsobili manželce jeho Flacille, ztroskotavše její sochy, poprosil sv. Macedonius, biskup Antiochenský, jednoho dvořana, aby jeho jménem císaři řekl: »Máš právo, císaři, krutě potrestati obyvatele, kteří v nevázanosti tak manželku tvou potupili; ale já tě prosím, bys se upamatoval, že tito trestu hodní lidé jsou živými obrazy Božími. Boj se a strachuj, abys ukrutností proti těm obrazům Božím pomsty Boží nezakusil! Rozhněván jsi pro potupu, které se dostalo tvé milé choti. A nebojíš-li se hněvu Kristova, a nebude-li se Kristus sám mstít za to, co chceš obrazům jeho učiniti, které jsou mu tak drahé a milé, že k jich obnově i krev předrahou proléval?« — Slova tato působila na císaře mocí neodolatelnou.

Svatá Terezie říkala, že je-li někdy zarmoucená, dostačí jí k obveselení, potká-li člověka, protože v něm vidí obraz Boží, který upřímně miluje.

Jistý zbožný řeholník zaznamenal si toto pravidlo: »Milovati budu Boha pro něho samého a sloužiti chci pro Boha i jeho obrazu a podobství. Zasněm srdce své Bohu a ruce bližnímu, aby v Bohu byly sjednoceny«.

Tímtež pravidlem chci se řídit také já, Bože můj! Milovati chci Tebe pro Tebe a bližního v Tobě. Pro Tebe chci mu sloužiti, protože vidím v něm obraz Tvůj!

Dvacátý devátý den. »Křesťan má míti v srdci svém vlastně srdce troje: jedno pro Boha, druhé pro bližního a třetí pro sebe samého.« Tak pravil blahoslavený Josef Benedikt Labre.

Tento veliký sluha Páně, o němž v pravdě možno říci, že Duch svatý sám byl jeho učitelem, podivuhodným způsobem vyjadřuje tři předměty křesťanské lásky k Bohu, bližnímu a k sobě samému. První srdce, které náleží Bohu, musí býti čisté a upřímné, musí všechny své myšlenky, žádosti, řeči a skutky Bohu obětovati, musí láskou k Bohu dýchat, musí horlivostí planouti, aby pouze sloužilo Bohu, a také musí každý kříž ochotně z ruky Páně přijímati, kterýmž Pán sluhu svého navštíví. Druhé srdce, kteréž náleží bližnímu, musí býti velkodušné, nesmí se štítiti práce a utrpení, musí býti bližnímu k užitku a prospěchu, musí míti s bližním útrpnost, musí se modliti za obrácení hříšníků, za vysvobození duší z očištění a za útěchu bližních zarmoucených. Třetí srdce, kteréž miluje sebe, musí míti pevné a nezvratné předsevzetí, aby se uvarovalo každého hříchu a žilo životem obětavým, a aby krotilo tělo stálým pokáním. Co však blahoslavený Labre mluvil, to také sám doslovně konal, a právě tím dospěl k dokonalé lásce, a byl Pánu Ježíši podoben.

Dej mi, Bože, srdce dětinné, ucelivé a milující Tebe, dej mi srdce mateřské k bližnímu; k sobě samému ať mám srdce soudce moudrého a obezřetného!

Třicátý den. »Kdo sebe samého upřímně a opravdu miluje, má hřích v nenávisti a netrpí hřích v srdci ani okamžik. Upadne-li však nicméně do

hříchu, pak neváhá a použije prostředku, který Pán Ježíš ustanovil, a neopomene ničeho, čím by spásu věčnou si pojistil. Přemnozí křesťané budou věčně zatraceni pro neplatné zpovědi.* (Svatá Terezie.)

Blahoslavený Labre radil lidem, s nimiž se stýkal, aby se často zpovídali; ale pokaždé také přidával: Ale musíte se dobře vyzpovídati, neboť mnozí křesťané neujdou věčnému trápení, protože se nedobře zpovídají. Jsou praví kající, nedokonalí kající a falešní kající. Kdykoliv odcházejí od zpovědnice, dělí se od sebe a tvoří takřka trojí průvod, z nichž každý kráčí svou cestou. První průvod se skládá z pravých kajících, totiž z takových, kteří, nežli se ku zpovědnici přiblíží, zkoumají srdce své i v nejtajnějších záhybech, pak se upřímně ze všech hříchů vyznávají, které svědomí jejich obtěžují, a upřímnou lítost vzbuzují, že Boha, nejlepšího a nejlaskavějšího Otce hříchem urazili. Také mají pevné předsevzetí, že jeho božské spravedlnosti učiní zadost. Oni také sami si ukládají dobrovolné pokání, nad to se přičiňují, aby i časné tresty získáním odpustků zde na zemi zahladili. Zůstanou-li tito kající opravdovému předsevzetí věrni, pak v hodinu smrti vejdou v život věčný. Avšak takových pravých kajících jest pořádku.

Druhý průvod tvoří nedokonalí kající. I tito nejsou četní. Zpověď jejich i zpytování svědomí jest dobré, také vyznání a lítost nad hříchy jest dokonalá. Ze však jsou líní a nestarají se o pravou zbožnost, také zřídka se cvičí v lásce a lítosti, neumrtvují těla a nekonají dobrých skutků, umírají sice v milosti a přízni Boží, ale nemohou

hned po smrti do nebe býti vzati, protože dříve spravedlnosti Boží musí učiniti zadost. Duše od těla odloučené vzdychají a touží po nebi, že pak nic nečistého do nebe vejíti nemůže, jest nebe, kde jim hojná radost uchystána, dosud pro ně zavřeno. Jsou odsouzeni do očištky na tak dlouho, až nečistota a skvrna duše ohněm se očistí.

Třetí průvod konečně skládá se z falešných kajníků; tento průvod jest nejčtetnější. Prostředek spásy proměněn jest jejich vinou v otravný jed. Všichni tito ubozí a nešťastní ubírají se touž cestou do pekla, kterou mohli bráti se k nebesům. Tam kvíliti a plakati budou věčně, protože používali k zatracení toho prostředku, kterým mohli dojíti věčné spásy.

Tak napomínal lid tento chudšas Kristův, chtěje každého donutiti, aby náležitou zpovědí srdce od hříchů očistil. Způsob, kterým on sám ku zpovědi se připravoval, jest neobyčejný, a nebude ani nám na škodu, pozastavíme-li se u něho.

Jelikož byl pevně o tom přesvědčen, že osvědčení Ducha svatého jest mu velmi nutné a potřebné, modlíval se vroucně za milost tuto, připomínaje si ne pouze hříchy a okolnosti hříšné, nýbrž i pravý stav duše spolu se všemi náklonnostmi a žádostmi hříšnými. Potom při zpytování svědomí probíral dle pořádku přikázání Boží a každodenní zaměstnání, při čemž si připomínal, kde byl, s jakými lidmi jednal a mluvil, jaká pokušení naň dorážela, a jak se zachoval oproti milosti Boží přehojné, které se mu dostalo. Po tomto zpytování svědomí prosil o pravou lítost a také sám srdce k lítosti povzbuzoval rozjímáním pravd náboženských. Předně pak litoval hříchů

z toho důvodu, že jimi urazil Boha, nejdobrotivějšího Otce a nejvyšší a nekonečné dobro, i Ježíše, nejlaskavějšího Vykupitele, který předrahou krev svou za naše hříchy proléval.

Pak kráčel s hlubokou pokorou k služebníku Ježíše Krista, a prosil Pána, by ducha jeho osvitil a srdce jeho řídil, by i ústa kněze spasi-
telným napomenutím naplnil, aby slova knězova neminula se účinkem. Když poklekl ke zpověd-
nici, viděl v osobě kněze samého Ježíše Krista, vyznával se z poklesků svých řádně a prostě s pocitem veliké bolesti. Každé slovo kněze přijímal jako výrok Páně, a každý výrok hluboko v paměť a v srdce své vryl. Když pak kněz udě-
loval mu rozhřešení, byl jako pravý kající v srdci pravou lítostí proniknut, podobaje se plačící a kající Marii Magdaleně. Obyčejně se zpovídal jenom těm kněžím, o nichž věděl, že jsou učení, osvícení i ctnostní. Že pak se bál, aby při zpovědi, vzdor svědomité přípravě, na některý hřích nezapomněl, probíral v duchu a uvažoval hříchy i po svaté zpovědi. Jest o něm známo, že asi pět- nebo šestkrát v životě vykonal všeobecnou neboli životní zpověď.

Nedopouštěj, Bože, aby se mi prostředek spásy proměnil v jed záhuby, aby zpovědi mé, místo očistění, mne ještě více poskvřily, a abych tam, kde mi jest uchystána spása, nenalezl věčného zahynutí! Amen.

Prosinec.

O srovnání vůle naší s vůlí Boží.

„Ne, co já chci, ale co Ty chceš!“ Mat. 36, 39.

Prvý den. »Cíl ctností našich má směřovati k tomu, abychom s Bohem se sjednotili, ze kteréhožto spojení veškerá naše blaženost pozemská prýští. A v čem záleží to spojení? — V takovém sjednocení a srovnání vůle naší s vůlí Boží, že naše vůle neodporuje vůli Boží, že vždy jenom to milujeme, co se Bohu líbí, a že i nám se protiví, cokoliv se protiví Pánu Bohu.« (Sv. Jan z Kříže)

Svatý Bernard vysvědčuje o blahoslavené Panně Marii: Veškeren její úmysl směřoval k tomu, aby se Bohu zalíbila a pokaždé rychle a s láskou chápala se všeho, o čem věděla, že jest Bohu milé a příjemné. Kéž jest Matka tato nám dětem vzorem!

Když jednou sv. Terezie svému zpovědníku odhalila nitro srdce svého, pravila: »Zdá se mi, že vůle má s vůlí Boží tak se srovnává, že to, co Bůh ve mně působí, zdá se mi nejprospěšnější. Vše, cokoliv se mi přihodí, považuji jako chutný a záživný pokrm, který mi Pán připravil. Já ani nemohu cos jiného si přát, a to jest spolu příčinou, že mi nic nepřichází trpkým a odporným.«

Když jednou klášterní sestra sv. Teresii si stěžovala, že se v něčem neřídila dle vůle Boží, tu světice, vědouc předobře, jak krásné, spravedlivé a užitečné jest i potřebné, abychom chtěli, co Bůh chce, zůstala chvíli jak omráčena státi. Nemohlať nikterak pochopiti, jak může tvor, který před tváří Páně jest pouhé nic, protiviti se vůli svého Tvůrce.

Po ničem, Bože můj, nedychtím vroucněji, leč abych úplným a dokonalým srovnáním vůle své s vůlí Tvou, byl Ti dokonale oddán. Popřej mi, abych vždy miloval, co Ty miluješ, a zavrhoval, co Ty zavrhuješ!

Druhý den. »Jest ve velikém omylu člověk ten, který se domýšlí, že srovnání s Bohem záleží u vytržení, zanícení a duševní útěše. V tom jedině záleží, abychom nic nemyslili, nemluvili a nečinili, leč co se s vůlí Boží srovnává. Toto srovnání jest tehdy úplné, sprostíme-li vůli ode všech tužeb pozemských, a jsme-li s Bohem tak sloučení, že vůle naše jenom po zalíbení Božím touží. Totof jest opravdové a podstatné spojení, po němž srdce mé touží, a o něj Pána bez přestání prosím.« (Sv. Terezie.)

Tato světice neustále se divila veliké blaženosti, které člověk může zakoušeti, je-li se svým Stvořitelem spojen, a veliké toužebnosti laskavého a dobrotivého Boha, s kterou si tohoto spojení přeje.

Svatý František Saleský nemohl se tomu ubrániti, aby stále nepamatoval na dokonalé srovnání vůle sv. Jana Křtitele s vůlí Boží. Dvacet pět let strávil svatý předchůdce Kristův na poušti,

praví sv. biskup, a jediné Bohu byla známa nezměrná láska, kterou k božskému Spasiteli choval od té doby, v níž v životě mateřském přítomností Kristovou byl posvěcen, jakož i plamenná touha, aby mohl z jeho přítomnosti se radovati. A přece nicméně zůstal svému úkolu a úřadu, ježž na poušti konal, řídě se vůlí Boží, tak věren, že jenom jednou odešel z pouště, aby Pána spatřil. A i po tom, když byl Syna Božího pokřtil, nepřipojil se k jeho učeníkům, nýbrž zastával dále úřad, který mu byl svěřen. Což jest to jiného, leč vybaviti mysl ze všeho, a připoutati ji k Bohu, aby vůle Boží byla naplněna. Tento příklad nemůže mi z mysli sejíti a ohromuje mne velikostí a vznešeností.

Vždycky, Pane, buďtež oči mé k Tobě upřeny, abych s Tebou byl dokonale sjednocen. Nic mi není sladšího a milejšího, leč mohu-li vyplniti svatou vůli Tvou!

Třetí den. »Spojení s Bohem může se státi trojím způsobem: srovnalostí, jednotností a bohomyslností. Prvního dosahujeme úplným podrobením vůle své pod vůli Boží ve všelikém činu, v každé události, a dovršuje se tím, že vzdor odporu přirozenému chceme a přijímáme, co Bůh chce. — Druhé stává se vroucným spojením vůle s vůlí Boží, kteréž k tomu směřuje, že nejenom chceme, co Bůh chce, ale že to chceme jediné z té příčiny, že Bůh tak chce, a že se ze všeho radujeme, co Bůh chce, pouze z té příčiny, že se tak Bohu líbí. — Třetí jest přetvořením, kteréž v tom se jeví, že vůle naše v jistém ohledu jest jednotná a tatáž s vůlí Boží, tak že vůle člověka takřka

nepocituje v nitru vůle své, nýbrž vůli Boží, a že žádá si pouze toho, co Bůh chce, a aby ve vůli Boží byla změněna.* (Ctihodný Gagliari.)

Podivuhodně vyjádřila se o tomto sjednocení sv. Magdalena z Pazzi. Okamžitě vrhla bych se, tak pravila, do hrozných plamenů, kdybych věděla, že jest to vůle Boží. O slavnosti letnic pravila, že má v srdci horoucné přání, aby mohla přijmouti Ducha svatého, jelikož ví, že tento Bůh lásky chce se s ní spojit. Velmi toužila po nebi, ale mnohem větší touhu a žádost měla, aby mohla vůli Boží plniti. Aby tuto vůli Boží dokonale vyplnila a pak z celého srdce zvolati mohla: »Buď vůle Tvá!« k tomu směřovala a pracovala a nesla se touha její bez přestání.

Když jednou sv. Ignác z Loyoly s knězem Lainezem a několika jinými služebníky Božími se setkal, prohodil sv. Ignác: Co byste činili, kdyby Bůh vám oznámil: Umřeš-li nyní, vyprostím tě ze žaláře této tělesnosti a přijmu tě okamžitě v radost věčnou. Kdybys však chtěl ještě déle živ býti, nemohu ti dáti jiné jistoty leč té, setrváš-li na cestě zbožnosti, odměním tě, uchýlíš-li se z ní, budu tě souditi dle skutků tvých. Kdyby tedy Pán k vám tak mluvil, a vám by bylo známo, že budete-li několik let žíti, mnoho ke cti a chvále Boží vykonáte, co byste v tomto případě zvolili? — Přiznám se upřímně, pravil pater Lainez, že bych ani okamžik neotálel a vyvolil bych si, jíti k Bohu, zajistiti si spásu věčnou, abych v tak veliké záležitosti ode vší nejistoty byl vybaven. — Já naopak, pravil sv. Ignác, bych tak nejednal; neboť bych si pomyslně, že mohu ke cti a chvále Boží mnoho vykonati, i poprosil bych Pána, by

mi ještě prodloužil života a jen bych zření své měl k Bohu a nikterak k sobě samému a netrudil bych se tím, budu-li věčně spasen. — Avšak byl světec o tom přesvědčen, že by spása jeho nebyla v nebezpečství, ale že by odměna v nebesích byla tím větší, jelikož dokazuje Bohu větší lásku ten, kdo nevyhýbá se nebezpečství, nežli kdo okamžitě chce vejíti v říši nebeskou.

Bože můj, všecko chci, cokoliv Ty chceš. Radost pocítuji, mohu-li činiti, co se Tobě líbí! Ó dopřej mi toho, abych měl vůli svou sjednocenou s vůlí Tvou.

Čtvrtý den. »Srovnalost s vůlí Boží jest mocným prostředkem ve všech pokušeních vítěziti, všech nedokonalostí se zhostiti a pokoj srdce zachovati. Jestliť prostředkem účinným proti všemu zlému a zahrnuje v sobě veškerý ctnosti mírou vrchovatou.« Tak pravil sv. Vincenc Paulánský.

Takovou láskou miloval světec tuto ctnost, že se právem může jmenovati jeho vlastní a přední ctností. Onať blahodárně působila na všechny ostatní ctnosti. Onať byla mu pobídkou při všech nábožných úkonech, při všech zbožných cvičeních a při všech činech. Nežli se čeho chopil, vmyslel se pokaždé ve přítomnost Boží a volal se sv. Pavlem: »Pane, co chceš, ať učiním? Jenom proto dbal tak bedlivě o radu Boží a tázal se po ní, aby mohl rozeznati hnutí milosti od hnutí přirozenosti, že chtěl vůli Páně dokonale znáti a zároveň se připraviti, aby vůli Boží konal. Týmž úmyslem byl veden, i když zásad světských nedbal, za to však pevně a nezvratně dle zásad sv. evangelia se řídil, když sám sebe zapíral,

každý kříž, který Pán naň dopustil, s velkou láskou objímal, a z lásky k Bohu všechno ochotně a rád činil i trpěl. To všechno činil pouze proto, aby se ve všem řídil vůlí Boží, a aby spolu nabyl milosti, netoužiti nikdy po tom, co by mu bylo milé a příjemné.

Dej, Pane, abych nic jiného nechtěl, leč co Ty chceš, a oznam mi vůli svou, abych ji plnil dle vůle Tvé přesvaté!

Pátý den. »Takovou láskou planou andělé Boží, aby mohli plniti vůli Páně, že kdyby Pán některé pozval, aby sestoupili na zemi a se tam trudili plněním koukole mezi pšenicí anebo vůbec plněním pole, plevem zarostlého, v témž okamžiku by nebe opustili a celým srdcem a veškerou láskou by se úkolu toho uchopili, aby mohli vykonati, čeho Pán žádá.« Tak pravil blahosl. Jindřich Suso.

Tento velký služebník Boží přál si toho srdečně, aby mohl vůli Boží plniti. Častěji říkával, že by si přál, kdyby to byla vůle Boží, býti raději posledním tvorem, nežli dle vlastní vůle býti v nebi serafinem.

Velmi často vyslovovala sv. Magdalena z Pazzi tato slova: Vůle Boží! Vůle Boží! a pokaždé pocítovala v srdci zvláštní slast. Často volala jako u vytržení: Ó jak líbezná jest vůle Boží, jak sladká a lahodná!

Mám za to, Bože můj, že nic není lepšího a radostnějšího, než plniti vůli Tvou z lásky a radosti. »Co chceš, abych činil?« Hle, Bože můj, hotovo jest srdce mé!

Šestý den. »Duše, která vůli Boží dokonale jest oddána, nelpí ani nejmenší touhou na světě; uznává, že všechno kromě Boha jest marnost a nicota, a proto také nezná jiného cíle a jiného úmyslu, leč aby sama sobě odumřela a ve všech věcech sama sebe se zřekla.« (Blahoslavený Jindřich Suso.)

Tak žil sv. Vincenc Paulánský, jehož srdce na žádném tvorů nelpělo, a který své vlastní vůle úplně se zhostil. Dbal stále jenom toho, aby Bohu se zalíbil, s Bohem se sjednotil, a vše, co Prozřetelnost Boží mu určila, ochotně z ruky Páně přijímal.

Svatá Terezie psala svému zpovědníkovi: »Duše má nyní jest taková, že nechci nic, leč co Bůh chce. Vůle Boží dobrolíbezná shoduje se s mou vůlí tou měrou, že nic jiného nechci, leč co Bůh chce; ano mně se zdá, že nemohu ani nic jiného chtít. Tato žádost jest v srdci mém hluboko zakotvena. Netřeba mi ani, abych se mnoho a dlouho cvičila podrobovati se vůli Boží; neboť miluji všechno, co Bůh chce, a raduji se z toho celým srdcem.«

Bože můj, klaním se vůli Tvé přesvaté, podrobuji se jí úplně, miluji vůli Tvou a raduji se, že ji mohu plnit. Tať jest má žádost jediná.

Sedmý den. »Jelikož Pánu nejlépe známo, co každému jest prospěšno a užitečno, dopřává nám také toho, co by ke cti a chvále Boží, ke spáse naší a bližního napomáhalo. Klameme tudíž sebe sami a málo dbáme prospěchu vlastního, nepodáváme-li se úplně vůli Boží, aby s námi mohl vládnouti dle své svaté vůle.« (Sv. Teresie.)

Když choť sv. Františka Borgiaše, kterou vroucně miloval, byla nebezpečně nemocna, ponechal Pán světci na vůli, aby jí život vyprosil. I odpověděl světec: »Pane, proč mně dáváš na vůli žádati o to, co jediné v moci Tvé jest? Nejdůležitější věcí pro mne jest, abych vždy a všude Tvou svatou vůli konal. Nikdo neví tak jako Ty, co mi nejvíce prospívá. Nakládej tedy se mnou tak, jak se Tobě líbí a učiň nejenom s mou chotí, nýbrž i s mými dětmi to, co by mně i jim nejlépe prospělo. Tvá vůle staň se!«

Blahoslavený Blossius vypravuje, že jistá zbožná panna byla tázána, jak dosáhla takové zvláštní dokonalosti. I odpověděla pokorně: »Nikdy jsem neměla tak velkého utrpení, abych si byla nepřála, abych z lásky k Bohu ještě více mohla trpěti a proto jsem také veškery trampoty a svízele, které na mne Bůh dopustil, považovala za nezasloužené dary a milosti, kterých nejsem hodna.«

Bože můj! řiď a spravuj mne tak, aby posloužilo k Tvé cti a chvále a k mé věčné spáse. Popřej mi jen té milosti, abych Ti nikterak nepřekážel v plnění Tvých svatých úmyslů!

Osmý den. »Mámeť se vůli Boží dokonale podrobiti a se vším, cokoliv dopouští, spokojeni býti. Nikdy nemáme žádati, aby nás z nehody a neštěstí vyprostil, pokud nejsme ujištěni, že to jest vůle Boží, abychom byli osvobozeni.« (Svatý Vincenc Paulánský.)

Velmi zbožný kněz del Ponte pravil kdysi příteli svému, že se raduje z poklesků a nedostatků, které na sobě pozoruje, zvláště pak z toho,

že byl koktavý a zajíkávy. Také pravil, že se raduje z mnohé bídy a mnohého pokušení, jež v nitru pocituje, an uznává v tom vůli Boží. Kdyby to byla vůle Boží, abych tisíc let trpěl veliké bolesti, byl bych úplně spokojen; jenom bych si přál, abych Boha hříchem neurazil.

Sotva sv. Alžběta zvěděla, že choť její ve válce zahynul, ihned srdce své povznesla k Bohu se slovy: »Bože můj, Ty víš, že přítomnost jeho mi byla nejsladší útěchou na zemi; že pak se Tobě zalíbilo, aby mi byl vzat, podrobuji se svaté vůli Tvé celým srdcem. Kdybych jediným vlasem z hlavy své mohla chotě svého vzkřísiti, neučinila bych tak, kdyby to čelilo proti Tvé svaté vůli«.

Od této chvíle nechať mne všecko potěší, cokoliv mne potká, protože Ty tak chceš. Všecko, co se Tobě líbí, líbí se i mně, protože Tobě jest milé!

Devátý den. »Nedomnívej se, že jsi došel toho stupně úmyslu čistého, kterého dojíti máš, nepodrobíš-li se ochotně, rád a trvale nejsvětější vůli Boží ve všech věcech, nevyjímaje ani těch, které se ti velmi protiví.« (Sv. František Saleský.)

Kongregace sv. Vincence Paulánského utrpěla velikou ztrátu ve věcech pozemských. V té příčině psal světec svému příteli: »Musím vám, jako nejlepšímu příteli oznámiti, že jsme utrpěli velikou ztrátu, ale nečiním tak s úmyslem, jako bychom snad byli utrpěli zároveň i velikou škodu, naopak ztrátu tuto považujeme jako zvláštní důkaz lásky Boží; proto také vás prosím, abyste spolu s námi Pánu poděkoval; neboť mu náleží upřímný a povinný dík. Vždyť považuji za zvláštní milost ve-

škero soužení, které Pán dopouští, zvláště když s vděčností bývá od Pána Boha přijato. Jeho neskončené dobrotě musíme za tuto ztrátu vzdáti povinný dík. Tato láska a dobrota Boží přispěje nám, abychom ztrátu tuto nesli nejenom odevzdání do vůle Boží, nýbrž i s velikou radostí, kterou bychom pocítili, kdyby nás byl Pán Bůh hojnými dary obohatil.«

V klášteře jednom bydlel řeholník, jehož svatost takovými zázraky se osvědčovala, že pouhým dotknutím jeho roucha nemocní se uzdravovali. Tato okolnost byla opatu velmi nápadná i z té příčiny, že nepozoroval na něm zvláštních známek svatosti. I povolal řeholníka k sobě a vyzvídal na něm, čím si toho zasloužil, že Bůh takové zázraky skrze něho koná. Řeholník odpověděl: Otče můj, i já se tomu nemálo divím a nemohu si toho vysvětliti; vždyť posty mé nejsou tuhé, necvičím se v přílišné kajícínosti, nepracuji více a nebším více než ostatní bratři, ba já ani více času nevěnuji modlitbě a rozjímání. Jenom jedno mohu říci, že ani ve štěstí se nechlubím, ani v neštěstí neklesám, a že nic mne nerozčiluje a neznepokojuje, cokoliv se přihodí, ba že veškery okolnosti, ať se týkají mne anebo bratří, nikdy poklidu duše mé nerušily. — »Ale«, tázal se opat na novo, »nepocítils-li pražádného zármutku, když nepřátelé naši zapálili stodoly, v nichž jsme měli živnost svou?« — Ani nejmenšího zármutku jsem tehdá necítil, odpověděl zbožný mnich, jelikož jsem vše do rukou Božích odevzdal. Cokoliv tedy se mi přihodí, ať milé či nemilé, velké nebo malé, přijímám s povděkem, jakoby přicházelo z ruky Boží. — Teprve nyní poznal opat, že tato úplná a dokonalá odevzdanost do vůle Boží jest příčinou těch zázraků, které Bůh skrze mnicha toho konal.

Právě tak, Bože můj, přijímám nehody jako štěstí, jelikož obé jest darem Tvým, a chci Ti býti za obé vždycky vděčným!

Desátý den. »Jediný úkon odevzdanosti do vůle Boží při všem, co odporuje našim náklonnostem, vyváží tisíce dobrých výsledků, které jsou dle naší chuti a vůle.« (Sv. Vincenc Paulánský.)

Blahoslavený Jan Avila myšlenku tuto projádl skoro týmiž slovy. Když jednou psal někomu list, v němž jej těšil v soužení a trápení, kteréž naň doléhalo, spolu pak jej vyzýval, aby jako trpělivý Job Pána za toto navštívení velebil a oslavoval, pravil: »Jedno jediné, Zaplať Pán Bůh! v čas soužení platí mnohem více, nežli tisícere: ,Děkuji Ti, Pane Bože můj!‘ v době štěstí a blaha.

Svatý František Saleský těšil osoby zarmoucené takto:

1. Kľaňte se tisíckrát ba stotisíckrát nevyzpytatelným úradkům Prozřetelnosti Boží. Vrhňte se Bohu do otcovské náruče, přivíňte se úzce k Srdci Páně a volejte: »Amen! Staň se Pane!«

2. Spojujte v každé chvíli kříž svůj s křížem Kristovým a rozjímejte, že kříž váš, porovnáte-li jej s křížem Páně, jest nepatrný a malý.

3. Poklekněte před Pánem a rcete v prostotě srdce: »Tak Pane, chceš-li Ty, chci i já, aby se tak stalo, a nechceš-li Ty, nechci i já!«

4. Obratťe se často k Panně Marii a k svatým Božím, k nimž máte zvláštní důvěru a použijte v takovém okamžiku krátkých ale vroucných výrazů lásky a oddanosti.

5. Pomyslete si, že přelaskavý a přemilostný Ježíšek odpočívá v srdci vašem, aby vás potěšil.

6. Vezměte do rukou křížek a upřete zrak s láskou a vroucností na ukřižovaného Spasitele. Líbejte obraz jeho vroucně a uctivě, pak pozvedněte zraků k nebesům a položte křížek na srdce, aby Ježíš Kristus slzy a vzdechy vaše přijal.

Milostí Tvou, Pane, posilněn, jsem ochoten ke všemu, ke světlu útěchy i k temnotě, k útěše duchovní i k suchoparu, ke štěstí i nehodě, k životu i k smrti!

Jedenáctý den. »Úplná odevzdanost není nic jiného leč mravné zničení našich myšlenek a žádostí. Této dokonalosti nabude duše, odevzdá-li se dokonale Pánu, aby ve všem se řídila dle jeho svaté vůle.« (Blahoslavený Jindřich Suso.)

K tomuto úplnému vyhubení vlastní vůle dospěla sv. Kateřina Janovská. Onať nelpěla a nežádala si věcí pozemských, jediné po tom toužila, aby Bůh s ní a v ní jednal a aby z ní vytvořil, co se mu líbí; neboť pevný byl úmysl její, nikdy se Pánu Bohu neprotiviti. Ať jí mnebo piji, říkávala, ať mluvím anebo mlčím, ať spím anebo bdím, ať chodím anebo stojím, patřím Bohu a jsem ochotna vůli Jeho se podrobiti.

V rozmluvě o dokonalosti křesťanské pravila svatá Kateřina Sienská, že Pán mezi jinými věcmi, o nichž byla poučena, také jí řekl, že třeba, aby do jeho vůle jako do nějakého jistého přístavu veplula a v něm jako perla ve skořápce, anebo jako včela v úlu se zdržovala, aniž by pro jakoukoliv příčinu z ní se vzdálila. Ovšem prý z počátku bude se jí zdáti nový příbytek přetěsný, ale zanedlouho pozná, jak jest prostorný a pohodlný, tak že, ač z něho nevyjde, nicméně jako

svatí v nebi tak v něm se ubytuje, a že tam v krátkosti dojde také dokonalosti, které by mimo něj marně hledala. Jednejmež i my podobně, a to budiž naše stálé cvičení.

Veď mne, Pane, dle své svaté vůle a spravuj mne po své libosti. Tys mým Pánem, a všechno jest dobré, cokoliv se mnou činíš!

Dvanáctý den. »Kdy pak konečně okusíme lahody vůle Boží ve všem, co se nám přihodí, a kdy budeme toužiti pouze po tom, abychom se Bohu zalíbili? Jisto jest, že z této vůle Páně přelíbezná i nehody i štěstí vycházejí; obého nám udílí, protože nás miluje a protože chce, aby nám prospěly.« (Sv. Františka ze Chantal.)

Jeden z prvních soudruhů sv. Vincence Paulánského upadl do nebezpečné choroby. Světec, který událost tuto příteli svému oznamoval, projádril se o ní v tento smysl: »Mám za to, že Pán vyžádal si svůj podíl z naší nevelké společnosti, kteráž, jak doufám, celá mu náleží, a proto také s ní činí, co se mu líbí. Co mne se týká, netoužím po ničem jiném, leč aby vůle Páně byla naplněna.« — V různých chorobách, jež světec trpěl, zvláště pak v posledním roce života, kdy různé neduhy mu věštily blízkou smrt, byl tak netečný oproti úlevě, utrpení a smrti, jakoby se ho ani netýkalo. Především dbal pouze o to, aby dobrolíbezná vůle Boží na něm se vyplnila.

Ustavičně opakoval svatý Jan Zlatoustý tato slova, která také heslem jeho mohou býti: »Čest a chvála budiž Tobě Pane za všechno!«

Propůjč mi, Pane, abych ve všem, cokoliv mne potká, okusil lahody Tvé svaté vůle! Pouze

Tvá vůle svatá jest mou touhou; neboť jest nejlibeznější nade všechny věci pozemské!

Třináctý den. »Odevzdati se Bohu jest tolik, jako podrobiti se jeho svaté vůli. Když duše může v pravdě zvolati: Pane, já neznám jiné vůle, kromě vůle Tvé, pak nenáleží sobě, ale jest dokonale s Bohem spojena.« (Sv. František Saleský.)

Sulpicius Severus vypravuje o sv. Martinu, že po celou dobu, v níž s tímto svatým biskupem obcoval, nikdy nepostřehl ani nejmenší známky zlosti anebo rozčilení; naopak stále pozoroval na tváři jeho svatý klid a mír. To pak lze vysvětliti tím, že světec tento všechno, cokoliv se mu namanulo, považoval za řízení Boží a proto také ve všelike případnosti s vůlí Boží se srovnával.

Ctihodný kněz del Ponte často Pánu sliboval, že vůli jeho vyplní, kdykoliv ji pozná, a často obnovoval slib, aby tomuto předsevzetí zůstal věren. Odtud také jeho každodenní modlitba: »Staniž se, Pane, vůle Tvá svatá ve mně, skrze mne ve všech záležitostech, které se mne týkají, nyní i na věky. Amen.«

Bože můj, Tobě se celý odevzdávám; do Tvých rukou kladu vůli svou. Ó kéž vůle Tvá děje se na mně, ve mně, skrze mne ve všech dobách!

Čtrnáctý den. »Jsou mnozí, kteří praví Pánu: Úplně a zcela se Tobě, Pane, odevzdávám! — Avšak nemnozí plní tuto odevzdanost do vůle Boží. Záležít pak v jisté netečnosti, s kterou patříme na vše, co kolem nás se děje, odevzdávající se úplně Prozřetelnosti božské.« (Sv. František Saleský.)

Sv. Vincenc Paulánský projevoval mírnými a vlídnými slovy a laskavou tváří, že všeliké případnosti považuje za řízení Boží. Tato oddanost ve vůli Boží přýštila z jeho přesvědčení, kteréž vyjádřil slovy: »Nic ve světě neděje se bez zvláštního řízení a dopuštění Páně.« Onť se odevzdal Bohu úplně a dokonale, a důvěřoval Pánu důvěrou nezlomnou. Jistý zbožný biskup velmi se tomu divil, že nic není s to, aby světce vyrušilo a pomátlo, a pravil: »Pan Vincenc jest stále týž, nikdy na něm není pozorovati změny!«

Když bylo světci oznámeno, že někteří jeho odpůrci chtějí souditi se o jmění některých řeholních domů, které světec založil, odpověděl těm, kteří jej vyzývali, aby si vzal zástupce, by domy neprosoudil: »Nic se nám nestane, leč co Pán usoudí. Onť jest vládcem všeho jmění našeho; nechť naloží s ním, jak se mu líbí!«

Pane, nakládej s mým majetkem, s mými rodiči, příbuznými a přátely i se mnou, jak se Ti líbí. Budu Tě za to velebiti ve všem!

Patnáctý den. »Opustíš-li sama sebe, vyjdeš-li ze sebe, pokročíš velmi v dokonalosti. Přihodí se ti, co se stává těm, kteří za nepříznivého povětří plují po moři, a úplně řízení zkušeného kormidelníka se svěřují.« (Sv. František Saleský.)

Čteme v životě sv. Kateřiny Sienské, že mnoho dní bývala veškeré útěchy vnitřné zbavena. Ač v těchto dnech nebyla tak horlivá ve službě Boží jako jindy, ač i mnohými nečistými myšlenkami byla trápena, jichž se nemohla zbaviti, přece nicméně nezanedbávala obvyklého rozjímání, v němž neúnavně setrvala. Sama sebe pak takto povzbu-

zovala: »Ubohá hříšnice, zasluluješ-li pak jaké útěchy? Zdaliž bys nemusila se z toho radovati, i kdybys celý život ve tmách a útrapách strávila, jestliže bys tak mohla věčné záhubě uniknouti? Proto jsi se neoddala službě Boží, abys zakoušela samých lahod a sladkostí, ale abys v Bohu věčně se mohla radovati. Vzmuž se tedy, pokračuj a neustávej v dobrém, buď věrná, a nezpronevěř se Pánu svému!«

Velmi milá byla Pánu modlitba sv. Gertrudy, která pokorně, vroucně, uctivě a s odevzdaností do vůle Boží se modlívala: »Pane, prosím Tě, bys nedbal vůle mé, ale abys měl na zřeteli pouze vůli svou! Učiň ve mně, o čem víš, že by nejvíce prospělo k Tvé cti a chvále, a ku spáse duše mé. Neznámť jiné touhy, leč abych měla a byla, co Ty chceš! Ne, můj Ježíši, nebudiž vůle má, ale děj se stále vůle Tvá!«

Také já, Pane, spojuji se v jedno s prosbou této světice. Nic nechci mítí, leč co Ty chceš, ničím nechci býti, leč čím Ty mne učiniš. Jenom po tom toužím, co se Tobě líbí!

Šestnáctý den. »Nejpřednějším účinkem odevzdání se do vůle Boží jest klidná mysl v různých okolnostech životních. Kdo však v této odevzdanosti chce setrvati, musí jako veslaři na širém moři, oči své stále k jistému bodu upíratí, kterýmžto bodem jest vůle Boží, které se nesmí nikdy spouštěti.« (Sv. František Saleský.)

Nikdy jsem neměl nešťastného dne, říkal zbožný chudás, ač tělo jeho bylo plno vředů a ran, a nikdy mne nic nemilého nepotkalo. Nebojím se ani hladu, ani žízně, ani zimy, ani horka,

ani nemoci, ani opovržení; vždyť všechno přijímám ochotně a rád z ruky Páně od té doby, kdy jsem se úplně vrhl do náruče Boží, a zde jest mou jedinou radostí a útěchou, abych s vůlí Boží se srovnával. Nerozlučně jsem spojen s člověčenstvím Kristovým pokorou, s božstvím pak jeho spojen jsem láskou. V jakých pak okolnostech mohl bych si tedy naříkati, pokud jsem spojen s přemilým Spasitelem, který pro mne trpěl? — Já jsem opravdu králem. Říše má jest v duši mé, jelikož pomocí milosti Boží vládnu nad zevními i vnitřnými smysly a nad veškerými náruživostmi, s nimiž nakládám jako s otroky. Vnitřní sebraností, rozjímáním a sloučením se s Bohem dosáhl jsem toho, že mohu nad sebou vládnouti. Zkusil jsem, že kromě Boha, marně klidu hledám. Avšak od toho okamžiku, v němž jsem se Bohu oddal, žiji v míru nerušeném a stálém. A odevzdal jsem se Bohu tehda, když jsem všech náklonností ku všem pozemským se zhostil.

Bože můj, zcela se Tobě oddávám! Propůjč mi milosti, abych panoval nad vnitřným a zevnitřnými smysly, a abych podrobil si veškeru náruživosti. Popřej, přemilý Ježíši, aby s Tvou přirozeností lidskou spojovala mne pokora, láska pak sjednotila mne s Tvou přirozeností božskou!

Sedmnáctý den. »V tom záleží svaté opuštění sama sebe, z něhož vytryskuje podivuhodná svoboda duchovní, ze které pouze dokonalé duše se těší a radují. V této svobodě nalezají veškeru slast a útěchu, které člověk na zemi dojíti může; neboť právě tím, že opovrhly všemi věcmi pomíjejícími, že ničeho se nestrachují, ničeho také od

světa nežádají, mají ve všem nadbytek.« (Svatá Terezie.)

Svatý František Saleský byl vždy tak klidný a pokojný, jakoby všechno dle jeho přání se mu dařilo. Při protivenství a pronásledování, které zuřilo proti němu i proti řádu, jím založenému, psal sv. Františce: »Já tu bouři doporučím božské Prozřetelnosti, byť sebe více proti mně zuřila. Ať vítr duje anebo jenom vane, vše děje se dle vůle Páně. I ticho i bouře jsou mi stejně milé. Kdyby svět se nám neprotivil, nebyli bychom služebníky Božími.«

Císař Ferdinand II. modlíval se každodenně tuto modlitbu: »Pane Bože, slouží-li to k Tvé cti a chvále, abych byl vznešenějším, mocnějším a slavnějším nežli jsem nyní, povznes mne a oslav, a já budu chváliti a velebiti Tebe! Kdyby však čest a sláva Tvá vyžadovala, bych zůstal tím, čím nyní jsem, prosím Tě, bys mne tak ponechal, a já budu Tebe oslavovati! Kdyby však mé ponížení prospívalo k Tvé cti a chvále a ke spáse mé duše, poniž mne a pokoř, a budu Tě i pak oslavovati!«

Kdykoliv zbožného P. Alvareza trápily myšlenky: »Co mne potká? Co ze mne bude?« říkával hned: »To, co Pán a Bůh můj chce!« A pak se obrátil k Pánu Bohu se slovy: »Nic jiného nechci, Bože můj, leč abych se Tobě zalíbil!«

Povznes mne, Pane, anebo mne poniž, jak se Tobě líbí. Budu Tě oslavovati v každé době. Jenom Tobě chci se líbiti, jen Tvým chci věčně býti!

Osmnáctý den. »Jak krásná jest duše, která se zhostila veškeré náklonnosti ke světu, která

jest ochotna ke každé ctnosti, která v lásce Boží jest zakotvena, která jest ke všem vlídná a laskavá, všecko ochotně podniká a koná, která i v útěše i v trápení jest nezměnitelná, která jest vždy veselá a spokojená, vidí-li jenom, že vůle Boží se koná!« Tak pravil sv. František Saleský.

Aniž by o tom věděl, označil svatý biskup tímto výrokem sama sebe. Ani jedinou nitkou nelpěl na věcech vezdejších. Kdyby však byl upozoroval, že jenom jedna nitka jediná jest náchylná ke světu, byl by ji, jak sám se vyjádřil, z těla odstranil. Jelikož byl o tom přesvědčen, že život tento jen proto Bůh mu dal, aby prospíval ve ctnostech, chápal se každé příležitosti, která se mu ke konání ctnosti naskytala, zvláště pak se cvičil ve ctnosti, kterou nad jiné miloval, totiž v lásce k bližnímu. Ač byl letory velmi prudké a popudlivé, přece nikdo nepozoroval, že by byl kdy příkré a tvrdé slovo prohodil; vždyť každá jeho rozmluva byla kořeněna láskou a vlídností. Neboť velmi bděl nad sebou, aby se proti lásce k bližnímu neprovinil, ač ctnost tato jest velmi řídká u těch, kteří jsou prací a zaměstnáním přetížení. Velmi málo dbal o to, vykonal-li mnoho nebo málo; veškerá snaha jeho nesla se k tomu, aby plnil vůli Boží. Nebylo tedy možno, aby pronásledování, protivenství, haná a potupa duši tuto neochvějnou mohla kdy zklátiti. Proto také jeho nezlomná ušlechtilost, nezdolná vlídnost, neobmezená láska k bližnímu, ustavičné spojení s Bohem, jemuž vždy věrně byl oddán, kterého vroucně a upřímně miloval, a k jehož milování i bližního přiměti se snažil, upevnily jej v útlé lásce k Bohu i bližnímu.

Nedopouštěj, Bože, aby srdce mé ke světu přilnulo! Zříkám se každé nezřízené náklonnosti, abych srdcem ochotným a nerozdvojeným s radostí mohl vždy konati, co se Tobě líbí.

Devatenáctý den. »Kdy pak konečně se úplně odevzdáme do vůle Boží, a kdy pak Pánu vůli svou dokonale odevzdáme i se všemi náklonnostmi, abychom se otcovskému řízení Božímu zcela a bez výjimky poddali? — Pak budou duše naše tak úzce s Bohem sloučeny, že bude nám možno volati s křesťanem nejdokonalejším: Já žiji, ale nežiji více já, ale žije ve mně Kristus!« Tak napsal sv. František Saleský.

Několik let před smrtí neviděl, nechtěl a nemiloval světec tento ze všech věcí nic, leč jediného Boha. Nikoliv, říkával, není nic na světě, k čemu by touha má směřovala, a co by touhu mou ukojiti mohlo; jediný Bůh může touhu mou naplniti. Nezřídka bylo slyšeti světce, an v Boha jsa úplně pohřížen, volal: »Pane, co mám na zemi anebo na nebi kromě Tebe? Tys můj díl a mé dědictví věčné!« Jeho heslem životním bylo: »Všecko, co není Bůh, nemá pro mne ceny pražádné!

Svatý Cyprian vypravuje: Jistý biskup, který ležel na smrtelném loži, prosil Boha, aby mu život jeho ještě prodloužil. I zjevil se mu mládenec v neobvyklé záři, a oslovil jej hlasem přísným: »Ty se strachuješ bolesti, jež smrt předchází, a přece se zdráháš svět opustiti! Co tedy mám ti učiniti?« — Těmito slovy chtěl mu anděl Boží naznačiti, že jeho odpor proti smrti a láska k životu se Pánu Bohu nelíbí, a sv. Cyprian připojuje, že anděl Boží výrok hořejší biskupovi proto oznámil, aby jej s jinými sdělil, a je tím výrokem poučil.

Bože můj, Ty jediný dostačuješ srdci mému.
Jenom Tebe chci ve všech věcech zřítí a milovati!

Dvacátý den. »Chce-li se člověk s Bohem spojití, ať přihlíží, není-li mezi Bohem a duší jeho nějaké překážky, která by tomuto sblížení vadila. Třeba také toho dbáti, nehledá-li v činech a skutcích svých sebe samého, a zdali Bůh jest skutečně Bohem jeho srdce a jeho mysli.« (Blahoslavený Jindřich Suso.)

Když byl blahoslavený Berchmanns srdce své veskrze prozkoumal, seznal k nemalé radosti, že v něm není žádné nezřízené náklonnosti ke světu. Po smrti jeho byla nalezena knížka, v níž stav duše své věrně a nepokrytě označil. V knížce této mezi jiným stálo: »Já nelpím nikterak na věcech pozemských, a nemám také ničeho, k čemu bych byl srdce své přiklonil.«

Svatý Vincenc Paulánský obrátil k Bohu muže urozeného, který u dvoru královského zaujímal mnohé hodnosti a důstojnosti, a delší dobu žil úplně dle zásad a pravidel světských. Tomuto muži světec poradil, aby častěji zkoumal srdce své, a tak seznal tužby a žádosti jeho. Šlechtic uposlechl rady milého a dobrého přítele a rádce, a zanedlouho seznal, že pravdu měl světec, když pravil, že bude tím úžeji s Bohem spojen, čím více srdce své od světa odpoutá. Zkušenost tato přivedla jej k poznání a rozhodnutí, že jen pro Boha miloval příbuzné a přátele, ano i nepřátele, a že důstojnosti, hodnosti, bohatství a radosti pozemské za nic nepovažoval. A tak dospěl mnohými oběťmi a častým sebezapíráním k dokonalosti křesťanské. Jenom ještě jednu věc měl, na

níž srdce jeho lpělo, a když byl i této věci z lásky k Bohu se zřekl, pravil za krátkou dobu ke světcí, že po této oběti, která se mu zdála těžká a nemožná, Pán mu dal srdce tak prostné, že od té doby ani nejmenší náklonnosti ke světu nepocítil.

Odtrhni a oddal, Pane, ze srdce mého všecko, cokoliv by mohlo brániti spojení s Tebou. Ty sám mi úplně dostačíš!

Dvacátý první den. »Není-li slupce za mraky ukryto, pak paprsky jeho vnikají do příbytku, světlu slunečnímu vystavenému, nejsou-li okna toho příbytku zastřena. Tak i Bůh vysílá světlo svých milostí v srdce a duši, kterou nalézá prostou ode všeho stvoření, a kde nic není, jediné co Bůh chce a poroučí.« (Sv. Jan Zlatoústý.)

Starý poustevník, který drahnou dobu života strávil na poušti, říkával: Člověk nemůže dotud požívatí stálého pokoje a pravé radosti v životě vezdejším, dokud nenahlédne a nepozná pravdy, že na světě není nic kromě Boha a kromě něho. A svatý Doroteus připomíná, že staří poustevníci tak si navykli považovati všecko, cokoliv je potkalo, jakoby to přicházelo z rukou Božích, že tím dosáhli dokonalého pokoje, a že žili na zemi životem nebeským.

Jakýs mladík vrhl se svatému Bernardovi k nohám, prose úpěnlivě, aby byl přijat mezi mnichy. Vyjádřilť prosbu těmito slovy: »Přemilý otče, jistě budete se mnou spokojen«. Světec, jsa pohnut dobrou vůlí mladíkovou, pozdvihl klečícího laskavě jako otec syna milého, a pravil hlasem milým a laskavým: »Synu můj, dones Pánu srdce, které jest ode všeho odloučeno, aby je mohl milostí svou naplniti!«

Častěji, Pane, chci touhy a žádosti srdce svého zkoušeti, abych ihned každému zalíbení ve věcech vezdejších mohl dáti výhost.

Dvacátý druhý den. »Nikdy nedospěje duše, která na něčem lpí, ke svobodě, aby mohla se s Bohem spojití. Není žádného rozdílu v tom, je-li pták svázán provázkem nebo nitkou; neboť dotud nemůže se do výše povznést, dokud se pout nezaví. Jak přčetné duše jsou podobny lodím, které hojnost drahého zboží vezou; mnohými ctnostmi a dobrými skutky obohaceny jsou, a přece do přístavu úplného sloučení s Bohem vplouti nemohou, protože nemají odvahy, roztrhnouti slabá pouta.« (Sv. Jan Zlatoústý.)

»Buďto smrt anebo lásku Boží!« tak volala sv. Terezie, »buďto nebe anebo plamennou lásku svatých! — Ach, dokud jsem v tomto životě časném, dotud jsem k zemi nachýlena a miluji Boha nedokonale! Mohu-liž po čem jiném toužiti, nežli po Bohu? Smrti rovná se život, z něhož jenom smrt vyprostiti může! Ach, jak toužím po smrti, bych jenom Boha milovala, ano bych Boha dokonale milovala! Umírám žalem, že mi není dáno umřít!« — Svěťice tato pocítovala zvláštní radost, kdykoliv slyšela bít hodiny. »Buď Bohu chvála,« tak volala často, »zase jedna hodina uplynula, zase vyhnanství mé o hodinu jest zkráceno. Zase jsem o hodinu blíže vlasti nebeské.

Ó Bože, Tys Bůh srdce mého a jediná touha má! Po nebi touží duše má, protože jenom v nebi můžeš dokonale milován býti!

Dvacátý třetí den. »Příčina pravá a jediná, pro kterou vzdor častému přijímání v svatosti neprospíváme, není žádná jiná, leč že Pán v srdci našem úplně nevládne, jak by tam vládnouti chtěl. Přichází sice do srdce našeho, ale vidí, že jest plné žádostí, nezřízené lásky a marnivosti. Rád by byl, aby bylo srdce naše úplně prázdné, aby mohl v něm panovati jako neobmezený vládce, aby zaujal celou naši duši.« (Sv. František Saleský.)

Svatý Alois nekonal přes celý týden žádného činu, kterýž by byl nesměřoval k tomu, buďto poděkovati Pánu za sv. přijímání, které minulou neděli přijal, anebo připravovati se ku sv. přijímání, které příští neděli přijmouti měl.

Dokud ctihodný Palafox žil na zemi, měl při každém přijímání ten úmysl, aby buď novou ctností srdce své ozdobil, anebo chybu nějakou a poklesek odstranil. Tím se stalo, že vymýtil vše, co bylo pochybeno, a že v krátké době ve zbožnosti pokročil.

Kdykoliv sv. Terezie ku sv. přijímání se připravovala, obětovala se často během dne Pánu Ježíši, a prosila spolu, by dle vůle své přesvaté s ní naložil.

Zbav, Pane, srdce mé veškeré marnivosti, veškeré nezřízené lásky ku věcem pozemským, abys sám v srdci mém vládl, a abych se Ti zalíbil!

Dvacátý čtvrtý den. »Nejúčinnější a nejkratší cesta k vyšinutí se nade vše pozemské a k povznesení se k Bohu, jest časté umrtvování smyslů a náruživostí.« Tak pravil sv. Jan z Kříže.

Světec tento tou měrou mrtvil smysly, že jim všecko odpiral, co jim lichotilo, aby tak stal se podobným trpčícímu Spasiteli. Mrtvilť žádosti tak, že volil vždy to, co bylo nejtěžší, nejtrpčí a nejprotivnější. Tak toužil po mrtvení, že nic nemohlo této touhy dokonale ukojiti. »O můj Ježíši«, tak volal, »kterýž jsi byl pro mne ukřižován, mohu-li z lásky k Tobě trpěti a potupen býti, z toho velmi se raduji.« To bylo jeho heslem.

Často prosil sv. František Borgiaš Pána, aby naučil jej pohrdati lahodami tohoto života, a skutečně byl mu odporné a protivné zapíráním sebe samého. Tím se naučil vnitřné, rozjímavé modlitbě, a proto zdálo se mu všecko lahodné a sladké, cokoliv Pán od něho žádal.

Propůjč mi, Bože, potřebné milosti, abych smysly a náruživosti stále mohl umrtvovati, a abych dospěl tam, že bych dle Tvé rady ode všech tvorů byl oproštěn!

Dvacátý pátý den. »Žádáš-li, abys dospěl takového spojení s Bohem, kteréž působí, že se mu ve všem chceme líbiti, zřid' náruživosti a způsob života svého tou měrou, že stále budeš mysli sebrané. Přebývej pokud možno v sobě samém, neztrácej nikdy Boha z mysli, a pospěš si, abys všecko, co vidíš a slyšíš, ze srdce vypudil. Pak se rozšíří srdce tvé, poběžíš cestou přikázání Božích, a bude ti slastí nevýslovnou, budeš-li plniti vůli Boží.« (Blahoslavený Jindřich Suso.)

Zbožný kněz P. Alvarez byl po několik dní tak živ, jakoby na tomto světě vůbec nežil. Když byl pak tázán po příčině, odpověděl: »Přičiňuji se, abych tak samotářsky žil, jako bych byl

uprostřed africké pouště, a tak rád bych se zhostil všech tvorů, jako bych v pustině té skutečně žil«.

Svatý Tomáš Akvinský jen na Boha myslel, jen o Bohu mluvil, a nerad také naslouchal hovoru o jiných věcech, leč mluvilo-li se o Bohu. Byl-li přítomen rozmluvě, jednající o věcech vezdejších, nebral na ní pražádného podílu, ano na tváři jeho bylo znáti, že nitro jeho obírá se Bohem. Jedinou touhou jeho bylo, aby mohl jednou radovati se z přítomnosti Boží, o níž stále přemýšlel a rozjímal.

Bože můj, uděl mi, abych sám v sobě přebýval, a abych stále s Tebou v nitru svém se obíral, vždy všecko Tobě obětoval, a abych ustavičně Tobě v duchu a pravdě se klaněl!

Dvacátý šestý den. »Nedej se zvrátiti v předsevzetí, že úplně sama sebe se zhostíš, kvůli Boží úplně se oddáš, stále v přítomnosti Boží žítí budeš, a kdykoliv seznáš, že duše tvá z této milé samoty se ku světu uchýlí, přičiň se, abys srdce a duši svou co nejdříve zase do samoty uvedl.« (Blahoslavený Jindřich Suso.)

Čteme o sv. Gertrudě, že ani nebezpečnost, ani protivenství, ani ztráta majetku, ba ani její hříchy a nedostatky nebyly s to, aby zvrátily její důvěru v božské milosrdenství, protože byla o tom pevně přesvědčena, že cokoliv milého i protivného ji potkalo, všecko dle dobrolibezné vůle Páně a nevystihlé lásky Boží k jejímu blahu a dobru směřuje.

Svatá Františka ze Chantal byla velmi prchlé povahy. Aby nad touto prchlivostí mohla zvítěziti,

napsala výroky povzbuzující k víře, naději, lásce a k sebezapírání na papír, který položila na tělo poblíž srdce. Slíbila Bohu, že kolikrátkoliv položí ruku na to místo, kde papír byl položen, chce vzbuditi dnem i nocí všechny úmysly, které tam byly napsány.

Kéž stále na Tebe pamatuji, Pane Bože můj! Kéž by mi bylo dáno, abych každým povzdechem, vycházejícím z hloubi srdce mého, mohl volati: Pane, já Tě miluji!

Dvacátý sedmý den. »Pán žádá skutky! Třeba tedy, abychom výkony zbožné podložili, kdykoliv poslušnost anebo láska k bližnímu nás volá. Skutky, jež nám Bůh ukládá, vedou nás jistě k Bohu, nežli samo vytržení mysli.« (Sv. Teresie.)

Sv. Klara z Montefalcone oddávala se s nehlášenou radostí veškerému namáhavému zaměstnání, které jí v klášteře bylo ukládáno, ať bylo jakékoliv a od kohokoliv, a říkala, že dar modlitby tímto způsobem zvláště se zdokonaluje.

Dokud svatá Magdalena z Pazzi byla ještě novickou, dovolila jí novicmistryně, znajíc její lásku k modlitbě, že mohla oddati se modlitbě, kdežto ostatní sestry konaly ruční práce. Leč světice nepoužila toho dovolení, říkajíc: Konám-li totéž, čím se zabývají ostatní sestry, a konám-li povinnosti, jež mi poslušnost ukládá, jsem jista, že plním vůli Páně. Kdybych však cos jiného konala, i kdyby to byly skutky svaté, snad bych konala jenom vůli svou.

Nedopouštěj, Bože, abych kdy konal vůli vlastní; jen vůli Tvou chci plniti vždy a v každou dobu. Tatof jest první a jediná příčina, pro kterou žiji na zemi.

Dvacátý osmý den. »Vlastní vůle člověka ničí a kazí veškeru zbožnost, veškery práce a všechny kající skutky.« Tak pravil sv. Vincenc Paulánský.

Nikdy světec tento nepodnikal jakékoliv záležitosti, pokud se s Pánem Bohem o ní neporadil, aby nikdy nejednal po své vůli, nýbrž vždy se řídil vůlí Boží.

Zbožný kněz Denysiot, jehož jméno ještě dnes s úctou se vyslovuje, převzal duchovní správu v St. Fargeau jenom z poslušnosti; avšak vzdal se jí ihned, jakmile mu zpovědník poradil, aby se fary zřekl. Když po přestálé nemoci tak se zotavil, že mohl faru zase převzít, stal se farářem ve sv. Quintinu, avšak ujal se fary pouze proto, že si tak přál biskup i zpovědník. Když almužník a zároveň správce veřejné nemocnice zemřel, zastával úřad jeho výše zmíněný kněz s takou láskou a svědomitostí, že bylo veřejným přáním, aby úřad ten úplně převzal. Na toto všeobecné přání odpověděl, že vše závisí od přání a rozkazu biskupova. Poručí-li mu biskup, aby úřad ten převzal, že ihned vzdá se fary a přestěhuje se do nemocnice. Tomuto podivuhodnému a řídkému podrobení vůle své vůli biskupově měla nemocnice co děkovati, že Pán tolik dobrého sluhou svým způsobil.

Popřej mi, Pane, milosti, abych nikdy jinak nejednal, než jak Tvá svatá vůle přikazuje. A abych nikdy neřídil se dle vůle své, nýbrž vždy a všude řídil se vůlí Tvou, chci často s apoštolem volati: »Pane, co chceš, ať činím?«

Dvacátý devátý den. »Všichni svatí toužili po smrti, aby mohli na Boha v nebi patřiti, kde všichni věčně vůli Boží plní.« (Sv. Alfons Liguori.)

Čteme v letopisech řádu augustiniánského, že tehda, když sv. Kolumban, synovec a učedník svatého opata Kolumbana, byl nemocen a s důvěrou v Boha toužil po hodině smrti, zjevil se mu mládenec, ozářený jasným světlem, který jej takto oslovil: »Věz, že modlitba opatova a slzy jeho, jimiž o tvé uzdravení prosí, jsou ti závadou, že nemůžeš umřítí«. I žaloval nemocný slovy laskavými, vlídnými a srdečnými svatému opatovi a mluvil k němu, prolévaje hojné slzy: »Proč pak mne zdržujete v tom pozemském vyhnanství a proč mi bráníte, že nemohu vejíti v život věčný?« Slova tato dojala sv. opata tou měrou, že přestal za synovce se modlití a plakati; tento pak, přijav sv. svátosti, objímal opata i bratry, louče se s nimi srdečně a radostně.

Šlechtic, který na honbě hluboko do lesa zabloudil, zaslechl znenadání lidský hlas, který čarokrásně pěl. Šlechtic šel po zvuku tak dlouho, až našel v lese člověka malomocného a přechytlými vředy a ranami jakoby posetého, jenž byl blízek smrti. »Jsi-li ty tím zpěvákem?« tázal se udivený šlechtic. »Jak pak můžeš zpívat, když jsi tak ubohý?« — »Ano, já jsem zpíval«, odpověděl ubožák; »trpím však rád, protože vím, že Bůh chce, abych trpěl. Však se zároveň i raduji, že tělo mé za živa se rozpadává; neboť teprv tehda, až se úplně rozpadne, budu hoden, radovati se v nebi na věky«.

Kéž, Bože, pocívuji svatou radost, že i můj tělesný přibytěk začíná se rozpadávati, jelikož teprve tehda dostane se mi milosti, že Boha svého hněvati a urážeti nebudu, a že dostane se mi útěchy; požívati Boha a patřiti na tvář jeho věčně.

Třicátý den. »Třeba nám, abychom byli stále hotovi, že chceme umřítí tou dobou, tím způsobem a tou smrtí, jak se Pánu líbí.« (Svatý Alfons Liguori.)

Zbožný sluha Páně Jan z Avily psal kdysi nemocnému knězi: »Nepřemýšlejte o tom, co byste všechno činil, kdybyste byl zdrav, ale naopak rozjímejte stále, jak byste se Bohu zalíbil a jemu byl milý, kdybyste v nemoci byl trpělivý. Jestliže, jak za to mám, chcete jediné vůli Boží plnit, co na tom, jste-li zdrav anebo nemocen, když jenom vůli Boží, která jest naše nejvyšší blaho, v obou případech dokonale plníte?«

Když jednou sv. Gertruda vystupovala na jeden vrch, sklouzla, a jelikož nikde nemohla se zadržeti, sřítla se s kopce dolů až do úvalu, a jenom božské Prozřetelnosti mohla děkovati, že se nezabila, ba že se ani neporanila. Když pak společnice její se tázaly, zdali se nebála umřítí bez zaopatření, odpověděla: »Nikoliv, ačkoliv si toužebně žádám, abych před smrtí mohla býti zaopatřena, přece toužím více po tom, aby vůle Páně byla vyplněna. Mám za to, že takového smýšlení jest člověku třeba, chce-li, aby hodina smrti jeho byla šťastná«.

Bože můj, ochotně se podrobuji smrti, protože Ty chceš, abych umřel. Žádám si, abych mohl takovým způsobem umřítí, a takovou smrt podstoupiti, která se Tobě líbí, a zároveň Ti děkuji, že taková jest vůle Tvá. Popřej mi pouze, abych ve Tvé milosti a lásce skončil a Tebe na věky oslavoval!

Třicátý první den. »Nejlepším prostředkem, vůli Boží stále plnit a dokonalosti dosáti, jest,

abychom nikdy nepouštěli se zřetele Spasitele božského, jenž jest naším vzorem dokonalým. Čím více se mu připodobníme, tím budeme šťastnější. Kristus jest knihou, v níž máme stále čísti, jest zrcadlem, do něhož ustavičně nazíratí musíme, před nímž bez přestání rozjímati máme, chceme-li věděti, čeho nám třeba se varovati a co činiti.* Tak pravil sv. Vincenc Paulánský.

Tímto výrokem spravoval se světec celý život. Ani jedna okolnost v životě Kristově, ani jediný výrok neušel pozornosti jeho, ale stále tanuly mu na mysli. Dle skutků Kristových řídil i skutky své, Krista Pána tázal se o radu ve všem, cokoliv podnikal, a ve všech rozkazech, které podřízeným dával. Dříve, než co konal nebo mluvil, říkal: »Co by byl Pán Ježíš mluvil a činil v podobných okolnostech, v jakých nyní já jsem?«

O svatém opatu Deicolu se vypravuje, že se stále usmíval. Když pak byl jednou tázán po příčině stálého úsměvu, odpověděl: »Jsem vesel z té příčiny, že mi nikdo Krista Pána vzíti nemůže«.

Ó můj božský Spasiteli, Tys mou knihou a mým zrcadlem! Pokaždé se chci Tebe o radu tázati, co bych dle Tvé svaté vůle činiti, a čeho bych se chrániti měl. Všecky Tvé činy nechť jsou pravidlem a vzorem činů mých. Popřej mi té milosti, o kterouž prosím, přímlovou blahoslavené Panny Marie, svatých andělů a všech vyvolených Božích. Amen.

Rozjímání

o čtyřech posledních věcech člověka.

Čteme v knize Ekklesiastika kap. 7. verš 40. pamětihodná slova, jejichž hluboký význam měli bychom často uvažovati: »Ve všech skutcích svých pamatuj na poslední věci své, a na věky nebudeš hřešiti!«

Snad se napomenutí toto, propověděné Duchem svatým, týká pouze některých křesťanů? — Ó nikoliv, nýbrž všem lidem se hlásá, na všechny se vztahuje. — Anebo jest snad napomenutí toto jenom pouhou radou? A čím by chtěl dokazovati člověk, že není napomenutí toto rozkazem?

Projděme, promysleme a uvažme pozorně a bedlivě každé slovo tohoto spasitelného napomenutí.

»Pamatuj!« Jakoby chtěl říci: nezapomeň, rozjímej a uvažuj bedlivě! — »Pamatuj na poslední věci!« Nezapomeň, co čeká každého člověka na konci života! Pamatuj na smrt, soud, peklo a nebe! — Pamatuj na smrt, které se nevyhneš, na soud, který bude buď velmi milostivý anebo hrozný, pamatuj na peklo a na nebe, kde věčně budeš bydleti. Není cesty jiné; všichni lidé budou věčně umístěni, buď v přibytku slasti anebo v obydlí strasti věčné.

»Pamatuj na poslední věci!« Nedostačuje, abys jenom všeobecně a povrchně pamatoval na smrt, soud, peklo a nebe. Každý musí rozjímání o těchto věcech potahovati na sebe. Ty musíš při rozjímání říci: Umru; o tom není pochybnosti, nevím ovšem, kdy se tak stane, ale tolik mohu říci, že se tak záhy stane! Umru v lásce Boží? — Ach, nemohu toho tvrditi! Snad umru ve hrozném stavu hříchu! — Budu po smrti souzen! — Po smrti předstoupím před Soudce spravedlivého, Ježíše Krista, abych počet vydal ze všech skutků svých, a aby výrok soudní hned se vyplnil. — Běda mi, umru-li ve hříchu; peklo, v němž zatracenci trpí hrozné muky, bude místem přebývání mého! — Ale blaze mi, umru-li v lásce a přízni Boží! Pak bude přebývání mé věčné v nebesích, kde Boha a všechny slasti požívati budu věčně! Vzat budu do nebe, jakmile duše má bude úplně čistá. Ó jak blaženi budou, jimž nebude třeba v hodinu smrti káti se ze hříchů! Neprodleně vejdou ve společnost andělů a svatých Božích, a radují se ze stálého patření na tvář Boží!

»Pamatuj na poslední věci ve všech skutcích svých!« Nestačí, abys pamatoval na ně, když konáš skutky dobré, abys je konal s úmyslem dobrým; Duch svatý žádá, abys pamatoval na ně i když pravšední a praobyčejné skutky konáš, aby byly vykonány s úmyslem svatým, aby Bohu byly milé a pro tebe záslužné.

Takovým-li způsobem budeš na poslední věci pamatovati, jaký užitek a prospěch z toho budeš mítí? »Na věky nezhřešíš!« Nikdy! A kdybys žil i tisíc let, nikdy se smrtelného hříchu nedo-

pustíš; ba ani všedního hříchu se svévolně nedopustíš. A i kdybys z lidské křehkosti některých malých poklesků se neuchránil, pak v jistém ohledu budou ti k nemalému prospěchu, protože tě udrží v pokoře, a že ti budou pohnutkou, abys Bohu horlivěji sloužil.

Nelze-li konečně i tvrditi, že Bůh, jenž jest láska sama, snad zvláštní milosti člověku uštedří, by i všedních hříchů se uvaroval, bude-li stále si připomínati poslední věci, a bude-li tuto upomínku provázeti velkou láskou a pokornou modlitbou, jelikož jest psáno: »Pamatuj na poslední věci ve všech skutcích svých, a nezhřešíš na věky«?

Prvý den. »Nemilujte světa a nepřikloňujte srdce svého k ničemu, co jest ze světa; neboť svět pomine.« Tak napsal sv. Jan.

Svatý Mikuláš Tolentinský, který slova tato často rozjímal, tak opovrhoval světem a vším, co ve světě jest, že říkal: »Jenom na věčnost chci pamatovati, jenom po blažené věčnosti chci toužiti, která nikdy nepominel«

»Kdybych i tisíc životů obětoval, chtěje získati blaženou věčnost, bylo by všechno jenom maličkostí; neboť kde jest mezi nekonečným a pomíjejícím vhodné měřítko?« Tak pravila jistá duše, která žila v milosti Boží, a která toužila, by mohla svět opustiti a jenom věčnosti se věnovati.

Kněz Karel Lotrinský vzdychal již v útlém mládí po šťastné nesmrtelnosti. Jeho heslem bylo: »Nic pomíjejícího pro nepomíjející srdce!« Jenom k nebesům mějme zření, kde věčně žíti budeme«.

Kdykoliv sv. Terezie při mši svaté zaslechla výrok: »Cujus regni non erit finis« (jehožto království nebude konce), byla celá u vytržení, že říše nejvyššího panovníka, kterému slouží, nemá jiných hranic leč věčnosti.

Také byla tato světice podivně dojata zpíváním písně, která takto začíná: »Jak ubohá jest duše, která od Boha jest odloučena!« — Ach, zvolala světice, věčně od Boha býti odloučena, od patření na tvář Boží, od lásky Páně, od slávy věčné, od blahoslavenství nebeského! Ach, jak hrozná jest myšlenka tato pro zatracence! — Byl jsem stvořen, abych na Pána patřil, Boha miloval a požíval, a nyní jsem vlastní vinou slasti té zbaven! Nikdy nebudu Boha milovati! Místo abych Boha miloval, budu Boha nenáviděti a po celou věčnost budu Bohu se rouhati.

Svatý Leo nemohl nikterak pochopiti, jak lidé, kteří jsou obdařeni rozumem a mají v moci své rozhodnouti se pro nebe nebo peklo, mohou voliti peklo, kde zatracenci ve věčném ohni se trápí, a jak mohou zhrdati nebem, v němž blahoslavení budou ozdobeni korunou slávy věčné a budou s Kristem spolu na trůnech vládnouti.

Ach, Bože můj, žil jsem životem hříšným; učiň, prosím Tebe, abych se polepšil, a popřej mi, abych umřel smrtí, jakou umírají svatí Boží! Ovšem nezasloužil jsem si smrti tak blažené; vždyť jsem nejednou se provinil mnohými hříchy, leč přijímám smrt v duchu kajícího, a obětuji Tobě, abych té milosti došel, všecky záslužné činy spravedlivých, všecky bolesti, které svatí mučedníci a jiní svatí z lásky k Tobě trpěli, jakož i neskončené zásluhy utrpení a smrti Ježíše Krista,

Spasitele, který pro mne umřel. Přijmi, Bože, láskavě tuto oběť, kterou z lásky k Tobě přináším! Tobě obětuji všecko, cokoliv jsem a mám, tělo i duši, oči i pohledy, jazyk i slova, ruce i skutky, nohy i kroky, obrazotvornost i představy její, paměť i vzpomínky, duši i myšlení, srdce i náklonnosti veškery. Prosím Tě, bys mi nebe dáti ráčil, a ku prosbě přikládám v oběť Ježíše, jenž se pro mne obětoval.

O Matko Boží, Maria Panno, má přemilá Matko, pros za mne nyní i v hodinu smrti.

Druhý den. »Viděl-lis kdy umíratí člověka, pamatuj, že i ty touž cestou se ubíratí budeš!« (Bl. Tomáš Kempenský.)

Co jest na světě, čemu by se člověk neprotivil? — Pouze smrti nemůže se nikdo protiviti! Kdo kdy smrti odolal, která obyčejně dostavuje se dříve, nežli se kdo nadá, a obyčejně pokaždé, když člověk ji nejméně čeká?

Jistý zbožný křesťan říkal: »Každou chvíli stojím u bran věčnosti!« Střežím všechny myšlenky, pocity a činy, abych nic nečinil, čím bych blaženou věčnost ztratil anebo čím bych od ní byl odvrácen. Vždy stojím na prahu věčnosti; neboť okamžitě mohu na věčnost býti povolán. Věčnost závisí od okamžiku, v němž mne smrt zastihne, a smrt může každou dobou mne z toho světa odvolati.

Jistá zbožná duše, která se stále k smrti hotovila, měla tento výrok na všech dveřích příbytku zavěšený: »Umění šťastně umřítí jest tak důležité, že třeba celý život tímto uměním se

obíratí«. Všecko jest ztraceno, a to na věky ztraceno, nepříčiní-li se kdo, aby umění toto stále provozoval. Ona se považovala za zločince, který v temném žaláři čeká každou chvíli na ortel smrti.

Ó Ježíši, Králi a Bože můj, prosím Tě pro ránu Tvého božského Srdce, jež bylo kopím otevřeno, budiž mi v hodinu smrti milostiv! Ó Maria, Matko milosrdenství a milosti, jejíž duši meč bolesti pronikal, když jsi pod křížem na umírajícího Syna a Pána patřila, tomuto Tvému mateřskému Srdci poručím nyní i vždycky, co jsem a mám, tělo i duši, myšlenky, přání i úmysly, slova i skutky, život i smrt. Budiž v rozhodné chvíli mou ochranou, útěchou a podporou! Vypros mi, abych v lásce a milosti Tvého božského Syna zemřel, a veď mne pod ochranou mateřskou do přístavu spásy!

Svatá Maria, Matko Boží a Matko má milá, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Třetí den. »Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají!« (Žalm.)

Horlivý missionář říkával: »Chceš-li v Pánu umřítí a věčně spasen býti, musíš ještě před smrtí umřítí. Odumřítí třeba každému hříchu, každé marnivosti, než odejdeš z tohoto světa na věčnost, z časnosti na věčnost«.

Jistý nábožný řeholník umřel náhle za časného jitra, právě když se obíral duchovním čtením. Když pak bratr sakristian vkročil do jeho cely, aby mu připomenul, že jest právě hodina, kdy slouží mši svatou, a zpozoroval to, oznámil

případ tento ostatním řeholníkům, kteří tím byli nemálo poděšeni a bez odkladu do cely spěchali. Velmi se tomu divili, když spatřili řeholníka u otevřené knihy, v níž prstem ukazoval na výrok: »Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají!«

Svatý Mikuláš Tolentinský hořel takovou živou touhou po smrti, že často opakoval výrok apoštolův: »Žádám rozdělen býti, abych mohl žiti s Kristem!« V hodinu smrti byl potěšen výrokem Kristovým: »Nuže, služebníče věrný a dobrý, vejdi v radost Pána svého!«

Jistý slovutný a zbožný sluha Páně volal často za dne k Pánu: »Bože můj, prosím Tě pro milosrdenství nestihlé, odvolej mne z toho světa tehda, když budu v stavu milosti, kdyby Tvá vše-vědounost předvíдалa, že bych pro hříchy smrtelné při delším životě peklu se nevyhnul!«

Jistý mudrc pravil učedníkovi svému: »Sestup častěji v duchu do hrobu, abys odvrátil zraky od marnivosti, a abys se vystříhal uraziti Boha. Tímto jednoduchým a prostým způsobem opatříš si každodenně zlatou korunu v nebi.«

Ó Ježíši, můj laskavý a dobrotivý Vykupiteli, Tvá svatá duše posvětiž mne, Tvé slavné Tělo vysvobod' mne, Tvá drahocenná krev opoj mne, Tvé hořké a potupné utrpení posilni mne, uši Tvé buďtež pozorný na modlitbu mou, Tvé svaté rány buďtež útočistě mé! Kéž nepřítel spásy mé dá se na útěk, jakmile vyslovím jméno Tvé! Povolj mne v hodinu smrti k sobě, a popřej mi, abych se svatými Tvými Tě miloval a chválil na věky. Amen.

Svatá Maria, Matko Boží a má přemilá Matko, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Čtvrtý den. »Velmi se mýlíš a hrubě se klamáš, domýšlíš-li se, že i bez křesťanského života svatě můžeš umřítí.« (Tertullian.)

Ctihodná matka Viktoria pravila před smrtí sestrám řádovým: »Milé dcery, připravujte se, pokud vám možno, k hroznému přechodu z časnosti na věčnost! Každý okamžik jest drahocenný, každý den jest dnem spásy, veškeren čas života jest časem milosti, kdy můžete si korunu slávy věčné zajistiti. Chraňte se, abyste nižádný okamžik toho drahocenného daru neztratily; nikdy nemůžete býti dosti pečlivy v záležitosti tak důležité, ba nikdy nemůžete se dosti svědomitě připraviti«.

»Běda mně, ubohému«, volal hříšník na smrtelném loži, »nyní odcházím z tohoto světa, aniž bych dosud byl zvěděl, proč vlastně jsem na světě byl. Nyní to poznávám, ale již pozdě!« Ještě měl čas, aby se k Bohu obrátil, leč on milosti nabízené nepoužil!

Jistý státní ministr naříkal v hodině smrti: »Na celou spoustu papíru jsem psával jméno své, kéž jsem je také napsal do knihy života! Tak snadno jsem to mohl učiniti, a já blázen jsem o to nedbal!«

Svatý František Borgiaš říkal, že by se měl každý člověk denně čtyřicetkrát k smrti hotoviti.

Jest velmi nesnadno, ustavičně na smrt vzpomínati, je-li člověk obklopen předměty, které mysl stále od ní odvracejí. Avšak jistý zbožný sluha Páně odpověděl: Ba naopak všechno nám připomíná smrt, všude smrt máme před sebou. Děkujte ráno Bohu, že vám ještě jeden den uštědřil, jehož

konce snad nedočkáte. Jste-li na loži, pamatujte, že spánek jest obraz smrti, že lože jest podobnost hrobu, do něhož v krátké době budete vloženi, a že pak shnilina a červi budou pokrývkou těla vašeho. Pamatujte při jídle, že dáváte poslední sousto do úst, když bijí hodiny, že jste zase o hodinu smrti blíž, a že budete na soudě Božím klásti účty, jak jste hodinu tuto a všechny hodiny života ztrávil! V takové chvíli říkala sv. Teresie: Buď Bohu chvála, že zase o hodinu život můj na zemi jest kratší! Řcete při každém skutku se sv. Bernardem: Kdybych věděl, že po tomto činu umru, vykonal bych jej, a jak bych jej vykonal?

Ti, kteří často na smrt vzpomínají, dbají o čisté svědomí; je-li však svědomí čisté, netřeba nám se smrti báti, praví spisovatel knihy *Následování Krista Pána*. Já se smrti nebojím, jelikož jsem na ni vždy připraven, pravil sv. Martin.

O Ježíši, jenž jsi pro vykoupení mé chtěl v chudém chlévě se zroditi, v práci a tísní žíti, jenž jsi byl bolestmi nasycen, a po hrozných bolestech volils na potupném dřevě umřítí, volám k milosrdenství Tvému, odpusť mi hříchy mé i tresty, které jsem za ně zasloužil! Uděl, abych svatě žil a umřel, chraň mne před věčným zahynutím, a uveď duši mou tam, kam jsi duši každého lotra přijal!

Svatá Maria, Matko Boží a má Matko přemilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Pátý den. »Pane, staň se vůle Tvá! Blahoslavení, kteří v hodinu smrti úplně s vůlí Boží se srovnávají! Nikdy jim neuškodí smrt věčná!«
(Sv. František Assisský.)

Připrav se k smrti úplným odevzdáním se do vůle Boží nyní i vždycky. Když řeholník Ximenes, proslulý ctnostmi, na smrtelném loži byl tázán, cítí-li velkou touhu po nebi, odpověděl způsobem, který projevuje, jak byl úplně oddán vůli Boží: »Nic jiného nechci«, pravil, »leč aby vůle Boží, nejvyšší dokonalá, se vyplnila. Tento úmysl měl jsem stále na zřeteli v životě mém!«

Jistý zbožný sluha Páně obrátil před smrtí oči na kříž, a pohlížeje zrakem lásky plným k božskému Vykupiteli, pravil: »Hotovo jest srdce mé, Bože, hotovo jest srdce mé! Co jest na nebi, a co kromě Tebe mám na zemi, Bože srdce mého a můj podíl věčný!« Pak přitiskl kříž k ústům a pravil: »Miláček můj jest mi jako kytička myrrhy! — Miláček můj náleží mně, a já náležím jemu!« — Také se z toho těšil, že slova tato jsou hluboko vryta v srdce jeho, a s velikou radostí je opakoval: »Chci, aby vůle Boží na mně dokonale se vyplnila!« Častěji také říkával: Jsem hotov trpěti až do skonání světa, aby vůle Boží se vyplnila!

Pán Ježíš zjevil se jednou svaté Gertrudě, která onemocněla zimnicí, a dal jí na vůli, aby si dle své vůle vyžádala zdraví nebo nemoc. Svěťtice však přenechala vůli svou úplně nebeskému Choti a pravila: »Pane, Bože můj, žádám z celého srdce, abys nedbal vůle mé, ale aby ve všech okolnostech vždy Tvá chvála hodná a nejsvětější vůle byla vyplněna!«

Když bohabojný kněz Baltazar Alvarez zvěděl, že lékař nechce se zřejmě vyjádřiti, ale že mu zamlčuje, jak nebezpečná jest nemoc jeho, a že skončí smrtí, pravil: »Mluvte otevřeně a neoba-

leně a vězte, že o život nedbám a smrti se nebojím, neboť nechci nic jiného, jediné vůli Boží!»

Kdo náleží Bohu, ten snáší příkoří a nesnáze trpělivě, a přijímá i smrt s radostí. Když svatý Cyprian zvěděl, že jest odsouzen k smrti, protože veřejně a neohroženě Krista vyznal, pozvedl ruce a pravil: »Bndiž Bohu čest a chvála, který ve své dobrotě a lásce z pout života tohoto mne chce vyprostiti!«

Jistý zbožný křesťan měl krásný zvyk, že každou hodinu říkal: »Bože a Pane můj, jsem hotov ztratiti, konati, trpěti a přijmouti, co se Tobě líbí, neboť miluji Tvou přesvatou vůli. A kdybych tak nesmýšlel, prosím Tě, bys mne v tom úmyslu utvrdil!«

Ó Ježíši, můj Pane nejvyšší, Ty lásko a slasti duše mé, prosím Tě pro pět Tvých ran, které jsi z lásky k nám vytrpěl, přispěj sluhům svým, kteréž jsi krví svou vykoupil, a smiluj se nad námi v životě i v hodině smrti i na věčnosti. Obrať, očisti, posvěť a vysvoboď nás!

Svatá Maria, Matko Boží a přemilá Matko má, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Šestý den. »Od toho okamžiku, v němž můj Vykupitel kalich hořké smrti pil, jest naplněn lahodou a slastí pro přátely Boží a není v něm hořkosti žádné.« (Sv. František Salešský.)

»Smrt jest trest za hřích«, praví apoštol. Přijmi tedy útrapy a smrt jako trest za hříchy; neboť jest slušno a spravedливо, aby vina byla trestána. Kdykoliv jsi hříchu smrtelného se dopustil, zasloužilš věčné smrti; dopustíš-li se hříchu

všedního, jsi vinen ohně očištcového, kterýž jest mnohem trapnější nežli smrt.

Svatá Mechtilda chtěla v duchu kajicnosti na popeli a žíněným rouchem přioděna umříti. »Slušno zajisté«, tak pravila, »aby křesťan umíral v rouchu kajicném a v popeli«.

Zbožný křesťan, který tři léta snášel nesnesitelné bolesti v trpělivosti nadobyčejné, volal často se srdcem zkroušeným a pokorným: »Pane, kárej mne, jak dlouho se Ti líbí, já pak v duchu kajícím volati budu k Tobě: Bože můj, smiluj se nade mnou podle velikého milosrdenství svého!«

Touha neurážeti Boha žádným hříchem, nutila zbožného řeholníka, že často se modlil: »Pane, polož hranice životu mému, jelikož nemám hranice hříchů mých! Uděl mi odpuštění hříchů a přidej trpělivosti, dokud žiji na zemi, abys mohl na onom světě milosrdenství mi prokázati!«

Čest a díkůvzdání budiž Tobě nyní, povždy až do skonání věků, převznešená, přesvatá, přemocná a předobrotivá Trojice, za požehnané vtělení Ježíše Krista a za jeho předrahé rány. Ó vy drahocenné a léčivé rány přelaskavého Ježíše, pozdravuji vás se vší úctou a vděčností, která náleží všemohoucnosti Otce nebeského, — moudrosti Syna Božího, který v ranách přesvatých útulek nám uchystal, — dobrotě Ducha svatého, který skrze vás veliké dílo vykoupení lidského dokonat! Ó toho bolestného utrpení! Kéž patřením a rozjímáním utrpení Páně svatě umřeme a věčně žijeme!

Svatá Maria, Matko Boží a má přemilá Matko, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Sedmý den. »Ó jak sladce se umírá tomu, kdo zbožně a svatě žil!« (Sv. Augustin.)

Kněz, který byl u smrtelného lože sv. Františka Saleského, vyzval světce, aby se Spasitelem volal: »Pane, nechť odejde kalich hořký ode mne, abych nemusil ho pít!« Ale světec ihned odpověděl: »Pane, ne má, ale Tvá vůle se staň!« A k těmto slovům přidal: »Kalich utrpení není hořký těm, kteří Bohu slouží, a to od té chvíle, v níž Pán z něho pil!« Zakladatelka prvního kláštera Navštívení Panny Marie v Paříži složila před smrtí duchovní závěš těmito slovy: »Má poslední vůle jest, abych život dokonala plněním svaté vůle Boží, kteréhož prosím o milost, abych v jeho lásce zemřela. I v hodinu smrti chci se klaněti vůli Boží. Odsuzuji hříšné tělo k hnilobě a zničení skrze červy, abych učinila zadost spravedlnosti Boží, že mi bylo tělo nástrojem hříchů. Duši pak odevzdávám do rukou Božích ve spojení s Ježíšem Kristem, Spasitelem, a prosím, aby ji ponořil do krve své předražené, a tak ji očistil, aby se zalíbila nebeskému Otci.«

»Bojíte-li se smrti?« Tak se tázali zbožného řeholníka, když se chystal k smrti. Světec odpověděl: »Buď Pán Bůh pochválen, já se smrti nebojím; jsem opatřen a ozbrojen velmi dobrým úmyslem. Umírám, abych smrtí Boha oslavil.«

Jistému zbožnému křesťanu, který měl umřít, pravili domácí: »Dnes jest, dle úsudku lékařova, poslední den života vašeho«. Nemocný dal takovou odpověď, že přítomní k slzám byli pohnuti: »Ó jaké to blahé poselství mi donášíte«, pravil; »chvalte se mnou za to Pána! Kde že budu dnes? Kde že budu? U Ježíše a Marie!« Již po mnohá

leta každodenně konal tuto modlitbu: »O nejtrpělivější Ježíši, uděl mi té milosti, abych umřel z lásky k Tobě, pro Tvou čest a chválu, z lásky k Matce Tvé přemilé a pro její oslavu!«

Pane Bože můj, přijmi milostivě ubohého hříšníka, který se Ti obětuje! Mám pouze jedno tělo a jednu duši, ale obě Tobě věnuji. Z otcovské lásky a dobroty jsi mne stvořil, a když jsem se od Tebe odvrátil, vykoupils mne předrahou krví jednorozeného Syna svého. Tobě buď, Bože můj, všecka čest, moc a sláva. Ty sám jsi svrchovaný vládce všech tvorů. Spása má jest v ruce Tvých. Ty můžeš mne dokonale oblažiti, a jakž bys nechtěl tak učiniti, jenž jsi Otec nejlepší a nejlaškavější! Vysvobod' mne, volám k Tobě, pro své neskončené milosrdenství, na něž spoléhám a v něž důvěřuji.

Svatá Maria, Matko Boží a přemilá Matko má, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Osmý den. »Nemůžeš-li býti skutečným mučedníkem, měj aspoň touhu, abys mučedníkem státi se mohl.« (Sv. Augustin.)

Taková byla horoucná touha sv. Františka Xaverského. »Kdo mi dá«, volal světec, »abych mohl pro Tebe umříti, můj Vykupiteli, a všechny národy k Tobě přivést, aby Tě poznali!« Jenom dvou věcí žádal světec: Aby všechny národy přivedl k Pánu Ježíši, a pak aby jako mučedník mohl pro Krista umříti.

Sv. František Borgiáš psal knězi Lainezovi, že pociťuje v srdci neodolatelnou touhu, aby mohl prolévati krev svou pro víru a katolickou Církev,

spolu pak prosil, by mu modlitbou tu milost vyžádal, aby touha jeho byla vyplněna. Kdyby však toho velikého štěstí, kterého za nehodna se pokládal, nemohlo se mu dostat, pak prosí, by mu takovou touhu po mučednictví vyprosil, by tato touha zastupovala skutečné mučednictví.

Jistý učedník svatého Ignáce, který morovou ranou zemřel, když morem stíženým posluhoval, pravil, že se bojí smrti, kdykoliv si vzpomene na přísnou spravedlnost Boží, ale nicméně každodenně podává se jako oběť smrti, protože doufá tímto způsobem milosrdenství Božího dojít. Nedbám, jakou smrtí umru, jenom když umru jako oběť Bohu milá.

Sv. František Assisský pravil: »Božský Spasiteli, dej mi umřít z lásky k Tobě, jenž jsi volil umřít z lásky ke mně!«

Sv. Edmund znamenal často čelo znamením jména Ježíšova, aby tímto svatým jménem došel milosti, by v lásce Boží umřel. Sv. Diviš Římský vyslovoval jméno toto ustavičně v trápení. Jméno toto jest jménem vítězným všem, kteří je vzývají.

Následujme jistého horlivého řeholníka, který čtyři a dvacetkrát denně sladká jména Ježíš, Maria, Josef vyslovoval, poroučuje hodinu smrti těmto třem mocným ochráncům.

Také jest užitečno a prospěšno ráno a večer čelo, ústa a srdce tímto mocným znamením poznamenati a tuto krátkou modlitbu velkého sluhy Božího opakovati: »Ježíš ukřižovaný budiž ve všech mých myšlenkách! Ježíš ukřižovaný budiž ve všech mých slovech! Ježíš ukřižovaný budiž ve všech mých citech! Budiž ve všech mých skutcích, ve všech mocnostech duše mé a těla mého nyní i v hodinu smrti!«

O Ježíši, Pane a Bože můj, pro tu trpkost, v níž Tvá nejsvětější duše pohroužena byla, a pro bolest nesmírnou, jižto jsi na kříži vytrpěl, když duše Tvá z požehnaného těla se loučila, smiluj se nad duší mou v každé době, zvláště pak když před Tvou soudnou stolicí státi bude, která hříšníkům jest hrozná!

Svatá Maria, Matko Boží a Matko má přemilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Devátý den. »Mám býti křtěn (křtem krve), a jak toužím po křtu, kdy bude dokonán.« (Ježíš Kristus.)

Svatý Augustin napomíná, abychom kalich smrti mužně vyprázdnili, jemuž nikdo nemůže se vyhnouti. Umíráme-li, pravil, bojujeme s nepřítelem přemoženým, jelikož Syn Boží, přioděn jsa naším tělem, smrt přemohl. Smrtí svou přemohl smrt ten, jenž jest život. Proto také volal svatý Pavel: »Smrti, kde jest osten tvůj?«

Jistý zbožný křesťan, jenž cítil blízkost smrti, opakoval s velikou útěchou slova Kristova: »Jdu k Otci. — Jdu k tomu, který mne poslal! Jdu k Bohu, jenž jest Otcem nejlaskavějším. Jdu k tomu, který mne poslal na svět, abych odtud do nebe se vrátil!«

Kněz Theodorich Kanisius byl raněn mrtvicí při zprávě, že bratr jeho Kanisius, od něhož jest známý katechismus, zemřel. Mrtvice stihla ubožáka tou měrou, že ztratil pamět a zapomenul na všechno, jenom jména Ježíš a Maria zachoval v paměti. Sedm let byl v takovém stavu, při čemž nemohl rukou k ničemu použiti, jediné že

mohl se poznamenati znamením kříže. Také jazykem nemohl vládnouti, ale nejsladší jména Ježíš a Maria přece vzýval. Když přijal svátost pomazání nemocných, tu jazyk jeho byl rozvázán, a mohl promluvit ještě slova: »Do nebe, do nebe!« Těmito slovy chtěl naznačiti horoucí touhu po vlasti nebeské. A pamatuje jenom na nebe, a dýchaje pro Ježíše a Marii, umřel, když byl ještě první slabiku jména Maria pronesl.

Vzdychejme po věčnosti jako ten, jenž pravil: »Každým okamžikem blížíme se věčnosti! Ó té blažené věčnosti, kdy tě spatřím! Radostí jsem byl naplněn, když se mi řeklo: Půjďme do domu Hospodinoval!«

Bože můj, obrať mne k sobě a utvoř srdce nové v nitru mém, abych miloval Tebe nade všecko, všecko ostatní pak jenom z lásky k Tobě! Dopřej mi také, milosrdný Otče, milost setrvání, která dává korunu jenom neohroženým vojínům, a svaté a spravedlivé uvádí do jistého přístavu spásy! Ó dej mi tuto předrahou a převzácnou milost, kteráž jest darem rukou Tvých, ať ji dochovám do smrti, abych v lásce Tvé žil i umřel!

Svatá Maria, Matko Boží a Matko má přemilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Desátý den. »Zřid' dům svůj; neboť umřeš a nebudeš živ!« (Isaiáš.) Kdokoliv z vyhnanství se vrací, aby zase do vlasti se vrátil, ten touží a vzdychá po tom dni, v němž do vlasti vkročí. Žříká se všeho, co by mu na cestě do vlasti překáželo, a zpřetrhá všecky svazky, které by nohy jeho v chůzi poutaly. Hledí, aby si tam získal přátele, kteří by jej vlídně uvítali a laskavě

přijali, a nahromadí si pokladů, které by tam slávu a blaženost jeho rozmnožily.

Považujme zem jako vyhnanství a vzdychejme po nebi. Já jsem zde jen na chvíli, jenom prozatím, říkal jistý sluha Boží, jenom na krátko, jen naobrátku. Kdyby nebylo hříchu, nebyly bychom v takové vlasti, kde bída a nouze nás tísní, Údolím slzavým jest tato země, a přechasto se nám naskytá příležitost, že hojné slzy proléváme. »Ach, jak dlouho budu ještě žít ve vyhnanství?« Tak budu často volati s prorokem. Jsem sice na světě, ale nejsem pro svět stvořen, jsem zde, abych jednou vzat byl do nebe; neboť jenom nebe jest mou pravou vlastí. V nebi jest Bůh mým Otcem, Ježíš můj Vykupitelem, Duch svatý Těšitelem, Maria Panna laskavou Mátkou, tam jsou svatí Boží, kteří požívají věčné blaženosti, kteréž i já mám býti účasten, tam budu věčně věkův přebývati.

Nic nečistého nevejde do nebe, každý pak hřích znečišťuje duši. Žádejme jako svatí Boží, abychom žalem a litostí zemřeli, že jsme zhřešili. Volejme se sv. Anselmem: »Dal bych přednost peklu před hříchem, kdyby bylo možno přijíti do pekla aniž bych se hříchu dopustil«. Smýšlejme tak, jak smýšlel sv. Jan Zlatoustý: »Jan se bojí jenom jedné věci, totiž hříchu!« Jenom hříchu se obával, protože hřích brání přístupu do nebe, kde Bůh jest věčnou slastí svých věrných.

Chceme-li, aby blahoslavená Matka Páně, andělé a svatí za nás u Boha se přimlouvali, ctěme je následováním jejich života a posvěcováním všech činů. Nekonejmež žádného díla,

které by se nelíbilo Bohu a nám neprospělo pro život věčný. Volejmež častěji s jistým světcem : »Všecko pro nebe a pro větší čest a slávu Boží !«

Děkuji Ti, Bože a Pane můj, žes mně mé hříchy tak často odpustil, a žes mne před novými hříchy uchoval. Bože, má sílo a podpora, má svatá útěcho, děkuji Ti za všechny dary a milosti, a prosím Tě pokorně, bys mi je zachoval, rozhojnil, a abys se nade mnou smíloval dle velikého milosrdenství svého, ke cti svatého jména svého, až bych se dostal do blažené věčnosti, pravé vlasti mé, kdež bych s Tebou se radoval věčně !

Svatá Maria, Matko Boží a Matko má přemilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti !

Jedenáctý den. »Buď každý den na smrt připraven, a dychti po smrti každou hodinu !« (Sv. Jan Klimak.)

Jistý právě křesťanský vladař, který chtěl míti v nebi krásnější korunu, než byla koruna jeho královská, měl u sebe napomínatele, který povinen byl připomínati mu často smrt, říkáje »že snad z toho místa, na němž právě jest, se nevrátí !« A opustil-li místo některé, tu onen připomínal, »že snad více místa toho neužije«. Před každým jídlem pravil : »Tento oběd může býti obědem posledním !« Ubíral-li se na lože, napomínatel uvaděl mu na paměť, že spánek jest předzvěstí smrti, a pravil : »Zítra snad tou dobou, v níž tě sluha bude buditi, budeš mrtvolou !«

Když učedníci sv. Jeronyma zpozorovali, jakou silnou zimnicí jest světec trápen, a že snad hodina smrti jeho není daleká, projevovali bolest

nad ztrátou milého mistra. Světec, který dlouhou dobu byl proniknut bázní před soudem Božím, pojednou při slovech učedníků se rozveselil a pravil: »Vy mi ohlašujete, že brzo odcestuji. Pán vám odplatíž tuto radostnou zprávu! Radujte se spolu se mnou a přejte mi štěstí. Budu tedy vysvobozen, budu věčně s Bohem přebývati. Jsem smuten jen z té příčiny, že smrt dlouho prodlévá. Ne hrozná a strašná připadá mi smrt, nýbrž naopak zdá se mi býti drahá a milá! Od té chvíle, v níž Pán Ježíš smrti se podrobil, líbí se mi smrt i uprostřed bolesti a trápení, protože po ní následuje blažená a šťastná věčnost! Bděte, přátelé, a modlete se! Pocítíte i vy, jak jest sladko umřítí tomu, kdo byl tak moudrý, že dobře a zbožně žil«.

Uznávám, Pane a Bože můj, světlem víry, že jsi můj nejvyšší Pán, a žes můj poslední, nadpřirozený cíl. Tobě obětuji srdce své, a miluji Tě nade všecko, protože sám v sobě neskončené lásky hoden jsi. Pro tuto lásku mám v oškli-vosti všecky hříchy. Odpusť, Pane ubohému hříš-níku, jehož srdce jest zkroušené a zkormoucené! Nehoden jsem milosti Tvé, ale utíkám se k Tvému milosrdenství, a doufám od Tvé neskončené do-broty, že mi pro zásluhy Ježíše Krista udělíš odpuštění hříchův, abych srdce své v tomto ži-votě očistil, a že na Tebe patřiti budu věčně v nebesích.

Svatá Maria, Matko Boží a Matko má přemilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti.

Dvanáctý den. »Smrt jest ziskem, protože život nedokonalý, kterým nyní žijeme, proměňuje

v život dokonalý, kterým po smrti žítí budeme.«
(Sv. Tomáš Akvinský.)

Bedlivého uvážení jsou hodna slova, a mají nás nabádati, abychom zbožně žili: »Kdo dobře a křesťansky žije, umírá obyčejně smrtí šťastnou a blaženou; kdo však svatě umírá, nic neztrácí, ale všeho nabývá.«

Jistý zbožný opat napomínal mnichy: »Přičiňmež se, bratři milí, abychom žili životem svatým, a mějmež horoucnou touhu, abychom i svatě umřeli.«

Jistý zbožný kněz, který spolubratra svého v nemoci navštívil, a o němž věděl, že již dnů jeho jest na mále, pravil, vcházeje do obydlí, v němž nemocný ležel: »Jak jste šťasten v nemoci své, a jak bych já byl šťasten, kdybych mohl býti na vašem místě. Ještě jenom několik hodin prodlíte na této zemi, abyste pak vešel do země živých, kde nikdo již nehřeší, kde všickni na Boha patří, všickni Boha dokonale milují, všickni Boha věčně požívají! Ó té blaženosti! Radujte se, a děkujte Bohu a Otci nebeskému celým srdcem! Blahoslaveni, kteří v lásce Boží umírají!«

»Jak rád bych svět opustil, kdyby se Bohu tak libilo!« volal sv. Vavřinec Justinian. »Hořím touhou, bych Tě mohl spatřiti, Tebe mítí, Tebe požívati, Bože můj! Prokaž mi milosrdenství, Bože můj!« — Světec držel v ruku kříž, který často s úctou a láskou líbal, a pravil: »Ó Ježíši, přijmi mne v náruč svou, kteráž z lásky ke mně na kříži byla rozpjata! Pro své neskonale milosrdenství přijmi duši mou do rukou svých!«

Milosrdný Ježíši, buď pamětliv stvoření svého, kteréž krví Tvou jest koupeno! Zapomeň na hříchy mé, a ze bran pekelných vysvoboď mne! Vzdychám v tísní a nouzi nesmírné; předejdi mne milosrdenstvím svým! Povoluj mne, nejsladší Ježíši, a přitáhni mne k sobě! Přijmi mne mezi vyvolence své, a dej mi pokoj věčný! O Ježíši, buď mi Ježíšem!

Svatá Maria, Matko Boží a má přemilá Matko, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Třináctý den. »V boji, který mi nastává, těším se změnou, které očekávám.« (Sv. Job.)

»Jak velmi různí se stav můj na zemi s budoucím stavem v nebesích, budu-li tak šťasten, že budu vzat do nebe!« Tak volal zbožný sluha Páně. »Zde jsem ve vyhnanství, tam budu ve vlasti! Zde jsem ve hříšnosti, tam budu v slávě! Zde jsem v bídě a bolesti, tam budu zbaven nemoci a všeho zla! Zde jsem podroben smrti, tam budu nesmrtelný! Zde jsem v temnotě, tam budu ve světle; neboť patřiti budu na Boha v tváři tvář! Zde jest srdce mé nečisté, mdlé, nestálé, zlé, tam nebudu více hřešiti, ba nebudu ani s to, abych mohl hřešiti; čisté bude srdce mé, ustálené v lásce Boží. Sjednocen budu s Bohem svým, bude celý můj, věčně budu u- Ježíše, abych mu byl podoben!«

Jistý sluha Páně pravil: »Hrozné jest upadnutí v ruce Boha živého, ale slastno a sladko přijíti do rukou Boha, kterého láska usmrtila, ač bude-li láska má lásce jeho podobna! O můj Vykupiteli, nezapomeň, žes mne krví svou předrahou do ran svých zapsati ráčil! Ukryj mne

v těchto svatých ranách, a nedopouštěj, abych kdy od Tebe byl odloučen!

O Ježíši, drahocenný a vzácný jest mi kříž Tvůj, na němž jsi, král všech králů a Pán nebes i země pro nás umřítí ráčil! Ukřižovaný Ježíši, Spasiteli nejlaskavější a nejdobrotivější, v náručí Tvém chci žítí a umřítí! Ach, ne vždy byl jsem u Tebe, ale nyní jsem s Tebou, a doufám, že na věky nebudu od Tebe odloučen! »Veselil jsem se, když mi bylo řečeno: Do domu Páně půjdeme! Jenom o jedno prosím, a nepřestanu o to prositi až na konec života: abych mohl žítí s Tebou věčně!«

Svatá Maria, Matko Boží a má přemilá Matko, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Ctrnáctý den. »Blahoslaveni, kteří Boha milují! Budeť jim láska řebříkem, na němž vystoupí na horu Boží, k podivuhodnému stánku Hospodinovu! (Sv. Bernard).

Milujeme-li Boha opravdově, budeme zároveň se sv. Cyprianem volati: »Ráj jest vlastí naší, běžme tam vši snahou a touhou, posvěcujmež činy své, abychom tam vešli se svatými Božími, kteří jsou naši bratři, abychom tam požívali Boha, jenž jest Otec náš!« — Volati budeme často se sv. Filippem Nerejským: »Ó ráji, ó ráji, kdy pak tě spatřím!« I srdce naše pocítí radost, kterou cítila sv. Terezie, kdykoliv slyšela při mši sv. slova: »Jehož království nemá konce!« Ne, nemá konce království Kristovo, kde budu jednou panovati, a já doufám, že do království toho vzat budu!

Jiná služebnice Boží, která po celý život žila v chudobě, pokoře, sebezapírání a křesťanské prostotě, pravila na loži smrtelném: »Pane jsem Tvé nuzné a chudé stvoření, jednej se mnou, jak se Ti líbí! Všemmu se podrobuji, když jen mohu Tebe milovati věčně. Žádné jiné touhy nemám!«

Jistá velmi zbožná řeholnice volala často s pevnou důvěrou k Matce milosrdenství, a zísкала přímluvou její milost, že se nebála smrti, ač před tím smrti velmi se lekala. Když pak na loži smrtelném sestra ji napomínala, aby prosila Matku Boží, by jí vyprosila zdraví, odpověděla: »Já bych nechtěla ani jedno Zdravas Maria se pomodliti, kdybych věděla, že tím budu uzdravena.«

Nejsladší Ježíši, děkuji Tobě, že jsi Matku svou přesvatou nade všechny tvory milostí a dary nebeskými ozdobil, žes v hodinu smrti mne v osobě sv. Jana jí doporučil! Matko milostivá a milosrdná, proukaž se býti Matkou dobrotivou, která o mou spásu dbá, a vyjednej mi přemocnou přímluvou, abych pro zásluhy Syna Tvého vešel v radost věčnou!

Svatá Maria, Matko Boží a má Matko přemilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Patnáctý den. »Víme, že když tento příbytek hliněný se rozpadne, v němž nyní býváme, Bůh dá nám příbytek jiný v nebesích, kterýž není rukou lidskou zhotovený.« (Sv. Pavel.)

Maria Anna řeholnice měla v cele rakev, do níž po smrti měla býti uložena. Do této rakve kladla se pokaždé u večer, nežli se odebrala na lože. Skoro ustavičně měla před sebou umrlčí hlavu,

na níž bylo napsáno: »Pamatuj, že i já jsem byla čím jsi nyní, ale nikterak ti nemohu říci, čím nyní jsem!« Smrt její byla vzácná před obličejem Páně, protože se tak dobře a svědomitě k smrti připravovala. Rozjímejmež často během dne, co nás v hodinu smrti a po smrti na těle i na duši čeká. Jestliž myšlení takové velmi spasitelné, chce-li člověk křesťansky žít a umřít.

Blahoslavená sestra Maria Chalonsová, kteráž pode jménem: dítě Prozřetelnosti, byla známa, protože neobmezenou důvěru měla k Bohu, jemuž také často 'za dne v obět se podávala, pravila v hodinu smrti: »Já se smrti právě tak málo lekám, jako dravé šelmy, která jest k řetězu přikována.«

Svatý Makar Alexandrijský žil více v nebi nežli na zemi. Tam směřovaly veškerý jeho myšlenky a žádosti. Doléhalo-li naň pokušení, by se něčím jiným obíral, obrátil se k duši své slovy: »Chraň se, duše má, abys s nebe nesestoupila na zem. V nebi nalezneš Boha a veškero dvorstvo nebeské. Jenom v nebi žije člověk ve světle, jen tam jest bezpečen, a jenom tam může Boha dokonale milovati.

Pane, nezapomínej mých nepravostí, jež mám v ošklivosti; zapomeň milosrdně na mé mnohé nestoudné hříchy, k nimž nezřízené náruživosti mne svedly. Uznej ve mně dílo rukou svých. Byl jsem tak nešťasten, že jsem proti Tobě zhřešil, avšak víru jsem nicméně zachoval, a proto doufám ve Tvé milosrdenství. Vždy a všude vyznával jsem jméno Tvé svaté, jemu jsem se klaněl, dobře věda, že není jiného Boha kromě Tebe! Popřej mi v hodinu smrti, které se ochotně podrobuji,

a jižto z ruky Tvé přijímám, té blaženosti, abych na Tebe patřil a patřením na Tvou tvář věčně se radoval.

Svatá Maria, Matko Boží a má přemilá Matko, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Šestnáctý den. »Smrt nemá osten pro toho, kdo Boha upřímně miluje. Nepůsobí v něm bolesti, nýbrž radost. Umíraje zpívá písně svaté lásky. Tisíckrát dražší jest den smrti, nežli den narození.« (Sv. Bernard.)

Jistá svatá mučednice, která trpěla hrozné bolesti, pravila ukrutníkovi, z jehož rozkazů katané mučili: »Žádná muka a žádná bolest není s to, aby mi ze srdce vyrvala Krista, anebo mne připravila o útěchu, kterou naplňuje duše, milující Pána.«

Svatá Růžena Limanská plakala v hodinu smrti. Tázána byvši po příčině slz, pravila: »Ne-naříkám proto, že život pozemský opouštím, také proto nereptám, že mnoho trpím, ale toho jest mi líto, že jsem tak málo pro nebe vytrpěla«. Trpěla silným kašlem, spojeným s chrlením krve. Jakmile se poněkud zotavila, že mohla mluvit, pravila: »Můj božský choti, přijmi tuto mou krev dobrotivě a laskavě jako důkaz horoucné touhy, kterou jsem pocítovala, abych mohla krev pro Tebe vycediti!«

»Nikdy bych byl neřekl, že může býti smrt tak sladká«, pravil zbožný kněz Suarez, když umíral.

Ctihodná matka Badinová od sv. Kříže, stále udržovala v srdci plamennou touhu, kterouž Bůh

sám jí vnuknul, aby milovala Boha čistou láskou pro něho samého, a činila tak z té příčiny, aby v této dokonalé lásce nejenom žila, nýbrž i umřela. Vroucí zbožností lnula k sv. Alexiovi, k sv. Vavřinci, k sv. Marii Egyptské, kteří vesměs v lásce, této královně všech ostatních ctností prosluli. Když se blížila hodina její smrti, stále pravila, že miluje Pána z celého srdce pro jeho nekonečné dokonalosti, a protože jako Bůh neskončené lásky hoden jest. Je-li láska tak mocná, že i přehořkou smrt osladiti umí, jak sladká musí býti smrt těch, kteří i v hodinu smrti Boha milují.

Pane, zbav mne mých hříchův, oprosti mne z osidel zlého ducha, a vybav mne z trápení věčného! Osvobod mne jako jsi svaté osvobodil, kteří nyní korunou slávy jsou ozdobeni. Tvůj jsem, milosrdenství Tvé jest nadějí mou, že pro zásluhy Ježíše Krista smím doufati v Tebe. Přijmi mne do místa spásy a slasti věčné. Dej, abych věčně mohl s Tebou bydleti, a na slávu Tvou patřiti, Tebe milovati a věčně se Tobě klaněti.

Svatá Maria, Matko Boží a Matko má přemilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Sedmáctý den. »Svatý život jest jistou cestou k svaté smrti, a svatá smrt jest cestou k pravému životu, totiž k životu věčnému a blaženému.« (Sv. Ambrož.)

Deo gratias; Bohu díky! zvolal sv. Felix z Kantalicie, když mu Pán ohlásil hodinu smrti, a tak veliká byla radost jeho z té zprávy, že jí v nitru ani zdržeti nemohl. Rychle spěchal k řeckým bratrům, by s nimi sdělil tuto radostnou

novinu, a spolu také prosil, by spolu s ním Pánu děkovali. »Opustím konečně tuto zem,« pravil radostně, »umru, a věčně v nebi patřiti budu na Boha a Pána svého!«

Mnich z řádu sv. Benedikta opakoval v den úmrtí tato slova: »Jak veliká jest dobrota Boží, že chce býti mým Otcem! Ó toho dobrého a laskavého Otce! Ustanovil mne dědicem, a mám nyní jíti, abych měl podíl v říši jeho!«

Jistá řeholnice, která sedm let byla nemocná a často nevýslovné bolesti trpěla, trpěla nejenom ráda, nýbrž trpěla s radostí. Často volala v bolestech nesnesitelných: »Já si vážím jednotlivých okamžiků, v nichž trpím, abych vůli Boží plnila a Bohu se zalíbila, právě tak, jakobych již se radovala v říši nebeské!«

Bože všemohoucí, Stvořiteli můj, ochotně přijímám smrt, které jsem za mnohé hříchy zasloužil a raduji se, že mohu k Tobě, zřídlu života, po smrti se vrátiti, jelikož jenom Ty mne úplně a dokonale oblažiti můžeš! Ó svatí andělé, přijďte v ústrety duši mé, až z těla vycházeti bude. Vy svatí apoštolé, připravte jí v nebi blažené přijetí! Vy slavní mučedníci, doprovázejte ji, až práh věčnosti překročí! Neohrožení vyznavači, doprovázejte ji na vítězném pochodu! O Ježíši, Vykupiteli můj, neodsuzuj duše mé do věčné záhuby, nedej jí upadnouti do mrákoty věčné, do ohně palčivého, do hrozných muk pekelných! Ať se rozprchnou nepřátelé moji, kteří mne obklíčují! Ó Ježíši, Synu Boha živého, jenž jsi přijal člověčenství naše, a pro nás bídné hříšníky volils na kříži umříti, připočti mne pro jméno své svaté ke svatým, kteří věčně s Tebou v nebi přebý-

vají! Ach, kdy pak budu patřiti na Tebe tváří v tvář, kdy pak užiji Tebe?

Svatá Maria, Matko Boží, a přemilá Matko má, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Osmnáctý den. »V hodinu smrti mohou svatí říci: »Noc pominula, den pak se přiblížil.« (Sv. Bernard.)

Když sv. Pol, biskup Leonský, předvídal, že se blíží okamžik, v němž duši odevzdá Bohu, projevil těm, kteří stáli u jeho lože, nezměrnou radost, jižto pocítoval při vzpomínce, že blíží se mu radost věčná, po níž dlouho toužil. I mluvil k nim způsobem, kterým byl s to, aby odvrátil srdce jejich od země a povznesl je k nebesům: »Konečně budu patřiti na Boha, kterého jsem miloval, patřiti budu na Pána a Boha svého, po němž jsem vroucně toužil!«

Když jistá světice předvídala, že smrt se blíží, pravila: »Ráda odcházím z tohoto světa, a provázena jsouc anděly a svatými, ubírám se s radostí do života věčného. Toho pak dosahuji ne vlastní zásluhou, nýbrž velikým milosrdenstvím Božím. O toto milosrdenství prosím Tebe, pro zásluhy Ježíše Krista! V ruce Tvé poroučím tělo, duši i srdce své!«

Matka Magdalena Blinová zůstala pokaždé státi, kdykoliv obraz ukřížovaného Spasitele spatřila, pokaždé se hluboko uklonila, klaněla se Spasiteli umírajícímu, a prosila pro bolestný smrtelný zápas jeho o šťastnou hodinu smrti. Každého dne klekala odpoledne o třetí hodině na zem, aby velebila okamžik, v němž Ježíš Kristus umíral,

při čemž vroucně prosila, by z lásky k němu mohla umřít. Umřela o třetí hodině odpoledne; což bylo všeobecně považováno za zvláštní milost, které od Boha dosáhla.

Ó Bože milosrdný, Bože laskavý a dobrotivý, kterýž promíjíš hříchy srdce zkroušeného, popať na mne okem milosrdným, a vyslyš modlitbu mou, kterou konám, bys mi odpustil hříchy mé! Obnov ve mně, cokoliv přirozeností zkaženou jest a zničeno a porušeno nebo lstí zlého ducha zkaženo. Rozpomeň se, Pane, že krví Ježíše Krista, Syna Tvého jsem vykoupen. Prosím Tě pro zásluhy Kristovy, přijmi mé slzy a vzdechy, a uděl mi milost dokonalého smíření; neboť jenom v Tvé milosrdenství skládám veškeru naději svou.

Svatá Maria, Matko Boží a Matko má přemilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Devatenáctý den. »Pane, nalož se mnou dle dobrolíbezné vůle své, a přijmi duši mou v pokoji; neboť lépe jest mi umřít nežli živu býti. (Sv. Tobiaš.)

Jistá zbožná řeholnice byla tázána, zda život miluje více nežli smrt. Na to odpověděla: »Vůle Boží jest mé duši tím, čím jest pokrm mému tělu. Já necítím v sobě jiné vůle, leč abych neměla vůle žádné.«

»Nezdráhám se umřít, ale nezdráhám se i živa býti,« pravila jistá světice. »Bůh jest Pán, celá mu patřím. Vše se mi líbí, cokoliv Pán chce. Všecko nechť se děje dle jeho svaté vůle!«

Jistý kající hříšník pravil: »Kolikrátkoliv jsem zhřešil, tolikrát jsem smrt zasloužil; jeli-

kož každý smrtelný hřích zasluhuje trest věčný, všední pak hřích muky očistcové, které jsou mnohem trapnější, než-li smrt sama.«

Horlivá křesťanka, která Boha upřímně milovala a velikou nadějí se kojila, že přijde do nebe, pravila, že není hodna umřítí, a proto v duchu kajícího přivolila, aby zůstala na zemi, dokud se Bohu líbiti bude; neboť neznala jiné radosti jediné zalíbiti se Bohu.

Blahoslavený kněz del Ponte konal často modlitbu, která se může nazvati modlitbou dokonalou, a kterou by každý křesťan denně vroucím srdcem konati měl: »Bože můj, Tvá svatá lásky a poklony hodná vůle vyplniž se na mně, ve mně, skrze mne, ohledem mne a všeho, co mého jest, nyní i v každém okamžení, v životě, ve smrti i přes celou věčnost!«

Ty chceš, Bože můj, aby duše má se světem se rozloučila, žádám tedy i já, abych zemřel, protože taková jest vůle Tvá. Ó Bože, Otče všemohoucí, kterýž jsi mne stvořil, Bože, Synu, kterýž jsi mne vykoupil, Bože, Duše svatý, kterýž jsi milost svou mi uštědřil, pro milosrdenství Tvé budiž můj příbytek věčný v pokoji! Prosím Tě o tuto milost skrze Ježíše Krista, a čekám nyní, až dáš znamení, abych z toho světa se odebral!

Svatá Maria, Matko Boží a Matko má přemilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Dvacátý den. »Jakže, ty se bojíš smrti časné, ač Bůh slibuje ti život věčný, pokoj dokonalý a ustavičný, blaženost nesmírnou a nepomíjející?« (Sv. Augustin.)

Sv. Brigitta nestrachovala se smrti. Několik okamžiků před smrtí zvolala: »Hořím touhou, abych Vykupitele svého spatřila!« Pak se obrátila k Pánu Ježíši a pravila: »Já jsem nevěsta Tvá, miluji Tě; neprodlévej přijíti ke mě a zjevití se mně!

Ani sv. František Xaverský nebál se smrti; on toho dne, v němž měl umřít, v horoucí toužebnosti volal: »Ó můj Ježíši, kterýž jsi pro mne trpěl a umřel, ničeho nežádám jediné Tebe! Po ničem netoužím jediné po Tobě! Miluji Tě, protože Bůh můj jsi!«

I svatá Agata nebála se smrti. Tato světice odpověděla těm, kteří ji vybízeli, aby Ježíše zapřela, nechce-li v hrozných bolestech umřít: »Pane, Tobě náležím, Tvá chci býti až do smrti a po věčné věky!«

»Spoléhá-li kdo na zásluhy Ježíše Krista a ochranu Panny Marie, jakžby bylo možno, aby nad milosrdenstvím Božím zoufal, jestliže jen hříchy má v ošklivosti a Boha upřímně a vroucně miluje«, pravil vévoda z Montalto v hodinu smrti.

»Vzmuž se, duše má, vzmuž se, věčnost se blíží«, pravil jistý šlechtic, proslulý nejenom hodnotami, nýbrž i svatým životem, když zvěděl, že hodina smrti se blíží. »Aj, šťastná věčnost se blíží, věčnost, která zasluhuje, by člověk celý život po ní toužil!«

Blahoslavený Petr z Luxemburku vzdychal v poslední nemoci ustavičně po smrti. »Ach«, volal, »jak toužím po okamžiku, bych mohl umřít! Jak jednotvárné jsou chvíle tohoto života! Kdy pak budou konečně zpřetrhány pouta a svazky, které mne tísní a svírají v tomto životě?«

Modlitba blahoslavené Markéty Turvy. Nejsladší Ježíši, uznávám hříšnost svou; avšak cítím spolu i lítost nad hříchy, a prosím pokorně, bys mi je odpustiti ráčil. Abys mi mohl prokázati milosrdenství člověkem jsi učiněn, trpěl jsi a sám sebe na smrt jsi vydal. Ó smiluj se nade mnou!

Svatá Maria, Matko Boží a Matko má přemilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Dvacátý první den. »Prosme, aby Pán nevěšel v soud s námi; neboť velmi rozdílný jest soud Boží a soudy lidské. Rcemež tedy: Bože, Otče můj, želim hříchů svých, miluji Tě, smiluj se nade mnou!« (Kněz Colibrand.)

Zlý duch se o to přičiňoval, aby přivedl umírajícího Hilariona k zoufání nad milosrdenstvím Božím. I dodával si světec odvahy a zmužilosti slovy: »Vyjdi duše má z těla, proč se bojíš? Sedmdesát let sloužíš Kristu a měla bys se báti smrti?«

Ctihodná Langrené z řádu Františkánského hrozně se bála smrti, vzpomínajíc na přísnou spravedlnost Boží. Aby dosáhla milosrdenství od Pána, modlívala se před nejsvětější svátostí každý večer sekvenci »Dies irae«, k čemuž připojovala i modlitbu: »Pane, dej jim odpočinutí věčné«. Každý pátek odprošovala Pána Ježíše před křížem s bosýma nohama a s provazem kolem šíje, pak se ještě modlívala hodinky o svatém kříži. Smrt její byla velmi vzácná a drahá před obličejem Páně, jelikož celý život její byl přípravou k smrti.

Jistá řeholnice z řádu sv. Voršily třásla se bázní, kdykoliv si vzpomenu na výrok Šála-

rounův, že Bůh velmi přísně souditi bude předtavené, kteří povinností svých oproti poddaým svědomitě neplnili. Odporoučela se modltbám zbožných duší, a prosila je úpěnlivě, aby a ni prosili Boha o milosrdenství, jelikož má na oudě Božím klásti přísné účty. Aby již zde spraedlnosti Boží učinila zadost, prosila Pána často, y ji před smrtí navštívil mnohými bolestmi, aby i pak na soudu milostiv býti mohl. A zdálo se, e Pán ji vyslyšel; muselať padesát hodin zápati se smrtí.

Modlitba jednoho svatého papeže. Chváliti budu Tebe, Pane, v každé době, a hláati budu ustavičně chválu Tvou. Všecko, co ve aně jest, chval Tvé jméno svaté. Nikdy a nikde ezapomenu, Bože, na mnohé milosti, kteréž jsem ruky Tvé přijal. Ty odpouštíš viny mé, uzdrauješ neduhy mé, Ty chráníš život můj až k hodině smrti, Ty mne ozdobuješ milosrdenstvím a milováním!

Svatá Maria, Matko Boží a Matko má přenilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Dvacátý druhý den. »Bojíme se smrti proto, e nežijeme tak, jak bychom žíti měli. Smrt by ebyla pro nás hrozná, kdybychom byli takovými, akými býti máme.« (Sv. Jan Zlatoústý.)

Svatá Petronilla nemohla utajiti radosti, která itro její naplňovala v hodinu smrti. »Již nyní atřiti budu,« tak volala, »na Ježíše milého Chotě vého, v nějž skládám veškeru naději a lásku! Blahoslaveni jsou, kteří milovali tebe ve vyhnanství, tuto lásku zvětšili v utrpení a v úzkostech mrtelných! Jak veliká bude láska jejich k Tobě am na věčnosti!«

Maria Vipartová ničeho se tak nebála a neděsila, jako hříchu. Často ji slyšeli, jak zvolala: »Raději volím umřítí, nežli bych se všedního hříchu byla dopustila!« Používala největší ostražitosti, aby se i nejmenších hříchů ochránila. Z toho důvodu varovala se také obcovati s osobami, k nimž cítila jakoukoliv náklonnost, a proto také jenom tehda přerušila mlčení, když toho potřeba nevyhnutelná žádala. Vždy se přičiňovala, aby byla myslí sebraná, a aby celým srdcem po Bohu toužila. V hodinu smrti zapěla žalm: »Chvalte Pána všickni národové!« A když byla tázána po příčině, odpověděla: »Raduji se, že nyní umru; neboť po smrti nebudu celou věčnost Boha více hříchem hněvati a urážeti!«

Sestra Maria Soretová pravila: »Mým bohatstvím jest chudoba, mou slastí bolesti, mou slávou pohana, mým klidem práce, a mým životem ustavičné obětování sebe!« Modlívala se buď skloněná k zemi anebo s rozestřenýma rukama. V takých modlitbách vylévala plamennou lásku v těchto slovech, jimiž k nebeskému Choti, volala: »Chtěla bych, Bože můj, by možno bylo, aby Tě všickni tvorové tak milovali, jak zasluhuješ. Chtěla bych aby všechno ve mně v lásku se změnilo, a tak abych mohla alespoň částečně nahraditi nepatrnou lásku, kterou Tě lidé milují!« — S takými pocity rozloučila se s tím životem. Jak žádoucím jest taká smrt.

Modlitba blahosl. Gerarda, bratra sv. Bernarda. Jak veliká, Bože, jest dobrota Tvá, že chceš býti Otcem všech lidí! Jaká vznešenost naše, že smíme se zváti Tvými dítkami a Tvými dědici říše Tvé! Zkusil jsem, jak dobře

jest. sloužiti Tobě, a nyní cítím. jak blaze umírá, kdo Ti sloužil. Miluji Tě, Bože můj, miluji Tě!

Svatá Maria, Matko Boží a má Matko přemilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Dvacátý třetí den. »Pamatujme často, k čemu jsme stvořeni. Ten, jenž nebe i zemi stvořil, ne učinil nás pro zem, ani pro věci pozemské, nýbrž pro nebe a pro sebe. Nebe tedy a Bůh má býti podílem našim, ač budeme-li toho hodni.« Tak pravil sv. Bernard.

»K čemu jsi stvořen?« Tak se tázal bez přestání zbožný sluha Páně. A takovou dával si odpověď: »Abych panoval v nebi, abych kraloval s Bohem, panoval věčně, abych byl ozdoben korunou slávy a napojen byl radostí nehynoucí! Doufám také, že pro milosrdenství Boží a pro zásluhy Ježíše Krista této blaženosti dosáhnu. Jenom tenkou nitkou jsem ještě se zemí spojen. Ó smrti, neprodlévej, přetrhni tu nitku a vyprosti mne! Hořím touhou, bych mohl tuto zemi opustiti a odpočinouti v Bohu na věky!«

Nezapomínejmež nikdy na vznešený cíl, k němuž zde na zemi určení jsme. Volejme bez přestání se sv. Tomášem Akvinským: »Jsem zde, abych Bohu sloužil, Bohu se zalíbil a života věčného došel!« Mluvme, pracujme, působme a lkejme dle jeho příkladu jenom po slasti nebeské. Žádejme také jako tento světec za všechny práce, námahy a utrpení, aby Bůh byl naší odměnou«.

Sestra sv. Tomáše Akvinského předložila mu následující otázky, kteréž i s odpovědí světcovou tuto klademe. — Po čem máme nejvíce na zemi loužiti? Po svaté smrti. — Čeho třeba, chceme-li

svatě umřítí? Třeba křesťansky živu býti. — Které pak prostředky napomáhají ku křesťanskému životu? — Upřímná a pevná vůle. — Čeho pak třeba, aby člověk svatě žil a blaze umřel? Třeba se chrániti hříchu, posvěcovati všechny činy, chrániti se roztržitosti, žíti v pokoře a sebezapření, a v ustavičné modlitbě utíkat se k Bohu. — Tím způsobem opatříme si nebe a otevřeme si brány k nebesům. — Co jest nebe? Slova lidská nestačí popsatí a vypraviti, co nebe jest; kdo chce věděti co nebe jest, musí tam prvé býti. Pro nebe jsme stvořeni, a abychom byli ho hodni, vykoupil nás Kristus, trpěl a umřel za nás.

Modlitba sv. Eligia, biskupa Noyonského. »Pane, propust služebníka svého podle slova svého v pokoji! Rozpomeň se, žes mne z hlíny stvořil, a že jsem křehkou nádobou hliněnou. Vykupiteli světa, jenž jsi sám bez hříchu, vytrhni mne ze žaláře této tělesnosti, a uveď mne do říše své věčné! Nejsem sice hoden takové blaženosti, bych na Tebe patřil, ale nicméně veškeru naději v Tebe skládám, a pevně v Tebe věřím, a neohroženě jméno Tvé vyznávám, a chci ve víře Tvé setrvati do posledního vzdechnutí. Otevř mi bránu do nebe, a nedopouštěj, aby kníže temnosti mi překážel v říši Tvou vejíti. Tvá pravice mne zastávej proti útokům ďábelským, a ruka Tvá mne veď do říše pokoje.

 Svatá Maria, Matko Boží a má Matko přemilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Dvacátý čtvrtý den. »Jak veliká jest bída člověka, že nemůže býti u Toho, bez něhož blaženosti věčné dojíti nelze.« (Sv. Augustin.)

Sv. Jeronym vysvědčuje o sv. Pavlu poustevníku, že často volal: »Velmi dlouhé jest mé vyhnanství, kdy pak se ukončí! Kdy pak budu na Boha patřiti, kdy Boha věčně požívati!«

Svatý Adhelar volal často v modlitbě ku Pánu: »Pane, vezmi mne k sobě! Stvořils mne pro sebe, Tobě náležím. Pokud však jsem na zemi, nemohu dokonale s Tebou spojen býti. Vroucně tedy k Tobě volám. Nejsem sice hoden takové milosti; avšak přece Tě o ni prosím, abych mohl Tě hodně milovati!«

Jistá zbožná řeholnice, Maria ze sv. Pavla, byla hned v útlém mládí prodchnuta povinností, kterou na sebe vzala, že bude se snažiti po křesťanské dokonalosti, a také vši snahou se přičiňovala, aby k ní dospěla. Když se blížil konec jejího života, pravila, že nikdy neměla jiného úmyslu, leč milovati Boha celým srdcem. Láska k Bohu byla pohnutkou, ze které skutky své konala. Milostí Boží jsouc podporována, chtěla proto jenom umříti, aby věčně v nebesích Boha láskou čistou mohla milovati.

Maria Dreliová milovala Boha tak něžně a vroucně, že skoro celý život po smrti toužila, aby pak mohla Boha milovati věčně. Připomínal-li jí kdo přísné soudy Boží, odpovídala: Víím, že třeba soudu Božího se báti; ale vzpomenu-li si na hříchy své, připomínám si spolu i výrok Páně: »Co ti mám učiniti, Efraime? Co ti mám učiniti, Judo?« A odpovídám Pánu: Doufám, že pro zásluhy utrpení a smrti své prokážeš mi milosrdenství.

Modlitba sv. Cecilie. Pane, prosím Tě v poslední okamžik života, popřej mi dobrotivě a laskavě té milosti, aby srdce mé bylo Ti obětí čistou a milou, abych nemusila státi zahanbena před tváří Tvou.

Svatá Maria, Matko Boží a má Matko přemilá,
pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Dvacátý pátý den. »Bratři moji, přijměte tuto útěšnou radu: Jestliže jste se opravdu ku Pánu Bohu obrátili, nechť vás vzpomínka na hříchy sice pokoří a k ošklivosti vás nabádá, avšak nemá vás trápit.« (Sv. Bernard.)

Veliký hříšník, který ležel na smrtelné posteli, s takou nezvratnou důvěrou se k Bohu obracel, že všichni okolo stojící se tomu podivili. On pak pravil těm, kteří o jeho spáse pochybovali: »Neřekl-li Ježíš, kterého celým srdcem miluji, neřekl-li Bůh, kterého jsem mnohými hříchy urazil, neřekl-li Pán, že láska zahlašuje mnohé hříchy, a že ty, kteří Boha milují, Bůh také miluje? Jak mnohé hříchy odpustil Pán Marii Magdaleně, že, ač mnoho hřešila, nicméně také velikou láskou Pána milovala?«

Člověk, jenž ležel na smrtelném loži, byl poukán, aby si zoufal nad milosrdenstvím Božím. Myšlenky hrozné vnukal zlý duch v srdce jeho. Avšak na štěstí měl u lože kněze, jehož nitro laskavostí a vlídností oplývalo. Tento odstranil všecky námitky a konečně nemocného tak získal, že mu otevřel dokořán srdce své. Hovor, který se mezi nimi rozpředl, byl tento: »Tolika velkých a četných hříchů jsem se dopustil!« — »Kristus se modlil za ty, kteří ho ukřižovali; jakž by mohl vám odpuštění odřici, když se Pánu klaníte, jej milujete a hříchů litujete?« — »Nemám již času, abych činil pokání.« — »Nejdůležitější věcí při pokání jest, abyste vzbudil dokonalou lítost nad hříchy. Lotr kající měl právě tak málo času ku

pokání, jako vy. Oběťujte oběť života svého Bohu dobrovolně a v duchu kajícího. Oběťujte Pánu Bohu posty, práce, bdění, utrpení a smrt Ježíše Krista, abyste mohl nahraditi, čeho se vám nedostává.* — »Bůh jest spravedlivý a hrozní jsou soudové jeho.* — »Ano, Bůh jest spravedlivý, ale není neúprosný. Soudové jeho jsou hrozni pouze těm, kteří umírají bez lítosti. Proto byl k vám tak dobrotivý a shovívavý, aby duše vaše nezhynula na věky. Máte v Bohu Otce nejvyššího dobrého a laskavého. Rozpomeňte se, jak mile a vlídně přijal otec marnotratného syna, když mu řekl: Otče, zhřešil jsem! Máte v Ježíši Kristu Vykupitele, Ochránce, Prostředníka, Pastýře. Máte ve svatých Božích mocné přimluvě. Řcete ku Pánu Bohu: Miluji Tě a doufám v Tebe! Řcete ku Pánu Ježíši: Smiluj se nade mnou pro bolesti a utrpení své a buď mi milostiv! Obrátte se k Matce milosrdenství a poproste ji, aby ukázala, že jest Matkou vaší, a aby se za vás přimluvila v hodinu smrti. Obrátte se ku kajícím a k těm, kteří stáli pod křížem Páně a pozorovali poslední vzdechy Kristovy. Poproste z celého srdce, aby se za vás u Boha přimluvili!* — Kněz tento zažil té slasti, že duch zlý se odmlčel a že kající hříšník v pokoji na věčnost se ubíral.

Pane, nevcházej v soud se služebníkem svým, neboť nikdo z lidí nebude ospravedlněn před tváří Tvou! Rozpomeň se, Pane, že jsem Tvůj, ač sluha neužitečný a daremný, a obrať ke mně milosrdný obličej svůj! V Tebe doufám, Bože můj, jenž jsi mne stvořil, vykoupil, a mne svatými svátostmi posvěcuješ. Nedopouštěj, abych v naději této byl zahanben!

Svatá Maria, Matko Boží a má Matko přemilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Dvacátý šestý den. »Druhým prknem po ztroskotání lodi jest, aby hříšník hříchů se styděl, hříchů želel a za ně pokání činil.« (Sv. Jeronym.)

Připravujmež se k smrti tím způsobem, že se od hříchů očistíme. »Nižádný hřích nebude bez trestu«, svědčí sv. Augustin. Bůh nás bude za hříchy trestati, neřestáme-li se my sami.

Neodkládejme se zpovědi, byli-li jsme tak nešťastni, že jsme do hříchů klesli, abychom snad nebyli náhlou a nenadálou smrtí překvapeni a neupadli v záhubu věčnou. A i kdyby svědomí nám nevyčítalo žádného hříchu těžkého, neměli bychom odkládati s povoláním kněze až v hodinu smrti. Jistý mladík, který každého půl roku konal životní zpověď, váhal jednou vykonati tuto zpověď a sice z té příčiny, že měl nepatrnou bolest v krku, která však nebyla nebezpečná. Pán Bůh dal mu napomenutí ve snu a zjevil mu, že jest v nebezpečenství zahynouti věčně, kdyby se sv. zpovědi odkládal. I poprosil zpovědníka, by ho navštívil. Vyzpovídal se mu, přijal tělo Páně, a sotva se tak stalo, oněměl a v krátké době zemřel, zaopatřen jsa svatými svátostmi. — Blahoslavený, který se vždy bojí, aby smrtí nebyl překvapen, a kdo vždy k smrti jest připraven! Blahoslavení, kteří po svaté zpovědi, v níž od hříchů se očistili, svatě a spravedlivě žijí! »Jest zajisté svátost pokání tak mocná a účinná, že soud spravedlnosti Boží zhlazuje, soud, který nad každým hříšníkem spravedlivý Bůh vynesl«, praví sv. Jeronym.

Nezapomínejmež na hříchy, jichž jsme se dopustili, i kdyby kněz nás rozhřešil, ano i kdyby sám Bůh nám zjevil, že rozhřešení kněžské v nebi potvrdil. Prorok ohlásil Davidovi, že mu Hospodin hřích odpustil; nicméně byl hřích ten stále před zrakem jeho, a on neustále nad hříchem tím cítil bolest a lítost.

Milujte zpověď, napomínal sv. Bernard, vždyť činí člověka milým Bohu, je-li vykonána s upřímnou lítostí nad spáchanými hříchy. Milujte zpověď, je-li vám krása duše vaší milá a drahá.

V témž smyslu mluví i svatý Augustin: »Chceš-li mít duši krásnou a srdce čisté, vyzpovídej se. Jsi-li šeredný, vyzpovídej se, abys byl krásný. Jsi-li hříšný, vyzpovídej se, abys byl ospravedlněn«.

Leč zpověď neupřímná a bez lítosti poskvrňuje duši ještě více a činí ji trestu hodnou před Bohem. Kdo takto se zpovídá, znesvěcuje krev Ježíše Krista, která jednou bude volati o pomstu proti hříšníkovi. Nespokojuj se tím, že jenom někdy se vyzpovídáš; neboť co zřídka se koná, nestojí za mnoho. Byli svatí, kteří každodenně se zpovídali. Ty se zpovídej tolikrát, kolikrát tě milost Boží ku zpovědi nabádá, a sluha Páně, jemuž jsi se svěřil, ku zpovědi radí. Ale připrav se pokaždé ku zpovědi tak, abys nemusil po zpovědi na sebe žalovati, žes se dobře nezpovídal. Zpovídej se pokaždé tak, jakobys věděl, že tato tvá zpověď jest poslední. Ó jak mnozí budou pro nedbalé zpovědi zatraceni! Svatý Antonín vypravuje o řeholnici, jak po smrti celá ohnivá sestram klášterním se zjevila tou dobou, kdy se za spásu duše její modlily. I pravila jim: »Přestaňte mo-

dliti se za mne. Jsemť odsouzena k věčnému zatracení, protože jsem nemohla se nikdy odhodlati, abych se ve zpovědi vyznala ze hříchu, kterého jsem se v mládí proti čistotě dopustila. Ó té nešťastné hanby, jaké trápení mi připravila, a co slz musím nyní prolévatí!»

Modlitba sv. Kateřiny Sienské. Ježíši laskavý a dobrotivý, jenž jsi nyní Bcránek tichý, ale záhy budeš mým soudcem, buď mi laskavým a dobrotivým soudcem, až budu státi na soudu Tvém! Pane a Bože můj, trestej mne za hříchy, dokud jsem na zemi. Jenom jedno tělo mám, které jsem od Tebe přijala, a prosím Tě, bys tělo to za obět přijal! Kárej a tresci tělo mé metlou spravedlnosti své, zbičuj tělo mé, a nešetř krve mé! Zetři kosti mé, je-li v tom svatá vůle Tvá!

Svatá Maria, Matko Boží a má Matko přemilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Dvacátý sedmý den. »Ustavičná modlitba jest štítem, kterým se před spravedlností Boží hájíme, jest kadidlem, které milosrdenství Božímu obětuje, daní, kterou svrchované velebnosti Boží přinášíme.« (Sv. Bonaventura.)

Zvláště tehda, je-li člověk chorobou sklíčen, jest ustavičná modlitba užitečná a nutná. Nemocný má se modliti a bolesti své s bolestmi Ježíše Krista sloučiti, aby, cokoliv trpí, bylo mu na odpuštění hříchů, k rozhojnění nebeské slávy a k dosažení života věčného.

Když sv. František Borgiaš přijal svátost pomazání nemocných, poprosil přítomných, aby se vzdálili a nechali ho samotného. Když po chvíli

kdosi vešel, dotazuje se, přeje-li si nemocný něčeho, odpověděl tento: »Přeji si jenom Ježíše, chci pouze Ježíše, potřebuji jedině Ježíše!«

Umírající sv. Josafat pravil: »Ó Ježíši, duše má jest raněna láskou k Tobě a spolu i touhou, abych Tě mohl požívat! Hořím touhou po Tvé svaté přítomnosti!«

Jiný světec takto se modlil ku Kristu Pánu: »Prosím Tě, Vykupiteli můj, pro Tvou přesvatou smrt a pro zásluhy nejblahoslavenější Marie Panny, Matky Tvé a Matky mé, popřej mi milosti, abych z lásky k Tobě umřítí mohl! Oheň Tvé lásky a touha, patřiti na Tebe, nechť oddělí duši mou od těla a spojí ji s Tebou na věky!«

Modlitba jistého světce. Pane, věřím, že jest život věčný, a doufám, že pro zásluhy a milostí Ježíše Krista života věčného dojdou. Věřím, že jest smrt věčná, a bojím se, abych se nestal kořistí této smrti. Kdybych však ani nebe nemohl dojít, ani pekla nemusil se báti, přece bych nechtěl nikdy Boha hříchem urazit a hněvati. Rád bych Tě, Bože, miloval stále takovou láskou, jaké jen srdce mé schopno jest, jelikož jsi nekonečné dobro a neskonalá krása. Dej, abych Tě miloval, Bože, kterýž jsi všeliké lásky hoden, a aby srdce mé ohněm té lásky vzplanulo. Jako obět dokonalou nabízím Ti tělo i duši, která záhy před Tebou se objeví. Ó dej, abych Tě věčně miloval!

Svatá Maria, Matko Boží a Matko má přemilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Dvacátý osmý den. »Pokud člověk na zemi žije, může prospěšnou výměnou všecko nahraditi, dává-li almužnu a lituje-li hříchů.« (Sv. Augustin.)

Velmi zbožný a učený řeholník dával těm, kteří se u něho zpovídali, užitečná naučení, kterýchž i my s užitkem použití můžeme. Jakmile ochuravíte, radil jim, nejprve považte, že tato choroba, i kdyby nezdála se býti nebezpečnou, nicméně může býti předchůdcem smrti. Za druhé přijměte smrt s oddaností do vůle Boží, uznávajice Boha jako nejvyššího panovníka nad životem lidským. Přijměte smrt v duchu kajícínosti, abyste učinili zadost za mnohé hříchy, kterých jste se dopustili, a abyste vyplnili vůli Boží, která jest velmi svatá a líbezná. Ano žádejte, byste mohli umříti a tak se státi podobnými Pánu Ježíši, který z lásky k nám smrti se podvolil. Pak zajisté nebude lze, abyste Boha urazili, jelikož vám otvírá bránu, abyste mohli na Boha věčně patřiti, Boha milovati a Bohu se klaněti. Za třetí projevujte přání, že nechcete dříve umříti, dokud byste nepřijali svatých svátostí, a poproste domácích, by vás upozornili na nebezpečenství, a aby záhy zpovědníka zavolali. Za čtvrté, dejte několik mší svatých sloužiti v tom úmyslu, abyste šťastně skonali, a dávejte dle možnosti také almužnu. Za páté, urovnejte časné záležitosti, nejsou-li dosud urovnány, a pamatujte v poslední vůli na chudé. Za šesté, nejvyšší jména Ježíš, Maria, Josef, buďtež stále nejenom v ústech, nýbrž i v srdci vašem; kromě toho vzývejte i svaté patrony své! Za sedmé, pokropte se častěji za dne svěcenou vodou, a pohlížejte často s láskou ku kříži Páně, mějte kříž Kristův vždy u sebe, a kladte kříž Páně často na srdce své!

Poslední slova sv. Kateřiny Sienské zněla: „Slyším, Bože, hlas Tvůj, kterýž mne volá. Jdu, Pane, jdu k Tobě! Nepřicházím se zásluhami

svými, nýbrž s Tvým milosrdenstvím. Tohoto milosrdenství se domáhám zásluhou Tvé předrahé krve, Tvé drahocenné krve, Tvé přesvaté krve!»

Rozpomeň se, milosrdný Ježíši, žes z lásky ke mně s nebe sestoupil, žes z lásky ke mně utrpení a nesnáze na sebe vzal, a žes pro mne na kříži umřel! Nezavrhni mne v den soudný, když přijdeš, abys nás soudil!

Svatá Maria, Matko Boží a má Matko přemilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Dvacátý devátý den. »Svátost pomazání nemocných dovršuje křesťanský život. Jestliť mocnou posilou, kterou Bůh konec života našeho opatřil.« (Sněm Tridentský.)

Zbožný jeden farář poučoval farníky často, aby stále si připomínali podivuhodné účinky, které svátost pomazání nemocných působí u těch, kteří svátost tuto hodně a zbožně přijímají, spolu pak udával i způsob, jímžto tuto svátost přijímati třeba. Tato svátost, tak pravil, jest přípravou pro život věčný a dovršuje dokonalost křesťanskou. Posiluje proti pokušením ďábelským, spolu pak zhlazuje skvrny, jimiž nás hřích poskvrňuje. Od-pouštějí se nám časné tresty, které bychom za hříchy trpěti měli. Přichází-li kněz do příbytku, aby vám svátost tuto udělil, prostě o pokoj, který vám kněz přeje, vcházeje do domu. Líbejte ná-božně křížek, který vám kněz podává, a spojujte bolesti své s bolestmi Kristovými. Prostě Boha o milost, o kterou kněz prosí. Poproste svaté Boží a anděly, aby vám přispěli přímluvou svou. Vzbudte v srdci lítost, která kotví v lásce Boží. A když konečně kněz smysly těla vašeho maže

svatým olejem, litujte upřímně hříchů, které smysly jako branou do srdce se loudí.

Blaze nám, jestliže po posledním pomazání srdce naše bude naplněno týmiž city, jimiž oplývalo srdce sv. Františka z Assisi, sv. Kateřiny Sienské a sv. Gertrudy!

Svatý František Assisský pravil: »Kdo jsi, Pane, plný dobroty a lásky, a kdo jsem já, opovržený červík? Nejsem hoden, abych byl služebníkem Tvým!«

Svatá Kateřina Sienská bedlivě uvažovala, kdo jest Bůh a kdo jest člověk, a pravila: »Bože věčný, Tys krása věčně mladá, já pak jsem nádoba nečistá, která záhy shnije. Já jsem určena, abych byla kořistí smrti, Ty pak jsi život věčný! Tys světlo nestvořené, já pak jsem čirá tma. Tys moudrost věčná, já pak nic než bláznovství. Tys neskončený, já pak pouhé nic! Já jsem ubohá hříšnice, Ty pak jsi lékař duší!«

Když byla svatá Gertruda pozvala všechny nebešťany i pozemšťany, aby spolu s ní Pána chválili a velebili, pravila Pánu Ježíši: »Veškera moc a síla Tvého Božství chval Tě za mne a skrze mne. Veškera láska Tvého člověčenství velebiž Tě místo mne. Veškera velebnost a sláva nejsvětější Trojice oslavuj Tě a vychvaluj za to, že Ty sám sobě dostačíš, a z plnosti své dodáváš, čeho se tvorům nedostává, aby Ti povinný dík a náležitou čest vzdávali!«

Modlitba ctihodného Alfonsa Rodrigueza. Ó Ježíši, ó Maria, vy sladká jména lásky srdce mého, popřejte mi, abych z lásky k vám trpěl a umřel, abych ne sobě, nýbrž úplně a cele vám náležel!

Svatá Maria, Matko Boží a Matko má přemilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Třicátý den. »Viz, kahanek života tvého dohořívá, vzmuž se, zdvojnásob zbožnost svou, hodina odchodu se blíží; povznes duši dříve než hodina tato udeří. Ó té tuposti lidského srdce, kteráž jenom pomýšlí na to, co jest nyní, a o budoucnost se nestará.« (Bl. Tomáš Kempenský.)

Podrobmež se smrti, abychom uznali svrchovanost Boží. Když sv. Felix byl veden k smrti, volal hlasitě: »Zachoval jsem čistotu, žil jsem dle učení sv. evangelia, hlásal jsem pravdu; nyní pak jsem tak šťasten, že umírám jako oběť, která se Bohu přináší! Z celého srdce a s ochotou podávám tuto oběť, abych uznal Boha za svého Stvořitele a svrchovaného Pána!« — »Co může býti slavnější, leč býti obětí Ježíše Krista?« pravil svatý Ambrož.

Podrobmež se smrti, abychom uznali nejvyšší pravdu Boží. Svatý Robert z řádu Celestinů, radoval se nadmíru, že víru zachoval; snažil se, aby víru oživil, a říkával: »Věřím a vždy jsem věřil, a vyznávám veřejně a slavně jako pravdu nezvratnou všechno, co apoštolé kázali a co svatá římská církev věřiti velí. Žil jsem a umírám ve víře Syna Božího, který mne miloval a za mne smrt podstoupil!«

Podrobmež se smrti, abychom všemohoucnost a milosrdenství Boží oslavili a zvelebili. S láskou a důvěrou patřila sv. Kateřina Sienská na rány Ježíšovy; umírajíc pravila: »Ó Bože, svatosti neskonalá, Ty mne voláš, já pak s důvěrou jdu k Tobě! Spoléhám na Tvé milosrdenství. Pro Tvou

krev předrahou volám o smilování a poroučím ducha svého do rukou Tvých!«

Svatý František Xaverský obával se po celý život, že nebude mít v hodinu smrti dostatečné důvěry v Boha, líbal v hodinu smrti kříž Páně se slovy: »Ó Bože, Bože srdce mého, patř na hříchy mé a smiluj se nade mnou! V Tebe doufám, na Tebe spoléhám, nedej, abych byl zahánben!«

Svatý Efrem, jenž často rozjímal o výroku: »Milosrdenství obklíčí toho, kdo v Boha důvěřoval«, pravil v hodině smrti: »Srdce mé důvěřovalo v Boha, a Pán pomohl mi!«

Podrobmež se smrti, abychom velebili nejvyšší dobrotu Páně. Uprostřed trapných bolestí volala sv. Gertruda: »Pro lásku Tvou přesladkou, Pane, obětuji k Tvé cti všechno, cokoliv jsem kdy trpěla, cokoliv nyní trpím a ještě trpěti budu. Láska Tvá dovršíž bolesti a utrpení. Ráda chci trpěti, protože to jest vůle Tvá, neboť Tě miluji srdcem celým. Zříkám se všech radostí, abych se Tobě zalíbila. Jsem ochotna z lásky k Tobě trpěti všechno!«

Zpovědník blahoslaveného Berchmannsa napomínal tohoto horlivého nováčka, aby často okoušel sladkost slov: »Můj Ježíši, má lásko, mé všechno!« Berchmanns odpověděl: »Tak jest, otče, Ježíš jest středem duše mé, jest Bohem srdce mého, jest podílem mým na věky!« Po těchto slovech obrátil se k božskému Spasiteli a pravil: »Ó Pane můj a Bože můj, Ty víš, že jsi můj jediný a pravý poklad, že jsem nic neměl v tomto životě, a že dosud nic nemám, kromě Tebe. Můj nejsladší Ježíši, neopouštěj mne!«

Modlitba jednoho svatého řeholníka. Pane, miluji Tě, a žádám, abych Tě vždy víc a více miloval. Žádám, abych Tě miloval takovou horoucí láskou, jakou Tě miluji všichni Tvoji svatí, jakou Tě milují všichni Tvoji mučedníci, jakou Tě milují všichni andělé, jakou Tě miluje Tvá přemilá a předrahá Matka! Ano, smím-li tak říci, řekl bych, že Tě miluji jako Tě miluje nejsvětější duše Ježíšova, duše Tvého milého, jednorozenného Syna!

Svatá Maria, Matko Boží a Matko má přemilá, pros za mne nyní i v hodinu smrti!

Amen. Amen. Amen.

Jan Petr Silbert.

Na konci této knihy vidí se nám býti záhodno pověděti něco o spisovateli jejším.

Jan Petr Silbert narodil se v Kolmaru v Elsassku 29. května r. 1777. Prchaje před hrůzami francouzské revoluce uchýlil se do Mohuče, kdež dokončil svoje studie. Dlouho nemohl naléztí pevného postavení, ač o to na různých místech se pokoušel. Roku 1817 odebral se do Rakouska. Nějaký čas zdržoval se ve Vídni, hledaje místo učitelské. Byl povolán do Sedmihradska, kdež v Kološi vyučoval v královském konviktě a kolleji. Později působil jako učitel kreslení na hlavní škole v Brašově, jsa spolu učitelem na tamním gymnasiu. Po několikaletém působení v Sedmihradsku vrátil se do Vídně, kdež stal se učitelem francouzské řeči a literatury na polytechnice. Jal se překládati a zpracovávatí spisy asketické a nábožensko-poučné, a to s velikou pílí a s neobyčejným úspěchem. Prvním jeho dílem v tomto oboru byl nový německý překlad „Bohomily“ sv. Františka Saleského, vydaný r. 1817, načež následovala celá řada prací podobných, a to jednak překladů z Tomáše Kempenského, sv. Bernarda, sv. Augustina, Ludvíka z Granady a j., jednak spisů původních. Spisy Silbertovy, vynikající jaderným obsahem i pěkným slohem, docházely veliké obliby. Aby se mohl úplně věnovati spisovatelství a vyhověti četným zakázkám nakladatelů vzdal se Silbert - roku 1835 svého místa na polytechnice Plodnost Silbertova byla obdivuhodná: z jeho péra vyšlo 74 spisů ve více než 100 svazcích! Mnohé z jeho spisů vyšly v několika vydáních. Silbert zemřel ve Vídni 26. prosince 1844, dosáhnuv věku 67 let.
